

**SCHOOL ADMINISTRATION BASED ON GOOD GOVERNANCE
PRINCIPLES OF HIGH SCHOOL ADMINISTRATORS
IN PHNOM PENH MUNICIPALITY, CAMBODIA**

Tech Many

**A Thesis Proposal Submitted in Partial Fulfillment of the Requirements
for the Master of Public Administration in Public Administration**

May 2014

Copyright of Buriram Rajabhat University

ชื่อเรื่อง	การบริหารสถานศึกษาตามหลักธรรมาภิบาลของผู้บริหารสถานศึกษา โรงเรียนมัธยมศึกษาในเขตกรุงเทพมหานคร ประเทศไทย		
ผู้วิจัย	มานี ดิจ		
ที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์	รองศาสตราจารย์ ประจัน คะเนวัน	ที่ปรึกษาหลัก	
	ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.สมศักดิ์ จีวัฒนา	ที่ปรึกษาร่วม	
ปริญญา	รัฐประศาสนศาสตรมหาบัณฑิต	สาขาวิชา	รัฐประศาสนศาสตร์
สถานศึกษา	มหาวิทยาลัยราชภัฏวชิรราช	ปีที่พิมพ์	2557

บทคัดย่อ

การวิจัยครั้งนี้มีความมุ่งหมายเพื่อ ศึกษาและเปรียบเทียบการบริหารสถานศึกษาตามหลักธรรมาภิบาล ของผู้บริหารสถานศึกษาโรงเรียนมัธยมศึกษาในเขตกรุงเทพมหานคร ประเทศไทย ใน 6 หลัก ได้แก่ หลักนิติธรรม หลักคุณธรรม หลักความโปร่งใส หลักการมีส่วนร่วม หลักความรับผิดชอบ และหลักความคุ้มค่า กลุ่มตัวอย่างได้จากการสุ่มจากประชากร โดยกำหนดขนาดกลุ่มตัวอย่างตามตารางของเครจซี่และมอร์แกน ได้ขนาดของกลุ่มตัวอย่าง จำนวน 354 คน แล้วทำการสุ่มให้กระจายไปตามโรงเรียนต่าง ๆ ตามสัดส่วน ด้วยวิธีสุ่มอย่างง่าย เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยเป็นแบบสอบถาม มี 3 ลักษณะ คือ แบบตรวจสอบรายการ แบบมาตราส่วนประมาณค่า 5 ระดับ และแบบคำถามปลายเปิด ได้ค่าความเชื่อมั่น เท่ากับ 0.9488 สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล คือ ร้อยละ ค่าเฉลี่ย และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน ทดสอบสมมติฐาน โดยใช้ t-test และ F-test และทำการเปรียบเทียบความแตกต่างเป็นรายคู่ด้วยวิธีการของเซฟเฟ่ ผลการวิจัยพบว่า

1. ความคิดเห็นของครูผู้สอนต่อการบริหารสถานศึกษาตามหลักธรรมาภิบาลของผู้บริหารสถานศึกษาโรงเรียนมัธยมศึกษาในเขตกรุงเทพมหานคร ประเทศไทย โดยภาพรวมและรายหลักอยู่ในระดับมาก โดยหลักที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุด คือ หลักนิติธรรม รองลงมา คือหลักความโปร่งใส และหลักคุณธรรม ตามลำดับ
2. เปรียบเทียบระดับความคิดเห็นของครูผู้สอนต่อการบริหารสถานศึกษาตามหลักธรรมาภิบาลของผู้บริหารสถานศึกษาโรงเรียนมัธยมศึกษาในเขตกรุงเทพมหานคร ประเทศไทย จำแนกตามเพศ พบว่า ความคิดเห็น โดยภาพรวมไม่แตกต่างกัน เมื่อพิจารณาเป็นรายด้านพบว่า หลักความคุ้มค่า แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05
3. เปรียบเทียบระดับความคิดเห็นของครูผู้สอนต่อการบริหารสถานศึกษาตามหลักธรรมาภิบาลของผู้บริหารสถานศึกษาโรงเรียนมัธยมศึกษาในเขตกรุงเทพมหานคร ประเทศไทย จำแนก

ความเพศ อายุ และประสบการณ์ในการปฏิบัติงาน โดยรวม ไม่แตกต่างกัน เมื่อจำแนกตามระดับการศึกษา โดยรวมแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

4. ความคิดเห็นและข้อเสนอแนะของครูผู้สอนต่อการบริหารสถานศึกษาตามหลักธรรมาภิบาลของผู้บริหารสถานศึกษาโรงเรียนมัธยมศึกษาในเขตกรุงเทพมหานคร ประเทศกัมพูชา ที่มีจำนวนมากที่สุดในแต่ละด้านมีดังนี้ 1) ควรมีความยุติธรรมในการตัดสินตามกฎระเบียบที่ถูกต้อง 2) ควรจัดสรรค่าครองชีพให้กับบุคลากรอย่างเป็นธรรม 3) ควรมอบหมายภาระงานตามความรู้ความสามารถให้บุคลากรรับผิดชอบเท่าเทียมกัน 4) ควรเปิดโอกาสให้บุคลากรมีส่วนร่วมในการประเมินผลการปฏิบัติงาน 5) ควรมีการประเมินผลการปฏิบัติงานที่รับผิดชอบอย่างต่อเนื่อง เพื่อให้บุคลากรมีความเชี่ยวชาญเพิ่มมากขึ้น ควรให้ค่าตอบแทนเป็นพิเศษสำหรับบุคลากรที่มีความรับผิดชอบในการปฏิบัติงานสูง 6) ควรส่งเสริมให้บุคลากรมีการศึกษาต่อสูงขึ้น เพื่อกลับมาปฏิบัติงานได้อย่างมีประสิทธิภาพ

TITLE	School Administration Based on Good Governance Principles of High School Administrators in Phnom Penh Municipality, Cambodia		
AUTHOR	Tech Many		
THESIS ADVISORS	Associate Professor Prajan Kanawan		Major Advisor
	Assistant Professor Dr. Somsak Jeewattana		Co-advisor
DEGREE	Master of Public Administration	MAJOR	Public Administration
SCHOOL	Buriram Rajabhat University	YEAR	2014

ABSTRACT

The purposes of this study were to study and compare the school administration based on good governance principles in Phnom Penh municipality, Cambodia in 6 aspects, i.e. 1) Law Principles, 2) Moral Principles, 3) Transparency Principles, 4) Participation Principles, 5) Accountability Principles, and 6) Efficiency and Effectiveness Principles. The informants were classified by gender, age, educational level, and working experiences. The samples were 353 teachers, selected through the Table of Krejcie & Morgan, and Simple Random Sampling by drawing lots technique. The instrument was a questionnaire constructed by the researcher with 3 parts, including check list, 5-rating scale, and open-ended form, with its reliability at 0.9488. The statistics used for analyzing the collected data were percentage, mean, and standard deviation. The hypotheses were tested by t-test and F-test. The findings were as followed:

1. Teachers' opinions towards the good governance administration of school principles in Phnom Penh municipality, Cambodia, both as a whole and as each aspect were at high levels. While the mean of the Law Principles was the highest, the second was the Transparency Principles, and the mean of the Participation Principles was the lowest.

2. The result of comparing the opinions of teachers who had the different sex towards the good governance administration of school principles in Phnom Penh municipality, Cambodia, both as a whole and as each aspect were not different. Considering each aspect, it was found that Efficiency and Effectiveness Principle was different at level .05.

3. The result of comparing the opinions of teachers who had the different age and working experiences towards the good governance administration of school principles in Phnom Penh municipality, Cambodia, both as a whole and as each aspect were not different. After considering each aspect, it was found

that Effectiveness Principle was different at level .01. The result of comparing the samples who had different educational level different at level .05. When Considering each aspect, it was found that Moral Principles were different at level .05, and the Efficiency and Effectiveness Principles were different at level .01.

4. The opinions and suggestions towards the good governance administration of school principles in Phnom Penh municipality, Cambodia, were there should be justice in making any sentences by doing it accordingly to the rules or laws, provide cost of living for all personnel fairly, put the right staff to the right job and assign the equal responsibility to them, give a chance to the staff in job assessment participation, the job assessment should be done regularly and continuously for enhancing the skill of the personnel, the staff who has high responsibility should have special paid, and support the personnel to pursue their higher degree and when they graduate, they can come back to work to effectively.

ประกาศคุณูปการ

วิทยานิพนธ์ฉบับนี้ สำเร็จลุล่วงได้ด้วยดี โดยได้รับความอนุเคราะห์จากบุคคลหลายฝ่าย ผู้วิจัยขอขอบคุณรองศาสตราจารย์ประสิทธิ์ สุวรรณรักษ์ ประธานกรรมการสอบ รองศาสตราจารย์ ประชัน ทะเนวัน ที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์หลัก ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร. สมศักดิ์ จิววัฒนา ที่ปรึกษา วิทยานิพนธ์ร่วม และ ดร. คำภีรภาพ อินทะนุ กรรมการสอบ ที่กรุณาให้คำปรึกษาแนะนำ ตรวจสอบ แก้ไขข้อบกพร่องต่าง ๆ ตั้งแต่ต้นจนสำเร็จเรียบร้อยและขอขอบคุณบัณฑิตวิทยาลัยที่ได้ ให้อำนาจและประสานงานในการจัดทำวิทยานิพนธ์เป็นอย่างดี

ขอขอบพระคุณผู้ทรงคุณวุฒิทั้ง 5 ท่าน คือ รองศาสตราจารย์ ดร. จรัส สว่างทัฬห อจารย์คณะเกษตรศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏบุรีรัมย์ ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร. นวมินทร์ ประชานันท์ ผู้ช่วยอธิการบดีฝ่ายกิจการต่างประเทศ มหาวิทยาลัยราชภัฏบุรีรัมย์ ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร. นฤมล สมคุณา รองคณบดีบัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยราชภัฏบุรีรัมย์ Mr. Paing Phanny, Principle of Samdach Techor Hun Sen Prek Ambel High School Sa-ang District, Kandal Province, Cambodia and Mr. Samret Khoeun, Chief of the Office of Education, Youth, and Sports, Sa-ang District, Kandal Province, Cambodia. ที่ได้กรุณาเป็นผู้เชี่ยวชาญ ตรวจสอบและแก้ไขเครื่องมือสำหรับใช้ในการวิจัย

ขอขอบคุณครูผู้สอนในทุกสถานศึกษาที่ได้ให้ความอนุเคราะห์ตอบแบบสอบถาม ในการวิจัยครั้งนี้

ประโยชน์และคุณค่าอันพึงได้จากวิทยานิพนธ์ ฉบับนี้ ผู้วิจัยขอมอบเพื่อบูชาพระคุณแต่ บิดา มารดา บुरพจารย์ คณาจารย์และญาติมิตร ตลอดถึงผู้มีพระคุณทุกท่าน ที่ให้คำแนะนำให้เกิด สติปัญญาความรู้ในวิชาชีพ ตลอดจนชี้นำคุณธรรมในการดำเนินชีวิตแก่ผู้วิจัย

มานี คิจ

สารบัญ

	หน้า
หน้าอำนวยการ	ก
บทคัดย่อภาษาไทย	ข
บทคัดย่อภาษาอังกฤษ	ง
ประกาศคุณูปการ	ช
สารบัญ	ฅ
สารบัญตาราง	ญ
สารบัญภาพประกอบ	ฎ
บทที่	
1 บทนำ.....	1
ความเป็นมาและความสำคัญของปัญหา.....	1
ความมุ่งหมายของการวิจัย.....	5
สมมติฐานการวิจัย.....	5
ความสำคัญของการวิจัย.....	5
ขอบเขตของการวิจัย.....	6
นิยามศัพท์เฉพาะ.....	7
2 เอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง.....	10
แนวคิดเกี่ยวกับการบริหารสถานศึกษา.....	10
แนวคิดเกี่ยวกับบทบาทหน้าที่ของผู้บริหารสถานศึกษา.....	20
แนวคิดเกี่ยวกับคุณสมบัติและลักษณะของผู้บริหารสถานศึกษา.....	28
แนวคิดเกี่ยวกับหลักธรรมาภิบาล.....	34
บริบทของการจัดการศึกษาประเทศกัมพูชา.....	54
งานวิจัยที่เกี่ยวข้อง.....	58
งานวิจัยในประเทศ.....	58
งานวิจัยต่างประเทศ.....	64

สารบัญ (ต่อ)

บทที่	หน้า
3	วิธีดำเนินการวิจัย..... 66
	ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง..... 66
	เครื่องมือที่ใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูล..... 68
	การเก็บรวบรวมข้อมูล..... 72
	การวิเคราะห์ข้อมูล..... 72
	สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล..... 73
4	ผลการวิเคราะห์ข้อมูล..... 75
	สัญลักษณ์ที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล..... 75
	การวิเคราะห์ข้อมูล..... 75
	ผลการวิเคราะห์ข้อมูล..... 76
5	สรุป และ อภิปรายผล..... 106
	ความมุ่งหมายของการวิจัย..... 106
	สมมติฐานของการวิจัย..... 106
	วิธีดำเนินงานวิจัย..... 107
	สรุปผลการวิจัย..... 108
	อภิปรายผลการวิจัย..... 110
	ข้อเสนอแนะ..... 114
	ข้อเสนอแนะเพื่อนำไปใช้..... 114
	ข้อเสนอแนะเพื่อการวิจัยครั้งต่อไป..... 118

สารบัญ (ต่อ)

บทที่	หน้า
บรรณานุกรม.....	119
ภาคผนวก.....	128
ภาคผนวก ก หนังสือขอความอนุเคราะห์ผู้เชี่ยวชาญตรวจสอบเครื่องมือการวิจัย.....	129
ภาคผนวก ข หนังสือขอความอนุเคราะห์ทดลองเครื่องมือการวิจัย.....	135
ภาคผนวก ค หนังสือขอความอนุเคราะห์แจกแบบสอบถาม.....	137
ภาคผนวก ง แบบสอบถามเพื่อการวิจัย.....	143
ภาคผนวก จ ค่าความเชื่อมั่นของแบบสอบถาม.....	168
ประวัติย่อของผู้วิจัย.....	173

สารบัญตาราง

ตาราง	หน้า
3.1 จำนวนประชากร และกลุ่มตัวอย่าง จำแนกตามโรงเรียน.....	67
4.1 ข้อมูลทั่วไปของผู้ตอบแบบสอบถาม.....	76
4.2 ค่าเฉลี่ย และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานของการบริหารสถานศึกษาตามหลักธรรมาภิบาล ของผู้บริหารสถานศึกษา โรงเรียนมัธยมศึกษาในเขตกรุงเทพมหานคร ประเทศไทย โดยรวม และรายด้าน.....	78
4.3 ค่าเฉลี่ย และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานของการบริหารสถานศึกษาตามหลักธรรมา ภิบาลของผู้บริหารสถานศึกษา โรงเรียนมัธยมศึกษาในเขตกรุงเทพมหานคร ประเทศไทย กรุงเทพมหานครด้านหลักนิติธรรม โดยรวมและรายข้อ.....	79
4.4 ค่าเฉลี่ย และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานของการบริหารสถานศึกษาตามหลักธรรมา ภิบาลของผู้บริหารสถานศึกษา โรงเรียนมัธยมศึกษาในเขตกรุงเทพมหานคร ประเทศไทย กรุงเทพมหานคร ด้านหลักคุณธรรม โดยรวมและรายข้อ.....	81
4.5 ค่าเฉลี่ย และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานของการบริหารสถานศึกษาตามหลักธรรมา ภิบาล ของผู้บริหารสถานศึกษา โรงเรียนมัธยมศึกษาในเขตกรุงเทพมหานคร ประเทศไทย กรุงเทพมหานคร ด้านหลักความโปร่งใส โดยรวมและรายข้อ.....	83
4.6 ค่าเฉลี่ย และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานของการบริหารสถานศึกษาตามหลักธรรมา ภิบาล ของผู้บริหารสถานศึกษา โรงเรียนมัธยมศึกษาในเขตกรุงเทพมหานคร ประเทศไทย กรุงเทพมหานคร ด้านหลักความมีส่วนร่วม โดยรวมและรายข้อ.....	85
4.7 ค่าเฉลี่ย และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานของการบริหารสถานศึกษาตามหลักธรรมา ภิบาล ของผู้บริหารสถานศึกษา โรงเรียนมัธยมศึกษาในเขตกรุงเทพมหานคร ประเทศไทย กรุงเทพมหานคร ด้านหลักความรับผิดชอบ โดยรวมและรายข้อ.....	87
4.8 ค่าเฉลี่ย และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานของการบริหารสถานศึกษาตามหลักธรรมา ภิบาล ของผู้บริหารสถานศึกษา โรงเรียนมัธยมศึกษาในเขตกรุงเทพมหานคร ประเทศไทย กรุงเทพมหานคร ด้านหลักความคุ้มค่า โดยรวมและรายข้อ.....	89

สารบัญตาราง (ต่อ)

ตาราง	หน้า
4.9	เปรียบเทียบการบริหารสถานศึกษาตามหลักธรรมาภิบาลของผู้บริหารสถานศึกษา โรงเรียนมัธยมศึกษาในเขตกรุงเทพมหานคร ประเทศไทย กัมพูชา จำแนกตามเพศ โดยรวม และรายด้าน..... 92
4.10	เปรียบเทียบการบริหารสถานศึกษาตามหลักธรรมาภิบาลของผู้บริหารสถานศึกษา โรงเรียนมัธยมศึกษาในเขตกรุงเทพมหานคร ประเทศไทย กัมพูชา จำแนกตามอายุ โดยรวม และรายด้าน..... 93
4.11	เปรียบเทียบการบริหารสถานศึกษาตามหลักธรรมาภิบาลของผู้บริหารสถานศึกษา โรงเรียนมัธยมศึกษาในเขตกรุงเทพมหานคร ประเทศไทย กัมพูชา จำแนกตามอายุ ด้านหลัก คุณธรรมเป็นรายคู่..... 94
4.12	เปรียบเทียบการบริหารสถานศึกษาตามหลักธรรมาภิบาลของผู้บริหารสถานศึกษา โรงเรียนมัธยมศึกษาในเขตกรุงเทพมหานคร ประเทศไทย กัมพูชา จำแนกตามอายุ ด้านหลัก ความคุ้มค่าเป็นรายคู่..... 94
4.13	เปรียบเทียบการบริหารสถานศึกษาตามหลักธรรมาภิบาลของผู้บริหารสถานศึกษา โรงเรียนมัธยมศึกษาในเขตกรุงเทพมหานคร ประเทศไทย กัมพูชา จำแนกตามระดับการศึกษา โดยรวมและ รายด้าน..... 95
4.14	เปรียบเทียบการบริหารสถานศึกษาตามหลักธรรมาภิบาลของผู้บริหารสถานศึกษา โรงเรียนมัธยมศึกษาในเขตกรุงเทพมหานคร ประเทศไทย กัมพูชา จำแนกตามระดับ การศึกษาโดยรวมเป็นรายคู่..... 96
4.15	เปรียบเทียบการบริหารสถานศึกษาตามหลักธรรมาภิบาลของผู้บริหารสถานศึกษา โรงเรียนมัธยมศึกษาในเขตกรุงเทพมหานคร ประเทศไทย กัมพูชา จำแนกตามระดับ การศึกษาด้านหลักความคุ้มค่าเป็นรายคู่..... 96
4.16	เปรียบเทียบการบริหารสถานศึกษาตามหลักธรรมาภิบาลของผู้บริหารสถานศึกษา โรงเรียนมัธยมศึกษาในเขตกรุงเทพมหานคร ประเทศไทย กัมพูชา จำแนกตามระดับ การศึกษาด้านหลักความคุ้มค่าเป็นรายคู่..... 97
4.17	เปรียบเทียบการบริหารสถานศึกษาตามหลักธรรมาภิบาลของผู้บริหารสถานศึกษา โรงเรียนมัธยมศึกษาในเขตกรุงเทพมหานคร ประเทศไทย กัมพูชา จำแนกตามประสบการณ์ ในการปฏิบัติงาน โดยรวมและรายด้าน..... 98

สารบัญตาราง (ต่อ)

ตาราง		หน้า
4.18	เปรียบเทียบการบริหารสถานศึกษาตามหลักธรรมาภิบาลของผู้บริหารสถานศึกษา โรงเรียนมัธยมศึกษาในเขตกรุงเทพมหานคร ประเทศไทย จำนวนตามประสบการณ์ในการปฏิบัติงาน ด้านหลักความคุ้มค่าเป็นรายคู่.....	99
4.19	จำนวนและร้อยละความคิดเห็นและข้อเสนอแนะของครูผู้สอน เกี่ยวกับการบริหารสถานศึกษาตามหลักธรรมาภิบาลของผู้บริหารสถานศึกษามัธยมศึกษา โรงเรียนมัธยมศึกษาในเขตกรุงเทพมหานคร ด้านหลักนิติธรรม.....	100
4.20	จำนวนและร้อยละความคิดเห็นและข้อเสนอแนะของครูผู้สอน เกี่ยวกับการบริหารสถานศึกษาตามหลักธรรมาภิบาลของผู้บริหารสถานศึกษามัธยมศึกษา โรงเรียนมัธยมศึกษาในเขตกรุงเทพมหานคร ด้านหลักคุณธรรม.....	101
4.21	จำนวนและร้อยละความคิดเห็นและข้อเสนอแนะของครูผู้สอน เกี่ยวกับการบริหารสถานศึกษาตามหลักธรรมาภิบาลของผู้บริหารสถานศึกษามัธยมศึกษา โรงเรียนมัธยมศึกษาในเขตกรุงเทพมหานคร ด้านหลักความโปร่งใส.....	102
4.22	จำนวนและร้อยละความคิดเห็นและข้อเสนอแนะของครูผู้สอน เกี่ยวกับการบริหารสถานศึกษาตามหลักธรรมาภิบาลของผู้บริหารสถานศึกษามัธยมศึกษา โรงเรียนมัธยมศึกษาในเขตกรุงเทพมหานคร ด้านหลักการมีส่วนร่วม.....	103
4.23	จำนวนและร้อยละความคิดเห็นและข้อเสนอแนะของครูผู้สอน เกี่ยวกับการบริหารสถานศึกษาตามหลักธรรมาภิบาลของผู้บริหารสถานศึกษามัธยมศึกษา โรงเรียนมัธยมศึกษาในเขตกรุงเทพมหานคร ด้านหลักความรับผิดชอบ.....	104
4.24	จำนวนและร้อยละความคิดเห็นและข้อเสนอแนะของครูผู้สอน เกี่ยวกับการบริหารสถานศึกษาตามหลักธรรมาภิบาลของผู้บริหารสถานศึกษามัธยมศึกษา โรงเรียนมัธยมศึกษาในเขตกรุงเทพมหานคร ด้านหลักความคุ้มค่า.....	105

สารบัญภาพประกอบ

ภาพประกอบ	หน้า
2.1 องค์ประกอบพื้นฐานในการก่อเกิดและพัฒนาธรรมรัฐ (ธรรมาภิบาล).....	42
2.2 แนวคิดหลักนิติธรรม.....	50
2.3 แนวคิดหลักคุณธรรม.....	51
2.4 แนวคิดหลักความโปร่งใส.....	51
2.5 แนวคิดหลักการมีส่วนร่วม.....	52
2.6 แนวคิดหลักความรับผิดชอบ.....	52
2.7 แนวคิดหลักความคุ้มค่า.....	53

บทที่ 1

บทนำ

ความเป็นมาและความสำคัญของปัญหา

ความเจริญก้าวหน้าอย่างรวดเร็วในยุคปัจจุบัน ทำให้ทุกประเทศต้องเผชิญกับภาวะความท้าทายต่อการเร่งรัดพัฒนาประเทศให้สอดคล้องกับทิศทางการก้าวหน้าของโลก และประเทศเพื่อนบ้านที่อยู่ในภูมิภาคเดียวกัน ประเทศต่าง ๆ ตระหนักดีว่า การศึกษา คือรากฐานสำคัญในการพัฒนาประเทศ จึงทำการปฏิรูปการศึกษา และพยายามสร้างความร่วมมือระหว่างประเทศให้มากขึ้น ประเทศกัมพูชา เป็นหนึ่งในสมาชิกของประเทศกลุ่มอาเซียนหรือสมาคมประชาชาติเอเชียตะวันออกเฉียงใต้ (Association of Southeast Asian Nations : ASEAN) ซึ่งประกอบด้วย ประเทศกัมพูชา บรูไนดารุสซาลาม สหพันธรัฐมาเลเซีย สาธารณรัฐฟิลิปปินส์ สาธารณรัฐสิงคโปร์ สาธารณรัฐอินโดนีเซีย ไทย สหภาพพม่า สาธารณรัฐประชาธิปไตยประชาชนลาว และสาธารณรัฐสังคมนิยมเวียดนาม รวมจำนวน 10 ประเทศ ทุกประเทศ มีความก้าวหน้าในการปฏิรูปการศึกษาเพิ่มขึ้นเป็นลำดับ เพื่อเร่งพัฒนาประเทศให้ทันต่อความเจริญก้าวหน้าของโลก

ประเทศกัมพูชาให้ความสำคัญกับการพัฒนาการศึกษาโดยเฉพาะ เพื่อให้ประเทศมีพัฒนาการทางเศรษฐกิจที่ก้าวหน้ามากขึ้น โดยให้ความสำคัญกับบทบาทของการศึกษาในการขจัดความยากจนและการก้าวพ้นจากความด้อยพัฒนาทางเศรษฐกิจและมุ่งหวังให้การศึกษาเป็นเครื่องมือในการยกระดับศักยภาพการแข่งขันของประเทศในระดับสากล โดยมีแนวโน้มที่สำคัญ 2 ประการ คือ การขยายการศึกษาให้ทั่วถึง และการยกระดับคุณภาพของการศึกษา (กระทรวงอบรม เยาวชน และกีฬา. 2553ก : 4) การพัฒนาการศึกษาตั้งแต่ได้รับเอกราชเมื่อปี 2496 รัฐบาลกัมพูชาภายหลังการเลือกตั้งทั่วไปในปี 2536 ตามข้อตกลงปารีสได้ให้ความสำคัญแก่การพัฒนาการศึกษามากขึ้น มีความพยายามในการส่งเสริมการศึกษานอกระบบ และการศึกษาระดับอุดมศึกษาในต่างจังหวัดเสมือนประเทศเสรีนิยมทั้งหลายโดยกำหนดให้การศึกษา เป็นส่วนสำคัญส่วนหนึ่งของเป้าหมายในการลดปัญหาความยากจนของประเทศ เพื่อยกระดับศักยภาพการแข่งขันทางเศรษฐกิจของประเทศ สู่ระดับสากลซึ่งมีทรัพยากรมนุษย์เป็นฐาน (WTO. 2003 : 15 ; อ้างถึงใน UNICEF. 2007 : 12-13)

แผนพัฒนาเศรษฐกิจ และสังคมแห่งชาติ ฉบับที่ 1 (2539-2543) ได้กำหนดแนวทางกว้าง ๆ ในเชิงนโยบาย ยุทธศาสตร์ และเป้าหมายในการพัฒนาการศึกษา 3 ประการ คือ 1) การให้ประชาชนได้รับการศึกษาอย่างเท่าเทียมกันอย่างทั่วถึง 2) การยกระดับคุณภาพทางการศึกษา และ 3) การปรับปรุงการวางแผนบริหารจัดการด้านการศึกษาให้เข้มแข็งมากขึ้น โดยมีแผนการลงทุนด้านการศึกษารองรับในช่วงปี 2538-2543 จากการปรึกษาหารือกับองค์กรระหว่างประเทศที่เกี่ยวข้องในระดับหนึ่ง แผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติฉบับที่ 2 (2544-2548) เป็นการสานต่อแนวทางการพัฒนาการศึกษาที่เน้นถึงระดับแผนปฏิบัติมากขึ้น (กระทรวงอบรมเยาวชน และกีฬา. 2553ข : 3)

แผนยุทธศาสตร์ระดับชาติในการขยายโอกาสทางการศึกษาคุณภาพอย่างทั่วถึง ประกอบด้วยแผนระยะสั้น 2544-2545 แผนระยะยาว 2546-2558 และแผนระยะกลาง 2547-2551 โดยแผนระยะยาว 2546-2558 และแผนระยะกลาง 2547-2551 เป็นการปรับปรุงจากแผนระยะสั้น 2544-2545 ประกอบกับแผนยุทธศาสตร์ในการลดภาวะความยากจน (Poverty Reduction Strategic Plan : PRSP) เมื่อปี 2545 เป็นฐาน โดยให้สอดคล้องกับแนวโน้มการเปลี่ยนแปลงทางประชากร และเศรษฐกิจระดับมหภาคในช่วง 10-15 ปีข้างหน้าของกัมพูชา ร่วมกับแนวทางในการประชุมการศึกษาโลก (World Education Forum) และเป้าหมายการพัฒนาแห่งสหัสวรรษ (Millennium Development Goals) ซึ่งเน้นการศึกษาเพื่อทุกคน (Education for All) แผนระยะยาว 2546-2558 นั้น บริติคินเบอร์ก และ โสวอร์ธ (Bredenberg & Sovann. 2008 : 51) ได้กล่าวว่า แผนยุทธศาสตร์ระดับชาติได้กำหนดให้กัมพูชาบรรลุเป้าหมายต่อไปนี้ภายในปี 2558 ใน 4 ประเด็น คือ 1) การเข้ารับการศึกษาระดับขั้นพื้นฐานเพิ่มสูงขึ้นเป็น 3.8 ล้านคน 2) การเพิ่มชั่วโมงการเรียนการสอนในระดับประถมศึกษาและมัธยมศึกษา 3) การเพิ่มห้องเรียน และสถานที่เรียนในพื้นที่ขาดแคลน และ 4) การเพิ่มปริมาณและคุณภาพครูและการฝึกหัดครูโดยเน้นสำหรับระดับมัธยมศึกษามากขึ้น ปีละประมาณ 10,000 คน ด้วยอัตราเงินเดือนเพิ่มสูงขึ้นร้อยละ 3-5 ต่อปี

สำหรับแผนยุทธศาสตร์ทางการศึกษาที่เรียกว่า Educational Strategic Plan 2009-2013 (พ.ศ. 2552-2556) หรือที่เรียกโดยย่อว่า ESP 2009-2013 มีเป้าหมายระยะยาวในการทำให้เด็ก และเยาวชนชาวกัมพูชาทุกคนได้รับโอกาสทางการศึกษาที่มีคุณภาพอย่างทั่วถึง ทุกระดับสถานะทางเศรษฐกิจ ทุกเพศ ทุกพื้นที่ ทุกเชื้อชาติ แม้ผู้พิการทางร่างกาย เพื่อให้สอดคล้องกับรัฐธรรมนูญของประเทศ และความผูกพันที่ทางรัฐบาลมีต่ออนุสัญญาสหประชาชาติว่าด้วยสิทธิของเด็ก (U.N. Convention on the Rights of the Child) (Banal. 2011 : 28) คำว่า การศึกษาที่มีคุณภาพนั้น กัมพูชามุ่งให้ผู้สำเร็จการศึกษามีคุณภาพตามมาตรฐานสากล และภูมิภาคในลักษณะที่สามารถ

แข่งขันได้ในตลาดแรงงานโลก และตลาดแรงงานต่าง ๆ ในภูมิภาคตลอดจนสามารถเป็นกลไกขับเคลื่อนให้สังคม และเศรษฐกิจพัฒนาต่อไป (Pit & Ford. 2004 : 43; อ้างถึงใน Chet. 2006 : 12)

จะเห็นได้ว่า การจัดการศึกษานั้น จำเป็นต้องอาศัยการบริหารจัดการที่สอดคล้องกันระหว่างหน่วยงาน 4 ระดับ คือ ระดับกระทรวง ระดับจังหวัด ระดับอำเภอ และระดับสถานศึกษา โดยระดับสถานศึกษา เป็นหน่วยจัดการศึกษาอย่างแท้จริง และในการบริหารจัดการในทุกระดับตามแนวโน้มในปัจจุบัน จำเป็นต้องอาศัยการบริหารจัดการที่ติดตามหลักการหรือแนวทางที่ดี จึงจะเป็นการบริหารที่สอดคล้องกับแนวโน้มสภาพปัญหา และความต้องการ ในยุคโลกาภิวัตน์นำไปสู่ประสิทธิภาพ และประสิทธิผลขององค์กรหรือหน่วยงาน และเป็นหลักประกันความสำเร็จในการบริหารจัดการ เพื่อให้สถานศึกษาทุกที่เข้าใจในหลักการ และแนวทางในการปฏิบัติ (Pit & Ford. 2004 : 11)

ทรัพยากรทางการบริหารที่สำคัญที่สุด คือผู้บริหารสถานศึกษา ซึ่งถือว่าเป็นบุคคลที่สำคัญนำการบริหารจัดการการศึกษา เป็นผู้มีบทบาทสำคัญยิ่งต่อความสำเร็จหรือความล้มเหลว ผู้บริหารสถานศึกษาเป็นบุคลากรนำหลักที่สำคัญต่อการจัดการศึกษา โดยดำเนินการอำนวยความสะดวก และประสานการจัดการศึกษากับทุกฝ่ายที่เกี่ยวข้อง เพื่อให้การจัดการศึกษาบรรลุจุดหมาย ที่กำหนดไว้ (กระทรวงอบรม เยาวชน และกีฬา. 2553ข : 6) ในกรณี Sethy. 2010 : คำนำ) รัฐมนตรีว่าการกระทรวงอบรม เยาวชน และกีฬา ได้ย้ำอีกว่า ผู้บริหารสถานศึกษาจำเป็นต้องปรับเปลี่ยนวัฒนธรรมการบริหารให้สอดคล้องกับการปฏิรูปการศึกษา ดังนั้นภาระหน้าที่สำคัญคือการบริหารจัดการการศึกษาให้บรรลุตามจุดมุ่งหมาย ด้วยเหตุนี้ ผู้บริหารสถานศึกษา จึงต้องเป็นบุคคลที่มีวิสัยทัศน์ มีความรู้ ความสามารถ มีทักษะ เป็นผู้นำการเปลี่ยนแปลง บริหารงานด้านความซื่อสัตย์ เป็นธรรม โปร่งใส เป็นแบบอย่างที่ดี จะส่งผลให้ได้รับความศรัทธาเชื่อถือจากครู นักเรียน ผู้ปกครอง และคนในชุมชน ดังนั้นผู้บริหารสถานศึกษา จะต้องมีสมรรถภาพหรือศักยภาพทั้งด้านคุณธรรม จริยธรรม ความสามารถในการบริหารจัดการ และความรู้ความเข้าใจแนวทางการบริหารงาน และการจัดการศึกษา และต้องบริหารสถานศึกษาให้ประสบความสำเร็จ สมดังเจตนารมณ์ของแผนยุทธศาสตร์ทางการศึกษาแห่งราชอาณาจักรกัมพูชา พ.ศ. 2552-2556

จากแผนยุทธศาสตร์ทางการศึกษาของประเทศกัมพูชา มีความสำคัญต่อการดำเนินการจัดการศึกษาพัฒนากระบวนการเรียนรู้เพื่อความเจริญงอกงามของบุคคล และสังคมต้องเป็นผู้นำ และ เป็นตัวอย่างแก่ผู้ได้บังคับบัญชา ครู คณาจารย์ เป็นผู้ที่จะต้องแสวงหาวิธีการที่ดีมาใช้ในการบริหารสถานศึกษา เพื่อการจัดการศึกษาให้บรรลุตามวัตถุประสงค์และเป็นไปด้วยดีที่สุดในในการบริหารจัดการของสถานศึกษาผู้บริหารสถานศึกษามีหน้าที่ให้บริการการศึกษาแก่ประชาชน และเป็นสถานศึกษาของรัฐ จึงต้องนำหลักการว่าด้วยการบริหารกิจการบ้านเมืองและสังคมที่ดี ซึ่ง

เรียกกันโดยทั่วไปว่า “ธรรมาภิบาล” (Good Governance) มาบูรณาการในการบริหาร และจัดการศึกษาสถานศึกษา เพื่อเสริมสร้างความเข้มแข็งให้กับโรงเรียน หลักการดังกล่าวได้แก่หลักนิติธรรม หลักคุณธรรม หลักความโปร่งใส หลักการมีส่วนร่วม ความรับผิดชอบ และหลักความคุ้มค่า (สำนักงานรัฐมนตรี. 2542 : 3-4) หลักธรรมาภิบาลสามารถบูรณาการเข้ากับการดำเนินงานของสถานศึกษา ได้แก่ การดำเนินงานด้านวิชาการ งบประมาณ และวินัย (กระทรวงอบรม เยาวชน และกีฬา. 2553ก : 13) ซึ่งเป้าหมายในการจัดการศึกษา คือ ทำให้ผู้เรียนเป็น คนดี เก่ง และมีความสุข

ในปัจจุบัน โรงเรียนมัธยมศึกษาในกรุงเทพมหานคร ยังไม่ได้กำหนดแผนงาน และโครงการเพื่อรองรับหรือปฏิบัติตามหลักการ และระเบียบดังกล่าวอย่างจริงจัง และยังมีข้อบกพร่องในเรื่องนิติธรรม คุณธรรม การบริหารงานไม่โปร่งใส ไม่สามารถประสานความร่วมมือที่ดีให้เกิดขึ้นในระบบโรงเรียน มีปัญหาที่เกิดขึ้นจากการบริหารที่ผิดพลาด ไม่ก่อให้เกิดประโยชน์แก่ราชการ มีปัญหา ความขัดแย้ง การร้องเรียนฟ้องร้อง การกล่าวโทษกันในหมู่ครูด้วยกันเอง ครูกับผู้บริหาร ครูกับนักเรียน หรือแม้แต่ครูกับผู้ปกครอง มีเหตุการณ์เกิดขึ้นจำนวนมาก ซึ่งบางเรื่อง เกิดความเสียหาย แก่ราชการ ด้วบุคคล หากปล่อยทิ้งไว้คงไม่เป็นผลดีต่อการบริหารการศึกษาทำให้คุณภาพการศึกษาไม่ได้มาตรฐานตามแนวทางการปฏิรูปการศึกษาในระบบการประกันคุณภาพการศึกษา (Soksreng. 2007 : 70-73)

ในการศึกษาเกี่ยวกับหลักธรรมาภิบาลนั้น มีทฤษฎีหรือรูปแบบต่าง ๆ หลากหลายที่ได้เขียนและค้นคว้าโดยนักวิชาการ และนักวิจัยหลายท่านในด้านนี้อย่างจริงจัง แต่ไม่มีนักวิชาการหรือนักวิจัยคนใด ได้นำเอาทฤษฎีหรือผลการวิจัยที่ค้นพบไปประยุกต์ใช้ในประเทศกัมพูชา ตามความรู้ของผู้วิจัย ซึ่งได้ค้นคว้า และรวบรวมข้อมูลต่าง ๆ จากเอกสาร หนังสือ บทความ สื่ออิเล็กทรอนิกส์ และผลงานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับเรื่องที่ทำกรวิจัย พบว่า มีเพียงงานวิจัยเดียวเท่านั้น ที่ได้ทำการศึกษาเกี่ยวกับธรรมาภิบาลในประเทศกัมพูชา โดย คิมเมท (Kimmert. 2005) ได้ศึกษาวิจัยเรื่อง การนำหลักธรรมาภิบาลมาใช้ในระบบการเมืองการปกครองในอาเซียน 4 ประเทศ งานวิจัยนี้พบว่า ในประเทศกัมพูชาไม่ได้นำหลักธรรมาภิบาลไปใช้ ทั้งในเชิงกลยุทธ์ การเมือง และนโยบาย ความไม่โปร่งใสการสร้างวัฒนธรรมคอร์ปชั่นในประเทศแสดงให้เห็นว่า การสร้างระบบบริหารจัดการที่ดี “ธรรมาภิบาล” มีความสำคัญยิ่งต่อวงการการศึกษาในยุคปฏิรูปการศึกษาของประเทศกัมพูชา การบริหาร และการจัดการที่ดีนั้น จำเป็นต้องอาศัยหลักธรรมาภิบาลในการดำเนินการ

จากความเป็นมาและความสำคัญของปัญหาดังกล่าว ซึ่งผู้วิจัยในฐานะเป็นชาวกัมพูชา มีความสนใจศึกษาการบริหารสถานศึกษาตามหลักธรรมาภิบาลของผู้บริหารสถานศึกษาโรงเรียนมัธยมศึกษาในกรุงเทพมหานคร ประเทศกัมพูชา สังกัดสำนักงานอบรม เยาวชน และกีฬากรุงเทพมหานคร

ซึ่งเป็นโรงเรียนที่มีการเรียนการสอนในระดับมัธยมศึกษาชั้นปี 1-6 มีจำนวนทั้งหมด 29 โรงเรียน และผู้วิจัยต้องการทราบว่า ครูผู้สอนระดับมัธยมศึกษาในเขตกรุงเทพมหานคร มีแนวคิดเกี่ยวกับการบริหารสถานศึกษาตามหลักธรรมาภิบาลอย่างไร และศึกษาเปรียบเทียบความคิดเห็นของครูผู้สอนต่อการบริหารสถานศึกษาตามหลักธรรมาภิบาลของผู้บริหารสถานศึกษาระดับมัธยมศึกษาเป็นอย่างไร ผลของงานวิจัย จะนำไป ใช้เป็นแนวทางในการปรับปรุงการบริหารสถานศึกษาให้มีประสิทธิภาพต่อไป เพื่อให้สอดคล้องกับความต้องการของบุคลากรที่จะส่งผลต่อคุณภาพนักเรียนในที่สุด และจะนำเสนอแนวทางการพัฒนาตามหลักธรรมาภิบาลที่เหมาะสมกับสถานศึกษาระดับมัธยมศึกษาในเขตกรุงเทพมหานคร สังกัดสำนักงานอบรบ เขตชน และกีฬา กรุงเทพมหานคร ราชอาณาจักรกัมพูชาต่อไป

ความมุ่งหมายของการวิจัย

1. เพื่อศึกษาการบริหารสถานศึกษาตามหลักธรรมาภิบาลของผู้บริหารสถานศึกษา โรงเรียนมัธยมศึกษาในเขตกรุงเทพมหานคร ประเทศกัมพูชา
2. เพื่อเปรียบเทียบความคิดเห็นของครูผู้สอนต่อการบริหารสถานศึกษาตามหลักธรรมาภิบาลของผู้บริหารสถานศึกษา โรงเรียนมัธยมศึกษาในเขตกรุงเทพมหานคร ประเทศกัมพูชา โดยจำแนกตาม เพศ อายุ ระดับการศึกษา และประสบการณ์ในการปฏิบัติงาน

สมมติฐานของการวิจัย

ครูผู้สอนที่มีเพศ อายุ ระดับการศึกษา และประสบการณ์ในการปฏิบัติงานต่างกัน มีความคิดเห็นต่อการบริหารสถานศึกษาตามหลักธรรมาภิบาลของผู้บริหารสถานศึกษา โรงเรียนมัธยมศึกษาในเขตกรุงเทพมหานคร ประเทศกัมพูชา แตกต่างกัน

ความสำคัญของการวิจัย

ผลของการวิจัยนี้สามารถนำไปใช้ประโยชน์ได้ดังนี้

1. ทำให้ทราบการบริหารสถานศึกษาตามหลักธรรมาภิบาลของผู้บริหารสถานศึกษา โรงเรียนมัธยมศึกษาในเขตกรุงเทพมหานคร ประเทศกัมพูชา
2. ทำให้ทราบความแตกต่างของการบริหารสถานศึกษาตามหลักธรรมาภิบาลของผู้บริหารสถานศึกษา โรงเรียนมัธยมศึกษาในเขตกรุงเทพมหานคร ประเทศกัมพูชา จำแนกตามปัจจัยส่วนบุคคล

3. เป็นสารสนเทศนำไปเผยแพร่ให้สถานศึกษาหรือหน่วยงานที่เกี่ยวข้องทุกระดับใช้เป็นข้อมูลในการพิจารณาหาทางส่งเสริม สนับสนุน การปฏิบัติงานตามหลักธรรมาภิบาลของสถานศึกษา

4. เป็นประโยชน์ต่อผู้บริหารสถานศึกษาใช้ในการพัฒนาตนเอง เพื่อเพิ่มศักยภาพในการบริหารสถานศึกษาให้มีการบริหารจัดการที่ดี และเกิดประสิทธิภาพต่อสถานศึกษายิ่งขึ้น

ขอบเขตของการวิจัย

1. ขอบเขตด้านเนื้อหา

การวิจัยครั้งนี้ มุ่งศึกษาการบริหารสถานศึกษาตามหลักธรรมาภิบาลของผู้บริหารสถานศึกษาชาวกรุงเทพมหานครตามความคิดเห็นของครูผู้สอน โรงเรียนมัธยมศึกษาในกรุงเทพมหานคร ซึ่งประกอบด้วยหลักการสำคัญ 6 หลัก ดังนี้ (สำนักงานกรรรมตร. 2542 : 3-4)

- 1.1 หลักนิติธรรม
- 1.2 หลักคุณธรรม
- 1.3 หลักความโปร่งใส
- 1.4 หลักการมีส่วนร่วม
- 1.5 หลักความรับผิดชอบ
- 1.6 หลักความคุ้มค่า

2. ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง

2.1 ประชากร ได้แก่ ครูผู้สอนโรงเรียนมัธยมศึกษา ปี 1-6 ใน 29 โรงเรียนในเขตกรุงเทพมหานคร ประเทศกัมพูชา ปีการศึกษา 2556 จำนวน 4,355 คน

2.2 กลุ่มตัวอย่าง ได้จากการสุ่มจากประชากร โดยกำหนดขนาดของกลุ่มตัวอย่างตามตารางเครจซี่และมอร์แกน (Krejcie & Morgan, 1970 : 608-609 ; อ้างถึงใน ประสิทธิ์ สุวรรณรักษ์, 2555 : 148-149) ได้ขนาดของกลุ่มตัวอย่าง จำนวน 354 คน แล้วทำการสุ่มให้กระจายไปตามโรงเรียนต่าง ๆ ตามสัดส่วน ด้วยวิธีสุ่มอย่างง่าย (Simple Random Sampling) ด้วยการจับฉลาก

3. ตัวแปร ตัวแปรที่ศึกษามีดังนี้

3.1 ตัวแปรอิสระ ประกอบด้วย

3.1.1 เพศ

3.1.1.1 ชาย

3.1.1.2 หญิง

3.1.2 อายุ

3.1.2.1 ต่ำกว่า 30 ปี

3.1.2.2 30-45 ปี

3.1.2.3 มากกว่า 45 ปี

3.1.3 ระดับการศึกษา

3.1.3.1 ต่ำกว่าปริญญาตรี

3.1.3.2 ปริญญาตรี

3.1.3.3 สูงกว่าปริญญาตรี

3.1.4 ประสบการณ์ในการปฏิบัติงาน

3.1.4.1 ต่ำกว่า 5 ปี

3.1.4.2 5-10 ปี

3.1.4.3 มากกว่า 10 ปี

3.2 ตัวแปรตาม ได้แก่ การบริหารสถานศึกษาตามหลักธรรมาภิบาลของผู้บริหารสถานศึกษาโรงเรียนมัธยมศึกษาในเขตกรุงเทพมหานคร ประเทศไทย

นิยามศัพท์เฉพาะ

การวิจัยครั้งนี้ เป็นการศึกษาการบริหารสถานศึกษาตามหลักธรรมาภิบาลของผู้บริหารสถานศึกษาตามความคิดเห็นของครูผู้สอน โรงเรียนมัธยมศึกษาในเขตกรุงเทพมหานคร ประเทศไทย เพื่อเข้าใจความหมายคำศัพท์ที่นำมาใช้ในการวิจัยครั้งนี้ จึงให้คำนิยามศัพท์เฉพาะ ดังนี้

1. การบริหาร หมายถึง การดำเนินการที่เกี่ยวข้องกับด้านต่าง ๆ ในการกำกับดูแลสถานศึกษา ปรับปรุงการบริหารงานให้มีประสิทธิภาพ และตรวจสอบการทำงานให้เป็นไปตามเป้าหมายของภารกิจที่ได้รับมอบหมาย
2. การบริหารสถานศึกษา หมายถึง การดำเนินการของผู้อำนวยการ และรองผู้อำนวยการชาวกรุงเทพฯ ทั้ง 3 ฝ่ายที่เกี่ยวข้องกับด้านต่าง ๆ ตลอดจนการส่งเสริม และปรับปรุงการบริหารงานให้มีประสิทธิภาพ โดยมีแผนปฏิบัติงานการนิเทศ ติดตาม และตรวจสอบการทำงานให้เป็นไปตามเป้าหมายของภารกิจที่ได้รับมอบหมายรวมทั้งการแก้ไขปัญหา ต่าง ๆ ที่เกิดขึ้นภายในสถานศึกษา
3. การบริหารตามหลักธรรมาภิบาล หมายถึง วิธีการและหลักการบริหารจัดการที่ดีของผู้บริหารสถานศึกษาชาวกรุงเทพฯ นำมาใช้ในการบริหารสถานศึกษาให้ดำเนินไปอย่างมีประสิทธิภาพ ตามระเบียบสำนักนายกรัฐมนตรีไทยว่าด้วยการสร้างระบบบริหารกิจการบ้านเมืองและสังคมที่ดี พ.ศ. 2542 ซึ่งประกอบด้วยหลักการสำคัญ 6 หลัก ดังนี้

3.1 หลักนิติธรรม หมายถึง การตรากฎหมาย และกฎข้อบังคับต่าง ๆ ให้ทันสมัย และเป็นธรรม เป็นที่ยอมรับของสังคม และทำให้สังคมยินยอมพร้อมใจกันปฏิบัติตามกฎหมาย และกฎข้อบังคับ โดยถือว่าเป็นการปกครองภายใต้กฎหมาย

3.2 หลักคุณธรรม หมายถึง การยึดมั่นในความถูกต้องดีงาม โดยบรรณาธิการให้ผู้บริหารของรัฐยึดหลักธรรมในการปฏิบัติหน้าที่เพื่อให้เป็นตัวอย่างแก่สังคมและส่งเสริมสนับสนุนให้ประชาชนพัฒนาตนเองไปพร้อมกัน เพื่อให้ผู้บริหารมีความซื่อสัตย์ จริงใจ ขยัน อดทน มีระเบียบวินัย ประกอบอาชีพสุจริตจนเป็นนิสัยประจำชาติ

3.3 หลักความโปร่งใส หมายถึง การสร้างความไว้วางใจซึ่งกันและกันของผู้บริหาร โดยปรับปรุง กลไกการทำงานของสถานศึกษาให้มีความโปร่งใส มีการเปิดเผยข้อมูล ข่าวสารที่เป็นประโยชน์อย่างตรงไปตรงมาด้วยภาษาที่เข้าใจง่าย ผู้ปกครองนักเรียนเข้าถึงข้อมูล ข่าวสาร ได้สะดวกและมีกระบวนการให้ประชาชนตรวจสอบความถูกต้องชัดเจนได้

3.4 หลักความมีส่วนร่วม หมายถึง การเปิดโอกาสให้ผู้ปกครองนักเรียนมีส่วนร่วมรับรู้ และเสนอความเห็นในการตัดสินใจปัญหาของสถานศึกษา ไม่ว่าจะด้วยการแสดงความคิดเห็น การไต่สวนสาธารณะ ประชาพิจารณ์ การแสดงประชามติ

3.5 หลักความรับผิดชอบ หมายถึง การตระหนักในสิทธิหน้าที่ ความสำคัญ ความรับผิดชอบต่อสังคม การใส่ใจปัญหาสาธารณะของบ้านเมืองและกระตือรือร้นในการแก้ไข ปัญหาตลอดจนการเคารพในความคิดเห็นที่แตกต่างและความกล้าที่จะยอมรับผลจากการกระทำ ของตน

3.6 หลักความคุ้มค่า หมายถึง การบริหารจัดการและใช้ทรัพยากรที่มีจำกัด เพื่อให้เกิดประโยชน์สูงสุดแก่ส่วนรวม โดยบรรณาธิการให้ผู้บริหารมีความประหยัด ใช้ทรัพยากรอย่างคุ้มค่า พัฒนาสินค้า และบริการที่มีคุณภาพ สามารถแข่งขันได้ในเวทีนานาชาติ

4. ครูผู้สอน หมายถึง ผู้ที่ทำหน้าที่สอนใน โรงเรียนระดับมัธยมศึกษาที่เปิดการเรียน การสอนตั้งแต่ระดับชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1-6 ในเขตกรุงเทพมหานคร สังกัดสำนักงาน อบรม เยาวชน และกีฬากรุงเทพมหานคร

5. อายุ หมายถึง อายุของครูผู้สอนที่ทำหน้าที่การสอนใน โรงเรียนระดับมัธยมศึกษาที่เปิด การเรียน การสอนตั้งแต่ระดับชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1-6 ในเขตกรุงเทพมหานคร สังกัดสำนักงาน อบรม เยาวชน และกีฬากรุงเทพมหานคร แบ่งเป็น 3 กลุ่มดังนี้

5.1 ต่ำกว่า 30 ปี

5.2 30-45 ปี

5.3 มากกว่า 45 ปี

6. **ระดับการศึกษา** หมายถึง วุฒิการศึกษาของครูผู้สอนที่ทำหน้าที่การสอนในโรงเรียนระดับมัธยมศึกษาที่เปิดการเรียนการสอนตั้งแต่ระดับชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1-6 ในเขตกรุงเทพมหานคร สังกัดสำนักงานอบรบ เขาวชน และกีฬากรุงเทพมหานคร แบ่งเป็น 3 กลุ่มดังนี้

6.1 ต่ำกว่าปริญญาตรี

6.2 ปริญญาตรี

6.3 สูงกว่าปริญญาตรี

7. **ประสบการณ์ในการปฏิบัติงาน** หมายถึง ระยะเวลาในการปฏิบัติการสอนของครูผู้สอนในโรงเรียนระดับมัธยมศึกษาที่เปิดการเรียนการสอนตั้งแต่ระดับชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1-6 ในเขตกรุงเทพมหานคร สังกัดสำนักงานอบรบ เขาวชน และกีฬากรุงเทพมหานคร แบ่งเป็น 3 กลุ่มดังนี้

7.1 ต่ำกว่า 5 ปี

7.2 5-10 ปี

7.3 มากกว่า 10 ปี

8. **ผู้บริหารสถานศึกษา** หมายถึง ผู้อำนวยการ และรองผู้อำนวยการชาวกำพูชาทั้ง 3 ฝ่าย (ฝ่ายวิชาการ ฝ่ายวินัย และฝ่ายงบประมาณ) ที่ปฏิบัติหน้าที่บริหารอยู่ในโรงเรียนที่จัดการศึกษาขั้นพื้นฐานในระดับมัธยมศึกษาที่เปิดการเรียนการสอนตั้งแต่ระดับชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1-6 ในเขตกรุงเทพมหานคร สังกัดสำนักงานอบรบ เขาวชน และกีฬากรุงเทพมหานคร

9. **โรงเรียนมัธยมศึกษาในกรุงเทพมหานคร** หมายถึง โรงเรียนของรัฐบาล ทั้ง 29 โรงเรียนที่เปิดการเรียนการสอนตั้งแต่ระดับชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1-6 ในเขตกรุงเทพมหานคร สังกัดสำนักงานอบรบ เขาวชน และกีฬากรุงเทพมหานคร กระทรวงอบรบ เขาวชน และกีฬา ประเทศกำพูชา

บทที่ 2

เอกสาร และงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

การวิจัยครั้งนี้มุ่งศึกษาการบริหารสถานศึกษาตามหลักธรรมาภิบาลของผู้บริหารสถานศึกษาโรงเรียนมัธยมศึกษาในเขตกรุงเทพมหานคร ประเทศกัมพูชา สังกัดสำนักงานอบรมเยาวชน และกีฬากรุงเทพมหานคร ผู้วิจัยได้ศึกษาเอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้องจึงได้ทำการกำหนดกรอบตามลำดับ ดังนี้

1. แนวคิดเกี่ยวกับการบริหารสถานศึกษา
2. แนวคิดเกี่ยวกับบทบาทหน้าที่ของผู้บริหารสถานศึกษา
3. แนวคิดเกี่ยวกับคุณสมบัติและลักษณะของผู้บริหารสถานศึกษา
4. แนวคิดเกี่ยวกับหลักธรรมาภิบาล
5. บริบทของการจัดการศึกษาประเทศกัมพูชา
6. งานวิจัยที่เกี่ยวข้อง
 - 6.1 งานวิจัยในประเทศ
 - 6.2 งานวิจัยต่างประเทศ

แนวคิดเกี่ยวกับการบริหารสถานศึกษา

การบริหารสถานศึกษา ได้มีผู้นิยามความหมายไว้แตกต่างกันมากมายขึ้นอยู่กับการบริหารในลักษณะที่แตกต่างกัน การบริหาร (Administration) โดยทั่วไปมีความหมายที่กว้างมากอาจรวมถึง การบริหารงานทุกด้านทั้งธุรกิจและรัฐกิจ เป็นคำกลาง ๆ ในการบริหารกิจการที่เป็นสาธารณะประโยชน์หรือการบริหารราชการแผ่นดิน ซึ่งผู้วิจัยได้รวบรวมดังนี้

ความหมายของการบริหาร

คำว่า “การบริหาร” มีหน่วยงานต่าง ๆ ได้นำไปใช้ ไม่ว่าจะ เป็นหน่วยงานของรัฐหรือหน่วยงานของเอกชนต้องใช้หลักการบริหารทั้งนั้น ดังนั้นจึงขอรวบรวมคำนิยามที่หน่วยงานองค์กรหลักและบุคคลสำคัญที่มีบทบาทในการส่งเสริมหลักการบริหารไว้ดังนี้

สมยศ นาวิการ (2544 : 78) ได้ให้ความหมายว่า การบริหาร หมายถึง กระบวนการของการวางแผนการจัดองค์การและสั่งการควบคุมกำกับ ความพยายามของสมาชิกขององค์การและใช้ทรัพยากรอื่น ๆ เพื่อความสำเร็จในเป้าหมายขององค์การที่กำหนดไว้ลักษณะที่สำคัญของการบริหาร การบริหารมีลักษณะสำคัญ 8 ประการ ดังนี้

1. การบริหารเป็นกิจกรรมอย่างหนึ่ง มิใช่บุคคลหนึ่งบุคคลใดหรือกลุ่มใดกลุ่มหนึ่ง ถ้าจะกล่าวถึงบุคคลผู้ทำหน้าที่บริหารนั้นเรียกว่า ผู้บริหาร
2. การบริหารเป็นงานที่มีจุดหมายทั้งนี้ หมายความว่า ในการบริหารงานนั้นจำเป็นต้องมีการกำหนดวัตถุประสงค์หรือจุดหมายไว้ก่อน ไม่ว่าจะกำหนดไว้อย่างชัดเจนหรือไม่ก็ตาม ส่วนการบริหารนั้นจะเป็นแนวทางในการดำเนินงานให้สำเร็จตามจุดหมาย
3. การบริหารเป็นแนวทางสำคัญที่มีอิทธิพลต่อสังคมภายใน และภายนอกองค์กร ดังเช่น ถ้าผู้บริหารต้องการจะปรับปรุงวิธีปฏิบัติงานให้มีประสิทธิภาพยิ่งขึ้นทำได้โดยการจัดหาเครื่องจักรเครื่องมือที่ทันสมัยมาใช้ จัดการฝึกอบรมคนงานให้มีความสามารถยิ่งขึ้น ซึ่งจะเป็นผลดีต่อองค์กรและผู้ปฏิบัติงาน ตัวอย่างผลกระทบต่อสังคมภายนอกดังนี้ ถ้าองค์กรนั้น ๆ มีนโยบายที่จะทำประโยชน์ต่อสังคม เช่น ส่งเสริมการศึกษาในชุมชน โดยให้ทุนการศึกษาหรือบริจาคเงินก่อสร้างโรงเรียนก็นับว่าองค์กรนั้นมีส่วนช่วยพัฒนาสังคมภายนอก
4. การบริหารเป็นเรื่องเกี่ยวกับความสามารถของกลุ่มคนทางธุรกิจที่ก่อตั้งขึ้น เพื่อดำเนินการให้บรรลุผลสำเร็จตามวัตถุประสงค์โดยของคนทั้งองค์กร มิใช่เป็นความสามารถของบุคคลใดบุคคลหนึ่ง เพียงบุคคลเดียวเท่านั้น ทั้งนี้ เพราะเรามีความรู้ความสามารถอยู่อย่างจำกัด ทั้งด้านกำลังกาย กำลังสมองและเวลา จึงจำเป็นต้องได้รับความร่วมมือร่วมใจจากทุกคนในองค์กรมาช่วยกัน
5. การบริหารจะได้รับผลสำเร็จด้วยดีได้โดยมีการร่วมแรงร่วมใจของบุคคลอื่น ๆ นอกเหนือไปจากเจ้าของธุรกิจ ทั้งนี้เนื่องจากบรรดาเจ้าของ เช่น ผู้ถือหุ้นอาจไม่มีเวลาหรือความสามารถในการบริหารจึงต้องจัดหาผู้อื่นที่มีความสามารถในการบริหารให้มาบริหารในองค์กร
6. การบริหารจะดำเนินไปอย่างมีประสิทธิภาพได้โดยการใช้ความรู้ความชำนาญ และการฝึกฝนอบรมทางด้านการบริหารมาโดยเฉพาะ จึงจะเป็นที่ยอมรับกันโดยทั่วไปว่า การบริหารงานเป็นวิชาชีพอย่างหนึ่ง ผู้บริหาร โดยเฉพาะผู้บริหารสูงสุดไม่จำเป็นต้องมีความรู้ทางเทคนิคในการปฏิบัติโดยตรง แต่ผู้บริหารจะต้องมีความรู้ความชำนาญในการบริหารงาน ได้แก่ การวางแผนการจัดองค์กร ฯลฯ
7. การบริหารเป็นสิ่งที่ไม่มีตัวตนไม่สามารถมองเห็นได้ แต่สิ่งที่จะแสดงให้เห็นว่า การบริหารดำเนินเป็นอย่างไร ได้ผลดีหรือไม่ เพียงใดนั้น ก็คือผลงาน เพราะว่าผลงานจะเป็นเครื่องวัดความสามารถทางการบริหาร

8. เจ้าของธุรกิจไม่จำเป็นต้องทำหน้าที่ผู้บริหารเสียเองโดยทั่วไปแล้ว (ยกเว้นองค์กรขนาดเล็ก) คณะผู้บริหารมักจะเป็นกลุ่มบุคคลอื่น ๆ ที่มีความสามารถทางการบริหารทำหน้าที่ในนามของเจ้าของธุรกิจ

วิโรจน์ สารรัตนะ (2545 : 3) ได้กล่าวไว้ว่า การบริหาร หมายถึง เป็นกระบวนการดำเนินงานเพื่อให้บรรลุจุดมุ่งหมายขององค์กร โดยอาศัยหน้าที่ทางการบริหารที่สำคัญ คือ การวางแผน การจัดองค์การ การนำ การควบคุม

ประยูร ฐม.ม.จิตโต. (พระธรรมโกศาจารย์) (2549 : 1) ได้กล่าวไว้ว่า การบริหาร หมายถึง การทำงานให้สำเร็จโดยอาศัยคนอื่น เมื่อว่าตามคำนิยามนี้ การบริหารในพระพุทธศาสนาเริ่มมีขึ้นเป็นรูปธรรมสองเดือนนับจากที่พระพุทธเจ้าตรัสรู้ นั่นคือวันอาสาฬหบูชา เมื่อพระพุทธเจ้าแสดงพระธรรมเทศนาเป็นครั้งแรกแก่ปัญจวัคคีย์ ซึ่งทำให้เกิดพระสังฆรัตนะขึ้น เมื่อมีพระสังฆรัตนะใหม่เกิดขึ้นในพระพุทธศาสนาอย่างนี้พระพุทธเจ้าต้องบริหารคณะสงฆ์

การบริหารโดยทั่ว ๆ ไป จะมีลักษณะเป็นกระบวนการวิธี หรือเป็นการกำหนดขั้นตอนในการปฏิบัติงาน หรือเป็นลำดับรายการในการบริหาร ซึ่งในการบริหารนั้น จะต้องมีลำดับรายการก่อนหลังว่าจะต้องทำอะไรก่อนและต่อไปจะทำอะไร ซึ่งจัดว่าเป็นหลักเกณฑ์กระบวนการทางวิทยาศาสตร์ (Scientific Management) กระบวนการบริหารจะกำหนดขอบเขต และหน้าที่ตามขั้นตอนต่าง ๆ ไว้อย่างชัดเจน มีนักวิชาการ และนักบริหารตลอดจนนักการศึกษาได้ให้แนวคิดและทฤษฎีเกี่ยวกับกระบวนการบริหารไว้หลายทัศนะ เป็นต้นว่า

จากนักวิชาการได้ให้ความหมายของการบริหาร สามารถสรุปได้ว่า การบริหาร หมายถึง กระบวนการในการดำเนินงานร่วมกันของผู้บริหารและสมาชิกในองค์กร โดยใช้ทรัพยากรที่มีอยู่อย่างจำกัด เพื่อให้บรรลุวัตถุประสงค์ที่กำหนดไว้ อย่างมีประสิทธิภาพสูงสุด โดยใช้กระบวนการวางแผน การจัดองค์การ การนำ การควบคุม

ความหมายของการบริหารสถานศึกษา

การบริหารสถานศึกษา เรียกว่าการบริหาร โรงเรียนตามที่เรียกแต่ก่อนก็ได้ การบริหารสถานศึกษานั้น เป็นภารกิจที่สำคัญยิ่งของผู้บริหารสถานศึกษาที่จะต้องกำหนดแผนงานวิธีการ ตลอดจนขั้นตอนต่าง ๆ ในการปฏิบัติงานไว้อย่างมีระบบ เพราะถ้าระบบบริหารภายในสถานศึกษาไม่ดี จะกระทบต่อส่วนอื่น ๆ ของหน่วยงานได้ ดังนั้นความสำเร็จหรือความล้มเหลวในการบริหารสถานศึกษา จึงขึ้นอยู่กับความสามารถของผู้บริหารสถานศึกษาเป็นสำคัญ มีนักวิชาการหลายท่านให้ความหมายของการบริหารสถานศึกษาไว้ ดังนี้

กิติมา ปริดิกล (2543 : 13) ได้กล่าวไว้ว่า การบริหารสถานศึกษา หมายถึง การดำเนินการทุกอย่างในสถานศึกษาตั้งแต่การบริหารงานวิชาการ การบริหารงานบุคคล การบริหารงานอาคารสถานที่ การบริหารงานธุรการและการเงิน การบริหารงานกิจการนักเรียน และนักศึกษา และงานด้านความสัมพันธ์กับชุมชน

สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาแห่งชาติ (2543 : 18) ได้กล่าวไว้ว่า การบริหารสถานศึกษา ควรมีขอบเขตครอบคลุมงาน 6 งาน ได้แก่ งานบุคลากร งานกิจการนักเรียน งานธุรการ งานการเงินและพัสดุ งานอาคารสถานที่ และงานความสัมพันธ์ระหว่างสถานศึกษากับชุมชน ทั้ง 6 งาน มีเป้าหมายหลักร่วมกัน คือ ให้นักเรียนมีความรู้ความสามารถและคุณลักษณะที่พึงประสงค์ของหลักสูตร โดยมีงานวิชาการเป็นหลัก ส่วนงานอื่นเป็นงานที่สนับสนุนส่งเสริมงานวิชาการให้สมบูรณ์ยิ่งขึ้น

สมคิด บางโม (2544 : 153) ได้กล่าวไว้ว่า การบริหารสถานศึกษา หมายถึง แหล่งพัฒนาประชากรของประเทศที่สำคัญยิ่ง เป็นหน่วยงานที่ใช้ คน เงิน วัสดุอุปกรณ์ จำนวนมากมาย หากการจัดการบริหารงานใน โรงเรียนขาดประสิทธิภาพ ผลผลิตของโรงเรียน คือนักเรียนที่สำเร็จออกไปย่อมมีประสิทธิภาพต่ำ ซึ่งส่งผลต่อการพัฒนาประเทศให้เกิดความล่าช้าตามไปด้วย

จากที่กล่าวมาข้างต้น สรุปได้ว่า การบริหารสถานศึกษาเป็นการกระตุ้นให้ผู้ร่วมงานในสถานศึกษาปฏิบัติงานด้วยความเต็มใจ และส่งผลต่อประสิทธิภาพการบริหารงานของสถานศึกษา โดยมุ่งหวังให้ผู้เรียนเกิดการเรียนรู้ค้นหาความสามารถของตนเอง ตามความถนัดและความสนใจ เพื่อใช้เป็นพื้นฐานในการประกอบอาชีพหรือการศึกษาต่อการบริหารสถานศึกษาซึ่งรวมถึงกิจกรรมต่าง ๆ ของสถานศึกษาที่บุคคลหลายฝ่ายต่างร่วมมือกันดำเนินการ เพื่อพัฒนาเด็กและเยาวชนในทุก ๆ ด้าน เช่น ความสามารถทัศนคติพฤติกรรมค่านิยมหรือคุณธรรม โดยมุ่งหวังให้บุคคลดังกล่าวเป็นสมาชิกที่ดีและมีประสิทธิภาพของสังคม โดยอาศัยกระบวนการต่าง ๆ ทั้งที่เป็นระเบียบแบบแผน และไม่เป็นระเบียบแบบแผน ฉะนั้น การบริหารสถานศึกษาจึงเป็นการดำเนินงานและการตัดสินใจการสั่งการ เพื่อให้งานทุกด้านของสถานศึกษาบรรลุตามวัตถุประสงค์ในการจัดการศึกษามากที่สุด

ปัจจัยทางการบริหารสถานศึกษา

ทักษะของผู้บริหาร หรือหัวหน้าฝ่ายแต่ละบุคคลที่จะทำงานให้บรรลุเป้าหมายได้นั้น นอกจากจะมีความรู้ มีหลักการและทฤษฎีไปสู่การปฏิบัติให้เหมาะสมแก่สถานการณ์และสิ่งแวดล้อมแล้ว การบริหารทางการศึกษาจำเป็นต้องมีทรัพยากรอันเป็นปัจจัยพื้นฐานทางการจัดการ โดยทั่วไปคังมีนักวิชาการกล่าวไว้ดังนี้

จันทราณี สงวนนาม (2545 : 28) ได้กล่าวไว้ว่า ปัจจัยในการบริหารงานในทุกองค์การ ไม่ว่าจะขนาดเล็ก ขนาดกลาง หรือขนาดใหญ่ จำเป็นจะต้องมีปัจจัยขั้นพื้นฐานหรือองค์ประกอบ หรือทรัพยากรทางการบริหาร โดยทั่วไปถือว่าปัจจัยที่สำคัญของการบริหารมีอยู่ 4 ประการ ซึ่งรู้จักกันในนามของ 4M ได้แก่ 1) คน (Man) ได้แก่บุคคลหรือกลุ่มบุคคลในองค์การที่ร่วมกันทำงาน 2) เงิน (Money) ได้แก่งบประมาณที่ใช้ในการบริหารทุก ๆ ส่วนขององค์การ 3) วัสดุสิ่งของ (Materials) ได้แก่ วัสดุอุปกรณ์หรือเครื่องมือเครื่องใช้ต่าง ๆ 4) การจัดการ (Management) ได้แก่การบริหารงานองค์การของผู้บริหาร

ปัจจัยขั้นพื้นฐานในการบริหารงาน เป็นสิ่งที่จำเป็นที่ต้องนำมาเข้าสู่กระบวนการของการบริหารในแต่ละองค์การ เพื่อให้บรรลุตามเป้าประสงค์ที่กำหนดไว้ จะขาดอย่างใดอย่างหนึ่งไม่ได้ คือทั้ง 4 ประการต้องเกี่ยวพันซึ่งกันและกัน แต่ถ้าจะพิจารณาในแต่ละประการแล้ว คน (Man) นับได้ว่าเป็นปัจจัยขั้นพื้นฐานที่สำคัญที่สุด เพราะคนเป็นผู้ใช้หรือบริหารเงิน วัสดุสิ่งของ และดำเนินการงานทุกอย่างในองค์การ ดังที่แผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ ฉบับที่ 8 ได้กล่าวไว้ว่า คน เป็นศูนย์กลางของการพัฒนาทุกชนิด

เปรม กิรติวงศ์ชัชวาล (2552 : 13) ได้กล่าวไว้ว่า ปัจจัยนำเข้าที่นำมาใช้ในกระบวนการดำเนินงานให้เกิดผลผลิตหรือปัจจัยนำออกมีอยู่ 4 ประการ ได้แก่ คน (Man) เงิน (Money) วัสดุอุปกรณ์ (Material) และการบริหาร (Management) คน บุคคลหรือทรัพยากรมนุษย์เป็นปัจจัยที่สำคัญมากประการหนึ่งของการดำเนินงานทุกประการ โดยเฉพาะอย่างยิ่งคนที่มีความรู้ มีทักษะ หรือมีความสามารถเป็นทรัพยากรที่หายาก สมควรที่จะสนับสนุนบุคคลเหล่านี้ให้มีความก้าวหน้าต่อไป

บุญมี มาลาวโร (2553 : 16-17) ได้กล่าวไว้ว่า ปัจจัยในการบริหารที่เป็นพื้นฐานมีอยู่ด้วยกัน 5 ประการ คือ 1) คน (Man) 2) เงิน (Money) 3) วัสดุ (Materials) 4) เทคนิควิธี (Method) 5) เครื่องจักร (Machine) ปัจจัยทั้งหมดนี้จะทำให้การบริหารงานขององค์กรเป็นไปได้อย่างราบรื่นตามวัตถุประสงค์ที่ตั้งไว้ อย่างไรก็ตามปัจจัยทั้ง 5 ประการ นี้อาจจะยังไม่เพียงพอ โดยเฉพาะอย่างยิ่งในสภาพสังคมปัจจุบันที่มีการแข่งขันสูงในทุก ๆ ด้านจึงอาจมีปัจจัยอื่น ๆ ที่จะช่วยให้การบริหารประสบความสำเร็จมากขึ้น เช่น การตลาด (Market) และการประชาสัมพันธ์ เป็นต้น จากที่กล่าวมาข้างต้นสรุปได้ว่า การบริหารที่เกิดประสิทธิภาพ และประสิทธิผล ต้องอาศัยทรัพยากรที่มีความสมบูรณ์ และมีคุณภาพ เป็นปัจจัยในการบริหารงาน โดยมีปัจจัย 4 ประการ หรือที่เราเรียกกันดีในชื่อว่า ปัจจัยการบริหาร 4M คือ

1. คน (Man)
2. เงิน (Money)
3. วัสดุอุปกรณ์ (Material)
4. การบริหาร (Management)

ขอบข่ายการบริหารสถานศึกษา

การบริหารสถานศึกษา เป็นการบริหารที่เกี่ยวกับการบริหารและการจัดการด้าน การศึกษาเล่าเรียนให้แก่เด็กและเยาวชน ซึ่งเป็นการจัดกิจกรรมที่ต้องการดำเนินการอย่างต่อเนื่อง และได้รับการสนับสนุน ส่งเสริมจากทุกฝ่ายที่เกี่ยวข้อง เพราะขอบข่ายของการบริหารสถานศึกษา หรือ โรงเรียนนั้น จะต้องกระทำอย่างเป็นระบบและ ได้มาตรฐาน ดังนั้นจึงมีหน่วยงานและ นักวิชาการ ได้ให้แนวคิดเกี่ยวกับขอบข่ายของการบริหารสถานศึกษาหรือ โรงเรียนไว้ ดังต่อไปนี้

กระทรวงศึกษาธิการ (2546 : 33-38) ได้กล่าวไว้ว่า ขอบข่ายของการบริหารงานใน สถานศึกษามี 4 กลุ่ม คือ

1. การบริหารวิชาการ ประกอบด้วย

- 1.1 การพัฒนาหลักสูตรสถานศึกษา
- 1.2 การพัฒนากระบวนการเรียนรู้
- 1.3 การวัดผล การประเมินผล และเทียบ โอนผลการเรียน
- 1.4 การวิจัยเพื่อการพัฒนาคุณภาพการศึกษา
- 1.5 การพัฒนาสื่อ นวัตกรรม และเทคโนโลยีทางการศึกษา
- 1.6 การพัฒนาแหล่งการเรียนรู้
- 1.7 การนิเทศการศึกษา
- 1.8 การแนะแนวการศึกษา
- 1.9 การพัฒนากระบวนการประกันคุณภาพภายในสถานศึกษา
- 1.10 การส่งเสริมความรู้ด้านวิชาการแก่ชุมชน
- 1.11 การประสานความร่วมมือในการพัฒนาวิชาการกับสถานศึกษาอื่น
- 1.12 การส่งเสริมและสนับสนุนงานวิชาการแก่บุคคล ครอบครั องค์กร หน่วยงานและสถาบันอื่นที่จัดการศึกษา

2. การบริหารงบประมาณ ประกอบด้วย

- 2.1 การจัดทำและเสนอของงบประมาณ
- 2.2 การจัดสรรงบประมาณ
- 2.3 การตรวจสอบ การติดตาม ประเมินและการรายงานผลการใช้เงิน

- 2.4 การระดมทรัพยากรและการลงทุนเพื่อการศึกษา
- 2.5 การบริหารการเงิน
- 2.6 การบริหารบัญชี
- 2.7 การบริหารวัสดุและทรัพย์สิน
- 3. การบริหารงานบุคคล ประกอบด้วย
 - 3.1 การวางแผนอัตรากำลัง และกำหนดตำแหน่ง
 - 3.2 การสรรหาและการบรรจุแต่งตั้ง
 - 3.3 การเสริมสร้างประสิทธิภาพในการปฏิบัติราชการ
 - 3.4 วินัยและการรักษาวินัย
 - 3.5 การออกจากราชการ
- 4. การบริหารทั่วไป ประกอบด้วย
 - 4.1 การดำเนินงานธุรการ
 - 4.2 งานเลขานุการและกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน
 - 4.3 งานพัฒนาระบบเครือข่ายข้อมูลสารสนเทศ
 - 4.4 การประสานและพัฒนาเครือข่ายการศึกษา
 - 4.5 การจัดระบบการบริหารและพัฒนาองค์การ
 - 4.6 งานเทคโนโลยีสารสนเทศ
 - 4.7 การส่งเสริมสนับสนุนด้านวิชาการ งบประมาณ บุคลากร และบริหารทั่วไป
 - 4.8 การดูแลอาคารสถานที่และสภาพแวดล้อม
 - 4.9 การจัดทำสำมะโนนักเรียน
 - 4.10 การรับนักเรียน
 - 4.11 การส่งเสริมและประสานงานการศึกษาในระบบ นอกระบบ และตามอัธยาศัย
 - 4.12 การส่งเสริมงานกิจกรรมนักเรียน
 - 4.13 การประชาสัมพันธ์งานการศึกษา
 - 4.14 การส่งเสริมและสนับสนุนและประสานงานการศึกษาจากบุคคล องค์กร หน่วยงานและสถาบัน สังคมอื่นที่จัดการศึกษา
 - 4.15 การจัดระบบควบคุมในหน่วยงาน
 - 4.16 การบริการสาธารณะ
 - 4.17 งานที่ไม่ได้ระบุไว้ในงานอื่น

นอกจากนี้ยังมีนักวิชาการศึกษาต่างประเทศอีกมากมายหลายท่าน ได้ให้ความหมายของ ขอบข่ายการบริหารสถานศึกษาไว้ ดังนี้

แรมเซเยอร์ และคณะ (Ramseyer et al. 1955 : 18-56) สรุปขอบข่ายของงานบริหาร สถานศึกษาไว้คือ 1) พัฒนาการเรียนการสอน 2) ชุรการการเงินและบริการต่าง ๆ ของโรงเรียน 3) เป็นผู้นำชุมชนที่โรงเรียนตั้งอยู่ 4) งานบุคคล 5) งานอาคารสถานที่ 6) จัดการรับส่งนักเรียน 7) จัดระบบบริหารโรงเรียน 8) ปกครองดูแลนักเรียน

กริฟฟิธส์ (Griffiths. 1956 : 5) ได้แบ่งการบริหารสถานศึกษาออกเป็น 4 ด้าน คือ 1) การรักษาความสัมพันธ์ชุมชน 2) ปรับปรุงและขยาย โอกาสทางการศึกษา 3) จัดหาและพัฒนา บุคลากร 4) จัดหาและรักษาอาคารสถานที่

ฟิสก์ (Fisk. 1963 : 211-225) ได้แบ่งงานบริหารสถานศึกษาออกเป็น 4 ด้านเช่นกัน คือ 1) ความสัมพันธ์ชุมชน 2) การสรรหาและพัฒนาบุคลากร 3) การปรับปรุงและส่งเสริม โอกาส ทางการศึกษา 4) การจัดหาและดูแลเรื่องการเงิน อาคารสถานที่และอุปกรณ์

คิมบรูกซ์ และ นัน ไนรี (Kimbrough and Nunneyry. 1976 : 164-193) กล่าวถึงหน้าที่หรือ ภารกิจของสถานศึกษามี 8 ด้าน ได้แก่ 1) การเรียนการสอนและการพัฒนาหลักสูตร 2) การบริหาร นักเรียน 3) ความสัมพันธ์ระหว่างโรงเรียนและชุมชน 4) การบริหารงานบุคคล 5) การบริหารงาน อาคารสถานที่ 6) การบริการชุมชน 7) การจัด โครงสร้างองค์การและบริหารงาน และ 8) บริหารงบประมาณ

เซอร์จิโอวานนี และคณะ (Sergiovanni et al. 1992 : 175) ได้เสนอว่างานบริหาร สถานศึกษามี 8 ประการ คือ 1) งานสัมพันธ์กับชุมชน 2) งานกิจกรรมนักเรียน 3) งานหลักสูตรและ การสอน 4) งานบริหารบุคลากร 5) งานอาคารสถานที่ 6) งานธุรการ 7) งานพัฒนาบุคลากร 8) งานประเมินผล

แคมเบลล์ และคณะ (Campbell et al. 1997 : 116) ได้กล่าวถึงการบริหารสถานศึกษาโดย สรุปว่า งานบริหารสถานศึกษามีงานสำคัญ 6 ประการ คือ 1) งานสัมพันธ์ชุมชน 2) งานหลักสูตร และการสอน 3) งานกิจกรรมนักเรียน 4) งานบริหารบุคคล 5) งานอาคารสถานที่ 6) งานธุรการและ การเงิน

จากที่ได้กล่าวมา สรุปได้ว่า ขอบข่ายของการบริหารงานในสถานศึกษามีอย่างกว้างขวาง เพื่อให้ผู้บริหารสถานศึกษาต้องทำความเข้าใจทั้ง 4 กลุ่มงาน และนำเข้ามาสู่กระบวนการบริหาร สถานศึกษา ตามเจตนารมณ์ของกระทรวงศึกษาธิการ ได้กำหนดไว้ คือ ด้านวิชาการ ด้านงบประมาณ ด้านการบริหารงานบุคคล และด้านบริหารทั่วไป

กระบวนการบริหารสถานศึกษา

การดำเนินงานในหน่วยงานใดก็ตามจะให้ประสบความสำเร็จอย่างมีประสิทธิภาพ และประสิทธิผล ต้องอาศัยกระบวนการพื้นฐานเชิงระบบ คือกระบวนการนำทรัพยากรการบริหารมาใช้ให้บรรลุวัตถุประสงค์ตามขั้นตอนการบริหาร ซึ่งสอดคล้องกับ

ซีริวธรรม เสรีรัตน์ (2545 : 86) ได้เสนอหลักการบริหารระบบราชการที่เรียกว่า POSDCoRB Model สรุปได้ว่า

1. P-Planning (การวางแผน) เป็นการคาดคะเนเหตุการณ์ต่าง ๆ ที่จะเกิดขึ้นในอนาคต ซึ่งต้องคำนึงถึงทรัพยากรภายในองค์กร และสภาพแวดล้อมภายนอก เพื่อให้แผนที่กำหนดขึ้นมีความรอบคอบและสามารถนำไปปฏิบัติได้
2. O-Organizing (การจัดองค์การ) เป็นการจัดองค์การที่เป็นส่วนราชการ โดยจัดแบ่งตามความชำนาญเฉพาะอย่าง ออกเป็นกรม ฝ่าย แผนก จะพิจารณาปริมาณงานคุณภาพงาน ขนาดของการควบคุม และพิจารณาแบ่งสายงานหลัก และสายงานที่ปรึกษา โดยคำนึงถึงอำนาจหน้าที่และความรับผิดชอบควบคู่กันไป
3. S-Staffing (การจัดบุคคลเข้าทำงาน) เป็นการคัดเลือกบุคคลให้เข้ามาดำรงตำแหน่งภายในองค์กร โดยพิจารณาจากบุคคลที่มีความรู้ความสามารถที่เหมาะสมให้ได้ในปริมาณที่เพียงพอจะทำให้งานสำเร็จได้
4. D-Directing (การสั่งการหรืออำนวยการ) เป็นการกำกับดูแล สั่งงานผู้ใต้บังคับบัญชา โดยอาศัยลักษณะความเป็นผู้นำ การจูงใจ ศิลปะการปกครองคน และการสร้างมนุษยสัมพันธ์ของผู้ใต้บังคับบัญชา
5. C-Co-ordinating (การประสานงาน) เป็นการเชื่อมความสัมพันธ์ที่ดี กับบุคคลที่มีส่วนเกี่ยวข้องกับการปฏิบัติงานทุกฝ่าย ทั้งในระดับสูงกว่า ต่ำกว่า และการสร้างมนุษยสัมพันธ์กับผู้บังคับบัญชา
6. R-Reporting (การรายงานผลการปฏิบัติงาน) เป็นการนำเสนอผลสัมฤทธิ์ของการปฏิบัติงานจากผู้ใต้บังคับบัญชา หรือผู้บริหารระดับต่างๆ โดยมีการติดต่อสื่อสารแบบเป็นลายลักษณ์อักษร
7. B-Budgeting (การงบประมาณ) เป็นเครื่องมือที่นำมาใช้ในการควบคุมการปฏิบัติงาน โดยใช้วงงบประมาณ ซึ่งมีขั้นตอนดังนี้ การเตรียมขออนุมัติงบประมาณ การเสนอให้ผู้บังคับบัญชาให้ความเห็นชอบ การดำเนินงานตามงบประมาณ การตรวจสอบ การใช้จ่ายงบประมาณตามแผนที่เสนอขอไว้

สุปรีชา กมลาศน์ (2545 : 2) ได้กล่าวไว้ว่า แนวคิดการบริหารได้รับการพัฒนาขึ้นมาตามแบบวิธีการทางวิทยาศาสตร์ จนเกิดเป็นทฤษฎีการบริหารที่มุ่งจะวิเคราะห์ศึกษาถึงการบริหารอย่างเป็นระบบ โดยฟาโย (Fayo) นักบริหารชาวฝรั่งเศส ซึ่งได้วางรากฐานสำคัญของทฤษฎีการบริหารทั่วไปอันเป็นที่ยอมรับกันอย่างกว้างขวาง ทฤษฎีอันหนึ่งที่ว่าด้วยหน้าที่ในการบริหาร 5 ประการ คือ 1) การวางแผน 2) การจัดองค์การ 3) การบังคับบัญชา 4) การประสานงาน และ 5) การควบคุม ต่อมาได้พัฒนาและปรับปรุงจนกลายเป็นตำราการบริหาร เช่น ทฤษฎีของกูลิค (Gulick) ศาสตราจารย์การบริหารรัฐกิจชาวอเมริกัน ที่ได้ขยายแนวคิดของฟาโย (Fays) กำหนดหน้าที่ในการบริหารที่เรียกกันว่า POSDCoRB : Planning (การวางแผน) Organizing (การจัดองค์การ) Staffing (การจัดบุคคลเข้าทำงาน) Directing (การสั่งการหรืออำนวยการ) Coordinating (การประสานงาน) Reporting (การรายงานผลการปฏิบัติงาน) Budgeting (การงบประมาณ)

คณาจารย์ภาควิชาบริหารรัฐกิจ มหาวิทยาลัยรามคำแหง (2549 : 9) ได้กล่าวในหนังสือสรุปเนื้อหาวิชาทฤษฎีองค์การ ได้กล่าวถึงแนวคิดของ ฟาโย (Fayol) นักวิชาการเมืองแร่ชาวฝรั่งเศส ผู้เป็นต้นกำเนิดในการเสนอองค์ประกอบมูลฐานของการบริหารแบบกระบวนการ 5 ประการ ที่เรียกว่า POCCE ไว้ดังนี้

1. การวางแผน (Planning) หมายถึง การสร้างทางเลือกหรือแนวทางดำเนินการไว้ล่วงหน้าเพื่อใช้ในการตัดสินใจในอนาคต
2. การจัดองค์การ (Organizing) หมายถึง การกำหนดโครงสร้างหน่วยงานและระบุนหน้าที่โดยการผสมผสานระหว่างวัตถุ คน และเงิน
3. การบังคับบัญชา (Commanding) หมายถึง การทำให้เกิดการดำเนินงานตามที่ได้มีการกำหนดไว้ ซึ่งการบังคับบัญชาที่ดีนั้นจะต้องมีการติดต่อสื่อสาร 2 ทาง กล่าวคือ การยอมให้ผู้ใต้บังคับบัญชาสามารถแสดงความคิดเห็นได้
4. การประสานงาน (Co-ordinating) หมายถึง การรวมความพยายามของผู้ปฏิบัติงานและช่วยสนับสนุนให้เกิดการติดต่อสื่อสารระหว่างกัน เพื่อให้การทำงานสำเร็จ
5. การควบคุม (Controlling) การติดตามการดำเนินงานให้บรรลุตามวัตถุประสงค์

ประยูร ชม.ม.จิตโต. (พระธรรมโกศาจารย์) (2549 : 4-5) ได้กล่าวไว้ว่า กระบวนการบริหารสถานศึกษา มีอยู่ 5 ประการ ตามคำย่อในภาษาอังกฤษว่า POSDC

1. P คือ (Planning) การวางแผนงาน หมายถึง เป็นการวางแผน เป็นการกำหนดแนวทางการดำเนินงานในปัจจุบัน เพื่อความสำเร็จที่จะตามมาในอนาคต
2. O คือ (Organizing) การจัดหน่วยงาน หมายถึง การจัดองค์การ เป็นการกำหนดโครงสร้างความสัมพันธ์ของสมาชิกและสายบังคับบัญชาภายในองค์กร

3. S คือ (Staffing) การจัดตัวบุคคล หมายถึง งานบุคลากร เป็นการสรรหาบุคลากรใหม่ การพัฒนาบุคลากรและการใช้คนให้เหมาะสมกับงาน

4. D คือ (Directing) การอำนวยการ หมายถึง การอำนวยการ เป็นการสื่อสารเพื่อให้เกิด การดำเนินการตามแผน ผู้บริหารต้องมีบุคลิกสัมพันธ์ที่ดีและมีภาวะผู้นำ

5. C คือ (Co-ordinating) การประสานงาน หมายถึง การกำกับดูแล เป็นการควบคุม คุณภาพของการปฏิบัติงานภายในองค์กร รวมทั้งกระบวนการแก้ปัญหาภายในองค์กร

นอกจากนี้ยังมีนักวิชาการศึกษาต่างประเทศอีกมากมายท่านได้ให้ความหมาย ของการบริหารไว้ ดังนี้

ทีด (Tead. 1951 : 105) ได้แบ่งกระบวนการบริหารออกเป็น 10 ขั้นตอน ดังนี้ การกำหนด ความมุ่งหมาย และวัตถุประสงค์ การจัดทำแผนงานของหน่วยงานการกำหนดระเบียบ ขอบข่าย ของอำนาจ และหน้าที่ของบุคลากรต่าง ๆ การมอบหมายหน้าที่และความรับผิดชอบให้ผู้ปฏิบัติ การควบคุมดูแล การปฏิบัติงาน การดำเนินการเพื่อให้งานดำเนินไปในสภาพที่ดีอยู่เสมอ การติดต่อ สัมพันธ์กับทุกแผนกงานและทุกตำแหน่ง การดำเนินการเพื่อบำรุงขวัญ กระตุ้นและให้กำลังใจ แก่บุคลากรต่าง ๆ เพื่อให้ประสพผลในการทำงานมีประสิทธิภาพยิ่งขึ้น การประเมินผล และ การพิจารณางานในอนาคต

กูลิก และเออร์วิก (Gulick & Urwick. 1937 : 13) ได้เสนอขั้นตอนการบริหารงาน 7 ขั้นตอน โดยเรียกชื่อว่า POSDCRB ได้แก่ การวางแผน (Planning) การจัดหน่วยงาน (Organizing) การจัด บุคลากร (Staffing) การวินิจฉัยสั่งการ (Directing) การประสานงาน (Coordinating) การเสนอ รายงาน (Reporting) การจัดงบประมาณ (Budgeting)

จากคำกล่าวของนักวิชาการสรุปได้ว่า หลักการบริหารงาน โดยทั่วไปทั้งภาครัฐและ เอกชน ประกอบด้วย การวางแผน การจัดองค์การ หรือการจัดหน่วยงานต่าง ๆ ภายในองค์กร การสรรหาบุคคล เข้าทำงาน การสั่งการ การประสานงาน การรายงานผลการปฏิบัติงาน การงบประมาณ เป็นต้น

แนวคิดเกี่ยวกับบทบาทหน้าที่ของผู้บริหารสถานศึกษา

ผู้บริหารมีบทบาทหน้าที่หลายประการ ผู้บริหารแต่ละคนมีบทบาทแตกต่างกันออกไป ผู้บริหารที่อยู่ในกลุ่มประชาธิปไตย อาจมีบทบาทอีกอย่าง และผู้บริหารที่อยู่ในกลุ่มเผด็จการก็อาจมี บทบาทอีกอย่างหนึ่ง หรืออาจคล้ายคลึงกันอยู่บ้างในบางกรณี แต่อย่างไรก็ตามบทบาท และหน้าที่ ของผู้บริหารมีผู้จำแนกไว้หลายแบบ แต่ทุกแบบก็มีบางประการที่สอดคล้องกัน จึงขอสรุป ความหมายของบทบาทและหน้าที่ของผู้บริหาร จากแนวคิดของนักวิชาการด้านบริหาร ดังนี้

ความหมายของบทบาทหน้าที่ของผู้บริหาร

บทบาท ตรงกับคำในภาษาอังกฤษว่า Role เป็นเรื่องของพฤติกรรมและหน้าที่ ความรับผิดชอบ (Function) เพื่อเป็นการแสดงให้เห็นว่า เมื่อบุคคลดำรงตำแหน่งใด ก็ควรแสดง พฤติกรรมให้ตรง และเหมาะสมกับหน้าที่ ความรับผิดชอบนั้น มีนักวิชาการศึกษาได้ให้ความหมาย ของคำว่า บทบาท หรือ Role ไว้ ดังต่อไปนี้

ราชบัณฑิตยสถาน (2542 : 1001) ได้ให้ความหมายของ บทบาท หมายถึง การทำตาม บทบาท การทำตามหน้าที่ที่กำหนดไว้ เช่น บทบาทของพ่อแม่ บทบาทของครู เป็นต้น

มัลลิกา ดันสอน (2544 : 23) ได้กล่าวว่า บทบาท (Role) หมายถึง รูปแบบพฤติกรรม ของบุคคล ซึ่งแสดงออกตามความคาดหวังของสังคมที่มีต่อสถานภาพ (Status) ของเขาดังนั้น บทบาทของผู้บริหารเป็นพฤติกรรมที่ผู้บริหารต้องแสดงให้เหมาะสมกับสถานะและความคาดหวัง ของสังคมเพื่อจะนำองค์การให้บรรลุเป้าหมายที่ต้องการ

วินิจ เกตขำ และคมเพชร ฉัตรสุกกุล (2544 : 41-51) ได้กล่าวไว้ว่า บทบาท หมายถึง การแสดงออกของบุคคลในด้านที่เกี่ยวกับคำคุณลักษณะท่าทางตอบสนองกิริยาอาการต่าง ๆ เพื่อให้ ผู้อื่นทราบว่าตนกำลังทำหน้าที่อะไร มีต่อเจ้าของตำแหน่งหรือฐานะทางสังคมอย่างไร “บทบาท คือ การแสดงออกถึงฐานะตำแหน่งหน้าที่ของแต่ละคนในสังคมนั้นเอง”

อาคม วัชโรสง (2547 : 71) ได้กล่าวไว้ว่า บทบาท หมายถึง การกระทำหรือการปฏิบัติที่ ผู้ครองตำแหน่งควรประพฤติปฏิบัติ เช่น ผู้บริหาร รองผู้บริหาร ครูอาจารย์ คนงาน ภารโรง ก็จะ แสดงบทบาทไปตามตำแหน่งดังกล่าวต้องการทำโดยทั่วไปบทบาทจะต้องมาพร้อมกับหน้าที่และ ตำแหน่ง

ฝ่ายวิชาการภาษาไทย (2552 : 59) ได้ให้ความหมายของ บทบาท หมายถึง การแสดง บทบาทตามหน้าที่

นอกจากนี้ ยังมีนักวิชาการศึกษาจากต่างประเทศอีกมากมายท่านได้ให้ความหมาย ของบทบาทหน้าที่ของผู้บริหารไว้ ดังนี้

กอร์ดัน (Gorton. 1983 : 118) ได้กล่าวถึง บทบาทของผู้บริหารสถานศึกษา หมายถึง บทบาทในฐานะผู้บริหาร โรงเรียน ผู้นำทางด้านการสอน ผู้รักษาระเบียบวินัย ส่งเสริมสัมพันธภาพ ที่ดีในองค์กร ผู้ประเมินผล และผู้แก้ปัญหาความขัดแย้งในองค์กร

ซาบิน และเจอร์เนอร์ (Sarbin & Jurnur. 1995 : 236-214) ให้ ความหมายไว้ว่า “บทบาท” หมายถึง พฤติกรรมที่คาดหวังว่า ผู้อยู่ในสถานภาพจะพึงกระทำ

จากคำกล่าวของนักวิชาการข้างต้นสามารถสรุปได้ว่า บทบาท หมายถึง พฤติกรรม การแสดงออกของบุคคล ซึ่งทำตามหน้าที่ความรับผิดชอบของตนหรือ การแสดงออกถึงฐานะ ตำแหน่งหน้าที่ของแต่ละคนในสังคมในการประพฤติปฏิบัติหน้าที่ เพื่อบรรลุเป้าหมายขององค์กร

บทบาทหน้าที่ของผู้บริหารสถานศึกษา

พระราชบัญญัติระเบียบราชการ กระทรวงศึกษาธิการ พ.ศ. 2546 มาตรา 35 กำหนดให้ สถานศึกษาขั้นพื้นฐานเป็น โรงเรียนนิติบุคคล และได้รับการกระจายอำนาจการบริหารด้านวิชาการ บุคลากร งบประมาณ และบริหารทั่วไป ตามมาตรา 39 แห่งพระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2542 แก้ไขเพิ่มเติม (ฉบับที่ 2) พ.ศ. 2545 ส่งผลให้ผู้บริหารต้องปรับแนวคิดในการพัฒนาคุณภาพ ของสถานศึกษา ให้สอดคล้องกับการเปลี่ยนแปลง ดังที่นักวิชาการหลายท่านกล่าวไว้ ดังนี้

ธีระ รุญเจริญ (2545 : 76) ได้กล่าวถึงบทบาทของผู้บริหารไว้ว่า

1. การเป็นผู้นำทางวิชาการ ผู้บริหารสถานศึกษาควรปฏิบัติตนเป็นแบบอย่างของผู้นำ การเปลี่ยนแปลง โดยเฉพาะอย่างยิ่งผู้นำทางวิชาการ โดยให้ความสำคัญต่อการส่งเสริม และ สนับสนุนการเปลี่ยนแปลงรูปแบบการจัดการเรียนการสอนที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญตามหมวด 4 ในพระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2542 และมีการวางแผน นโยบายและยุทธศาสตร์เพื่อ การปฏิรูปการเรียนรู้ของสถานศึกษาอย่างชัดเจนและสะดวกต่อการนำไปปฏิบัติ ให้คำปรึกษา แนะนำ และสร้างพลังความร่วมมือของทุกฝ่ายที่เกี่ยวข้องเพื่อปฏิรูปการเรียนรู้ ซึ่งนำไปสู่ การปฏิรูปการศึกษา
2. การบริหารงานแบบมีส่วนร่วม ผู้บริหารสถานศึกษามีการบริหารงานอย่างอิสระ เพื่อให้ เกิดความคล่องตัวในการบริหารและบริหารงานในรูปแบบของคณะกรรมการสถานศึกษา โดยเน้นการมีส่วนร่วมทั้งครู และบุคลากรภายใน โรงเรียน บุคคล และหน่วยงาน ภายนอก โรงเรียน ทั้งหน่วยงานของภาครัฐและเอกชน อาทิ ครู บุคลากร พ่อแม่ ผู้ปกครองชุมชน และองค์กรต่าง ๆ
3. การเป็นผู้นำการเปลี่ยนแปลง (Change agent) ผู้นำการเปลี่ยนแปลงสังคมหรือ นวัตกรรมประชาสังคม (Innovation) ซึ่งเรามักจะมองเฉพาะ แต่ในเชิงเทคนิค เทคโนโลยี ที่เราคิด ขึ้นมาใหม่ สร้างขึ้นมาใหม่ จัดเป็นนวัตกรรมทั้งสิ้น ไม่ว่าจะเป็นด้านสังคมวัฒนธรรม การเมือง ฯลฯ เนื่องจากสิ่งเหล่านี้ เป็นสิ่งที่มนุษย์คิดค้นขึ้นมาทั้งสิ้น โดยเฉพาะเรื่องการเมือง ที่เป็นเรื่องที่ มนุษย์คิดขึ้นมาเพื่อรับใช้สังคมให้อยู่อย่างมีความสุข ดังนั้น “นวัตกรรมทางสังคม” จึงใช้หลักวิคิด ที่ว่า อะไรที่คืออยู่แล้วจะทำอย่างไรให้ดีขึ้น ไม่จำเป็นว่าเมื่อเห็นคนอื่นเขาทำกันแล้วเราทำไม่ได้ แต่ เราจะต้องคิดว่าเราก็ทำได้ และต้องทำให้ดีขึ้นเหตุผลที่เราต้องมาตีความหมายของคำว่า “นวัตกรรม” ให้แตกเพราะว่าโลกเราปัจจุบันนี้ไม่มีตำราไหนมาสอนเราได้อีกต่อไปแล้ว สภาพแวดล้อมมีความสลับซับซ้อนเปลี่ยนแปลงไปมาก ดังนั้นเราต้องใช้จินตนาการต้องกล้าคิด

กล้าทำอะไรใหม่ ๆ ไม่ว่าจะเป็ นสิ่งที่ผิดหรือสิ่งถูกซึ่งวิธึคิดสิ่งเหล่านี้ สังกมไทยยังขาดอยู่มาก เพราะฉะนั้นเราต้องเปลี่ยนแปลงสังคมใหม่ กระตุ้นส่งเสริมให้มีสิ่งเหล่านี้เกิดขึ้นให้ได้

4. การเป็ นผู้อำนวยความสะดวก ผู้บริหารสถานศึกษาเป็ นผู้อำนวยความสะดวก ให้แก่บุคลากรในโรงเรียนและผู้เกี่ยวข้องทั้งทางด้ำนวิชาการ อาทิ การจัดสื่อต่าง ๆ เช่น หนังสือ ตำรา เทคโนโลยีช่วยการเรียนการสอนและอุปกรณ์ ส่งเสริมการเรียนรู้ต่าง ๆ ตลอดจน การให้บริการและการจัดสภาพแวดล้อมแห่งการเรียนรู้ เช่น แหล่งเรียนรู้และศูนย์การเรียนรู้ที่ผู้เรียน สามารถแสวงหาความรู้ด้ว้ตนเอง และจัดบรรยากาศของโรงเรียนให้อบอุ่นเพื่อให้ผู้เรียนมีความรักที่จะเรียนรู้และรู้จักแสวงหาความรู้

5. การประสานความสัมพันธ์ ผู้บริหารสถานศึกษามีการประสานงานและสร้างความสัมพันธ์อันดีกับทุกฝัายที่เกี่ยวข้องทั้งในและนอกโรงเรียนเพื่อสร้างเครือข่ายสนับสนุน ทรัพยากรต่าง ๆ ได้แก่ ทรัพยากรงบประมาณ ทรัพยากรบุคลากร อาทิ ผู้เชี่ยวชาญ ผู้มีความรู้ และประสบการณ์ พิเศษที่โรงเรียนต้องการให้มาช่วยพัฒนาโรงเรียน ทรัพยากรด้ำนการเรียน การสอนและกิจกรรมต่าง ๆ เช่น อุปกรณ์การเรียนการสอน อุปกรณ์การกีฬา สื่อ และ เทคโนโลยี ที่ทันสมัย

6. การส่งเสริมการพัฒนาครูและบุคลากร ผู้บริหารสถานศึกษามีการพัฒนาครู และบุคลากรในโรงเรียนอย่างต่อเนื่อง โดยส่งเสริมให้ครูเข้ารับการศึกษาอบรม เข้าร่วมประชุมสัมมนา และทัศนศึกษา เพื่อเพิ่มพูนความรู้และประสบการณ์ ให้ทันต่อสถานการณ์ความเจริญก้าวหน้า และความเปลี่ยนแปลงของโลก และเพื่อสามารถนำมาประยุกต์และปรับปรุงการเรียนการสอน ให้ดีขึ้น รวมทั้งส่งเสริมการพัฒนาบุคลากรในสถานศึกษาแห่งอื่น ๆ ตามความเหมาะสม

7. การสร้างแรงจูงใจ ผู้บริหารสถานศึกษาเป็ นผู้มีทัศนคติในเชิงบวกกับผู้ร่วมงาน มีความยืดหยุ่นในการทำงาน สร้างความเชื่อมั่น และเข้าใจในความต้องการของฝัายต่าง ๆ ให้ ความสำคัญทีมงานและสร้างแรงจูงใจด้ว้วิธึต่าง ๆ เช่น การขอบคุณ การเผยแพร่ผลงานและการยกย่องให้รางวัล

8. การประเมินผล ผู้บริหารสถานศึกษาจำเป็นต้องจัดให้มีการประเมินผล โดย ส่งเสริมการประเมินผลภายในสถานศึกษาตามมาตรฐานการศึกษาแห่งชาติ เพื่อรองรับ การประเมินภายนอก มีการนำผลการประเมินผู้เรียนมาใช้กำหนดนโยบายของสถานศึกษา เพื่อให้กระบวนการดำเนินงานอย่างเป็ นระบบและครบวงจร

สุพล วังสินธ์ (2545 : 16-17) ได้กล่าวถึงบทบาทของผู้บริหารสถานศึกษา ในการปฏิรูป กระบวนการเรียนรู้ โดยยึดผู้เรียนเป็ นสำคัญ ดังนี้

1. เป็นผู้นำในการพัฒนาคุณธรรม จริยธรรมและค่านิยมที่พึงประสงค์ของครูและนักเรียน

2. เป็นผู้นำในการบริหาร โดยยึดแนวทางการบริหาร โดยใช้โรงเรียนเป็นฐาน

3. เป็นผู้นำด้านการนำนวัตกรรมและเทคโนโลยีมาใช้ในการพัฒนาการเรียนรู้

4. เป็นผู้นำในการพัฒนาวิชาการ

5. เป็นผู้ประสานความร่วมมือกับชุมชนและหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง ในการพัฒนาการศึกษา

6. เป็นผู้นำในการบริหารงานแบบประชาธิปไตย โดยร่วมกันทำงานเป็นทีม และส่งเสริมให้ครูทุกคนมีส่วนร่วมอย่างเข้มแข็ง

7. เป็นผู้นำในการจัดการศึกษา และเป็นเอกอภิมภพขององค์กร ในทางสร้างสรรค์

8. เป็นผู้นำในการบริหารคุณภาพ โดยให้ทุกคนมีส่วนร่วมคิดร่วมตัดสินใจลงมือทำ

9. เป็นผู้สร้างขวัญและกำลังใจแก่บุคลากรเพื่อให้เกิดการเปลี่ยนแปลงวัฒนธรรมในการเรียนรู้และแลกเปลี่ยนเรียนรู้ร่วมกัน

10. เป็นผู้นำในการจัดหางบประมาณเพื่อสนับสนุนการพัฒนาคุณภาพการศึกษา กระทรวงศึกษาธิการ (2546 : 12-14) ได้กล่าวถึง หน้าที่ของผู้บริหารไว้ 4 ประการ ดังนี้

1. การเป็นผู้นำด้านการจัดระบบ พัฒนาองค์กรแห่งการเรียนรู้จัดและใช้ระบบสารสนเทศและการสื่อสาร จัดระบบเครือข่ายเพื่อพัฒนาการศึกษา และการบริหารจัดการสิ่งแวดล้อมให้เอื้อต่อการเรียนการสอน

2. เป็นผู้นำทางด้านวิชาการ การพัฒนาหลักสูตรเพื่อความเป็นเลิศการพัฒนา รูปแบบกระบวนการเรียนรู้ การพัฒนาครูตามแนวปฏิรูปตามการเรียนรู้ การวิจัยเพื่อพัฒนาคุณภาพของผู้เรียนให้มีมาตรฐาน

3. การเป็นผู้นำด้านบริหารจัดการในด้านการวางแผนกลยุทธ์ การบริหารงานแบบมีส่วนร่วม ขจัดความขัดแย้งภายในองค์กรบริหารทรัพยากรอย่างมีประสิทธิภาพ และจัดการบริหารแนวใหม่โดยจัดระบบสารสนเทศ และเทคโนโลยี

4. บริหารจัดการ โรงเรียนเพื่อชุมชนและสังคม

นพพงษ์ บุญจิตราดุลย์ (2546 : 123) ได้กล่าวว่า การใช้โรงเรียนเป็นฐาน (School Based Management : SBM.) เป็นการกระจายอำนาจการบริหารและจัดการศึกษาจากส่วนกลางไปยังโรงเรียน ให้โรงเรียนมีอำนาจหน้าที่ความรับผิดชอบมีความเป็นอิสระคล่องตัวในการบริหารจัดการ ทั้งด้านวิชาการ งบประมาณ บุคลากร และการบริหารทั่วไป หลักการบริหารมี 5 ประการ ดังนี้

1. หลักการกระจายอำนาจเป็นการคืนอำนาจการจัดการศึกษาให้กับประชาชนมีการกระจายอำนาจจากส่วนกลางและเขตพื้นที่การศึกษาไปยังสถานศึกษา ให้เกิดความคล่องตัวมีอิสระและมีประสิทธิภาพ

2. หลักการบริหารตนเอง สถานศึกษามีอิสระในการตัดสินใจด้วยตนเองมากขึ้นภายใต้การบริหารเป็นองค์คณะบุคคล

3. หลักการบริหารแบบมีส่วนร่วม ผู้ที่เกี่ยวข้องสามารถเข้ามามีส่วนร่วมกำหนดนโยบายและแผน ร่วมตัดสินใจ ร่วมกำหนดหลักสูตรท้องถิ่น ร่วมคิดร่วมทำ

4. หลักการคืนอำนาจการจัดการศึกษาให้กับประชาชน ปรับปรุงโครงสร้างและวัฒนธรรมองค์กร โดยการเปลี่ยนแปลงอย่างเป็นระบบและได้รับความเห็นชอบ รวมทั้งได้รับการสนับสนุนจากผู้ที่เกี่ยวข้อง

5. หลักการตรวจสอบและถ่วงดุล สถานศึกษาต้องพร้อมให้มีการตรวจสอบเพื่อการบริหารและการจัดการศึกษาเป็นไปตามมาตรฐานที่กำหนดไว้

แก้วดา ไทรงาม และคณะ (2548 : 109) ได้กล่าวถึงบทบาทของผู้นำทุกระดับในการสร้างองค์กรแห่งการเรียนรู้ที่สามารถนำองค์กรไปสู่ความสำเร็จภายใต้วิสัยทัศน์ได้อย่างเหมาะสม ผู้นำควรพัฒนาบทบาทของตนเองใน 3 สถานะด้วยกัน คือ

1. บทบาทของนักออกแบบ (Designer) คือผู้นำมีหน้าที่ในการออกแบบองค์กรคือการออกแบบแนวคิดของอุดมการณ์ วิสัยทัศน์ และค่านิยมหลักในการอยู่ร่วมกันของคนในองค์กร ให้เกื้อหนุนต่อการพัฒนาการเป็นบุคคลที่เป็นเลิศให้เกิดขึ้นในองค์กรพัฒนาการมีโลกทัศน์ ส่งเสริมให้เกิดวิสัยทัศน์ร่วมกัน และให้ความสำคัญกับความคิดที่เป็นระบบโดยการออกแบบกระบวนการเรียนรู้ร่วมกันในองค์กร และสร้างบรรยากาศที่ส่งเสริมการเรียนรู้ให้เกื้อหนุนต่อการเรียนรู้อย่างต่อเนื่องของคนในองค์กร โดยจะต้องออกแบบให้สอดคล้องกับธรรมชาติในการเรียนรู้ของคน ให้มากที่สุด

2. บทบาทของครูผู้สอน (Teacher) ผู้นำจำเป็นต้องเป็นผู้สอน ผู้ฝึก ผู้ชี้แนะและผู้อำนวยความสะดวกในการเรียนรู้ มีหน้าที่ในการช่วยพัฒนาโลกทัศน์ (Mental Models) ให้เกิดโครงสร้างการคิดอย่างเป็นระบบ (Systemic Structure) ซึ่งนำไปสู่การแสดงพฤติกรรมที่เหมาะสมกับเหตุการณ์ ที่เปลี่ยนแปลงไปโดยมีการเรียนรู้และนำไปสู่การเรียนรู้ทั้งองค์กร

3. บทบาทที่ดำเนินการช่วยเหลือสนับสนุนทุกวิถีทาง (Steward) ไม่ว่าจะเป็นทรัพยากรผู้เชี่ยวชาญในการทำให้พนักงานในทีมเรียนรู้ หรือผู้เชื่อมต่อความรู้จากคนนอกองค์กรหรือแม้กระทั่งสนับสนุนให้เกิดเครื่องมือ หรือวิธีการเรียนรู้ของบุคคลทีมงานและองค์กร เพื่อไปสู่อุดมการณ์หรือภารกิจขององค์กรด้วยการเรียนรู้ร่วมกัน

ปรัชญา ดันสกูล (2549 : 18) ได้กล่าวไว้ว่า ในการดำเนินชีวิตประจำวันท่ามกลางแวดล้อมของคนอื่น ๆ นั้นตัวเราเองคือผู้กำหนดบทบาทว่าคุณพร้อมจะเป็นผู้นำหรือผู้ตามบุคคลอื่นโดยตรง ไม่ว่าจะเป็นผู้นำตามสถานการณ์ หรือผู้ตามธรรมชาติ ต้องกล้าคิด กล้าตัดสินใจ กล้าทำ กล้ารับผิดชอบ และว่องไวกว่าผู้อื่นเท่านั้น

รังสรรค์ ประเสริฐศรี (2549 : 17) ได้กล่าวถึงบทบาทสำคัญของผู้บริหารสถานศึกษาในฐานะผู้นำ สรุปได้ดังนี้

1. บทบาทในการเป็นพี่เลี้ยงหรือเป็นต้นแบบ (Mentor Roles) บทบาทนี้ ผู้นำจะต้องมีลักษณะดังนี้
 - 1.1 เข้าใจตนเองและผู้อื่น
 - 1.2 สื่อสารอย่างมีประสิทธิภาพ
 - 1.3 พัฒนาผู้ใต้บังคับบัญชาได้
2. บทบาทในการอำนวยความสะดวก (Facilitator Roles)
 - 2.1 สามารถสร้างทีมงาน
 - 2.2 ใช้การมีส่วนร่วม
 - 2.3 การบริหารความขัดแย้ง
3. บทบาทในการติดตามผล (Monitor Roles)
 - 3.1 ติดตามผลงานของแต่ละบุคคล
 - 3.2 ติดตามผลงานของกลุ่มในภาพรวม
 - 3.3 บริหารผลงานขององค์กร
4. บทบาทในการประสานงาน (Coordinator Roles)
 - 4.1 บริหารโครงการ
 - 4.2 ออกแบบงาน
 - 4.3 ประสานกลุ่มงาน/ทีมงาน จากต่างสายงาน
5. บทบาทในการดำเนินงาน (Director Roles)
 - 5.1 เป็นบทบาทในการสร้างวิสัยทัศน์ วางแผน และกำหนดเป้าหมาย
 - 5.2 ออกแบบ และจัด โครงสร้างองค์กร
 - 5.3 มอบหมายงานเพื่อให้เกิดผลสัมฤทธิ์ของงาน
6. บทบาทในการเป็นผู้ผลิต (Producer Roles)
 - 6.1 ทำงานให้เกิดผลงานอย่างเต็มที่
 - 6.2 สร้างบรรยากาศการทำงานให้ได้ผลงานเต็มที่

6.3 บริหารเวลาและจัดการความเครียด

7. บทบาทในการเป็นนายหน้า (Broker Roles)

7.1 สร้างและรักษาฐานอำนาจ

7.2 เจริญต่อรองและสร้างข้อตกลงร่วมกัน

7.3 นำเสนอความคิดเห็น

8. บทบาทเป็นผู้นำด้านนวัตกรรม (Innovator Roles) จะมีบทบาทในการเปลี่ยนแปลง

ดังนี้

8.1 ปรับตัวได้กับการเปลี่ยนแปลง

8.2 มีความคิดอย่างสร้างสรรค์

8.3 สร้างการเปลี่ยนแปลงให้เกิดขึ้น

จำเริญ จิตรหลัง (2550 : 17-21) ได้กล่าวถึงวิธีการบริหารสถานศึกษาเพื่อให้เกิดความร่วมมือ มีความยืดหยุ่นและคล่องตัวนั้นผู้บริหารต้องเปลี่ยนบทบาทจากการเป็นผู้ควบคุม ไปสู่บทบาทใหม่ในฐานะผู้สนับสนุน ดังนี้

1. บทบาทในการยึดคุณธรรมนำความรู้ ตามหลักเศรษฐกิจพอเพียง ความเสมอภาคที่ สันติวิธีวิถีประชาธิปไตย
2. บทบาทในการขยายโอกาสทางการศึกษาของประชากรในวัยเรียนอย่างกว้างขวางและทั่วถึง
3. บทบาทในการพัฒนาคุณภาพและมาตรฐานการศึกษา
4. บทบาทในการเสริมสร้างสถานศึกษาให้เข้มแข็ง
5. บทบาทในการส่งเสริมการมีส่วนร่วมของผู้ปกครองชุมชน ภาคเอกชน และท้องถิ่น ในการจัดการศึกษา
6. บทบาทในการจัดการศึกษาสำหรับสถานศึกษาในเขตพัฒนาพิเศษเฉพาะกิจ จังหวัดชายแดนภาคใต้
7. บทบาทในการส่งเสริมสนับสนุนให้สถานศึกษาพัฒนาเป็นองค์กรแห่งการเรียนรู้
8. บทบาทในเรื่องการจัดการความรู้

จากที่ได้กล่าวมาข้างต้น เกี่ยวกับบทบาทของผู้บริหารจะเห็นถึงความจำเป็นของผู้บริหาร ในการแสดงบทบาทต่าง ๆ กล่าวคือ การเป็นผู้บริหารที่มีประสิทธิภาพได้นั้น ผู้บริหาร จำเป็นอย่างยิ่งที่จะต้องรู้จักการนำบทบาท และหน้าที่ของตนเองในการบริหาร ไปใช้ การเป็นผู้นำ ที่มีประสิทธิภาพเปรียบเสมือนประติปของหน่วยงาน และเป็นศูนย์ รวบรวมพลังของกลุ่มให้ดำเนินงาน สำเร็จลุล่วงไปด้วยดี ความสามารถของผู้บริหารมีส่วนสัมพันธ์ใกล้ชิดกับปริมาณ และคุณภาพของ

หน่วยงาน โดยนัยนี้ การฝึกฝนผู้จะมาเป็นผู้บริหารจึงมีความสำคัญต่อผู้ร่วมงานต่อสถาบัน และต่อความสำเร็จของหน่วยงานเป็นอย่างยิ่ง

แนวคิดเกี่ยวกับคุณสมบัติและลักษณะของผู้บริหารสถานศึกษา

ความหมายของคุณสมบัติและลักษณะของผู้บริหาร

คุณสมบัติและลักษณะของผู้บริหารเป็นปัจจัยที่สำคัญที่จะทำให้หมู่คณะหรือองค์กร บรรลุวัตถุประสงค์ได้ตามเป้าหมายที่ตั้งไว้ ความรู้ความสามารถและลักษณะต่าง ๆ ของผู้นำที่จะนำมาใช้ในองค์กร ได้อย่างมีประสิทธิภาพพร้อมบริหารจัดการ เพื่อเป้าหมายอย่างมีทิศทางนั้น มีนักวิชาการและผู้บริหารหลายท่าน ได้ให้ความหมายของคุณสมบัติและลักษณะของผู้บริหาร ไว้ดังนี้

ราชบัณฑิตยสถาน (2542 : 1001) ได้ให้ความหมาย ลักษณะ หมายถึง คุณสมบัติ เฉพาะตัว เช่น น้ำมีลักษณะแข็ง คนไทยมีลักษณะอ่อนโยน

ประเวศ สิทธิกุล (2543 : 30) กล่าวว่าไว้ว่า คุณลักษณะของผู้บริหาร หมายถึง ศักยภาพทางความรู้หรือทักษะที่จะช่วยให้ผู้บริหารปฏิบัติงานได้สำเร็จ คุณลักษณะนี้เป็นสิ่งที่ผู้บริหารมีมาแต่กำเนิดส่วนหนึ่งและเกิดจากการเรียนรู้อีกส่วนหนึ่ง ได้แก่ ความรู้ทั่วไป แรงจูงใจ ลักษณะนิสัย ภาพพจน์ที่มองเห็นบทบาททางสังคม ตลอดจนความชำนาญเฉพาะ ซึ่งมีส่วนเกี่ยวข้องกับการปฏิบัติงานให้เกิดผลสำเร็จ

สมเกียรติ พันธธรรม (2543 : 9) ให้ความหมายของคุณลักษณะว่า คุณลักษณะ หมายถึง สิ่งที่ชี้ให้เห็นในตัวบุคคลนั้นๆ ซึ่งเกิดจากการแสดงการกระทำตามคุณสมบัติของตนเอง ซึ่งเป็นการแสดงออกที่สามารถสังเกตและเห็นได้

บุษราภรณ์ จรคล (2550 : 13) ให้ความหมายของคุณลักษณะว่า คุณลักษณะ หมายถึง คุณลักษณะหรือสิ่งที่ชี้ให้เห็นเฉพาะตัวของบุคคลผู้นั้นทั้งมีมาแต่กำเนิดหรือเกิดจากการเรียนรู้ซึ่งเป็นการแสดงออกที่สามารถสังเกตเห็นได้

จากคำกล่าวข้างต้น สามารถสรุปได้ว่า คุณลักษณะของผู้บริหาร หมายถึง กระบวนการ พฤติกรรม คุณสมบัติ ความชำนาญเฉพาะ หรือสิ่งที่ชี้ให้เห็นในตัวบุคคลนั้น ๆ ศักยภาพทางความรู้หรือทักษะเฉพาะตัวของผู้บริหารแสดงออกมามีต่อสังคม

คุณสมบัติและลักษณะของผู้บริหารสถานศึกษา

มีผู้กล่าวถึงคุณลักษณะของผู้บริหารทั่ว ๆ ไปไว้มากมาย แต่เป็นที่ยอมรับกันโดยทั่วไปว่าไม่มีบุคคลใดที่เทียบพร้อมไปด้วยคุณลักษณะของผู้บริหารที่ดีทั้งหมด และคุณลักษณะของผู้บริหารที่ดีไม่จำเป็นต้องมีเหมือนกัน ทั้งนี้เพราะลักษณะอุปนิสัยใจคอและวิธีการทำงานของ

แต่ละคนย่อมแตกต่างกันไปและยังขึ้นอยู่กับ ทุกคน สถานการณ์ เวลา สถานที่ ด้วยแนวคิดต่าง ๆ เกี่ยวกับคุณลักษณะผู้บริหารที่ดี นักวิชาการบริหาร ได้แสดงทัศนะไว้ ดังนี้

ถวิล ธรรมเวศ (2544 : 15-19) ได้กล่าวไว้ว่า นักบริหารมีอาชีพควรจะมีลักษณะ ดังนี้

1. กล้าตัดสินใจ : การตัดสินใจเป็นคุณลักษณะที่สำคัญประการหนึ่งของนักบริหาร นักบริหารต้องมีข้อมูลที่เพียงพอในการตัดสินใจหรือวินิจฉัยสั่งการ เป็นคนสุขุมรอบคอบ มีเหตุมีผลในการตัดสินใจ โดยยึดถุคติว่า “ก่อนจะเชื่อสิ่งใดให้พิสูจน์ ก่อนจะพูดให้ยั้งคิดวินิจฉัย ก่อนจะทำกิจการงานใด ๆ คิดให้รอบคอบก่อน”
2. ใฝ่หาข้อมูล : นักบริหารจำเป็นต้องเป็นคนทันสมัย ใฝ่หาข้อมูลการเปลี่ยนแปลงใหม่ ๆ ฉะนั้นจึงต้องเป็นผู้ติดตามข่าวสารต่าง ๆ อยู่เสมอ ทั้งจากวิทยุ หนังสือพิมพ์ และสื่อมวลชน เป็นต้น
3. เพิ่มพูนวิสัยทัศน์ : นักบริหารจะต้องเป็นผู้มีวิสัยทัศน์อันกว้างไกล สามารถมองเห็นภาพในอนาคตและแนวทางที่จะแก้ไขปัญหาคิดเป็นอย่างดี
4. ซื่อสัตย์ และสร้างสรรค์ผลงาน : นักบริหารจะต้องมีคุณลักษณะ โดดเด่นประการหนึ่งคือ “ความซื่อสัตย์ และสร้างผลงาน” ก็นอกจากจะเป็นบุคคลที่ซื่อสัตย์สุจริตแล้ว ต้องมีการสร้างผลงานให้ปรากฏต่อสาขาคาเพื่อนร่วมงานอยู่เสมอ
5. ประสานสัมพันธ์ : นักบริหารจะต้องเป็นบุคคลที่สามารถประสานงานกับหน่วยงานหรือบุคคลต่าง ๆ ได้เป็นอย่างดี สามารถไกล่เกลี่ยข้อกรณีพิพาทได้ และสามารถจัดปัญหาต่าง ๆ ในหน่วยงานได้
6. คิดสร้างสรรค์วิธีการทำงานใหม่ ๆ : นักบริหารจะต้องคิดหาวิธีการทำงานแบบใหม่ ๆ อยู่เสมอ นั่นคือ “หลักการทำงาน” เช่น ต้องรู้ว่าทำอะไร จะทำอย่างไร เป็นต้น
7. จูงใจเพื่อนร่วมงาน : นักบริหาร จำเป็นต้องมีบุคคลที่สามารถโน้มน้าวหรือจูงใจเพื่อนร่วมงานให้เกิดความกระตือรือร้นในการทำงาน และมีความรับผิดชอบต่องานสูง เช่น ใช้วิธีการประเมินผลงานด้วยความโปร่งใส ยุติธรรม เป็นต้น
8. ทนทานต่อปัญหาอุปสรรค : นักบริหารจะต้องมีความอดทน อดกลั้น ต่อปัญหาอุปสรรคที่กำลังเผชิญ และพร้อมที่จะต่อสู้เพื่อหาทางแก้ไขปัญหาให้เป็นไปด้วยความเรียบร้อยอย่างสันติสุข ไม่หนีปัญหา ไม่หมกหมมปัญหาไว้ประคองคินพอกหางหมู
9. รู้จักยืดหยุ่นตามเหตุการณ์ : นักบริหารต้องรู้จักยืดหยุ่นและอ่อนตัวตามเหตุการณ์นั้น ๆ ไม่ตึงเกินไป หรือหย่อนเกินไป บางครั้งต้องดำเนินการ ในทางสายกลาง แต่บางครั้งก็ต้องมีความเด็ดขาดเพื่อจะแก้ไขปัญหาคิดให้สงบ หรือเรียบร้อย

10. บริหารงานแบบมีส่วนร่วม : นักบริหาร จะต้องบริหารงานแบบให้ทีมงานมีส่วนร่วม ร่วมคิด ร่วมวางแผน ร่วมทำ ร่วมตัดสินใจ และร่วมรับผิดชอบ โดยเฉพาะในยุคเขตพื้นที่กำหนดไว้ในมาตรา 32 แห่งพระราชบัญญัติ การศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2542 และที่แก้ไขเพิ่มเติม (ฉบับที่ 2) พ.ศ. 2545 ให้มีองค์กร 4 องค์กร ในระดับกระทรวง คือ สภาการศึกษา คณะกรรมการการศึกษา ขั้นพื้นฐาน คณะกรรมการการอุดมศึกษา และคณะกรรมการการอาชีวศึกษา กล่าวโดยสรุป ผู้บริหาร ต้องกล้าตัดสินใจ ใฝ่ต่อข้อมูล เพิ่มพูนวิสัยทัศน์ ซื่อสัตย์และสร้างผลงาน ประสานสิบทิศ คิด สร้างสรรค์วิธีการทำงานใหม่ จูงใจเพื่อนร่วมงาน ทนทานต่อปัญหา อุปสรรค รู้จักยืดหยุ่นตาม เหตุการณ์ บริหารงานแบบมีส่วนร่วม เพื่อให้งานมีประสิทธิภาพยิ่งขึ้น

เฉลิมชัย สมท่า (2547 : 9) ได้จัดทำหลักสูตร “ผู้บริหารมืออาชีพ” โดยกำหนด คุณลักษณะของผู้บริหารสถานศึกษามืออาชีพไว้ 6 ประการ คือ

1. การเป็นผู้นำที่มีคุณธรรม จริยธรรม ในเรื่องคุณธรรมและจริยธรรมสำหรับผู้บริหาร การบริหารงานบุคคลตามแนวคิดของศาสนา และการบริหารจัดการภูมิปัญญาไทย เพื่อการพัฒนา คุณธรรมและจริยธรรม
2. การเป็นผู้นำในการจัดระบบ ในเรื่องการพัฒนาองค์การแห่งการเรียนรู้ การจัดและ ใช้สารสนเทศและการสื่อสาร การจัดระบบเครือข่ายเพื่อพัฒนาคุณภาพการศึกษา และการบริหารจัดการสิ่งแวดล้อมทั้งระบบ
3. การเป็นผู้นำในด้านวิชาการ ในเรื่องการพัฒนาหลักสูตรเพื่อความเป็นเลิศ การพัฒนารูปแบบกระบวนการเรียนรู้ การพัฒนาครูตามแนวปฏิบัติการศึกษา การวิจัยเพื่อพัฒนาคุณภาพ และการประเมินผลเพื่อพัฒนาคุณภาพผู้เรียน
4. การเป็นผู้นำในด้านการบริหารจัดการ ในเรื่อง การวางแผนกลยุทธ์ การบริหารแบบมีส่วนร่วม การบริหารความขัดแย้ง บริหารทรัพยากรอย่างมีประสิทธิภาพ และมีเทคนิคการบริหารจัดการแนวใหม่
5. การเป็นผู้นำด้านสังคมและชุมชน ในเรื่องการบริหารจัดการโรงเรียนเพื่อชุมชนและ สังคม และการบริหารในบริบทที่มีอิทธิพลต่อการเปลี่ยนแปลงในสังคม
6. การเป็นผู้นำการพัฒนาตนเองในเชิงบริหาร ในเรื่องการพัฒนาตนเอง เพื่อเป็น ผู้บริหารมืออาชีพ

บุรชัย ศิริมหาสาคร (2549 : 88-89) ได้กล่าว ถึงผู้บริหารจะทำหน้าที่ของตนเองได้อย่าง สมบูรณ์ต้องมีทักษะหรือความสามารถ 3 อย่าง คือ เก่งงาน เก่งคน และเก่งคิด

1. ทักษะด้านเทคนิควิธีการ (Technical Skill) คือ ความสามารถรอบรู้เชี่ยวชาญงาน ในหน้าที่ เช่น ถ้าเป็นทหารก็มีความชำนาญในการใช้อาวุธต่าง ๆ ถ้าเป็นผู้บริหารสถานศึกษาก็มี

ความรู้เรื่องหลักสูตร แผนการสอน เทคนิคการสอนแบบต่างๆ เป็นต้น ถ้าเป็นผู้จัดการบริษัทก็มีความชำนาญหรือทักษะในการฟัง พูด อ่าน เขียน ซึ่งเป็นทักษะพื้นฐานของการบริหารงาน ผู้บริหารที่มีความสามารถด้านเทคนิควิธีนี้ จัดเป็นผู้บริหารที่ “เก่งงาน”

2. ทักษะในด้านมนุษยสัมพันธ์ (Human Skill) คือ ความสามารถในการปกครอง ผู้ใต้บังคับบัญชา มีภาวะผู้นำ หรือความสามารถในการใช้คนให้ร่วมมือกันทำงาน ผู้บริหารที่มีความสามารถในด้านนี้ จัดเป็นผู้บริหารที่ “เก่งคน”

3. ทักษะในด้านความคิดรวบยอด (Conceptual Skill) คือ มีวิสัยทัศน์ (Vision) ความสามารถในการคิด เพื่อวางแผน กำหนดยุทธศาสตร์ และสามารถวิเคราะห์สถานการณ์ต่าง ๆ ที่จะเกิดขึ้นในอนาคตได้อย่างแม่นยำ เพื่อนำพาทิศทางของคนไปสู่ความสำเร็จ เป็นต้นผู้บริหารที่มีความสามารถในด้านนี้ จัดเป็นผู้บริหารที่ “เก่งคิด”

ศักดิ์ไทย สุรกิจบวร (2549 : 11-12) ได้กล่าวถึง คุณลักษณะของผู้บริหารที่จะส่งผลสำเร็จต่อการบริหารจัดการศึกษาอย่างมืออาชีพ จากผลงานวิจัยว่าสามารถจำแนกได้ 10 ประการ คือ

1. มีความพร้อมทางด้านข้อมูลสารสนเทศ (Command of Basic Facts) ต้องรู้ความเคลื่อนไหวที่เกิดขึ้นทั้งภายในและภายนอกองค์กร โดยมีข้อมูลและสารสนเทศช่วยในการดำเนินการและบริหารงานให้บังเกิดประสิทธิภาพสูงสุด
2. มีความรู้ทางวิชาชีพ (Relevant Professional Knowledge) เป็นความรู้ที่รวมถึงความรู้ทางเทคนิค เช่น เทคโนโลยีสารสนเทศ กฎหมายที่เกี่ยวข้อง มีความรู้ทางการบริหาร เช่น หลักการทฤษฎีการบริหารการวางแผน การจัดองค์กร หลักสูตรการสอน การวัดผลประเมินผลเหล่านี้ เป็นต้น
3. มีความรู้เท่าทันในสถานการณ์ (Continuing Sensitivity of Events) สามารถปรับตัวและสนองตอบได้ฉับไวและต่อเนื่องกับสถานการณ์รอบด้าน และดำเนินบทบาทได้อย่างเหมาะสมรวดเร็ว และเข้าใจความรู้สึกของคนรอบข้าง
4. มีทักษะในการเข้าสังคม (Social Skill and Abilities) โดยการพัฒนาทักษะด้านต่าง ๆ เช่น การสื่อสาร การกระจายอำนาจ การเจรจาต่อรอง การมอบหมายงาน การสมาคมการสร้างความสัมพันธ์ที่ดีให้เกิดขึ้นทั้งภายในและภายนอกองค์กร
5. มีทักษะในการคิดวิเคราะห์ปัญหา แก้ปัญหา และตัดสินใจ (Analytical Problem Solving, Decision Making Skills) อาศัยหลักตรรกศาสตร์ การใช้เหตุผลและวิจารณ์ญาณเข้าช่วยเพื่อรักษาความสมดุลให้เกิดขึ้นทุก ๆ ด้านในองค์กร

6. การควบคุมอารมณ์ (Emotional Resilience) ผู้บริหารต้องมีจิตใจเข้มแข็ง มั่นคงในอารมณ์ ไม่หวั่นไหวง่าย จะต้องรู้จักควบคุมอารมณ์ความรู้สึก มีจิตระลึกละเมอและแสดงออกได้อย่างเหมาะสม

7. มีพฤติกรรมกล้าเสี่ยง (Proactively – inclination to Respond Purpose Fully to Events) ผู้บริหารการศึกษาที่มีอาชีพต้องเข้าใจแผนงานที่วางไว้ รู้ระบบการทำงานอย่างดี รู้ภารกิจหน้าที่ ความรับผิดชอบทั้งตนเอง และสมาชิกในองค์กร และรู้รับผิดชอบอย่างสม่ำเสมอคำนึงถึงประโยชน์ระยะยาวและเป้าหมายโดยรวม

8. มีความคิดริเริ่มสร้างสรรค์ (Creativity) ริเริ่มโครงการใหม่ ๆ และทำให้สำเร็จเป็นที่ยอมรับของบุคคลทั่วไป ก่อให้เกิดประโยชน์สูงสุด เป็นวิธีการที่เกิดการยอมรับว่าเป็นแนวคิดที่ดี มีความละเอียดรอบคอบและยืดหยุ่นได้ตามความเหมาะสม

9. มีความรู้สึกละเอียดอ่อน (Mental Agility) เกี่ยวข้องกับระดับสติปัญญาสามารถค้นหาทางเลือกได้หลากหลายเพื่อการแก้ไขปัญหา รู้จักเอาใจเขามาใส่ใจเรา ให้เกียรติและสนใจในความรู้สึกของคนอื่น

10. มีความใฝ่รู้และฝึกฝนการเรียนรู้ (Balanced Learning Habits and Skill) ต้องรู้ว่า จะต้องรู้อะไร และต้องรู้ให้จริง ต้องคิดเป็น คิดได้ และสามารถบูรณาการความรู้ได้ ประยุกต์ใช้ได้ สามารถสร้างทฤษฎีหรือกฎเกณฑ์ได้จากการปฏิบัติงาน สามารถพัฒนางานวิชาการและรูปแบบวิธีการจากทฤษฎีได้

หวน พันธุพันธ์ (2549 : 38) ได้สรุปคุณลักษณะของผู้บริหารสถานศึกษามีอาชีพตามแนวปฏิรูปการศึกษาไว้ 6 ประการ ดังนี้

1. เป็นผู้นำการเปลี่ยนแปลง หมายถึง ผู้บริหารมีอาชีพจะต้องเป็นผู้ที่มี “ความคิดริเริ่มสร้างสรรค์” เพื่อให้การบริหารสถานศึกษาเกิดการเปลี่ยนแปลงไปในทางที่ดีขึ้น และเจริญรุดหน้าไปสู่ความเป็นเลิศได้อย่างรวดเร็ว เพราะวิทยาการต่าง ๆ ในโลกก้าวหน้าและเปลี่ยนแปลงอยู่ตลอดเวลา นอกจากนี้ความคิดริเริ่มสร้างสรรค์ และการมีโลกทัศน์ที่กว้างไกลจะเป็นพื้นฐานสำคัญที่จะช่วยให้ผู้บริหารมีอาชีพมี วิสัยทัศน์ สามารถกำหนดภาพอนาคตของสถานศึกษาได้อย่างชัดเจนและเหมาะสมกับยุคสมัย ตลอดจนกำหนดกลยุทธ์ในการบริหารเพื่อนำสถานศึกษาไปสู่จุดหมายนั้น

2. มีจิตวิญญาณนักบริหาร ผู้บริหารมีอาชีพจะต้องมีจิตวิญญาณนักบริหาร คือ

2.1 อุทิศตนเพื่อหน้าที่ เป็นผู้ที่มีความรักและมีความรับผิดชอบต่อหน้าที่มุ่งมั่นขยันอดทน และเสียสละที่จะทำงานในหน้าที่ผู้บริหารสถานศึกษา เพื่อนำสถานศึกษาไปสู่ความสำเร็จในการพัฒนาผู้เรียนให้มีคุณภาพอย่างสมบูรณ์ตามจุดหมายของการปฏิรูปการศึกษา

2.2 มีความเป็นปัญญาชน เป็นผู้ที่ดำเนินชีวิตและทำงานในหน้าที่โดยใช้ปัญญา พิจารณาด้วยเหตุผล ตามหลักกาลามสูตร ไม่ตกเป็นทาสของอารมณ์ โลก โกรธ หลง และ ความลำเอียงด้วยอคติต่าง ๆ มีจิตใจที่เข้มแข็งหนักแน่นในเหตุผลแห่งความถูกต้องในความซื่อสัตย์ สุจริต และยุติธรรม

2.3 บริหารคนเป็นแบบอย่างที่ดี เป็นผู้ให้ความสำคัญต่อการประพุดิตนเป็น แบบอย่างที่ดีในทุกด้าน ทั้งด้านความเก่ง ความดี และความมีความสุขสมบูรณ์ทั้งสุขภาพกายและ สุขภาพจิตในฐานะที่มีหน้าที่เป็นผู้นำในการพัฒนาคุณภาพผู้เรียน โดยยึดหลักว่า “จะพัฒนาใครเขา ต้องพัฒนาตัวเราก่อน” นอกจากนี้การพัฒนาดนให้มี “ภูมิรู้ ภูมิธรรม และภูมิฐาน” ยังช่วยให้ ผู้บริหารได้รับความเชื่อถือศรัทธาจากครู ผู้เรียน ผู้ปกครองและชุมชน ทำให้การบริหารได้รับความร่วมมือจากทุกฝ่ายและประสบความสำเร็จสูงขึ้น

3. เป็นผู้นำทางการศึกษา ผู้บริหารสถานศึกษามืออาชีพ จะต้องเป็นผู้มี “ภูมิรู้” ทางด้าน การศึกษา เห็นความสัมพันธ์เชื่อมโยงระหว่างการศึกษา กับสภาวะแวดล้อมในสังคมสามารถ วิเคราะห์ ปัญหาและแนวโน้มทางการศึกษาของไทยได้อย่างชัดเจน มีความเป็นผู้นำในการปฏิรูป การศึกษา เป็นผู้นำทางวิชาการ และเป็นผู้นำในการบริหารคุณภาพการศึกษา

4. มีความรู้ความสามารถในการบริหาร ผู้บริหารสถานศึกษามืออาชีพ นอกจากจะต้องมี “ภูมิรู้” ทางด้านการศึกษาแล้วยังต้องมี “ภูมิรู้” ทางด้านการบริหารอีกด้วย โดยเฉพาะอย่างยิ่งความรู้ ในหลักการบริหาร เทคนิคการบริหารและการวางแผนกลยุทธ์ ตลอดจนสามารถนำหลักวิชา ดังกล่าวมาประยุกต์ใช้เพื่อให้ประสบความสำเร็จในการบริหารจัดการศึกษาอย่างมีประสิทธิภาพ และเกิดประสิทธิผลสูง

5. มีผลงานที่แสดงถึงความชำนาญการ ในการบริหารสถานศึกษา ดังนั้นผู้บริหาร สถานศึกษามืออาชีพจะต้องมีความสามารถในการใช้ศาสตร์และศิลปะในการบริหารมาพัฒนาการ บริหารงานด้านต่างๆ ภายในสถานบันการศึกษาให้ประสบความสำเร็จ คู่ความเป็นเลิศในการพัฒนา คุณภาพผู้เรียน มีความสามารถในการบริหารทรัพยากร ทั้งบุคคล เงิน วัสดุครุภัณฑ์ และอาคาร สถานที่เพื่อให้เกิดประ โยชน์สูงสุด ต่อการบริหารจัดการศึกษาอย่างมีประสิทธิภาพ

6. นำนวัตกรรมและเทคโนโลยีสารสนเทศมาใช้ในการบริหาร ผู้บริหารสถานศึกษา มืออาชีพในยุคปัจจุบัน จะต้องรู้จักนำนวัตกรรมและเทคโนโลยีสารสนเทศมาใช้ในการบริหาร จัดการศึกษาอย่างค่อเนื่อง เพื่อให้การพัฒนาผู้เรียนประสบความสำเร็จ มีคุณภาพสมบูรณ์ทั้งเป็น คนเก่ง เป็นคนดี และมีความสุขในชีวิตได้อย่างมีประสิทธิภาพมากยิ่งขึ้น

จากคำกล่าวของนักวิชาการข้างต้น สามารถสรุปได้ว่า ผู้บริหารหรือผู้นำจะต้องมี คุณสมบัติเหมาะสม มีพฤติกรรม ในการนำที่ถูกต้องเหมาะสมเพราะความสำเร็จของงานทุกด้าน

ขององค์กร ขึ้นอยู่กับผู้บริหาร หรือผู้นำ ซึ่งจะวินิจฉัยสั่งการ หรือคัดสรรใจแก้ปัญหาต่าง ๆ เพื่อให้ งานเกิดประสิทธิภาพ ซึ่งคุณลักษณะ ที่พึงประสงค์ของผู้บริหารหรือผู้นำนั้น ควรที่จะประกอบด้วย เรื่องที่สำคัญ ได้แก่ คุณลักษณะด้านบุคลิกภาพ คุณลักษณะด้านความเป็นผู้นำ คุณลักษณะด้าน ความรู้ทางวิชาการเป็นผู้มีสติปัญญา สามารถควบคุมอารมณ์ของตนเองได้ และ คุณลักษณะด้าน ความสามารถในการบริหาร มีมนุษยสัมพันธ์ที่ดีกับผู้ร่วมงาน

แนวคิดเกี่ยวกับหลักธรรมาภิบาล

ความหมายของธรรมาภิบาล

เนื่องจากการใช้คำเรียกที่แตกต่างกันเช่น ธรรมาภิบาล ธรรมรัฐ สุประศาสนการ ประชาธิปไตย การปกครองที่ดี การบริหารบ้านเมืองที่ดี และ อื่นๆ ในการศึกษาครั้งนี้จะใช้คำว่า “ธรรมาภิบาล” ในการสัมมนาวิชาการเรื่อง “จากวิกฤติสู่การพัฒนาที่ยั่งยืน ซึ่งจัดโดย TDR (สถาบันวิจัยเพื่อการพัฒนาประเทศไทย) ได้อธิบายว่า “ธรรมาภิบาล” เป็นศัพท์ที่สร้างขึ้นจากคำว่า “ธรรม” ซึ่งแปลว่า ความดี หรือ กฎเกณฑ์ ส่วนคำว่า “อภิบาล” แปลว่า บำรุงรักษา ปกครอง เมื่อ รวมกันก็กลายเป็น “ธรรมาภิบาล” ซึ่งมีความหมายเดียวกันกับคำว่า Good Governance แต่มีผู้รู้ได้ กล่าวไว้ต่างกัน ดังนี้

ธีรยุทธ บุญมี (2541 : 12) ชี้ว่า ความคิดธรรมรัฐ หมายถึง การมอบอำนาจทางการเมือง การปกครองแบบใหม่ที่แข็งทื่อตายตัว แต่ให้ปฏิสัมพันธ์กับภาคประชาชนให้มีลักษณะแยกย่อย มากขึ้น แนวคิดธรรมรัฐ คือ การเป็นหุ้นส่วนกันในการบริหารและปกครองประเทศโดยรัฐ ประชาชน และเอกชน ซึ่งขบวนการอันนี้จะก่อให้เกิดความเป็นธรรม ความโปร่งใส ความยุติธรรม โดยเน้นการมีส่วนร่วมของกุนคิ ซึ่งแนวคิดนี้เกิดจากการที่ประชาชนเห็นว่า ระบบราชการล้าหลัง ทุกส่วนต้องการปฏิรูป ต้องมีการปรับ โครงสร้างราชการให้ดีขึ้น ให้ประชาชนมีส่วนร่วมมากขึ้น ประชาชนต้องการให้มีการตรวจสอบ โดยสื่อมวลชน และนักวิชาการ ธีรยุทธ บุญมี เป็นผู้ที่อธิบาย ว่า ธรรมาภิบาล เป็นกระบวนการความสัมพันธ์ร่วมกันระหว่างภาครัฐ สังคม เอกชน และประชาชน ซึ่ง ทำให้การบริหารราชการแผ่นดินมีประสิทธิภาพ มีคุณธรรม โปร่งใส ตรวจสอบได้ และมีความ ร่วมมือของฝ่ายที่เกี่ยวข้อง การสร้างธรรมาภิบาลในสังคมไทยต้องปฏิรูประบบ 4 ส่วน คือ ปฏิรูป ภาคราชการ ภาครัฐกิจเอกชน ภาคเศรษฐกิจสังคม และปฏิรูปกฎหมาย

อมรา พงศาพิชญ์ และนิศยา ภัทธีระพะพันธ์ (2541 : 18) ธนาคารพัฒนาแห่งเอเชีย (Asian Development Bank : ADB) กล่าวว่า ธรรมาภิบาล หมายถึง การมุ่งความสนใจไปที่องค์กร ประกอบที่ให้เกิดการจัดการอย่างมีประสิทธิภาพ เพื่อให้แน่ใจว่านโยบายที่กำหนดไว้ได้ผล

หมายถึง การมีบรรทัดฐานเพื่อให้มีความแน่ใจว่ารัฐบาลสามารถสร้างผลงานตามที่สัญญาไว้กับประชาชนได้

อานันท์ ปันยารชุน (2542 : 12) กล่าวถึง ธรรมนูญ หมายถึง ผลลัพธ์ของการจัดการกิจกรรมซึ่งบุคคลและสถาบันทั่วไป ภาครัฐและเอกชนมีผลประโยชน์ร่วมกันได้กระทำลงไป ในหลายทาง มีลักษณะเป็นขบวนการที่เกิดขึ้นอย่างต่อเนื่อง ซึ่งอาจนำไปสู่การผสมผสานผลประโยชน์ที่หลากหลายและขัดแย้งกันได้

สุจิต นิมิตรกุล (2543 : 13-24) สำนักงานโครงการพัฒนาแห่งสหประชาชาติ (United Nations and Development Program : UNDP) ให้นิยามคำว่าธรรมนูญ หมายถึง การดำเนินงานของภาคการเมือง การบริหาร และภาคเศรษฐกิจที่จะจัดการกิจการของประเทศในทุกระดับ ประกอบด้วย กลไก กระบวนการ และสถาบันต่าง ๆ ที่ประชาชนและกลุ่มสามารถแสดงออกซึ่งผลประโยชน์ปกป้องสิทธิของตนเองตามกฎหมาย และแสดงความคิดเห็นที่แตกต่างกันบนหลักการของการมีส่วนร่วม ความโปร่งใส ความรับผิดชอบ การส่งเสริมหลักนิติธรรม เพื่อให้มั่นใจได้ว่าการจัดลำดับความสำคัญทางการเมือง เศรษฐกิจ และสังคม ขึ้นอยู่บนความเห็นพ้องต้องกันทางสังคม เสี่ยงของชนยากจนและผู้ด้อยโอกาสได้รับการพิจารณาในการจัดสรรทรัพยากรเพื่อการพัฒนา

บวรศักดิ์ อุวรรณโณ (2544 : 10) ได้สรุปว่า ธรรมนูญ หมายถึง เป็นระบบโครงสร้าง กระบวนการและความสัมพันธ์ของภาครัฐ ภาคธุรกิจเอกชน และภาคประชาสังคมในการบริหารจัดการเศรษฐกิจ การเมือง และสังคมของรัฐซึ่งเป็นการบริหารจัดการที่ดี

จากความหมายดังกล่าวสรุปได้ว่า ธรรมนูญ หมายถึง การบริหารจัดการที่ดีมีประสิทธิภาพเน้นการเชื่อมโยงส่วนต่าง ๆ ของสังคมให้มีการสนับสนุนซึ่งกันและกัน มีความเป็นธรรมทั้งในความคิดและการปฏิบัติ มีจุดมุ่งหมายเดียวกัน มีความเสมอภาค รับผิดชอบโปร่งใส คำนึงถึงประโยชน์ส่วนรวมเป็นหลักอันจะเป็นพลังขับเคลื่อนองค์การไปสู่ความสำเร็จอย่างมั่นคง และมีการพัฒนาที่ยั่งยืนต่อไป

หลักการของธรรมนูญ

ธรรมนูญเป็นทั้งเป้าหมายและวิธีการในการพัฒนา ถ้าพิจารณาในฐานะวิธีการอันนำไปสู่เป้าหมายก็จะหมายถึง เครื่องมือหรือกลไกในการบริหารจัดการทรัพยากรทางเศรษฐกิจและสังคม เพื่อให้บรรลุจุดมุ่งหมายในการพัฒนา อาทิ การเสริมสร้างความเติบโตทางเศรษฐกิจ การพัฒนาทรัพยากรมนุษย์ การสร้างความเป็นธรรมในสังคม เป็นต้น ในขณะที่ถ้าพิจารณาในฐานะที่เป็นเป้าหมายของการพัฒนานั้น จะหมายถึง ระบบบริหารจัดการที่มีองค์ประกอบสำคัญ คือ ความเป็นประชาธิปไตย ประชาชนมีส่วนร่วมในกระบวนการตัดสินใจ ให้บริการสาธารณะ

ที่มีประสิทธิภาพตลอดจนการเคารพสิทธิมนุษยชน และเชื่อมั่นในความสุจริต ความถูกต้องดีงาม และโปร่งใส

สำนักนายกรัฐมนตรี (2546 : 13) ว่าด้วยหลักเกณฑ์การบริหารงานกิจการบ้านเมืองที่ดี พ.ศ. 2546 เพื่อความชัดเจน ผู้วิจัยได้เลือกศึกษาหลักเกณฑ์การบริหารงานกิจการบ้านเมืองที่ดี ประกอบด้วยหลักต่าง ๆ 6 หลัก คือ 1) หลักนิติธรรม 2) หลักคุณธรรม 3) หลักความโปร่งใส 4) หลักการมีส่วนร่วม 5) หลักความรับผิดชอบ และ 6) หลักความคุ้มค่า ซึ่งแต่ละหลักมีนักวิชาการ และหน่วยงานต่าง ๆ ได้แสดงทรรศนะในแต่ละหลัก ไว้ดังนี้ คือ

1. หลักนิติธรรม (Rule of Law)

หลักธรรมาภิบาลนั้นต้องการความถูกต้องตามกรอบของกฎหมาย ไม่เลือกปฏิบัติ ไม่ลำเอียง มีการปฏิบัติอย่างเสมอภาคและเป็นธรรมกับทุกคน โดยเท่าเทียมกัน ทุกคนในสังคมอยู่ภายใต้ข้อกำหนดของกฎหมายเดียวกัน ซึ่งสอดคล้องกับนักวิชาการและหน่วยงานต่าง ๆ ได้กล่าวถึงหลักนิติธรรม ไว้ดังนี้

สุดจิต นิमितกุล (2543 : 35) ได้สรุปว่า ด้านหลักนิติธรรม (Rule of Law) ว่าเป็นการพัฒนาปรับปรุงแก้ไขเพิ่มกฎหมายให้มีความทันสมัย และเป็นธรรมแก่ทุกฝ่าย

สำนักงานคณะกรรมการข้าราชการครู (2543 : 10) ได้สรุปว่า หลักนิติธรรม (Rule of Law) หมายถึง การพิจารณาตามตัวบทกฎหมาย โดยดูว่ามีกฎหมายกำหนดไว้หรือไม่

วนิดา แสงสารพันธ์ (2544 : 39-43) กล่าวว่า การบริหารจัดการแบบธรรมาภิบาลต้องมี กฎเกณฑ์เป็นตัวกำหนดความสัมพันธ์ของทุกภาคส่วนในสังคม ซึ่งกฎเกณฑ์นี้ อาจหมายถึง รัฐธรรมนูญ กฎหมาย ระเบียบ ข้อบังคับ และรวมถึงกฎเกณฑ์ที่มีได้เป็นลายลักษณ์อักษร เช่น กฎเกณฑ์ทางธรรมเนียมประเพณี ศาสนา และศีลธรรมด้วย

สำนักนายกรัฐมนตรี (2546 : 13) ได้สรุปว่า หลักนิติธรรมเป็นตรากฎหมาย กฎข้อบังคับให้ทันสมัยและเป็นธรรม เป็นที่ยอมรับของสังคมอื่นจะทำให้สังคมยินยอมพร้อมใจกันปฏิบัติตามกฎหมาย และกฎข้อบังคับเหล่านั้น โดยถือว่าเป็นการปกครองภายใต้กฎหมาย มิใช่อำนาจอธิปไตยหรืออำนาจของตัวบุคคล

สถาบันพระปกเกล้า (2548 : 2-21) ได้ให้คำจำกัดความของ “หลักนิติรัฐ” หรือ “หลักนิติธรรม” ว่าเป็นหลักที่มีความมุ่งหมายที่จะคุ้มครองสิทธิและเสรีภาพของประชาชนจากการใช้อำนาจของรัฐในการพิจารณาหลักนิติรัฐหรือหลักนิติธรรม โดยพิจารณาถึงสาระสำคัญของแต่ละหลักการข้างต้น ดังนี้

1.1 หลักการแบ่งแยกอำนาจ หลักการแบ่งแยกอำนาจเป็นพื้นฐานที่สำคัญของหลักนิติธรรม เพราะหลักการนิติธรรม ไม่สามารถจะก่อตั้งขึ้นมาได้ ในระบบการปกครองที่ไม่มี

การแบ่งแยกอำนาจ ไม่มีการควบคุมตรวจสอบซึ่งกันและกันระหว่างอำนาจฝ่ายนิติบัญญัติ ฝ่ายบริหาร และฝ่ายตุลาการ ซึ่งอำนาจทั้งสามนี้มีได้แบ่งแยกออกจากกัน โดยเด็ดขาด หากแต่มีการถ่วงดุลซึ่งกันและกัน (Check and Balance) เพื่อคุ้มครองสิทธิและเสรีภาพของประชาชน แบ่งแยกองค์การตามขอบเขตอำนาจหน้าที่ที่แตกต่างกัน วิธีการแบ่งแยกอำนาจของรัฐ รวมทั้งให้องค์กรอื่นๆ เข้าไปมีส่วนร่วมในกระบวนการแต่งตั้งบุคคลเข้าสู่อำนาจใดอำนาจหนึ่ง ให้มีสิทธิโต้แย้งคัดค้านอำนาจอื่น ๆ ให้มีสิทธิในการควบคุมตรวจสอบ ทั้งในการทำภารกิจขององค์กรนั้น และตรวจสอบของตัวบุคคล ความสัมพันธ์ดังกล่าวช่วยป้องกันให้เกิดความสัมพันธ์ระหว่างอำนาจ ในการยับยั้งซึ่งกันและกัน และทำให้เกิดความสมดุลกัน ไม่ทำให้อำนาจใดอำนาจหนึ่งมีอำนาจเพียงฝ่ายเดียวขณะเดียวกันก็จะ ไม่ทำให้อำนาจใดอำนาจหนึ่งอยู่ภายใต้อำนาจอื่น โดยสิ้นเชิง ด้วยสภาพการณ์เช่นนี้จะทำให้สิทธิและเสรีภาพของประชาชน ได้รับความคุ้มครอง อันเป็นจุดมุ่งหมายประการสำคัญของหลักนิติธรรม

1.2 หลักการคุ้มครองสิทธิและเสรีภาพของประชาชน สิทธิในเสรีภาพของบุคคล และสิทธิในความเสมอภาค ทั้งสองประการนี้ถือว่าเป็นพื้นฐานของ “ศักดิ์ศรีความเป็นมนุษย์” การแทรกแซงในสิทธิและเสรีภาพของปัจเจกบุคคล โดยอำนาจรัฐจะกระทำได้อีกต่อเมื่อมีกฎหมาย ซึ่งผ่านความเห็นชอบจากตัวแทนของประชาชน หรือรัฐสภาเท่านั้น โดยกฎหมายที่จำกัดสิทธิ และเสรีภาพของประชาชนนั้นจะต้องไม่มุ่งหมายให้ใช้บังคับแก่กรณีใดกรณีหนึ่ง หรือแก่บุคคลใดบุคคลหนึ่งเป็นการเฉพาะเจาะจง กฎหมายนั้นจะต้องระบุบทบัญญัติแห่งรัฐธรรมนูญที่ให้อำนาจในการจำกัดสิทธิและเสรีภาพ กฎหมายที่จำกัดสิทธินั้นจะจำกัดให้กระทบต่อสาระสำคัญของสิทธิและเสรีภาพมิได้ และหลักการคุ้มครองสิทธิและเสรีภาพของประชาชนจะต้องมี การบัญญัติหลักประกันการใช้สิทธิในทางศาล

1.3 หลักความชอบด้วยกฎหมายของฝ่ายตุลาการและฝ่ายปกครอง หลักความชอบด้วยกฎหมายของฝ่ายตุลาการและฝ่ายปกครอง หรือที่เรียกว่า “หลักความผูกพันต่อกฎหมายของฝ่ายตุลาการและฝ่ายปกครอง” ซึ่งหมายความว่า การใช้กฎหมายของฝ่ายตุลาการก็คือนิติบัญญัติ หรือฝ่ายปกครองก็คือนิติบัญญัติ จะต้องผูกพันต่อบทบัญญัติของกฎหมายที่ออกโดยองค์กร นิติบัญญัติ อันเป็นองค์กรที่มาจากตัวแทนของประชาชนนั้นจะกระทำเฉพาะภายใต้เงื่อนไขของรัฐธรรมนูญ ดังที่ได้กล่าวมาแล้วข้างต้น

1.4 หลักความชอบด้วยกฎหมายในทางเนื้อหา เป็นหลักที่เรียกร้องให้ฝ่ายนิติบัญญัติหรือฝ่ายปกครองที่ออกกฎหมายลำดับรองกำหนดหลักเกณฑ์ในทางกฎหมาย ให้เป็นตามหลัก ความแน่นอนของกฎหมายหลักห้ามมิให้กฎหมายมีผลย้อนหลังและหลักความสมเหตุสมผล

1.5 หลักความอิสระของผู้พิพากษา หลักนี้เป็นข้อเรียกร้อง เพื่อให้ผู้พิพากษาสามารถทำหน้าที่ตุลาการได้โดยปราศจากการแทรกแซงใด ๆ โดยมุ่งหมายให้ผู้พิพากษามีความผูกพันเฉพาะต่อกฎหมาย และพิจารณาพิพากษาภายใต้มนธรรมของคนเท่านั้น

1.6 หลัก ไม่มีความผิดและ ไม่มีโทษ โดย ไม่มีกฎหมาย หลักนี้เป็นหลักประกันในทางกฎหมายอาญาและยังมีผลใช้กับเรื่อง โทษปรับทางปกครอง เรื่องโทษทางวินัย และโทษในทางวิชาชีพด้วย หลักนี้วางอยู่บนพื้นฐาน 4 ประการ คือ หลักการกระทำ หลักการกำหนดโทษ โดยกฎหมาย หลักความแน่นอนชัดเจน และหลักห้ามมิให้กฎหมายมีผลย้อนหลัง

1.7 หลักความเป็นกฎหมายสูงสุดของรัฐธรรมนุญ เป็นส่วนยอดสุดของหลักนิติธรรม หมายความว่า หากกฎหมายที่อยู่ในลำดับที่ต่ำกว่าขัดหรือแย้งกับรัฐธรรมนุญ กฎหมายดังกล่าว ย่อม ไม่มีผลบังคับใช้ หลักนี้เป็นข้อเรียกร้องให้อำนาจทั้งหลายนั้นผูกพันกับรัฐธรรมนุญ ซึ่งข้อมหมายว่า การทำให้หลักที่ได้กล่าวมาข้างต้นทั้งหมดนี้มีความศักดิ์สิทธิ์ยิ่งขึ้น

สถาบันราชประชาสมาสัย (2548 : 6) ได้สรุปว่า ด้านหลักนิติธรรม (Rule of Law) คือ เป็นการปฏิบัติตามกฎหมาย ระเบียบแบบแผน และกฎหมายต่าง ๆ โดยไม่ละเมิดอย่างตั้งใจ หรือจงใจหลีกเลี่ยง หรือไม่ตั้งใจเพราะไม่รู้ ฉะนั้น ถ้าไม่แน่ใจก็ต้องศึกษาก่อนว่าจะผิดหลักนิติธรรมก่อนที่จะทำลงไปหรือไม่

ปรีชาต เทพอารักษ์ (2550 : 50-51) ได้สรุปว่า ด้านหลักนิติธรรม (Rule of Law) เป็นหลักที่ถือเป็นกฎหมายในสังคมที่ทุกคนมีส่วนเกี่ยวข้อง ดังนั้น การตรากฎหมายที่ถูกต้องเป็นธรรม การบังคับให้เป็นไปตามกฎหมาย โดยคำนึงถึงสิทธิ เสรีภาพ ของสมาชิก ระบบกฎหมาย และกระบวนการยุติธรรมที่ดี มีความเป็นธรรม มีความชัดเจน และมีระบบลงโทษที่เหมาะสม

ชนะศักดิ์ ยูวบูรณ์ (2553 : 3-14) ได้สรุปว่า ด้านหลักนิติธรรม (Rule of Law) เป็นการตรากฎหมาย กฎข้อบังคับให้ทันสมัยและเป็นธรรม เป็นที่ยอมรับของสังคม อันจะทำให้สังคมยินยอมพร้อมใจกันปฏิบัติตามกฎหมาย และกฎข้อบังคับเหล่านั้น โดยถือว่าเป็นการปกครองภายใต้กฎหมาย มิใช่อำนาจอธิปไตยหรืออำนาจของตัวบุคคล

สำนักงานคณะกรรมการข้าราชการพลเรือน (2553 : 22) ได้สรุปว่า ด้านหลักนิติธรรม (Rule of Law) หมายถึง กฎหมายหรือกฎเกณฑ์ต่าง ๆ มีความเป็นธรรม สามารถปกป้องคนดี และลงโทษคนไม่ดีได้มีการปฏิรูปกฎหมายอย่างสม่ำเสมอให้เหมาะสมกับสภาพการณ์ที่เปลี่ยนแปลง การดำเนินงานของกระบวนการยุติธรรม เป็นไปอย่างรวดเร็ว โปร่งใส ตรวจสอบได้ รวมถึงได้รับการยอมรับจากประชาชน

ปีติเทพ อยู่ยืนยง (2555 : 13) ได้สรุปว่า ด้านหลักนิติธรรม (Rule of Law) หมายถึง การใช้กฎหมายต่าง ๆ อย่างเที่ยงตรง ยุติธรรม และ สามารถบังคับใช้กฎหมายกับทุกคนได้เสมอกัน โดยไม่เลือกปฏิบัติ

จากการให้ความหมายของหลักนิติธรรมดังกล่าวข้างต้น สรุปได้ว่า หลักนิติธรรมเป็นการตรากฎหมาย ข้อบังคับ กฎเกณฑ์ต่าง ๆ มีความเป็นธรรม เป็นที่ยอมรับของสังคม ผู้บริหารต้องให้บุคลากรของตนปฏิบัติงานอยู่ในระเบียบ ข้อบังคับ หรือนโยบาย ทั้งยังต้องสร้างตัวอย่างที่ดีให้เกิดขึ้นในองค์กร ซึ่งจะทำให้การกำกับดูแลง่ายขึ้น

2. หลักคุณธรรม (Morality)

การที่องค์กรภาครัฐใช้อำนาจหน้าที่ หรือการแสวงหาผลประโยชน์ในทางส่วนตัวเหล่านี้ถือเป็นการทุจริต และการประพฤติมิชอบทั้งต่อองค์กรภาครัฐเองและองค์กรในภาคเอกชน ดังนั้นในการบริหารกิจการบ้านเมืองและสังคมที่ดีนั้นหลักธรรมในทางพระพุทธศาสนาจำเป็นอย่างยิ่งที่ช่วย ให้เกิดความสุขความเจริญแก่ตนเองและสังคมตลอดทั้งหน่วยงาน สถาบัน และประเทศชาติ โดยสังคมของไทยได้กำหนดหลักทศพิธราชธรรม 10 ประการ ของพระราชา ในการบริหารงานแผ่นดิน ได้แก่ 1) ทาน การให้ทรัพย์สินของ 2) ศีล ประพฤติดีงาม 3) ปริจจาคะ ความเสียสละ 4) อาชวระ ความซื่อตรง 5) มัททวะ ความอ่อนโยน 6) ตะปะ ความทรงเดช เภาคิเลสตัณหา 7) อักโกธะ ความไม่กริ้วโกรธ 8) อวิหิงสา ความไม่ ข่มเหงเบียดเบียน 9) ขันติ ความอดทนเข้มแข็งไม่หือถอย และ 10) อวิโรธนะ ความไม่คลาดธรรมดา

สถาบันพระปกเกล้า (2548 : 2-21) ได้กล่าวถึงหลักคุณธรรมว่ามีองค์ประกอบเกี่ยวกับวิชาชีพนิยมและจรรยาบรรณ ดังนี้

2.1 วิชาชีพนิยม : ความหมายของวิชาชีพนิยม (Professionalism) หรือคตินิยมวิชาชีพ มาจากภาษาละติน “Profiteria” (Pro + fateri) ซึ่งหมายถึงสิ่งที่กลุ่มคนกลุ่มใดกลุ่มหนึ่งถือว่าองค์ความรู้ ความรอบรู้ และวิถีปฏิบัติของพวกตนมีคุณค่าทั้งต่อตนเองและต่อสังคม และพยายามผลักดันให้สาธารณชนยอมรับสถานภาพอาชีพของตน กลุ่มบุคคลดังกล่าวนี้ได้ชื่อว่าเป็นมืออาชีพ (Professional) ซึ่งมีความรอบรู้ (Expertise) หรือ “ปฏิเวธ” ที่รู้แจ้งเกี่ยวกับวิชาชีพของตน มืออาชีพจึงมีความแตกต่างจากผู้ที่ไม่ใช่ หรือที่รู้จักกันในนามของ “Dilettante (i)” หรือ “Minion” Dilettante (i) หรือ minion เป็นผู้ที่ไม่ใช่หรือมืออาชีพ ไม่มีความรอบรู้ในศาสตร์ และมักจะให้สามัญสำนึกเป็นแนวทางในการปฏิบัติงานมากกว่าที่จะใช้ทฤษฎี หรือมาตรฐานวิชาชีพ

2.2 จรรยาบรรณ : มีผู้ให้ความหมายต่างๆ ไป เช่น มาตรฐานของความประพฤติ และการใช้ดุลยพินิจทางศีลธรรมว่าถูกหรือผิด สมควรหรือไม่สมควร หมายถึง การศึกษาและวิถีปฏิบัติเกี่ยวกับการตัดสินใจภายในกรอบของมาตรฐานทางศีลธรรม หรือการศึกษาว่ามียุติธรรม

อะไรบ้างที่ “ถูก” หรือ “ดี” สมควรหรือไม่สมควร เมื่อมองจากมาตรฐานจรรยาบรรณวิชาชีพ หมายถึง ศาสตร์และหลักการเกี่ยวกับศีลธรรม

สำนักงานคณะกรรมการข้าราชการพลเรือน (2553 : 14) ได้ให้ความหมายของ หลักคุณธรรมว่า เป็นการทำให้ร้องเรียนหรือร้องทุกข์ในการดำเนินการในเรื่องต่างๆ ทั้งในและนอกองค์กรลดลง คุณภาพชีวิตของคนในสังคมดีขึ้น มีการบริการจัดการและใช้ทรัพยากรของชาติให้เกิดประโยชน์สูงสุด สังคมมีเสถียรภาพ อยู่ร่วมกันอย่างสงบสุขด้วยความมีระเบียบวินัย

จากนักวิชาการที่ได้กล่าวไว้ข้างต้นพอสรุปได้ว่า หลักคุณธรรม หมายถึง ความซื่อสัตย์ในศีลธรรม จริยธรรม ความถูกต้องอันดีงาม และเป็นการส่งเสริมสนับสนุนให้มีความซื่อสัตย์จริงใจ ขยัน อดทน มีระเบียบวินัย มีน้ำใจ เสียสละ มีความกตัญญูกตเวทีความละเอียดและกลัวบาป ความเคารพบนอบ และความสุขภาพอ่อนโยน

3. หลักความโปร่งใส (Transparency)

ในการดำเนินงานของรัฐบาลในด้านนโยบายต่าง ๆ นั้น จำเป็นที่จะต้องอยู่บนกฎระเบียบที่ชัดเจน ทันเหตุการณ์ ตรงไปตรงมา มีที่มาที่ไปที่ชัดเจนและทักเตือน มีกระบวนการตรวจสอบความถูกต้องชัดเจน โปร่งใสและตรวจสอบได้ ในหลักธรรมาภิบาลด้านหลักความโปร่งใส มีหน่วยงาน และนักวิชาการหลาย ๆ ท่าน ได้สรุปถึงความโปร่งใส ไว้ดังนี้

เกษม วัฒนชัย (2543 : 4) ได้สรุปว่า หลักความโปร่งใส ในการออกแบบระบบ และกระบวนการบริหารทุกขั้นตอนจะต้องยึดหลักความโปร่งใส อธิบายได้ด้วยเหตุผล และมีหลักฐานประกอบ

สำนักงานคณะกรรมการการพัฒนาศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ (2544 : 26) ได้สรุปว่า ความโปร่งใส หมายถึง การเปิดเผยข้อมูลข่าวสารที่เป็นประโยชน์ให้ประชาชนเข้าถึงได้สะดวก และมีส่วนร่วมตรวจสอบความถูกต้องในการดำเนินงาน

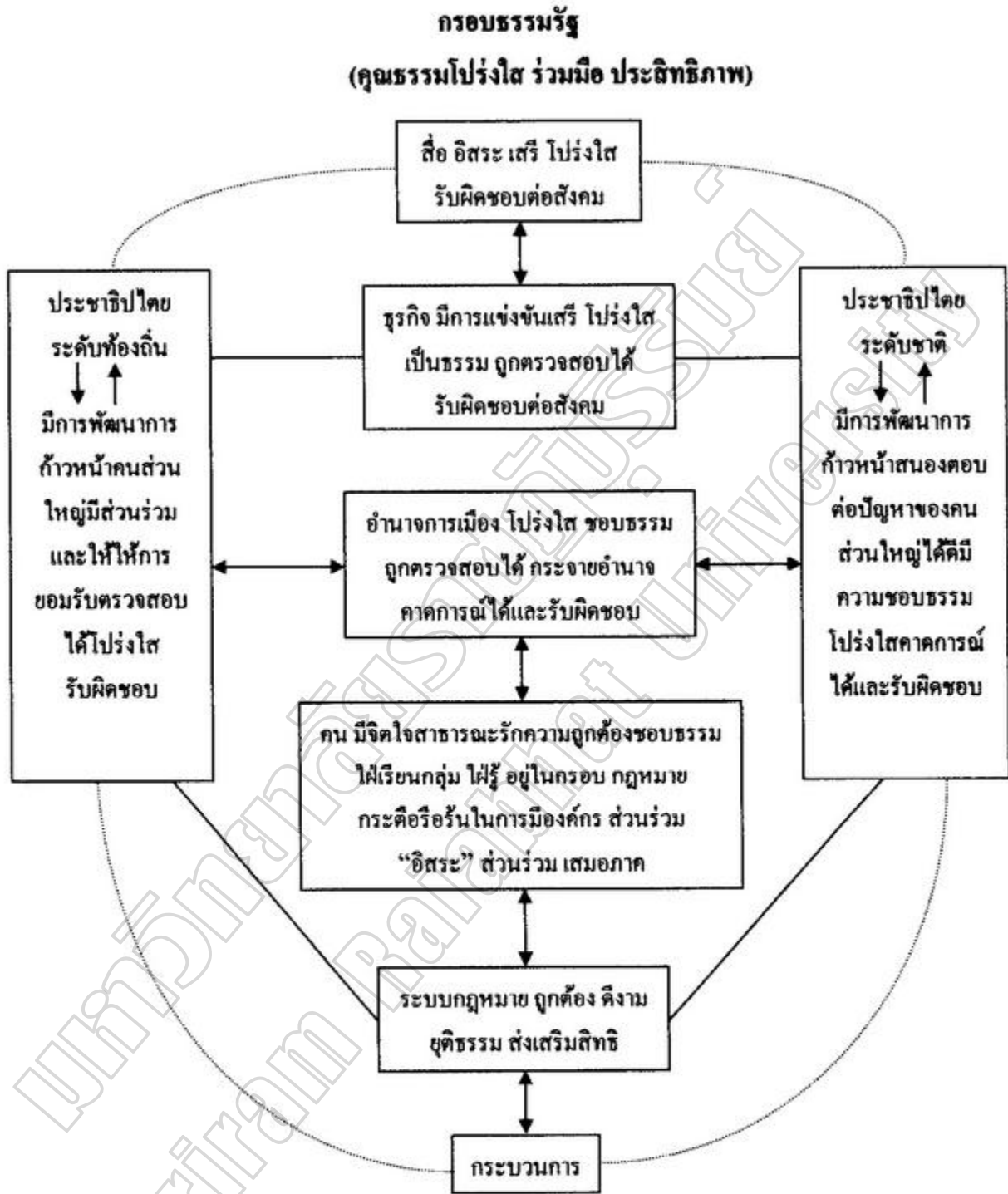
สุดจิต นิมิตรกุล (2543 : 13-24) ได้สรุปว่า ข้อมูลต่าง ๆ ต้องตรงกับข้อเท็จจริงและสามารถตรวจสอบได้ มีการดำเนินการที่เปิดเผย ชัดเจน และเป็นไปตามที่กำหนดไว้

สมหมาย ปฐมวิชัยวัฒน์ (2544 : 22-23) กล่าวถึง ความหมายและแนวปฏิบัติตาม หลักความโปร่งใสว่า ความโปร่งใสนุ่งถึงความเข้าใจในบทบาทหน้าที่และเป้าหมายของแต่ละฝ่าย

บุญบง ชัยเจริญวัฒน์ (2546 : 42) ได้กล่าวว่า หลักความโปร่งใส ตามหลักธรรมาภิบาล ของสถาบันอุดมศึกษา หมายถึง การทำให้สังคมไทย เป็นสังคมที่มีการเปิดเผยข้อมูลข่าวสาร ตรงไปตรงมา สามารถตรวจสอบความถูกต้องได้ ช่วยให้การดำเนินงานภาครัฐ และ ภาคเอกชน ปลอดภัยการฉ้อราษฎร์บังหลวง

สมหมาย ปฐมวิชัยวัฒน์ (2544 : 51-52) ได้กล่าวถึงองค์ประกอบของธรรมาภิบาลไว้ดังนี้ คือ ความสมเหตุสมผลและสามารถอธิบายได้ (Accountability) หรือความโปร่งใส และเข้าใจ ตรงกัน (Transparency) ความสำนึกในหน้าที่ และความรับผิดชอบ (Responsibility) หรือ ความเสมอภาคและเป็นธรรม (Equitable Treatment) ซึ่งได้นำมาแสดงความสัมพันธ์ร่วมกับ กระบวนการทางประชาธิปไตยและองค์กรต่าง ๆ ดังแผนภาพกระบวนการทางประชาธิปไตยและ องค์กรต่าง ๆ ดังภาพประกอบ 2.1

มหาวิทยาลัยราชภัฏรำไพพรรณี
BuriRam Rajabhat University

ภาพประกอบ 2.1 : องค์ประกอบพื้นฐานในการก่อเกิดและพัฒนาธรรมรัฐ (ธรรมภิบาล)
ที่มา : สมหมาย ปฐมวิชัยวัฒน์ (2544 : 51-52)

สมาน รังสิโยภิญช์ (2543 : 10) ได้สรุปว่า ความสุจริตและโปร่งใส การบริหารราชการที่มีความสุจริตและโปร่งใส รวมถึงการมีระเบียบและการดำเนินงานที่เปิดเผย ตรงไปตรงมา ประชาชนสามารถเข้าถึงและได้รับข้อมูลข่าวสารอย่างเสรี เป็นธรรม ถูกต้องและมีประสิทธิภาพ ซึ่งหมายถึง การที่ผู้เกี่ยวข้องทั้งหมดไม่ว่าจะเป็นหน่วยงานที่มีหน้าที่กำกับดูแล หรือประชาชนสามารถเข้าตรวจสอบ และติดตามผลได้

อัจฉรา โขมสินธุ์ (2543 : 34-35) ได้กล่าวถึงองค์ประกอบของธรรมาภิบาลด้านความโปร่งใส (Transparency) ความโปร่งใสถือเป็นหัวใจสำคัญของการบริหารงานตามหลักบรรษัทภิบาล ข้อมูลข่าวสารทางธุรกิจต่าง ๆ โดยเฉพาะผลการดำเนินงานและรายงานทางการเงินที่บริษัทเปิดเผยจะต้องโปร่งใส เชื่อถือได้เพื่อสร้างความเชื่อมั่นให้แก่ผู้ถือหุ้น นักลงทุน และตลาดทุน โดยข้อมูลที่โปร่งใส จะต้องมียุทธศาสตร์ประกอบหลัก 3Cs ดังนี้

1. Clear คือ มีความชัดเจน ถูกต้องไม่คลุมเครือ
2. Consistent คือ มีความสม่ำเสมอในการใช้หลักเกณฑ์การจัดทำ หากมีการเปลี่ยนแปลงหลักเกณฑ์ในการจัดทำต้องมีการเปิดเผย รวมถึงผลกระทบที่อาจเกิดขึ้นด้วยการเปลี่ยนแปลงหลักเกณฑ์ในการจัดทำ
3. Comparable คือ สามารถ เปรียบเทียบได้ ข้อมูลจะต้องถูกจัดทำตามมาตรฐานที่เป็นที่ยอมรับ เพื่อให้สามารถนำไปวิเคราะห์ที่เปรียบเทียบกับข้อมูลอื่นได้ นอกจากนี้ความโปร่งใสของข้อมูลแล้วการบริหารงานก็ต้องเป็น ไปอย่างโปร่งใสมีกระบวนการสำหรับตรวจสอบการบริหารงานที่ชัดเจน

โสมนัส ณ บางช้าง (2544 : 48-50) กล่าวว่า ผู้บริหารต้องมีความโปร่งใสในการบริหารไม่ซ่อนเร้น หรือปิดบัง รวมทั้งต้องเต็มใจและอำนวยความสะดวกให้มีกลไกในการตรวจสอบการปฏิบัติงานของทุกภาคส่วน

สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน (2546 : 10) ได้สรุปว่า ในการทำงานทุกขั้นตอนต้องยึดหลักความ โปร่งใส เพื่อสร้างความไว้วางใจซึ่งกันและกัน มีการปรับปรุงกลไกการทำงานร่วมกันให้สามารถตรวจสอบ มีการเปิดเผยข้อมูลข่าวสารที่เป็นประโยชน์อย่างตรงไปตรงมาด้วยภาษาที่เข้าใจง่าย สร้างโอกาสให้ประชาชนเข้าถึงข้อมูลข่าวสารได้สะดวก

จากนักวิชาการที่กล่าวข้างต้นนั้นสรุปได้ว่า ความโปร่งใส (Transparency) เป็นกระบวนการในการดำเนินงานใด ๆ ที่สามารถตรวจสอบความถูกต้องได้ มีการเปิดเผยข้อมูลอย่างตรงไปตรงมาซึ่งช่วยแก้ปัญหาการทุจริตและคอร์รัปชัน ได้ทั้งในภาครัฐและเอกชน สื่อจะเข้ามามีบทบาทอย่างมากในการตรวจสอบและรายงานผลงานดำเนินงาน โดยการนำเสนอข่าวสารที่ถูกต้องให้แก่สังคมได้รับทราบ

4. หลักการมีส่วนร่วม (Participation)

การมีส่วนร่วมเป็นการเปิด โอกาสให้กับประชาชน หรือผู้ที่มีส่วนเกี่ยวข้องเข้ามา มีบทบาทในการตัดสินใจดำเนินนโยบาย มีส่วนร่วมในการควบคุมการปฏิบัติงานของสถาบัน การมีส่วนร่วมจะก่อให้เกิดกระบวนการตรวจสอบและเรียกร้องในกรณีที่เกิดความสงสัยใน กระบวนการดำเนินงานของรัฐ ได้เป็นอย่างดีในหลักธรรมาภิบาลด้านหลักการมีส่วนร่วม มีหน่วยงาน และนักวิชาการต่าง ๆ ได้สรุปถึงการมีส่วนร่วมในองค์การ ไว้ดังนี้

เมธา สุวรรณสาร (2543 : 88) ได้สรุปว่า การมีส่วนร่วม หมายถึง กระบวนการที่เปิด โอกาสให้ผู้มีส่วน ได้ส่วนเสียเข้ามา มีบทบาทและอิทธิพลในการตัดสินใจดำเนิน นโยบาย และมี ส่วนในการควบคุมสถาบัน ตลอดจนการจัดการ การใช้และการรักษาทรัพยากรต่าง ๆ ที่มี ผลกระทบต่อวิถีชีวิตของตน อันจะเกิดการตรวจสอบการใช้อำนาจของรัฐเมื่อพิจารณาในบริบท ของการจัดการปกครอง และการบริหารการมีส่วนร่วมจะเน้นที่การอุดหนุนให้ประชาชนพลเมือง ซึ่งรวมผู้หญิงอยู่ด้วยให้มีอำนาจมากขึ้น และเน้นความสำคัญของการมีปฏิสัมพันธ์ระหว่างตัวแสดง และกิจกรรมต่าง ๆ ในภาคประชาสังคม การมีส่วนร่วมเป็นเรื่องเกี่ยวกับการสร้างกรอบของ กฎเกณฑ์ และสภาพแวดล้อมทางเศรษฐกิจ ซึ่งจะช่วยสร้างข้อเรียกร้องที่ชอบธรรม และก่อให้เกิด กระบวนการติดตามตรวจสอบนโยบายและการดำเนินการของรัฐ และการมีส่วนร่วมเกิดขึ้นได้ใน หลายระดับด้วยกัน นับตั้งแต่ระดับรากหญ้า โดยผ่านสถาบันในระดับท้องถิ่นและเทศบาล ไปจนถึง ระดับภูมิภาค และระดับชาติภายใต้รูปแบบการปกครองที่ดีการกระจายอำนาจและยึดหยุ่นตลอดจน การมีส่วนร่วมในภาคเอกชน

วันชัย วัฒนศัพท์ (2543 : 28) ได้สรุปว่า กระบวนการมีส่วนร่วมของประชาชนเป็น กระบวนการสื่อสารสองทางที่มีเป้าหมายโดยรวม เพื่อที่จะให้เกิดการตัดสินใจที่ดีขึ้น และ ได้รับ การสนับสนุนจากสาธารณชน ซึ่งเป้าหมายของกระบวนการ การมีส่วนร่วมของประชาชน คือ การให้ข้อมูลต่อสาธารณชน และให้สาธารณชนแสดงความคิดเห็นต่อ โครงการที่น่าเสนอหรือ นโยบายรัฐ และมีส่วนร่วมในการแก้ไขปัญหาเพื่อหาทางออกที่ดีที่สุดสำหรับทุก ๆ คน

บุญบัง ชัยเจริญวัฒน์ และบุญมี ลี (2546 : 49) ได้สรุปว่า หลักธรรมาภิบาลข้อนี้ขึ้นอยู่กับ พื้นฐานการมีส่วนร่วมของประชาชน ประชาชนหมายถึงถึง คนไทยทุกคนไม่ว่าจะประกอบอาชีพ ใด ต้องรู้จักสิทธิและการใช้สิทธิ ต้องตื่นตัวกระตือรือร้นที่จะรับรู้ ตรวจสอบกระบวนการตัดสินใจ ของภาครัฐที่มีผลกระทบต่อชีวิตความเป็นอยู่ สนับสนุนการมีส่วนร่วมของคนอื่น สร้างภาค ประชาชนและสังคมที่เข้มแข็ง มีทัศนคติต่อส่วนรวมที่ถูกต้อง และมีคุณธรรม

ปีติเทพ อยู่ยืนยง (2546 : 13) ได้สรุปว่า การมีส่วนร่วม (Participation) คือ ประชาชน และบุคลากรในองค์กรจะต้องมีส่วนร่วมในการทำงาน โดยมุ่งผลแห่งการประสบความสำเร็จ ร่วมกัน ประกอบ กุลเกลี้ยง และคณะ (2545 : 27-28) ได้สรุปว่า การบริหารแบบมีส่วนร่วม (Participative Management) คือ วิธีการบริหาร หรือรูปแบบการตัดสินใจ ซึ่งเปิดโอกาสให้ทุกฝ่าย ซึ่งเกี่ยวข้องกับงานหรือการบริหารมีส่วนร่วมแสดงความคิดเห็น และมีอิทธิพลต่อการตัดสินใจของผู้บริหาร ทั้งนี้เนื่องจากการทำงานในองค์กรนั้น สิ่งสำคัญที่สุดของผู้บริหาร คือ การตัดสินใจ ในประเทศโลกเสรี เชื่อเรื่องความเสมอภาคและประชาธิปไตย เชื่อว่าถ้าเอาวิธีการนี้มาใช้กับการบริหารแล้วจะช่วยเพิ่มความพอใจ และแรงจูงใจให้ผู้ร่วมงานทั่ว ๆ ไป 4 ระดับ คือ 1) ตัดสินใจโดยผู้บริหารเอง 2) ปรึกษาผู้ร่วมงาน ในที่สุดผู้บริหารตัดสินใจ 3) ตัดสินใจร่วมกัน (และ 4) ผู้บริหารมอบหมายให้ผู้อื่นไปตัดสินใจ

ปาริชาติ เทพอารักษ์ (2550 : 50-51) ได้สรุปว่า องค์ประกอบของธรรมาภิบาลด้านการมีส่วนร่วม (Participation) เป็นปัจจัยที่ทวีความสำคัญต่อการบริหารกิจการบ้านเมืองมากขึ้นทุกขณะ เพราะการมีส่วนร่วมของประชาชน เป็นการเปิด โอกาสให้ประชาชนเข้ามามีส่วนร่วมรับรู้ มีส่วนเกี่ยวข้องกับกระบวนการตัดสินใจกระบวนการดำเนินการของโครงการ รวมถึงได้รับการเสริมสร้างขีดความสามารถในการเข้ามามีส่วนร่วม

ชนะศักดิ์ ขวบูรณ์ (2553 : 3-12) ได้สรุปว่า องค์ประกอบหลักของธรรมาภิบาลด้านหลักความมีส่วนร่วม (Participation) เป็นการเปิดโอกาสให้ประชาชนมีส่วนร่วมรับรู้และเสนอความเห็น ในการตัดสินใจปัญหาสำคัญของประเทศไม่ว่าด้วยการแสดงความคิดเห็นการได้สวนสาธารณะประชาพิชารณ์การแสดงประชามติ

สำนักงานคณะกรรมการข้าราชการพลเรือน (2553 : 2) ได้ สรุปว่า องค์ประกอบของธรรมาภิบาลด้านการมีส่วนร่วม ประกอบด้วย ความสัมฤทธิ์ผลของโครงการต่าง ๆ รวมถึงการประหยัดงบประมาณ ความพึงพอใจของผู้มีส่วนเกี่ยวข้องหรือผู้ได้รับผลกระทบ จำนวนผู้เข้าร่วมแสดงความคิดเห็น หรือจำนวนข้อเสนอแนะ หรือข้อคิดเห็นของประชาชนในการดำเนินงานเรื่องต่าง ๆ รวมถึงคุณภาพของการเข้ามามีส่วนร่วม

จากที่กล่าวมาสรุปได้ว่าหลักการมีส่วนร่วม (Participation) หมายถึง การเปิด โอกาสให้บุคลากรในหน่วยงานและผู้รับบริการ ซึ่งเป็นผู้มีส่วนเกี่ยวข้องหรือได้รับผลกระทบจากการบริหารงาน หรือการดำเนินการต่าง ๆ ของหน่วยงานได้ร่วมรับรู้ ร่วมแสดงความคิดเห็น ร่วมตัดสินใจ รวมทั้งร่วมสนับสนุนติดตามและตรวจสอบการปฏิบัติตามสิ่งที่ตนเองได้ร่วมตัดสินใจ

5. หลักความรับผิดชอบ (Responsibility)

ความรับผิดชอบนั้นเป็นการพยายามให้คนทุกฝ่ายทำหน้าที่ของตนให้ดีที่สุดในการปฏิบัติงาน กล่าวที่จะคิด กล่าวที่จะตัดสินใจและรับผิดชอบต่อผลการคิดและการตัดสินใจนั้น ๆ ซึ่งสอดคล้องกับหน่วยงาน และนักวิชาการ ที่ได้กล่าวถึงความรับผิดชอบในองค์กร ดังต่อไปนี้

สุดจิต นิมิตรกุล กล่าวว่า เจ้าหน้าที่ต้องมีความรับผิดชอบต่อประชาชน ความพึงพอใจของประชาชนต่อการปฏิบัติงานจะเป็นตัวชี้วัดสำคัญในการประเมินความสำเร็จของหน่วยงานและเจ้าหน้าที่

อัจฉรา โยมสินธุ์ (2543 : 34-35) ได้กล่าวถึงองค์ประกอบของธรรมาภิบาล ด้านความรับผิดชอบ (Responsibility) สรุปได้ดังนี้

1. ความรับผิดชอบต่อหน้าที่ (Responsibility) องค์กรจะต้องกำหนดภารกิจของแต่ละฝ่ายอย่างชัดเจน ทุกคนรู้หน้าที่ของตนว่าจะต้องทำอะไร และเข้าใจในหน้าที่ของตนเองอย่างชัดเจน ยึดหลักความถูกต้องในการปฏิบัติหน้าที่ เพื่อประสิทธิภาพสูงสุดในการทำงาน เช่น มีการกำหนดภาระหน้าที่ของคณะกรรมการบริษัทที่จะต้องพิจารณาถ่วงทวนอะไรบ้าง มีหลักเกณฑ์การพิจารณาอย่างไร เป็นต้น การกำหนดภารกิจที่ชัดเจนจะทำให้การดำเนินงานโดยรวมเป็นไปอย่างรวดเร็ว ไม่ซ้ำซ้อน โปร่งใส

2. ความรับผิดชอบต่อภาระใจและกระทำตน (Accountability) ทุกฝ่ายในองค์กรจะต้องปฏิบัติตนด้วยสำนึกรับผิดชอบอย่างแท้จริง มีความเข้าใจว่าต้องรับผิดชอบต่อใครบ้าง ในลักษณะใด แคไหน และอย่างไร ซึ่งคณะกรรมการบริษัทและผู้บริหารต้องสำนึกรับผิดชอบต่อผู้ถือหุ้น มีการเปิดเผยข้อมูลที่โปร่งใสและเพียงพอต่อผู้ถือหุ้นทุกกลุ่มอย่างเสมอภาคกัน และพนักงานฝ่ายปฏิบัติการต้องมีสำนึกรับผิดชอบต่องานที่ปฏิบัติ ต่อองค์กร และต่อลูกค้า โดยปฏิบัติงานอย่างถูกต้องตามหลักจรรยาบรรณ เป็นต้น

สำนักงานคณะกรรมการพัฒนาการเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ (2544 : 32) ตามแผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ ฉบับที่ 9 กล่าวว่าไว้ว่า หลักความรับผิดชอบ คือ ความตระหนักถึงสิทธิหน้าที่ การมีจิตสำนึกรับผิดชอบต่อสังคม การใส่ใจในปัญหาของบ้านเมือง มีความกล้าหาญที่จะรับผิดชอบต่อผลจากการกระทำของตน

สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน (2546 : 15) ได้สรุปว่า การบริหารสถานศึกษาขั้นพื้นฐานตามหลักการบริหารกิจการบ้านเมืองและสังคมที่ดี ในหลักความรับผิดชอบ จะต้องมีความตระหนักในสิทธิหน้าที่ของตนเองและผู้อื่น สำนึกและรับผิดชอบต่อตัดสินใจที่ส่งผลต่อการพัฒนาคุณภาพการศึกษาของสถานศึกษา ใส่ใจ และกระตือรือร้นในการแก้ปัญหาที่เกี่ยวข้องเคารพในความคิดเห็นที่แตกต่าง และมีความกล้าที่จะยอมรับผลจากการกระทำของตนเอง ความบทบาทและหน้าที่ของสถานศึกษา และคณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน

สถาบันราชประชาสมาสัย (2548 : 6) ได้สรุปว่า หลักความรับผิดชอบ (Responsibility) เป็นการร่วมรับผิดชอบต่อผลงานที่ตัวเอง ทำโดยกลุ่ม ทำในนามสถาบันฯ ถ้าคืออยู่แล้วให้ดียิ่งขึ้น ถ้าผิดพลาดบกพร่องต้องช่วยกันแก้ไข ไม่วางเฉย

จากที่กล่าวมาสรุปได้ว่าความรับผิดชอบ (Responsibility) นั้น การบริหารต้องรู้กฎหมาย รู้กฎระเบียบ และแบบแผนที่เกี่ยวกับการปฏิบัติงานในหน้าที่ที่รับผิดชอบ ด้วยความขยันขันแข็ง กระตือรือร้นในการแก้ปัญหา ตรงต่อเวลา และที่สำคัญต้องยอมรับผลที่ได้กระทำลงไป รวมถึงการไม่ละทิ้งหน้าที่ และปรับปรุงงานให้ดียิ่ง ๆ ขึ้นไป

6. หลักความคุ้มค่า (Effectiveness)

ในการบริหารจัดการจำเป็นจะต้องยึดหลักความประหยัดและความคุ้มค่า ซึ่งจำเป็นจะต้องตั้งจุดมุ่งหมายไปที่ผู้รับบริการหรือประชาชน โดยส่วนรวมและการใช้ทรัพยากรที่มีจำกัด ให้เกิดประโยชน์คุ้มค่า เพื่อให้เกิดประโยชน์สูงสุดแก่ส่วนรวมต้องตระหนักว่ามีทรัพยากรค่อนข้างจำกัด ดังนั้น ในการบริหารจัดการด้านหลักธรรมาภิบาลด้านหลักความคุ้มค่า ได้มีหน่วยงาน และนักวิชาการ ได้สรุปถึงหลักความคุ้มค่าในองค์กร ไว้ดังนี้

เกษม วัฒนชัย (2543 : 6) ได้สรุป หลักความคุ้มค่าไว้ดังนี้ 1) การทำกิจกรรมใดต้องสร้างระบบคุณภาพมาตรฐาน ควบคู่กันไป ให้มีการกำหนดระดับมาตรฐานที่จะไปถึง กำหนดวิธีปฏิบัติ และสร้างคู่มือปฏิบัติแล้ววัดผลประเมินผลเป็นระยะ 2) การบริหารจัดการทุกด้าน ต้องยึดหลักประหยัดและหลักประสิทธิภาพ ทั้งนี้เพื่อให้เกิดการใช้ทรัพยากรขององค์กรอย่างมีค่าที่สุด

สมาน รังสิโยกฤษฎ์ (2543 : 21) ได้สรุปว่า หลักธรรมาภิบาลที่เกี่ยวกับประสิทธิภาพ และประสิทธิผลว่า เป็นการบริหารที่มีประสิทธิภาพในการดำเนินงาน ไม่ว่าจะเป็ด้านการจัดกระบวนการทำงาน การจัดองค์กร การจัดสรรบุคคล และมีการใช้ทรัพยากรสาธารณะอย่างคุ้มค่า และเหมาะสม มีการดำเนินการและการให้บริการประชาชนที่ให้ผลลัพธ์เป็นที่น่าพอใจ และกระตุ้นการพัฒนาของสังคมทุกด้าน ไม่ว่าจะเป็ด้านการเมือง สังคม วัฒนธรรม และ เศรษฐกิจ

ปีติเทพ อยู่ยี่นง (2546 : 13) ได้กล่าวสรุปว่า หลักธรรมาภิบาลด้านหลักความคุ้มค่า โดยต้องมองประโยชน์สูงสุดแห่งองค์กรเป็นที่ตั้งในการบริหารและขับเคลื่อนองค์กรไปให้สู่ความสำเร็จ

ปาริชาติ เทพอาร์ักษ์ (2550 : 50-51) ได้สรุปว่า องค์ประกอบของธรรมาภิบาลด้านหลักความคุ้มค่า (Effectiveness) คือ การพัฒนาที่ยั่งยืนจะต้องบริหารจัดการและใช้ทรัพยากรที่มีอยู่อย่างจำกัดให้เกิดประโยชน์สูงสุดแก่ส่วนรวม คำนึงถึงความประหยัด คุ้มค่าสร้างสรรค์สินค้า และบริการที่มีคุณภาพ

ชนะเลิศ ยุวบูรณ์ (2553 : 3-13) ได้สรุปว่า องค์ประกอบหลักของธรรมาภิบาล ด้านหลักความคุ้มค่า (Effectiveness) เป็นการบริหารจัดการและใช้ทรัพยากรที่มีจำกัด เพื่อให้เกิด ประโยชน์สูงสุดแก่ส่วนรวม โดยธรรมาภิบาลให้คนไทยมีความประหยัดใช้ของอย่างคุ้มค่า สร้างสรรค์ สินค้าและบริการที่มีคุณภาพสามารถแข่งขันได้ในเวทีนานาชาติ และพัฒนาทรัพยากรธรรมชาติให้ สมบูรณ์ยิ่งขึ้น

จากที่กล่าวมาสรุปได้ว่าหลักความคุ้มค่า (Effectiveness) นั้น คือ การทำให้สังคมไทยเป็น สังคมที่รู้คุณค่าทรัพยากรของชาติและบริหารงานด้วยความประหยัด มีประสิทธิภาพและ ประสิทธิภาพผล สร้างสรรค์สินค้าและบริการที่มีคุณภาพ โดยเฉพาะอย่างยิ่งภาครัฐต้องให้บริการที่มี คุณภาพแก่ประชาชน

ธรรมาภิบาลในสถานศึกษา

การบริหารงานจำเป็นอย่างยิ่งที่ผู้บริหารจะต้องมีหลักการบริหารและบทบาทหน้าที่ ซึ่ง การบริหารงานของโรงเรียนต้องใช้ทั้งทฤษฎีและแนวทางการปฏิบัติเพื่อให้เกิดผลสำเร็จของ การบริหารจัดการ การนำหลักของธรรมาภิบาลมาบูรณาการ ในการบริหารจัดการสถานศึกษาก็เป็น อีกแนวทางหนึ่งของผู้บริหารเพื่อให้เกิดผลสำเร็จของการบริหารสถานศึกษา สำหรับธรรมาภิบาล ในสถานศึกษานั้น มีนักวิชาการ ได้กล่าวไว้ ดังนี้ คือ

ปัญญา ฉายะจินตวงศ์ และคณะ (2543 : 36) ได้สรุปว่า ผู้บริหารมีหน้าที่ประสานงาน ระหว่างคณะกรรมการกับพนักงานต้องมีการรายงานผลการปฏิบัติงานเป็นประจำ มีการบริหาร อย่าง โปร่งใสพร้อมที่จะให้ตรวจสอบได้ตลอดเวลาและคำนึงถึงผลประโยชน์ส่วนรวมอย่างยุติธรรม สมพิศ สุขแสน ได้กล่าวว่า วิธีการที่จะทำให้เกิดธรรมาภิบาลในสถานศึกษา โดยการนำวิธีการหรือ แนวคิดใหม่ ๆ มาใช้อย่างกะทันหัน อาจจะมีการต่อต้านหรือไม่เห็นด้วย ฉะนั้นจะต้องใช้วิธีแบบ ค่อยเป็นค่อยไป สรุปได้ว่า

1. ต้องสร้างความเข้าใจในแนวคิดและสาระสำคัญของธรรมาภิบาลให้เกิดขึ้นกับ บุคลากรทุกคนในองค์กร ทั้งผู้บริหาร คณาจารย์ เจ้าหน้าที่ฝ่ายสนับสนุน และนักเรียนนักศึกษา
2. แสวงหาองค์ความรู้เกี่ยวกับธรรมาภิบาลและต้นแบบที่เหมาะสม เช่น การจัดอบรม ให้ความรู้ การนำทีมผู้บริหารและคณาจารย์ศึกษาดูงานหน่วยงานอื่น ๆ ที่มีการบริหารจัดการที่ดี
3. จะต้องประกาศเป็นวิสัยทัศน์ของสถานศึกษาว่า บริหารองค์กร โดยยึดหลัก

ธรรมาภิบาล

4. ผู้บริหารจะต้องเป็นตัวอย่างในการใช้ธรรมาภิบาลในการบริหารอย่างจริงจัง

5. มีการติดตามและประเมินผลการปฏิบัติงานอย่างต่อเนื่อง และนำมาปรับปรุงแก้ไขให้

ดีขึ้น

กระทรวงศึกษาธิการ (2546 : 30-31) ได้กล่าวถึงการบริหารจัดการสถานศึกษาที่เป็นนิติบุคคลโดยนำหลักธรรมาภิบาลมาบูรณาการในการบริหารจัดการสถานศึกษาด้วยหลักการดังนี้ หลักนิติธรรม หลักคุณธรรม หลักความโปร่งใส หลักความมีส่วนร่วม หลักความรับผิดชอบ หลักความคุ้มค่า โดยนำหลักธรรมาภิบาลมาบูรณาการเข้ากับการดำเนินงานด้านต่าง ๆ ของสถานศึกษา ได้แก่ การดำเนินงานด้านวิชาการ งบประมาณ บริหารงานบุคคล และบริหารทั่วไป ในการจัดการศึกษาที่ทำให้ผู้เรียนเป็นคนเก่ง ดี และมีความสุข

เกษม วัฒนชัย (2546 : 20) ได้กล่าว ถึงการบริหารแบบธรรมาภิบาลในสถานศึกษาไว้ ดังนี้

1. การบริหารการศึกษาต้อง สอดคล้องและตอบสนองต่อ นโยบายและความต้องการของระบบการศึกษาไทย ซึ่งอะไรที่ ไม่เกี่ยวข้อง หรือ เกี่ยวข้องน้อย (Non Relevance or Less Relevance) ต้องตัดทิ้ง เพราะเราไม่มีงบประมาณพอที่จะทำทุกอย่าง ซึ่งอยากให้เรื่องความสอดคล้อง (Relevance) อยู่ในหลักสูตรการบริหารการศึกษาเรื่องการบริหารการศึกษาต้อง สอดคล้องกับระบบเพราะฉะนั้นการบริหารการศึกษาต้องสอดคล้องและตอบสนองต่อ นโยบายและความต้องการของระบบการศึกษาไทย ซึ่งในหลัก ธรรมาภิบาลถ้าเอาไปใช้ในสิ่งที่ไม่มีประโยชน์ หรือเป็นประโยชน์เฉพาะตนเองหรือพวกพ้อง ตรงนี้ต้องรับผิดชอบในเชิงธรรมาภิบาล หรือกล่าวอีกนัยหนึ่งคือ งบประมาณทุกบาทที่โรงเรียน เขตพื้นที่การศึกษา หรือกระทรวง ศึกษาธิการ ได้มา ต้องใช้ให้เกิดประโยชน์สูงสุด จะคอร์รัปชันไม่ได้ตรงนี้เป็นหลักธรรมาภิบาลที่สำคัญ

2. กระบวนการบริหารต้องมีประสิทธิภาพ (Efficiency) และได้ประสิทธิผล (Effectiveness)

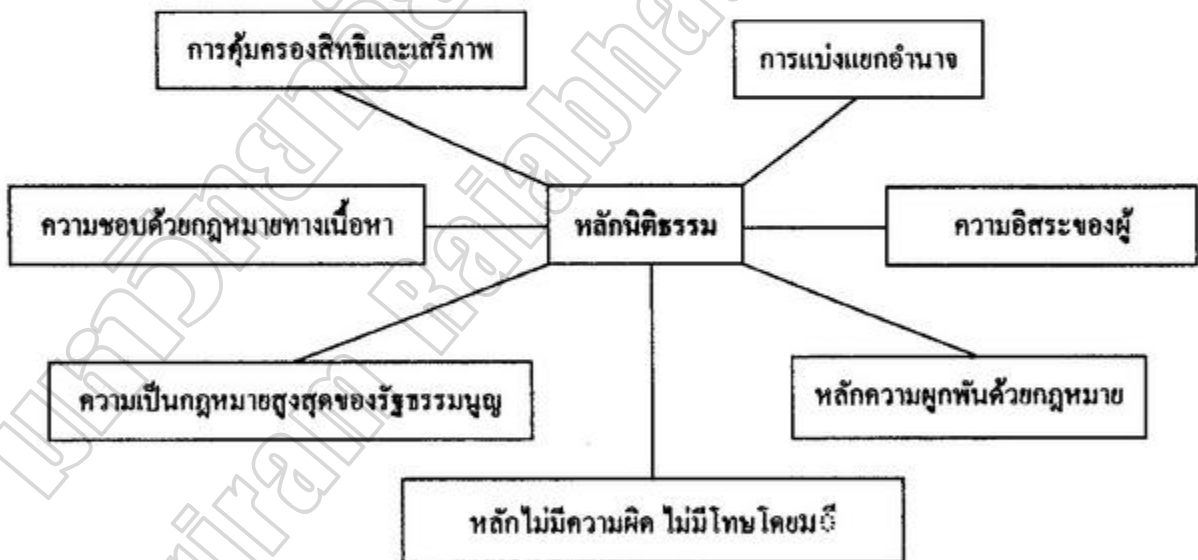
3. ทุกขั้นตอนต้อง โปร่งใส (Transparency) และมีเหตุผล (Reasonableness) เรื่อง “ความมีเหตุผล” มาจากปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงของพระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัวฯ ซึ่งมี 3 เรื่องใหญ่ ๆ คือ 1) ทางสายกลาง (Moderation) หรือมัชฌิมาปฏิปทา 2) ทำอะไรต้องมีเหตุผล (Reasonableness) และ 3) มีภูมิคุ้มกัน (Self immunity)

4. ตั้งระบบรับผิดชอบต่อผลการบริหารการศึกษา (Accountability) ต้องสร้างระบบได้ มีคนรับผิดชอบ ครูใหญ่หัวหน้าหมวด ผู้อำนวยการเขตเลขาธิการของแห่งต่าง ๆ ต้องรับผิดชอบ ถ้าสร้างตรงนี้เชื่อว่า ระบบจะมีธรรมาภิบาล และสามารถเคลื่อนไปข้างหน้าได้อย่างรวดเร็ว

สถาบันพระปกเกล้า (2548 : 2-21) ได้มีการจัดทำโครงการศึกษาเพื่อพัฒนาดัชนีวัดผลการพัฒนาระบบบริหารจัดการที่ดี (The Development of Indicator for Measuring Good Governance) ซึ่งมาจากแนวคิดว่าการบริหารจัดการที่ดีมีคุณลักษณะที่สำคัญหลายประการ ได้แก่ เป็นการทำงานที่มีความโปร่งใส เปิดเผย ตรวจสอบได้ รับรู้ได้ในกระบวนการตัดสินใจต่าง ๆ

ประชาชนมีส่วนร่วมในกระบวนการบริหารจัดการ ร่วมตรวจสอบการทำงานของฝ่ายบริหาร ร่วมจัดการสังคมในลักษณะประชาคม และสมาชิกในสังคมเคารพสิทธิเสรีภาพซึ่งกันและกัน รู้หน้าที่ของตนเอง เคารพกฎระเบียบของสังคม โดยมีขอบเขตการศึกษาตามการบริหารจัดการที่ดี และแนวทางที่กำหนดไว้ในยุทธศาสตร์การจัดการที่ดีของแผนพัฒนาการเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ ฉบับที่ 8 และ 9 สะท้อนหลักการจัดการบริหารที่ดี 6 ประการ ตามระเบียบสำนักนายกรัฐมนตรีว่า การบริหารกิจการบ้านเมืองและสังคมที่ดี พ.ศ. 2542 ผลการศึกษาพบว่า การบริหารจัดการที่ดีทั้ง 6 หลัก มีความเหมาะสมในการอธิบายการบริหารจัดการที่ดี โดยประกอบด้วยหลักย่อยที่สำคัญ ดังนี้

1. หลักนิติธรรม (Rule of Law) ประกอบด้วยหลักย่อยที่สำคัญ คือ หลักการแบ่งแยกอำนาจ หลักการคุ้มครองสิทธิและเสรีภาพ หลักความผูกพันต่อกฎหมายของเจ้าหน้าที่ หน่วยงาน ได้ปฏิบัติหน้าที่ตามหลักความชอบด้วยกฎหมาย ผู้มีอำนาจตัดสินใจในหน่วยงานมีความอิสระในการปฏิบัติหน้าที่ หน่วยงานยึดหลัก “ไม่มีความผิดและไม่มีโทษ โดยไม่มีกฎหมาย” และการทำงานภายใต้กฎระเบียบสูงสุด

ภาพประกอบ 2.2 แนวคิดหลักนิติธรรม

ที่มา : สถาบันพระปกเกล้า (2548 : 2-21)

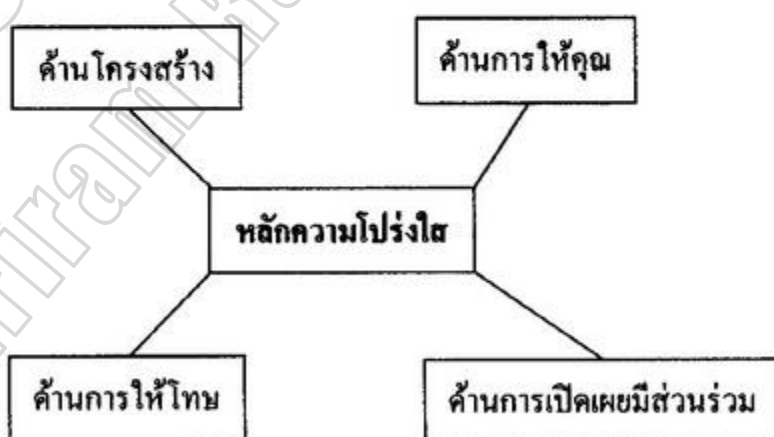
2. หลักคุณธรรม (Morality) ประกอบด้วยหลักย่อยที่สำคัญ คือ การปลอดคอร์รัปชัน การปลอดจากการทำผิดวินัย การปลอดจากการทำผิดมาตรฐานวิชาชีพนิยมและจรรยาบรรณ

ภาพประกอบ 2.3 แนวคิดหลักคุณธรรม

ที่มา : สถาบันพระปกเกล้า (2548 : 2-21)

3. หลักความโปร่งใส (Transparency) ประกอบด้วยหลักย่อยที่สำคัญ คือ ความโปร่งใส ด้านโครงสร้างของระบบ ด้านระบบการให้ทุน ด้านระบบการให้โทษ และด้านการเปิดเผยของระบบงาน

ภาพประกอบ 2.4 แนวคิดหลักความโปร่งใส

ที่มา : สถาบันพระปกเกล้า (2548 : 2-21)

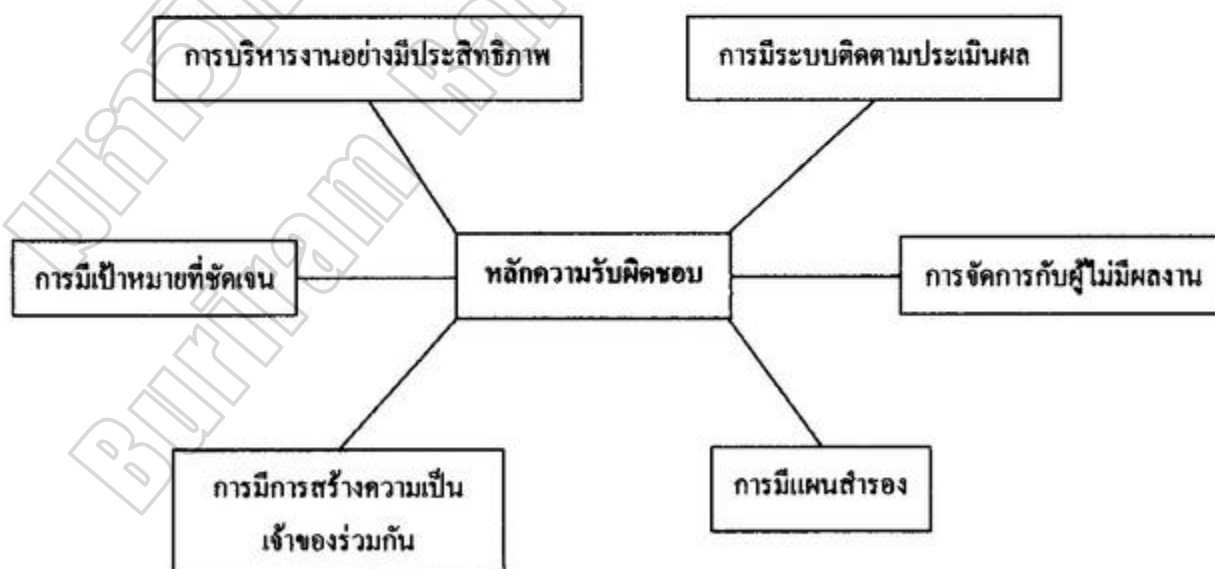
4. หลักการมีส่วนร่วม (Participation) ประกอบด้วยหลักย่อยที่สำคัญ คือ หลักการให้ข้อมูลข่าวสารหลักการรับฟังความคิดเห็นของประชาชน หลักการให้ประชาชนมีส่วนร่วมในกระบวนการตัดสินใจ และหลักการพัฒนาขีดความสามารถในการมีส่วนร่วมของประชาชน

ภาพประกอบ 2.5 แนวคิดหลักการมีส่วนร่วม

ที่มา : สถาบันพระปกเกล้า (2548 : 2-21)

5. หลักสำนึกความรับผิดชอบ (Responsibility) ประกอบด้วยหลักย่อยที่สำคัญ คือ หน่วยงานมีการสร้างความเป็นเจ้าของร่วมกัน มีเป้าหมายที่ชัดเจน มีการบริหารงานอย่างมีประสิทธิภาพ มีระบบติดตามประเมินผล มีการจัดการกับผู้ไม่มีผลงาน และหน่วยงานมีแผนสำรอง

ภาพประกอบ 2.6 แนวคิดหลักความรับผิดชอบ

ที่มา : สถาบันพระปกเกล้า (2548 : 2-21)

6. หลักความคุ้มค่า (Effectiveness) ประกอบด้วยหลักย่อยที่สำคัญ คือ การประหยัด การใช้ทรัพยากรให้เกิดประโยชน์สูงสุด และความสามารถในการแข่งขัน

ภาพประกอบ 2.7 แนวคิดหลักความคุ้มค่า

ที่มา : สถาบันพระปกเกล้า (2548 : 2-21)

จากแนวคิดของนักวิชาการข้างต้นสามารถสรุปได้ว่า ในการบริหารจัดการศึกษาโดยผู้บริหารสถานศึกษาในฐานะที่สถานศึกษาเป็นนิติบุคคลตามกฎหมาย ผู้บริหารควรนำหลักการบริหารจัดการบ้านเมืองและสังคมที่ดีหรือธรรมาภิบาลมาบูรณาการในการบริหารและจัดการศึกษา เพื่อสร้างความเข้มแข็งให้กับโรงเรียน เพื่อให้บรรลุวัตถุประสงค์ในการพัฒนาคนไทยให้เป็นมนุษย์ทั้งร่างกาย จิตใจ สติปัญญา ความรู้ และคุณธรรม มีจริยธรรม และวัฒนธรรมในการดำรงชีวิต สามารถอยู่ร่วมกับผู้อื่นได้อย่างมีความสุข

จากงานเอกสารที่กล่าวมาในการบริหารแบบธรรมาภิบาลของผู้บริหารพอที่จะสรุปได้ว่าการบริหารองค์กรตามหลักธรรมาภิบาลต้องอาศัยปัจจัยหลายประการในการบริหารให้มีประสิทธิภาพซึ่งอาจสรุปได้ดังนี้ คือผู้บริหารจะต้องเป็นบุคคลที่มีการเรียนรู้ตลอดเวลาทั้งข้อกฎหมาย กฎข้อบังคับ องค์ความรู้ทางการบริหารในด้านต่าง ๆ เพื่อสร้างประสิทธิภาพในการบริหาร เนื่องจากการบริหารแบบธรรมาภิบาลนั้นผู้บริหารจะต้องมีความรู้ความสามารถ และประสิทธิภาพซึ่งจะทำให้การตัดสินใจ การวางแผนในการปฏิบัติงานเป็นไปอย่างมีประสิทธิภาพ และผู้บริหารจะต้องยึดหลักพุทธศาสนาในการบริหาร โดยนำหลักธรรมาภิบาลมาบูรณาการกับการบริหารแบบธรรมาภิบาลซึ่งจะทำให้การบริหารมีประสิทธิภาพ เป็นที่ยอมรับของคนในองค์กร ซึ่งหลักธรรมที่สำคัญที่ควรนำมาใช้ในการบริหารควบคู่กับหลักธรรมาภิบาลคือทศพิธราชธรรม

เพราะจะทำให้ผู้บริหารเป็นบุคคลที่หน้าเชื่อถือ มีความรอบคอบ มีคุณธรรมและมีความยุติธรรมในการบริหาร

บริบทของการจัดการศึกษาประเทศกัมพูชา

จากนี้ไปผู้วิจัยขอนำบริบทของประเทศกัมพูชาและการบริหารการจัดการศึกษามากล่าวไว้โดยสังเขปดังนี้ (กระทรวงอบรม เยาวชน และกีฬา. 2553ก : 29-30)

สภาพทั่วไปของประเทศกัมพูชา

ประเทศกัมพูชามีชื่อเป็นทางการว่า ราชอาณาจักรกัมพูชา มีจำนวนประชากร 14.1 ล้านคน (2005) ประกอบด้วย ชาวกัมพูชาร้อยละ 94 ชาวจีนร้อยละ 4 และอื่นๆ อีกร้อยละ 2 ซึ่งตั้งอยู่กลางภูมิภาคเอเชียตะวันออกเฉียงใต้ มีพรมแดนทิศเหนือติดกับประเทศไทย (จังหวัดอุบลราชธานี ศรีสะเกษ สุรินทร์ และบุรีรัมย์) และลาว (แขวง อักคະປືອและจำปาสัก) ทิศตะวันออกติดเวียดนาม (จังหวัดคอนทุม เปลกู ซาลาย คักถัก ส่องแบ้ เคยนิน ลองอาน ค่ง ท้าบ อันซาง และเกียงซาง) ทิศตะวันตกติดประเทศไทย (จังหวัดสระแก้ว จันทบุรี และตราด) และทิศใต้ติดอ่าวไทย มีพื้นที่ 181,035 ตารางกิโลเมตร หรือมีขนาดประมาณ 1 ใน 3 ของประเทศไทย ขนาดกว้าง 500 กิโลเมตร ยาว 450 กิโลเมตร เส้นเขตแดนโดยรอบประเทศยาวประมาณ 2,000 กิโลเมตร โดยมีเส้นเขตแดนติดต่อกับประเทศไทยยาว 798 กิโลเมตร กรุงพนมเปญเป็นเมืองหลวงของประเทศกัมพูชาและตั้งอยู่ใจกลางของประเทศ ล้อมรอบด้วยจังหวัดกันดาล มีขนาดพื้นที่ 375 ตารางกิโลเมตร กรุงพนมเปญตั้งอยู่บริเวณปากแม่น้ำโขงซึ่งเป็นแม่น้ำสายหลักในทวีปเอเชียมีความยาว 4,200 กิโลเมตร มีจุดกำเนิดมาจากที่ราบสูงทิเบตของประเทศจีน แม่น้ำจะตัดผ่านประเทศกัมพูชาจากเหนือจรดใต้ความยาว 486 กิโลเมตร และผ่านกรุงพนมเปญโดยไหลมารวมกับแม่น้ำ Tonle Sab และ Tonle Basac ก่อให้เกิดแหล่งผลิตน้ำจืดเพื่อการอุปโภค บริโภค และการเพาะปลูกทั่วทั้งกรุงพนมเปญ อีกทั้งเป็นแหล่งทรัพยากรธรรมชาติที่มีความอุดมและเป็นระบบนิเวศวิทยาทางน้ำขนาดใหญ่ที่เกี่ยวข้องกับวิถีชีวิตและการประกอบอาชีพของชาวพนมเปญตั้งแต่อดีตจนถึงปัจจุบัน

ส่วนสภาพภูมิอากาศ มีลักษณะร้อนชื้น มีฤดูฝนยาวนาน อุณหภูมิโดยเฉลี่ย 20-36 องศาเซลเซียส กัมพูชาใช้ภาษาเขมรเป็นภาษาราชการ ส่วนภาษาที่ใช้โดยทั่วไปได้แก่ ภาษาอังกฤษ ฝรั่งเศส เวียดนาม จีน และไทย ประชาชนส่วนใหญ่ร้อยละ 95 นับถือศาสนาพุทธ นิกายเถรวาท (แยกเป็น 2 นิกาย คือ ธรรมยุตินิกาย และ มหานิกาย) และศาสนาอื่นๆ อาทิ ศาสนาอิสลาม ศาสนาคริสต์ เป็นต้น

กัมพูชา มีระบอบการปกครองแบบเดียวกันกับประเทศไทย คือ ระบอบประชาธิปไตยแบบรัฐสภา โดยมีพระมหากษัตริย์เป็นประมุขภายใต้รัฐธรรมนูญ พระมหากษัตริย์คือ พระบาทสมเด็จพระบรมนาถ นโรดม สีหมุนี (Preah Bat Samdech Preah Boromneath Norodom Sihamoni) เสด็จขึ้นครองราชย์ เมื่อ วันที่ 14 ตุลาคม 2004

โครงสร้างการบริหาร ประกอบด้วยกระทรวงหลัก 26 กระทรวง ได้แก่ 1) สำนักนายกรัฐมนตรี 2) กลาโหม 3) มหาดไทย 4) ประสานงานกับรัฐสภาและการป้องกันการทุจริต ประพฤติมิชอบในวงราชการ 5) การต่างประเทศและความร่วมมือระหว่างประเทศ 6) เศรษฐกิจและการคลัง 7) ข้าราชการ 8) สาธารณสุข 9) อุตสาหกรรมเหมืองแร่และพลังงาน 10) วางแผน 11) พาณิชยกรรม 12) ศึกษาธิการ เยาวชน และการกีฬา 13) เกษตร ป่าไม้ และการประมง 14) วัฒนธรรม ศิลปากร 15) สิ่งแวดล้อม 16) พัฒนาชนบท 17) แรงงานและการฝึกฝนอาชีพ 18) ไบรณณีย์ และโทรคมนาคม 19) ศาสนา 20) กิจการสตรี 21) กิจการสังคมและทหารผ่านศึก 22) โยธาธิการและการขนส่ง 23) ยุติธรรม 24) การท่องเที่ยว 25) พัฒนาผังเมืองและการก่อสร้าง 26) ชลประทาน และอีก 2 สำนักงานอิสระ (เทียบเท่าทบวง) ได้แก่ สำนักงานการบินพลเรือนและสำนักงานข้าราชการพลเรือน

การเมืองการปกครอง

1. กัมพูชา มีระบอบการปกครองแบบประชาธิปไตย โดยมีพระมหากษัตริย์เป็นประมุข ทั้งนี้ นับจากการเลือกตั้งทั่วไปภายใต้รัฐธรรมนูญฉบับปี 1993 การเมืองของกัมพูชามีพัฒนาการอย่างต่อเนื่อง
2. ระบอบประชาธิปไตยของกัมพูชาในปัจจุบันมีความก้าวหน้าและหยั่งรากลึกกลงในสังคมของกัมพูชาอย่างค่อยเป็นค่อยไป ฝ่ายต่าง ๆ มีอิสระในการแสดงความคิดเห็นและดำเนินกิจกรรมทางการเมืองมากขึ้น ประชาชนมีความกระตือรือร้นในการใช้สิทธิออกเสียงเลือกตั้งทั้งในระดับชาติและระดับท้องถิ่น
3. รัฐบาลกัมพูชาให้ความสำคัญต่อการฟื้นฟูและพัฒนาประเทศ รวมถึงการปฏิรูปในด้านต่างๆ ได้แก่ การบริหารราชการแผ่นดิน ระบบศาลยุติธรรมและกฎหมาย การทหาร เศรษฐกิจและสังคม เพื่อให้การดำเนินงานของรัฐบาลมีประสิทธิภาพ สามารถใช้งบประมาณและทรัพยากรที่มีอยู่อย่างจำกัดได้อย่างคุ้มค่า ตลอดจนสนับสนุนให้ประชาชน โดยเฉพาะผู้ที่อยู่ในพื้นที่ชนบทและห่างไกลความเจริญได้รับประโยชน์จากการพัฒนาอย่างแท้จริง ทั้งนี้ รัฐบาลกัมพูชาได้ดำเนินการปฏิรูปในสาขาต่างๆ อาทิ การลดจำนวนข้าราชการทั้งฝ่ายพลเรือนและฝ่ายทหารการปฏิรูปด้านการศาล การปรับปรุงระเบียบและแก้ไขกฎหมายที่ล้าหลังและไม่เอื้ออำนวยต่อการพัฒนาประเทศ การปฏิรูปที่ดินและการเร่งออกเอกสารสิทธิ์ในการถือครองที่ดิน การส่งเสริมการศึกษา

และฝึกฝนอาชีพ การปรับเพิ่มเงินเดือนข้าราชการ อย่างเป็นระบบ การพัฒนาระบบชลประทานและ
โครงสร้างพื้นฐานอื่นๆ โดยเฉพาะระบบคมนาคมขนส่ง เพื่อรองรับการพัฒนาในด้านเกษตรกรรม
อุตสาหกรรม และการท่องเที่ยว เป็นต้น

การแบ่งเขตการปกครองกรุงเทพมหานคร

กรุงเทพมหานครแบ่งเขตการปกครองเป็น 7 เขต (อำเภอ) 76 แขวง (ตำบล) และ 637 หมู่บ้าน
กรุงเทพมหานครแบ่งออกเป็นเขตต่าง ๆ ตามเขตการปกครองของศาลาว่าการ กรุงเทพมหานคร
7 เขต เรียงตามความหนาแน่นของประชากร และความสำคัญ ดังนี้

1. คัน โคนเปญ (Khan Daun Penh) เป็นที่ตั้งของสถานที่ราชการหลายแห่ง
พระบรมมหาราชวัง ย่านการค้า ศูนย์การค้าที่ใหญ่ที่สุด โรงแรมระดับ 4-5 ดาว และสถาน
ประกอบการของไทยหลายแห่ง
2. คันปราปีมกรา (Khan 7 Makara) เป็นที่ตั้งของสถานที่ราชการหลายแห่ง ย่านการค้า และ
ศูนย์กลางตลาดค้าส่งที่ใหญ่ที่สุด สนามกีฬาโอลิมปิก สถานีโทรทัศน์ และ โรงแรมของ
ผู้ประกอบการ ไทย
3. คันจอมกาโมน (Khan Chamkamon) เป็นที่ตั้งของสถานที่ราชการหลายแห่ง และรัฐสภา
สถานทูตไทย และสถานทูตต่าง ๆ ที่ทำการพรรคประชาชนกัมพูชา ย่านการค้าและตลาดค้าวัสดุ
ก่อสร้าง
4. คันตัว โทก (Khan Toulkok) เป็นที่ตั้งของสถานที่ราชการหลายแห่ง และศาลาว่าการ
กรุงเทพมหานคร ย่านที่อยู่อาศัยของข้าราชการชั้นผู้ใหญ่ และผู้มีฐานะ ที่ทำการพรรคพุนซินเปค
5. คันเมียนชัย (Khan Meanchey) เป็นที่ตั้งของ โรงงานทอผ้า โรงงานนุหรี และ โรงงาน
ต่าง ๆ
6. คันดอง โท (Khan Dang Kor) เป็นที่ตั้งของท่าอากาศยานนานาชาติพนมเปญ โกดัง
คลังสินค้า โรงงานต่าง ๆ และเมืองใหม่
7. คันฤไสแกว (Khan Russey Keo) เป็นที่ตั้งของแหล่งรวมร้านอาหารริมฝั่งแม่น้ำโขง และ
แม่น้ำบาสะ โรงงานต่าง ๆ และ โกดังคลังสินค้า

รูปแบบการจัดการศึกษาประเทศกัมพูชา

การจัดการศึกษาในกัมพูชาถูกกำหนดขึ้นจากรัฐบาลในการกำกับของกระทรวงอบรม
เยาวชนและกีฬา โดยมีการแบ่งแยกการดำเนินการและรับผิดชอบ เป็น 3 ระดับโดย กระทรวงอบรม
เยาวชนและกีฬา รับผิดชอบในการกำหนดนโยบายระดับชาติและจัดทำหลักสูตรแกนกลางสำหรับ
การศึกษาของชาติ ส่วนวิทยาลัยเทคนิคและการศึกษาสาขาอาชีพในระดับมัธยมปลายขึ้นอยู่กับ

การรับผิดชอบของเจ้ากระทรวงนั้น ๆ (กระทรวงเกษตร กระทรวงสาธารณสุข กระทรวงแรงงาน ฯลฯ) ระดับต่อมา คือ ระดับจังหวัดและระดับอำเภอ

สำหรับระบบศึกษาโดยทั่วไปในกัมพูชา เป็นระบบ 6-3-3 ปี จำแนกเป็นระดับประถมศึกษา (ชั้น 1-6) จำนวน 6 ปี ระดับมัธยมศึกษาตอนต้น (ชั้น 7-9) จำนวน 3 ปี และระดับมัธยมศึกษาตอนปลาย (ชั้น 10-12) จำนวน 3 ปี ดังมีรายละเอียดต่อไปนี้

1. ระดับประถมศึกษา (ชั้น 1-6) จำนวน 6 ปี มีวัตถุประสงค์ของการศึกษา คือ เพื่อเพิ่มพูนทักษะต่างๆ ให้แก่นักเรียน เช่น ทักษะการอ่านและทักษะการเขียน เพื่อให้ นักเรียนตระหนักและซาบซึ้งในคุณค่าของศิลปะและการแสดง และเพื่อให้โอกาสนักเรียนได้พัฒนาความสนใจและความเข้าใจในจารีตประเพณีและวัฒนธรรมของชาติ

2. ระดับมัธยมศึกษาตอนต้น (ชั้น 7-9) จำนวน 3 ปี มีวัตถุประสงค์ของการศึกษา คือ เพื่อให้เข้าใจถึงคุณค่าที่แท้จริงของศิลปะเขมร คุณค่าของความงาม/สุนทรียศาสตร์ เพื่อพัฒนาให้มีทักษะในการแสดงเพิ่มขึ้น มีความสนใจกิจกรรมทางด้านศิลปะเพื่อการแสดง เห็นคุณค่าของจารีตประเพณีและวัฒนธรรม เพื่อให้ นักเรียนตระหนักในคุณค่าทางด้านสุนทรียศาสตร์ การซาบซึ้งในซึ่งคุณค่าเหล่านั้น รวมทั้งให้การสนับสนุนการแสดงออกทางด้านศิลปะการแสดงต่าง ๆ และเพื่อให้ นักเรียนได้มีโอกาสพัฒนาความคิดสร้างสรรค์ มีความสนใจในศิลปะความงามและมรดกทางด้านวัฒนธรรม

3. ระดับมัธยมศึกษาตอนปลาย (ชั้น 10-12) จำนวน 3 ปี มีวัตถุประสงค์ของการศึกษาระดับมัธยมศึกษาตอนปลาย คือ เพื่อให้ นักเรียนตระหนักในทฤษฎีพื้นฐานทางด้านศิลปะและการทำงานทางด้านศิลปะ เพื่อให้ นักเรียนตระหนักถึงคุณค่าที่แท้จริงและความสำคัญของศิลปะและวัฒนธรรม เพื่อให้ นักเรียนมีจินตนาการและความคิดสร้างสรรค์ เพื่อให้ นักเรียนมีความระมัดระวังและซาบซึ้งในซึ่งความรักในงานศิลปะการแสดงออกและความรู้สึกที่ดีในงานศิลปะต่าง เพื่อให้ นักเรียนมีความรัก รู้จักป้องกันและพัฒนาศิลปะประจำชาติ และเพื่อพัฒนานักเรียนให้มีทัศนคติที่ดีต่อศิลปะประจำชาติและศิลปะนานาชาติ

ปัจจุบันมีการจัดการเรียนการสอนระดับก่อนประถมศึกษา ซึ่ง รับผิดชอบอายุ 3-5 ปี (เฉพาะบางพื้นที่เท่านั้น) ในการเรียนนักเรียนต้องเรียนระดับประถมศึกษาจากชั้นประถมศึกษาปีที่ 1-6 และเรียนในระดับมัธยมศึกษาตอนต้น ในระดับชั้น 7-9 จากนั้นต้องสอบให้ผ่านการศึกษาระดับมัธยมศึกษาตอนต้นเสียก่อนจึงจะสามารถเข้าเรียนในระดับมัธยมศึกษาตอนปลาย ในชั้น 10-12 หลังจากจบชั้น 12 แล้ว จะมีการสอบประมวลวิชาเพื่อรับประกาศนียบัตรมัธยมศึกษาตอนปลาย ซึ่งเรียกว่า “บั๊กบ” (Bac Dup) เมื่อก่อนหลังจากจบชั้นมัธยมศึกษาตอนปลาย ต้องมีการสอบประมวลวิชาแล้วต้องไปทำการสอบคัดเลือกเพื่อเข้าเรียนระดับมหาวิทยาลัยต่างๆ อีกครั้งหนึ่ง แต่ปัจจุบัน

ผู้เรียนสามารถนำคะแนนจากการสอบประมวลวิชา เพื่อคัดเลือกเข้าเรียนในมหาวิทยาลัยต่างๆ ได้ เช่น The University of Health Sciences, The Royal University of Fine Arts, The Institute of Technology, The Royal University of Phnom Penh, The National Institute of Management, The Maharishi Vedic University and The Faculty of Pedagogy. นอกจากนี้ที่กล่าวมาแล้วกัมพูชายังจัดให้มีการศึกษานอกระบบเพื่อจัดการศึกษาให้กับผู้ใหญ่ที่สนใจให้สามารถอ่านออกเขียนได้ และเอกชนยังให้ความสนใจในด้านการศึกษาเป็นอย่างมาก โดยได้มีโรงเรียนเอกชนเกิดขึ้นมากมาย โดยเฉพาะในปี พ.ศ. 2543-2545 แต่ปัญหาที่พบสำหรับการศึกษาเอกชน คือรัฐบาลยังไม่สามารถรับรองมาตรฐานการศึกษาเอกชนได้ (กระทรวงอบรมเยาวชนและกีฬาของราชอาณาจักรกัมพูชา)

งานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

งานวิจัยในประเทศ

สำหรับงานวิจัยในประเทศได้มีผู้ศึกษางานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับการบริหารสถานศึกษาดมหลักธรรมาภิบาลของผู้บริหารสถานศึกษาโรงเรียนมัธยมศึกษาในเขตกรุงเทพมหานคร ประเทศกัมพูชา ไว้หลายท่านจึงขอนำเสนอ ดังนี้

วัชรพงศ์ ตลอดพงษ์ (2548 : บทคัดย่อ) ได้ศึกษาเรื่อง การบริหารสถานศึกษาขั้นพื้นฐานตามหลักธรรมาภิบาล สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาเชียงใหม่ โดยการวิจัยครั้งนี้มีจุดมุ่งหมายเพื่อศึกษาการบริหารสถานศึกษาขั้นพื้นฐานตามหลักธรรมาภิบาล เปรียบเทียบการบริหารสถานศึกษาขั้นพื้นฐานตามหลักธรรมาภิบาล ที่มีการศึกษาปัญหาและข้อเสนอแนะเกี่ยวกับการบริหารสถานศึกษา ผลวิจัยพบว่า ภาพรวมผู้บริหารสถานศึกษาขั้นพื้นฐานมีระดับการปฏิบัติการบริหารสถานศึกษาขั้นพื้นฐานตามหลักธรรมาภิบาล อยู่ในระดับดีมากในทุกด้าน เมื่อเปรียบเทียบกับการบริหารสถานศึกษาขั้นพื้นฐานมีความแตกต่างกัน ผู้บริหารสถานศึกษาขั้นพื้นฐานประสบปัญหาการขาดแคลนครูกับปัญหาในการจัดทำหลักสูตรสถานศึกษา

ชนินทร์ภูถัก สิงหลกะ (2549 : 69-71) ได้ศึกษาการบริหารตามหลักธรรมาภิบาลของผู้บริหารสถานศึกษาระดับมัธยมศึกษาเอกชน เขตวัฒนา กรุงเทพมหานคร ใน 5 ด้าน คือ ด้านหลักนิติธรรม ด้านหลักคุณธรรม ด้านหลักความโปร่งใส ด้านหลักการมีส่วนร่วม และด้านหลักความรับผิดชอบ เพื่อเปรียบเทียบผลการบริหารตามหลักธรรมาภิบาลใน 5 ด้านดังกล่าวจำแนกตามวุฒิการศึกษา ประสบการณ์ และระดับช่วงชั้น กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการวิจัยคือ ครูระดับมัธยมศึกษาเอกชน เขตวัฒนา กรุงเทพมหานคร จำนวน 118 คน ได้รับแบบสอบถามคืนมาจำนวน 113 ฉบับ คิดเป็นร้อยละ 95.76 เครื่องมือที่ใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูลเป็นแบบสอบถาม แบบมาตราส่วนประมาณค่า 5 ระดับ ให้ผู้ทรงคุณวุฒิจำนวน 5 ท่าน พิจารณาตรวจสอบความเที่ยงตรงตามเนื้อหา

โดยคำนวณค่าดัชนีความสอดคล้องของข้อคำถามที่มีค่าตั้งแต่ 0.60 ขึ้นไป มีความเชื่อมั่นเท่ากับ 0.98 สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล ได้แก่ ร้อยละ ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน การทดสอบค่าที และการวิเคราะห์ความแปรปรวนแบบทางเดียว ผลการวิจัยพบว่า การบริหารตามหลักธรรมาภิบาลของผู้บริหารสถานศึกษาระดับมัธยมศึกษาเอกชน เขตพัฒนา กรุงเทพมหานคร โดยรวมและรายด้าน อยู่ในระดับดีมาก การเปรียบเทียบระดับการปฏิบัติการบริหารตามหลักธรรมาภิบาลของผู้บริหารสถานศึกษาระดับมัธยมศึกษาเอกชน เขตพัฒนา ตามความคิดเห็นของครูจำแนกตามวุฒิการศึกษาต่ำกว่าปริญญาตรี หรือปริญญาตรี กับวุฒิสูงกว่าปริญญาตรี มีความคิดเห็นโดยรวมต่อการบริหารแตกต่างกัน อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 และเมื่อพิจารณารายด้านพบว่า ด้านหลักคุณธรรม และด้านหลักความรับผิดชอบ ครูมีความคิดเห็นแตกต่างกัน อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 สำหรับด้านหลักนิติธรรม ด้านหลักความโปร่งใส และด้านหลักการมีส่วนร่วม ครูมีความคิดเห็นไม่แตกต่างกัน การเปรียบเทียบระดับการปฏิบัติการบริหารตามหลักธรรมาภิบาลของผู้บริหารสถานศึกษาระดับมัธยมศึกษาเอกชน เขตพัฒนา ตามความคิดเห็นของครูจำแนกตามประสบการณ์การสอนแตกต่างกัน มีความคิดเห็น โดยรวมและรายด้าน ไม่แตกต่างกัน การเปรียบเทียบระดับการปฏิบัติการบริหารตามหลักธรรมาภิบาลของผู้บริหารสถานศึกษาระดับมัธยมศึกษาเอกชน เขตพัฒนา ตามความคิดเห็นของครู จำแนกตามระดับช่วงชั้นที่สอนต่างกัน มีความคิดเห็น โดยรวม และรายด้าน ไม่แตกต่างกัน

มณีรัตน์ ภิณูญาพาสกุล (2549 : 159-165) ได้ศึกษาการบริหารสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน โดยใช้หลักธรรมาภิบาลใน โรงเรียนสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษากรุงเทพมหานคร เขต 3 พบว่าการบริหารสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน โดยใช้หลักธรรมาภิบาล โดยภาพรวม มีการบริหารตามหลักการทุกหลักการอยู่ในระดับมากทุกด้านและทุกเรื่องยกเว้นการบริหารงานวิชาการ ตามหลักนิติธรรมในเรื่อง การจัดการหลักสูตรและแผนการเรียนรู้ การจัดการเรียนการสอน การวัดและประเมินผลการเรียนการสอน อยู่ในระดับมากที่สุด การเปรียบเทียบการบริหารสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน โดยใช้หลักธรรมาภิบาลจำแนกตามขนาดของ โรงเรียน โดยภาพรวม โรงเรียนขนาดใหญ่มีการบริหารงานตามหลักนิติธรรม หลักการมีส่วนร่วม หลักความรับผิดชอบและหลักความคุ้มค่ามากกว่าโรงเรียนขนาดกลาง และโรงเรียนขนาดเล็กมีการบริหารงานตามหลักความโปร่งใส หลักการมีส่วนร่วม หลักความรับผิดชอบและหลักความคุ้มค่ามากกว่าโรงเรียนขนาดกลาง

บุษณา ชุตทองม้วน, พระมหา (2550 : 63-69) ได้ศึกษาเรื่องการใช้หลักธรรมาภิบาลในการบริหารของคณะกรรมการบริหาร โรงเรียน ไปลีเทคนิคลานนา เชียงใหม่ โดยการวิจัยครั้งนี้ มีจุดมุ่งหมาย เพื่อศึกษาพฤติกรรมการบริหารตามหลักธรรมาภิบาลของคณะกรรมการบริหารโรงเรียน และเพื่อศึกษาแนวทางการพัฒนาพฤติกรรมการบริหารตามหลักธรรมาภิบาลของคณะ

กรรมการบริหาร โรงเรียน โปลิตecnิกคานนา เชียงใหม่ ผลวิจัยพบว่า พฤติกรรมการใช้หลัก
 ธรรมาภิบาลของคณะกรรมการบริหาร โรงเรียน โปลิตecnิกคานนา เชียงใหม่ มีค่าเฉลี่ยอยู่ในระดับ
 มากทุกด้าน โดยเรียงลำดับได้ดังนี้ ด้านความรับผิดชอบ ด้านการมีส่วนร่วม ด้านนิติธรรม
 ด้านความโปร่งใส ด้านความคุ้มค่า และด้านคุณธรรม สำหรับการพัฒนาพฤติกรรมกรรมการบริหารตาม
 หลักธรรมาภิบาลของคณะกรรมการบริหาร โรงเรียน โปลิตecnิกคานนา เชียงใหม่ มีค่าเฉลี่ยอยู่ใน
 ระดับมากที่สุด ได้แก่ การแก้ปัญหาในโรงเรียน โดยวิธีประนีประนอม และประชาสัมพันธ์
 การดำเนินงานให้ชุมชนทราบอย่างต่อเนื่อง

ศิริยา โธแก้ว (2550 : 119-128) ได้ศึกษาเรื่องการบริหารงานตามหลักธรรมาภิบาล :
 กรณีศึกษา โรงเรียนสิริวิทย์วิทยา จังหวัดสมุทรปราการ โดยการวิจัยครั้งนี้มีจุดมุ่งหมาย เพื่อศึกษา
 สภาพการบริหารงานตามหลักธรรมาภิบาลของ โรงเรียนสิริวิทย์วิทยาในภาพรวม เพื่อเปรียบเทียบ
 ระดับการบริหารงานตามหลักธรรมาภิบาลของ โรงเรียนสิริวิทย์วิทยา จังหวัดสมุทรปราการ และเพื่อ
 ศึกษาปัญหาอุปสรรคและข้อเสนอแนะ ในการบริหารงานตามหลักธรรมาภิบาลของ โรงเรียนสิริวิ
 ทยา ผลการวิจัยพบว่า สภาพการบริหารงานตามหลักธรรมาภิบาลของ โรงเรียนสิริวิทย์วิทยาใน
 ภาพรวมอยู่ในระดับดีมาก เมื่อพิจารณาเป็นรายด้านพบว่า ด้านหลักความคุ้มค่ามีค่าเฉลี่ยอยู่ใน
 ระดับสูงสุด ในขณะที่ด้านหลักการมีส่วนร่วมมีค่าเฉลี่ยอยู่ในระดับต่ำสุด การเปรียบเทียบ
 การบริหารงานตามหลักธรรมาภิบาลของ โรงเรียนสิริวิทย์วิทยาตามความคิดเห็นของผู้บริหาร
 สถานศึกษากับครูผู้สอนมีความแตกต่างกัน

จารุวรรณ สุรินทร์ (2551 : 91-96) ได้ศึกษาการใช้หลักธรรมาภิบาลของผู้บริหาร
 สถานศึกษา กลุ่มเครือข่ายวังสามหมอ สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาอุดรธานี เขต 2 โดยมี
 วัตถุประสงค์ในการวิจัย คือ เพื่อศึกษาการใช้หลักธรรมาภิบาลของผู้บริหารสถานศึกษา เครือข่าย
 วังสามหมอ สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาอุดรธานี เขต 2 จำแนกตาม เพศ ตำแหน่ง และระดับ
 การศึกษา ประชากรที่ใช้ในการศึกษาค้นคว้าครั้งนี้ ได้แก่ ผู้บริหาร ข้าราชการครูและบุคลากร
 ทางการศึกษา คณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน ปีการศึกษา 2552 กลุ่มเครือข่ายวังสามหมอ
 สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาอุดรธานี เขต 2 กลุ่มตัวอย่าง จำนวน 159 คน โดยแบ่งเป็น
 ผู้บริหาร โรงเรียน จำนวน 15 คน ข้าราชการครูและบุคลากรทางการศึกษา จำนวน 109 คน
 คณะกรรมการสถานศึกษา จำนวน 35 คน เครื่องมือที่ใช้ในการรวบรวมข้อมูลเป็นแบบสอบถามที่
 ประกอบด้วยแบบตรวจสอบรายการ และแบบมาตราส่วนประมาณค่า ระดับ สถิติที่ใช้ในการ
 วิเคราะห์ข้อมูล ได้แก่ ค่าความถี่ ร้อยละ ค่าเฉลี่ย และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน ผลการวิจัย พบว่า
 การใช้หลักธรรมาภิบาลของผู้บริหารสถานศึกษากลุ่มเครือข่ายวังสามหมอ สำนักงานเขตพื้นที่
 การศึกษาอุดรธานี เขต 2 พบว่า โดยรวม อยู่ในระดับมาก เมื่อพิจารณาเป็นรายด้าน พบว่า การใช้

หลักธรรมาภิบาลของผู้บริหารสถานศึกษา อยู่ในระดับมากทุกด้าน โดยด้านที่มีค่าเฉลี่ยมากที่สุด คือ หลักคุณธรรม รองลงมา ได้แก่ หลักความรับผิดชอบ หลักความคุ้มค่า หลักนิติธรรม หลักการมีส่วนร่วม ตามลำดับ และหลักความโปร่งใส มีค่าเฉลี่ยน้อยที่สุด

เสริม เกื้อสังข์ (2551 : 72-75) ได้ศึกษาการใช้หลักธรรมาภิบาลในการบริหารจัดการของผู้บริหารสถานศึกษาสังกัดเทศบาลนครตรัง ผลการศึกษาพบว่า ผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดเทศบาลนครตรัง ใช้หลักธรรมาภิบาลในการบริหารสถานศึกษาโดยภาพรวมอยู่ในระดับมาก เรียงลำดับจากมากไปหาน้อย 3 อันดับแรก คือ 1) หลักความรับผิดชอบ 2) หลักนิติธรรม 3) หลักคุณธรรม ตามลำดับ ผู้บริหารสถานศึกษาที่มีอายุต่างกัน มีการใช้หลักธรรมาภิบาลหลัก ความโปร่งใส หลักความคุ้มค่า ต่างกัน ผู้บริหารที่มีวุฒิการศึกษาต่างกัน มีการใช้หลักธรรมาภิบาล หลักคุณธรรมต่างกัน ผู้บริหารที่มีตำแหน่งต่างกัน มีการใช้หลักธรรมาภิบาล โดยภาพรวมและ หลักนิติธรรม หลักคุณธรรม หลักความโปร่งใส หลักความรับผิดชอบ ต่างกัน ผู้บริหารที่มีจำนวน ครั้งการเข้าฝึกอบรมพัฒนางานต่างกันมีการใช้หลักธรรมาภิบาล ในการบริหารงานสถานศึกษา โดย ภาพรวม ด้านหลักความโปร่งใส หลักความคุ้มค่าต่างกัน

รุ่งชัชดาพร เวหะชาติ และวาทิต ระถิ (2553 : 112-118) ได้ศึกษาการใช้หลักธรรมาภิบาล ในการบริหาร โรงเรียนเอกชนสอนศาสนาอิสลามในจังหวัดสตูล โดยมีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษา ระดับการใช้หลักธรรมาภิบาลในการบริหาร โรงเรียนเอกชนสอนศาสนาอิสลามในจังหวัดสตูล และ เปรียบเทียบการใช้หลักธรรมาภิบาลในการบริหาร โรงเรียนเอกชนสอนศาสนาอิสลามในจังหวัด สตูล จำแนกตาม ขนาดของโรงเรียน ประสิทธิภาพทางการบริหาร และคุณวุฒิทางการศึกษาของ ผู้บริหารรวบรวมข้อมูลจากผู้บริหาร โรงเรียนเอกชนสอนศาสนาอิสลาม จำนวน 66 คน ด้วยวิธีสุ่ม แบบแบ่งชั้นและสุ่มอย่างง่ายโดยใช้แบบสอบถามที่ผู้วิจัยพัฒนาขึ้นมาซึ่งแบ่งเป็น 2 ตอน ตอนที่ 1 เป็นข้อมูลส่วนตัวของผู้ตอบแบบสอบถามมีลักษณะเลือกตอบตามรายการ ตอนที่ 2 วัดระดับการใช้ หลักธรรมาภิบาลมีลักษณะประมาณค่า 5 ระดับ โดยแบบสอบถามมีค่าดัชนีความตรงตามเนื้อหา เท่ากับ 0.78 และค่าสัมประสิทธิ์แอลฟาของ ครอนบาคเท่ากับ 0.98 สถิติที่ใช้ในการวิจัยได้แก่ การแจกแจงความถี่ ค่าร้อยละ ค่าเฉลี่ย ค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน และทดสอบสมมติฐานด้วยค่า F-test ผลการวิจัยพบว่า ระดับการใช้หลักธรรมาภิบาลของผู้บริหาร โรงเรียนเอกชนสอนศาสนาอิสลามใน จังหวัดสตูล โดยรวมมีค่าเฉลี่ยในระดับปานกลาง เมื่อพิจารณาเป็นรายด้าน ด้านหลักนิติธรรม หลักความโปร่งใส หลักการมีส่วนร่วม และหลักความคุ้มค่า อยู่ในระดับปานกลาง ด้านหลัก คุณธรรมและหลักความรับผิดชอบอยู่ในระดับสูง ผลการเปรียบเทียบระดับการใช้หลักธรรมาภิบาลในการบริหาร โรงเรียนเอกชนสอนศาสนาอิสลามในจังหวัดสตูล โดยรวมไม่แตกต่างกัน เมื่อ พิจารณาเป็นรายด้านพบว่า ผู้บริหารในโรงเรียนขนาดเล็กและขนาดกลาง มีระดับการใช้หลัก

ธรรมาภิบาลในการบริหาร โรงเรียนเอกชนสอนศาสนาอิสลามในจังหวัดสตูล ด้านหลักความคุ้มค่า มากกว่าผู้บริหารในโรงเรียนขนาดใหญ่ อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

ปรเมศวร์ ปญญาวิชโร (พระมหาแจ่มแจ้ง) (2554 : 151-159) ได้ศึกษาความคิดเห็นของ ครูผู้สอนต่อการบริหารงานตามหลักธรรมาภิบาลของผู้บริหารสถานศึกษาระดับมัธยมศึกษา ในเขต อำเภอบรรพตพิสัย จังหวัดนครสวรรค์ โดยมีวัตถุประสงค์ 1) เพื่อศึกษาระดับความคิดเห็นของ ครูผู้สอนต่อการบริหารงานตามหลักธรรมาภิบาลของผู้บริหารสถานศึกษาระดับมัธยมศึกษา ในเขต อำเภอบรรพตพิสัย จังหวัดนครสวรรค์ 2) เพื่อเปรียบเทียบระดับความคิดเห็นของครูผู้สอนต่อการบริหารงานตามหลักธรรมาภิบาลของผู้บริหารสถานศึกษาระดับมัธยมศึกษาในเขตอำเภอบรรพตพิสัย จังหวัดนครสวรรค์โดยจำแนกตามปัจจัยส่วนบุคคลและ 3) เพื่อวิเคราะห์ปัญหา อุปสรรคและแนวทางการพัฒนาตามหลักธรรมาภิบาลที่เหมาะสมกับสถานศึกษา ระดับมัธยมศึกษา ในเขตอำเภอบรรพตพิสัย จังหวัดนครสวรรค์ กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้ ได้แก่ ครูผู้สอนใน อำเภอบรรพตพิสัยทั้งหมดจำนวน 159 คน ได้มาโดยวิธีการสุ่มแบบอย่างง่าย เครื่องมือที่ใช้เป็น แบบสอบถามมีลักษณะเป็นมาตราตรวจสอบรายการและมาตราส่วนประเมินค่า 5 ระดับ และ แบบสอบถามปลายเปิด ซึ่งผู้วิจัยสร้างขึ้นเอง โดยมีความเชื่อมั่นทั้งฉบับเท่ากับ 0.870 วิเคราะห์ ข้อมูลโดยใช้โปรแกรมสำเร็จรูป สถิติที่ใช้ ได้แก่ ค่าความถี่ ร้อยละ ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน เปรียบเทียบโดยการทดสอบสมมติฐาน โดยทดสอบค่าที และค่าเอฟ ผลการวิจัยพบว่า ระดับ ความคิดเห็นของครูผู้สอนต่อการบริหารงานตามหลักธรรมาภิบาลของผู้บริหารสถานศึกษาระดับ มัธยมศึกษา โดยรวมอยู่ในระดับมาก เมื่อพิจารณารายด้านพบว่า บุคลากรมีความคิดเห็นต่อ การบริหารงานในด้านหลักความคุ้มค่า มีค่าเฉลี่ยสูงสุด ส่วนในด้านหลักนิติธรรม มีค่าเฉลี่ยต่ำสุด การเปรียบเทียบระดับความคิดเห็นว่าการบริหารงานตามหลักธรรมาภิบาลของผู้บริหารสถานศึกษา ระดับมัธยมศึกษา ในเขตอำเภอบรรพตพิสัย จังหวัดนครสวรรค์ โดยจำแนกตามปัจจัยส่วนบุคคล ได้แก่ เพศ อายุ สถานภาพ วุฒิการศึกษา อายุราชการ รายได้ พบว่า ปัจจัยส่วนบุคคลที่ทำให้ความ คิดเห็นว่าการบริหารงานตามหลักธรรมาภิบาลของผู้บริหารสถานศึกษาระดับมัธยมศึกษา ในเขต อำเภอบรรพตพิสัย จังหวัดนครสวรรค์ แตกต่างกันไปตามสมมติฐานที่ตั้งไว้ ได้แก่ เพศ วุฒิการศึกษา อายุราชการ รายได้ ส่วน อายุ และสถานภาพไม่แตกต่างกัน ซึ่งไม่เป็นไปตาม สมมติฐานที่ตั้งไว้

ลำพียง ชีรปญ. โญ (พระมหาเพ็ญภู) (2554 : 91-94) ได้ศึกษาการบริหารงานตามหลัก ธรรมาภิบาลของ โรงเรียนนวมินทราชูทิศมัธยม จังหวัดนครสวรรค์โดยมีวัตถุประสงค์ของการวิจัย คือ 1) เพื่อศึกษาการบริหารงานตามธรรมาภิบาลของ โรงเรียนนวมินทราชูทิศมัธยมจังหวัด นครสวรรค์ 2) เพื่อเปรียบเทียบความคิดเห็นต่อการบริหารงานตามธรรมาภิบาล ของโรงเรียน

นวมินทรราชูทิศมัธยมฯ จำแนกตามปัจจัยส่วนบุคคลและ 3) ศึกษาปัญหาอุปสรรคและข้อเสนอแนะต่อการบริหารงานตามหลักธรรมาภิบาลใน โรงเรียนนวมินทรราชูทิศมัธยมฯ กลุ่มตัวอย่างในการวิจัย ได้แก่ ผู้บริหาร ครูเจ้าหน้าที่ โรงเรียนนวมินทรราชูทิศมัธยมฯ จำนวน 145 คน ซึ่งใช้วิธีแบบเจาะจง เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยเป็นแบบสอบถามมีลักษณะเป็นแบบตรวจสอบรายการและมาตราส่วน ประเมินค่า 5 ระดับ และแบบสอบถามปลายเปิด ซึ่งผู้วิจัยสร้างขึ้นเอง โดยมีค่าความเชื่อมั่นทั้งฉบับเท่ากับ 0.96 วิเคราะห์ข้อมูลโดยใช้โปรแกรมสำเร็จรูป เพื่อการวิจัยทางสังคมศาสตร์ สถิติที่ใช้ ได้แก่ ค่าความถี่ ร้อยละ ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน เปรียบเทียบโดยการทดสอบสมมติฐานค่าที (t-test) การวิเคราะห์ความแปรปรวนทางเดียว และเปรียบเทียบความแตกต่างของค่าเฉลี่ยเป็นรายคู่ โดยวิธีผลต่างนัยสำคัญที่น้อยที่สุด ผลการวิจัยพบว่า การบริหารงานตามหลักธรรมาภิบาลของ โรงเรียนนวมินทรราชูทิศมัธยมฯ พบว่าบุคลากรของโรงเรียนนวมินทรราชูทิศมัธยมฯ มีความคิดเห็นต่อการบริหารงานตามหลักธรรมาภิบาล โดยภาพรวมอยู่ในระดับมาก เมื่อพิจารณาในแต่ละด้าน พบว่า มีความคิดเห็นต่อการบริหารงานตามหลักธรรมาภิบาล อยู่ในระดับมากทุกด้าน ผลการเปรียบเทียบความคิดเห็นของเจ้าหน้าที่ต่อการบริหารงานตามธรรมาภิบาลของโรงเรียนนวมินทรราชูทิศมัธยมฯ จังหวัดนครสวรรค์ จำแนกตามบุคลากรที่มีเพศต่างกัน ที่มีอายุต่างกัน มีตำแหน่งแตกต่างกัน ประสบการณ์การทำงานต่างกัน และมีระดับการศึกษาต่างกัน พบว่า มีความคิดเห็นต่อการบริหารงานตามหลักธรรมาภิบาล โดยภาพรวมและรายด้าน ไม่แตกต่างกันทุกด้านจึงปฏิเสธสมมติฐานที่ตั้งไว้

จำนงค์ นาหนองตูม (2550 : บทคัดย่อ) ได้ทำการวิจัยเรื่อง การนำหลักธรรมาภิบาลไปใช้ในการบริหารของผู้อำนวยการสถานศึกษาตามความคิดเห็นข้าราชการครูในสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาขอนแก่น เขต 4 วัตถุประสงค์เพื่อศึกษาและเปรียบเทียบการนำหลักธรรมาภิบาลไปใช้ในการบริหารของผู้อำนวยการสถานศึกษาตามความคิดเห็นของข้าราชการครู จำแนกตามวิทยฐานะ ประสบการณ์การทำงาน และขนาดสถานศึกษา กลุ่มตัวอย่าง ประกอบด้วย ข้าราชการครู จำนวน 327 คน เครื่องมือที่ใช้เก็บรวบรวมข้อมูลเป็นแบบสอบถามมาตราส่วน ประมาณค่า วิเคราะห์ข้อมูล โดยใช้ค่าร้อยละ ค่าเฉลี่ย ค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน และสถิติทดสอบ คือ สถิติที (t-test) ผลการวิจัยพบว่า การนำหลักธรรมาภิบาลไปใช้ในการบริหารของผู้อำนวยการสถานศึกษา ในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาขอนแก่น เขต 4 โดยภาพรวมและรายด้าน อยู่ในระดับมาก ข้าราชการครูที่มีวิทยฐานะต่างกันมีความคิดเห็นเกี่ยวกับการนำหลักธรรมาภิบาลไปใช้ในการบริหารของผู้อำนวยการสถานศึกษา โดยภาพรวมไม่แตกต่างกันที่ระดับนัยสำคัญทางสถิติ .05 ข้าราชการครูที่มีประสบการณ์การทำงานต่างกัน มีความคิดเห็นเกี่ยวกับการนำหลักธรรมาภิบาลไปใช้ในการบริหารของผู้อำนวยการสถานศึกษา โดยภาพรวมไม่แตกต่างกันที่ระดับนัยสำคัญ

ทางสถิติ .05 ข้าราชการครูที่ปฏิบัติงานในสถานศึกษาที่มีขนาดต่างกัน มีความคิดเห็นเกี่ยวกับการนำหลักธรรมาภิบาลไปใช้ในการบริหารของผู้บริหารสถานศึกษา โดยภาพรวมไม่แตกต่างกันที่ระดับนัยสำคัญทางสถิติ .05

งานวิจัยต่างประเทศ

ในการศึกษาค้นคว้างานวิจัยต่างประเทศที่เกี่ยวข้องกับงานวิจัย การบริหารสถานศึกษาตามหลักธรรมาภิบาลของผู้บริหารสถานศึกษา โรงเรียนมัธยมศึกษาในเขตกรุงเทพมหานคร ประเทศกัมพูชา ดังต่อไปนี้

โบแมสสเตอร์ (Baumeister, 2005 : 121-126) ได้ทำการวิจัยเรื่อง พฤติกรรมการบริหารวิชาการของผู้บริหารการศึกษาทั่วประเทศสหรัฐอเมริกา พบว่า พฤติกรรมที่ทำให้การบริหารงานด้านวิชาการมีสมรรถภาพสูง เนื่องจากการส่งเสริมให้ครูได้รับความรู้ ความสามารถเพิ่มขึ้น ได้แก่ การส่งเสริมการใช้เทคนิคการสอนหลาย ๆ วิธี ให้ครูมีส่วนร่วมวางแผน การจัดการอบรม สาธิต การสอน จัดหาวิทยากรมาช่วยในการประชุมปฏิบัติการ การประชุมปรึกษาและการสาธิตการสอน จัดให้มีการอบรมความรู้เกี่ยวกับวิชาการศึกษาเพิ่มเติมแก่ครู มีการอภิปรายปัญหาการเรียนการสอน แลกเปลี่ยนกันเขียนชั้นเรียน การสังเกตการสอน ประชุมปฏิบัติการด้านเทคนิคการสอน การสร้างการใช้สื่อ และอุปกรณ์การเรียนการสอน และครูต้องสามารถนำความรู้ไปพัฒนางานเพื่อจัดเป็นผลงานวิชาการได้

คิมเมท (Kimmeth, 2005 : 145-150) ได้ศึกษาวิจัยเรื่อง การนำหลักธรรมาภิบาลมาใช้ในการระบอบการเมืองการปกครองในอาเซียน 4 ประเทศ งานวิจัยนี้พบว่าในประเทศที่พัฒนาแล้ว หลักธรรมาภิบาลได้ถูกนำไปใช้ในเชิงของกลยุทธ์ทางการเมืองมากกว่าการนำเนื้อหาสาระไปประยุกต์ใช้ในเชิงนโยบาย ในประเทศเอเชียตะวันออกเฉียงใต้ 4 ประเทศ นี้ ได้แก่ ฟิลิปปินส์ ไทย มาเลเซีย และ อินโดนีเซีย โดยพิจารณาเป็นประเทศไปและเปรียบเทียบกับกรณีศึกษาโดยศึกษาว่าประเทศเหล่านี้มีการนำหลักธรรมาภิบาลไปใช้อย่างไร รวมไปถึงการมีส่วนร่วมของหลักธรรมาภิบาล ในการเลือกตั้งปี ค.ศ. 2004 ซึ่งพบว่าหลักธรรมาภิบาลได้ถูกนำไปใช้อย่างกว้างขวาง และเป็นประเด็นสำคัญในการปฏิรูป รูปแบบการปกครอง นอกจากนั้นยังได้เรียนรู้การนำหลักธรรมาภิบาลเพื่อพัฒนาการเมือง การปกครอง โดยเน้นการนำหลักธรรมาภิบาลไปใช้พัฒนาบ้านเมือง โดยเฉพาะอย่างยิ่งในสภาวะที่บ้านเมืองมีความไม่แน่นอน และเศรษฐกิจถดถอย เพื่อเป็นรูปแบบและเป็นแนวทางในการบริหารประเทศใหม่ ๆ เนื่องจากหลักธรรมาภิบาลช่วยสนับสนุนการเมือง การปกครอง ซึ่งแนวคิดของหลักธรรมาภิบาลมีที่มาจากชาติตะวันตก ซึ่งก่อให้เกิดรูปแบบการบริหารใหม่ ๆ และก่อให้เกิดการพัฒนาทางประชาธิปไตย ซึ่งนั่นก็คือหนึ่งในจุดประสงค์สำคัญของหลักธรรมาภิบาลนั่นเอง

ลี (Lea. 2011 : 98-104) ได้ทำการวิจัยเรื่อง การใช้หลักธรรมาภิบาลในการกระจายอำนาจการปกครองระบอบประชาธิปไตยในประเทศกาน่า พบว่า ในประเทศที่ด้อยพัฒนาการปกครองตามระบอบประชาธิปไตย ได้มีการกระจายอำนาจจากส่วนกลางไปสู่ท้องถิ่นโดยประชาชนมีส่วนร่วมมากขึ้น ทำให้เกิดกลยุทธ์การพัฒนาที่เป็นจริง มีการปรับตัวในการปฏิบัติต่าง ๆ ของท้องถิ่น โดยใช้หลักธรรมาภิบาลให้เหมาะสมกับท้องถิ่น จนถือเป็นกุญแจสำคัญการใช้หลักธรรมาภิบาล ทำให้เกิดการเปลี่ยนแปลงไปในทางที่ดีขึ้นแต่ก็ยังมีปัญหาการบริหาร ยึดติดกับผลประโยชน์และพวกพ้อง

มาร์ติน (Martin. 2011 : 119-125) ได้ทำการวิจัยเรื่องการสังคมสงเคราะห์และหลักธรรมาภิบาลมาใช้วิเคราะห์แนวโน้มนโยบายในประเทศเนเธอร์แลนด์และประเทศเยอรมันนี พบว่า หลังจากสงครามเย็นผ่านไปแล้วประเทศทั้งสอง ได้กำหนดนโยบายในการดูแลประเทศในโลกที่สาม โดยนักสังคมสงเคราะห์ได้นำเอาหลักธรรมาภิบาลมาใช้ในการประเมินผลการดำเนินงานตามนโยบายของประเทศทั้งสอง แต่ยังคงขาดความเข้าใจในการกำหนดรูปแบบการประเมิน เพราะการกำหนดยุทธศาสตร์ในกระบวนการ การจัดทำนโยบายมีการแยกย่อยออกเป็นส่วน ๆ มากเกินไป และยังคงขาดความเข้าใจในความหมายของธรรมาภิบาล

จากการศึกษาเอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้องในเรื่องของหลักธรรมาภิบาล หลักการบริหารจัดการ โรงเรียน จะเห็นได้ว่าการสร้างระบบบริหารจัดการที่ดี “ธรรมาภิบาล” มีความสำคัญยิ่งต่อวงการศึกษาในยุคปฏิรูปการศึกษา พฤติกรรมในการบริหารของผู้บริหารมีผลต่อความสำเร็จของโรงเรียน ซึ่งจำเป็นต้องอาศัยหลักธรรมาภิบาลในการดำเนินการบริหารและจัดการศึกษาที่มีความเป็นธรรม โปร่งใส สามารถตรวจสอบได้ เพราะสิ่งเหล่านี้จะส่งผลต่อการดำเนินงานขวัญกำลังใจของผู้ร่วมงาน และเป็นการเสริมสร้างความเข้มแข็งให้กับสถานศึกษา โดยเฉพาะในการบริหารสถานศึกษาที่เป็นนิติบุคคล นอกจากจะมีอำนาจหน้าที่และความรับผิดชอบให้ถือปฏิบัติแล้วจำเป็นอย่างยิ่งที่จะต้องดำเนินการบริหารงานวิชาการ งบประมาณ บริหารงานบุคคลและบริหารงานทั่วไปให้มีประสิทธิภาพ โดยยึดหลักการบริหารว่าด้วยการบริหารกิจการบ้านเมืองและสังคมที่ดี พ.ศ. 2542 ซึ่งเรียกกันโดยทั่วไปว่า หลักธรรมาภิบาลมาใช้ในการบริหารสถานศึกษาอันมีหลักพื้นฐาน 6 ประการ คือ 1) หลักนิติธรรม 2) หลักคุณธรรม 3) หลักความโปร่งใส 4) หลักการมีส่วนร่วม 5) หลักความรับผิดชอบ และ 6) หลักความคุ้มค่า

บทที่ 3

วิธีดำเนินการวิจัย

การวิจัยเรื่อง การบริหารสถานศึกษาตามหลักธรรมาภิบาลของผู้บริหารสถานศึกษา
โรงเรียนมัธยมศึกษาในเขตกรุงเทพมหานคร ประเทศไทย ผู้วิจัยได้กำหนดขั้นตอนการศึกษา ดังนี้

1. ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง
2. เครื่องมือที่ใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูล
3. การเก็บรวบรวมข้อมูล
4. การวิเคราะห์ข้อมูล
5. สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล

ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง

1. ประชากร ได้แก่ ครูผู้สอน โรงเรียนมัธยมศึกษาในเขตกรุงเทพมหานคร ประเทศไทย
ปี 1-6 ใน 29 โรงเรียนในเขตกรุงเทพมหานคร ประเทศไทย ปีการศึกษา 2556 จำนวน 4,355 คน
(กระทรวงอบรม เยาวชน และกีฬา. 2553 : 10)

2. กลุ่มตัวอย่าง ได้จากการสุ่มจากประชากร โดยกำหนดขนาดกลุ่มตัวอย่างตามตาราง
เครจซีและมอร์แกน (Krejcie & Morgan. 1970 : 608-609 ; อ้างถึงใน ประสิทธิ์ สุวรรณรักษ์. 2555 :
148-149) ได้ขนาดของกลุ่มตัวอย่าง จำนวน 354 คน แล้วทำการสุ่มให้กระจายไปตามโรงเรียน
ต่าง ๆ ตามสัดส่วน ด้วยวิธีสุ่มอย่างง่าย (Simple Random Sampling) ด้วยการจับฉลาก

รายละเอียดของประชากรและกลุ่มตัวอย่างแสดงในตาราง 3.1 ดังนี้

ตาราง 3.1 จำนวนประชากรและกลุ่มตัวอย่าง จำแนกตามโรงเรียน

ลำดับ	ชื่อโรงเรียน	ประชากร	กลุ่มตัวอย่าง
1	เจียสั้มบึงแกงกอง	192	16
2	พระขุยกุนโท	165	13
3	บึงตรอบแปก	197	16
4	ตัวโคมปุง	246	20
5	สุน แชนบุนรานีพสาเคิมโทกว	216	18
6	ตัวชววยเตรย	144	12
7	พระชีสุวัต	262	21
8	วัดเกาะ	215	17
9	ปองตึก	27	2
10	ตัวอ้อมบิล	90	7
11	สุน แชนบุนรานีวัดพนม	215	17
12	จบาออมโปว	247	20
13	เตรกเอง	66	5
14	เตรกทเมย	16	1
15	สุน แชนจักอองเร	94	8
16	บั๊กโตก	320	26
17	วีเสยแกว	193	16
18	เจียสั้มโจรยจองวา	99	8
19	เตรกเลียบ	32	3
20	เจียสั้มจอมเรีญรัฐ	69	6
21	สุน แชนบุนรานี อรุณวไต	13	1
22	สอมเคจสุน แชน พนมเปญทเมย	175	14
23	ตัวปราสาทแซนซุก	72	6
24	สุนแซน บุเรยมวยรอยขนอง	117	10
25	เจียสั้มสอน โทมุก	269	22
26	อินทระเทวี	259	21
27	เจียสั้มสามกี	250	20

ตาราง 3.1 (ต่อ)

ลำดับ	ชื่อโรงเรียน	ประชากร	กลุ่มตัวอย่าง
28	สุน แชน โจมโตวัน	69	6
29	สมเคจสุน แชน แตรกอมปีช	26	2
	รวม	4,355	354

เครื่องมือที่ใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูล

1. ลักษณะเครื่องมือ

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้ คือ แบบสอบถาม แบ่งออกเป็น 3 ตอน ดังนี้

ตอนที่ 1 เป็นแบบสอบถามเกี่ยวกับข้อมูลสถานภาพของผู้ตอบแบบสอบถาม มีคำถามจำนวน 4 ข้อ ได้แก่ เพศ อายุ ระดับการศึกษา และประสบการณ์ในการปฏิบัติงาน มีลักษณะเป็นแบบตรวจสอบรายการ (Checklist) จะมีคำตอบให้ทำเครื่องหมาย ลงใน

ตัวอย่าง ตอนที่ 1 สถานภาพของผู้ตอบแบบสอบถาม

คำชี้แจง โปรดทำเครื่องหมาย ลงใน ที่ตรงกับสถานภาพของท่าน

1. เพศ

(1) ชาย

(2) หญิง

2. อายุ

(1) ต่ำกว่า 30 ปี

(2) 30-45 ปี

(3) มากกว่า 45 ปี

3. ระดับการศึกษา

(1) ต่ำกว่าปริญญาตรี

(2) ปริญญาตรี

(3) สูงกว่าปริญญาตรี

4. ประสบการณ์ในการปฏิบัติงาน

- (1) ต่ำกว่า 5 ปี
- (2) 5-10 ปี
- (3) มากกว่า 10 ปีขึ้นไป

ตอนที่ 2 เป็นแบบสอบถามเกี่ยวกับการบริหารสถานศึกษาตามหลักธรรมาภิบาลของผู้บริหารสถานศึกษาโรงเรียนมัธยมศึกษาในเขตกรุงเทพมหานคร ประเทศไทย สังกัดสำนักงานอบรม เยาวชน และกีฬากรุงเทพมหานคร มีลักษณะเป็นแบบสอบถามแบบมาตราส่วนประมาณค่า (Rating Scale) 5 ระดับ ซึ่งคำถามครอบคลุมเกี่ยวกับการบริหารสถานศึกษาตามหลักธรรมาภิบาลของผู้บริหารสถานศึกษาโรงเรียนมัธยมศึกษาในเขตกรุงเทพมหานคร ประเทศไทย ใน 6 หลัก แล้วทำเครื่องหมาย ✓ ลงในแบบสอบถาม ซึ่งในแต่ละหลักมีจำนวนข้อ ดังนี้ คือ

1. หลักนิติธรรม	จำนวน 12 ข้อ
2. หลักคุณธรรม	จำนวน 12 ข้อ
3. หลักความโปร่งใส	จำนวน 12 ข้อ
4. หลักการมีส่วนร่วม	จำนวน 12 ข้อ
5. หลักความรับผิดชอบ	จำนวน 12 ข้อ
6. หลักความคุ้มค่า	จำนวน 12 ข้อ

โดยแบ่งระดับความคิดเห็นของครูผู้สอนในการบริหารสถานศึกษาตามหลักธรรมาภิบาลของผู้บริหารสถานศึกษาโรงเรียนมัธยมศึกษาในเขตกรุงเทพมหานคร ประเทศไทย ออกเป็น 5 ระดับ ตามแนวคิดของลิเคิร์ต (Likert) คือ

- 5 หมายถึง มีความคิดเห็นอยู่ในระดับมากที่สุด
- 4 หมายถึง มีความคิดเห็นอยู่ในระดับมาก
- 3 หมายถึง มีความคิดเห็นอยู่ในระดับปานกลาง
- 2 หมายถึง มีความคิดเห็นอยู่ในระดับน้อย
- 1 หมายถึง มีความคิดเห็นอยู่ในระดับน้อยที่สุด

ตอนที่ 3 เป็นแบบคำถามปลายเปิด เพื่อให้กลุ่มตัวอย่างได้ให้ข้อเสนอแนะที่นอกเหนือจากที่ได้กล่าวมาแล้วเกี่ยวกับการบริหารสถานศึกษาตามหลักธรรมาภิบาลของผู้บริหารสถานศึกษาโรงเรียนมัธยมศึกษาในเขตกรุงเทพมหานคร ประเทศไทย

2. ขั้นตอนการสร้างเครื่องมือ

การสร้างเครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้ ได้ดำเนินการดังนี้

2.1 ศึกษาค้นคว้าและรวบรวมข้อมูลต่าง ๆ จากเอกสาร หนังสือ บทความ สื่ออิเล็กทรอนิกส์และผลงานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับเรื่องที่ทำกรวิจัย

2.2 กำหนดกรอบแนวคิดการวิจัย โดยผู้วิจัยใช้กรอบแนวคิดตามระเบียบสำนักนายกรัฐมนตรีไทย ว่าด้วยการสร้างระบบบริหารกิจการบ้านเมืองและสังคมที่ดี พ.ศ. 2542 ประกอบด้วย 6 หลัก ได้แก่ หลักนิติธรรม หลักคุณธรรม หลักความโปร่งใส หลักการมีส่วนร่วม หลักความรับผิดชอบ และหลักความคุ้มค่า

2.3 ศึกษาค้นคว้าเกี่ยวกับวิธีการสร้างแบบสอบถาม แล้วร่างแบบสอบถามตามกรอบแนวคิดของหลักธรรมาภิบาลทั้ง 6 หลัก โดยอาศัยดัชนีชี้วัดธรรมาภิบาลตามคู่มือการจัดทำดัชนีวัดผลการบริหารจัดการที่ดีของสถาบันพระปกเกล้า

2.4 ผู้วิจัยจะนำตัวชี้วัดธรรมาภิบาลมาประยุกต์สร้างเป็นข้อคำถามให้ครอบคลุมแต่ละหลัก เพื่อให้สอดคล้องกับการบริหารสถานศึกษามัธยมศึกษาของบริบทกัมพูชา จากนั้น นำข้อคำถาม ที่ได้จัดทำขึ้นเสนออาจารย์ที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์ เพื่อตรวจสอบและแก้ไขให้ได้ข้อคำถามที่ครอบคลุมหลักธรรมาภิบาลทั้ง 6 หลัก

2.5 ผู้วิจัยนำเสนอรายชื่อผู้เชี่ยวชาญต่ออาจารย์ที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์ เพื่อคัดเลือกผู้เชี่ยวชาญที่มีความรู้ความสามารถ และความถนัดเกี่ยวกับเรื่องธรรมาภิบาล

2.6 ผู้วิจัยขอหนังสือจากบัณฑิตวิทยาลัย เพื่อขอความร่วมมือไปยังผู้เชี่ยวชาญพร้อมนัดหมายผู้เชี่ยวชาญ เพื่อตรวจสอบเครื่องมือวิจัย ผู้เชี่ยวชาญประกอบด้วย

2.6.1 รองศาสตราจารย์ ดร. จรัส สว่างทัฬห ดำแหน่งรองศาสตราจารย์ ภูมิการศึกษา Ph.D Animal Nutrition จาก Central Luzon University, Philippine เป็นวิทยากรอบรมเรื่อง การวัดผลและประเมินผล เป็นอาจารย์ประจำสาขาวิชาสัตวศาสตร์ คณะเทคโนโลยีการเกษตร มหาวิทยาลัยราชภัฏบุรีรัมย์ เป็นผู้เชี่ยวชาญด้านการวัดผลและประเมินผล

2.6.2 ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร. นวมินทร์ ประชานันท์ ตำแหน่งผู้ช่วยศาสตราจารย์ ภูมิการศึกษา ศศ.ค. สาขาวิชาภาษาอังกฤษศึกษา จากมหาวิทยาลัยเทคโนโลยีสุรนารี เป็นอาจารย์ประจำสาขาภาษาอังกฤษ คณะมนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏบุรีรัมย์ เป็นผู้เชี่ยวชาญด้านภาษา

2.6.3 ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร. นฤมล สมकुณา ตำแหน่งผู้ช่วยศาสตราจารย์ ภูมิการศึกษา Ph. D Veterinary Microbiology จาก University Putra Malaysia เป็นอาจารย์ประจำ สาขาวิชาสัตวศาสตร์ คณะเทคโนโลยีการเกษตร มหาวิทยาลัยราชภัฏบุรีรัมย์ เป็นผู้เชี่ยวชาญด้าน เนื้อหา

2.7 ผู้วิจัยนำเครื่องมือวิจัยฉบับภาษาไทยให้ผู้เชี่ยวชาญตรวจสอบความตรงตาม เนื้อหา และความถูกต้องในการใช้ภาษา จากนั้นผู้วิจัยนำข้อเสนอแนะ ข้อคิดเห็นหรือข้อแก้ไข ปรับปรุงที่ได้จากผู้เชี่ยวชาญในแต่ละท่านมาลงตารางสังเคราะห์ แล้วสรุปโดยภาพรวมนำเสนอ อาจารย์ ที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์ เพื่อปรับปรุงแก้ไขเป็นเครื่องมือวิจัยฉบับภาษาไทยที่สมบูรณ์

2.8 ผู้วิจัยนำเอาแบบสอบถามฉบับภาษาไทยที่สมบูรณ์มาแปลเป็นภาษาเขมรก่อน แล้วเรียกประชุมนักศึกษาที่กำนันที่กำลังเรียนปริญญาตรีปีที่ 3 มหาวิทยาลัยราชภัฏบุรีรัมย์มา ปรีกษาหาหรือเนื้อหาและคำศัพท์ภาษาไทยที่เกี่ยวข้องกับวิชารัฐประศาสนศาสตร์และจัดทำตาราง คำศัพท์ไทย-เขมร หลังจากเสร็จสมบูรณ์แล้ว ผู้วิจัยขอความร่วมมือจากนักศึกษาชาวกัมพูชาที่เคย เรียนและจบปริญญาตรีและกำลังเรียนต่อในระดับปริญญาโท หรือเอกในมหาวิทยาลัยต่าง ๆ ใน ประเทศไทยมาเป็นผู้ตรวจสอบรูปแบบ และเนื้อหาการแปล

2.9 ผู้วิจัยนำเสนอรายชื่อผู้ทรงคุณวุฒิชาวกัมพูชาต่ออาจารย์ที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์ เพื่อคัดเลือกผู้ทรงคุณวุฒิที่มีความรู้ความสามารถ และความถนัดเกี่ยวกับเรื่องการใช้ภาษาไทย-เขมร และรู้หลักการวิจัยอย่างดี เพื่อตรวจภาษาและข้อคำถาม ผู้ทรงวุฒิ ประกอบด้วย

2.9.1 Mr. Paing Phanny, Principle of Samdach Techor Hun Sen Prek Ambel High School Sa-ang District, Kandal Province, Cambodia.

2.9.2 Mr. Samret Khoeun, Chief of the Office of Education, Youth, and Sports, Sa-ang District, Kandal Province, Cambodia.

2.10 ผู้วิจัยนำแบบสอบถามฉบับภาษาเขมรที่สมบูรณ์เสนอต่ออาจารย์ที่ปรึกษา วิทยานิพนธ์ เพื่อตรวจสอบและขอคำแนะนำในการตรวจสอบแก้ไข

2.11 ผู้วิจัยนำแบบสอบถามที่ทดลอง (Try Out) ใช้กับครูผู้สอนโรงเรียน มัธยมศึกษาสมเด็จเด โจนุเซนเดรียชลา (Samdach Techoe Hun Sen Troeuy Sla High School) จำนวน 30 คน แล้วไปหาค่าความเชื่อมั่นโดยใช้สัมประสิทธิ์อัลฟา (Alpha coefficient) ตามวิธี ของครอนบาค (Cronbach) ได้ค่าความเชื่อมั่น เท่ากับ 0.9488 ซึ่งผ่านเกณฑ์ สามารถนำไปใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูลต่อไป

2.12 ผู้วิจัยนำแบบสอบถามฉบับภาษาเขมรที่สมบูรณ์ ไปเก็บรวบรวมข้อมูลจาก ครูผู้สอนระดับมัธยมศึกษาในเขตกรุงเทพมหานคร

การเก็บรวบรวมข้อมูล

ผู้วิจัยดำเนินการเก็บรวบรวมข้อมูลตามลำดับขั้นตอน ดังนี้

1. ผู้วิจัยขอความอนุเคราะห์จากบัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยราชภัฏบุรีรัมย์ ออกหนังสือ ส่งถึงกระทรวงอบรม เยาวชน และกีฬา ราชอาณาจักรกัมพูชา เพื่อขอความร่วมมือในการออกหนังสืออนุญาตเก็บรวบรวมข้อมูลกับกลุ่มตัวอย่าง
2. ผู้วิจัยดำเนินการเก็บรวบรวมข้อมูล โดยนำหนังสือเสนอจากกระทรวงฯ ไปเสนอต่อผู้อำนวยการสำนักงานอบรม เยาวชน และกีฬากรุงพนมเปญ เพื่อพิจารณาให้ความเห็นชอบให้เก็บข้อมูลจากโรงเรียนมัธยมศึกษาทั้ง 29 โรงเรียนในเขตกรุงพนมเปญ ประเทศกัมพูชา โดยผู้วิจัยนำส่งแบบสอบถามให้กลุ่มตัวอย่างด้วยตนเอง
3. การรวบรวมแบบสอบถาม ผู้วิจัยเดินทางไปรวบรวมแบบสอบถามด้วยตนเอง หลังจาก ส่งแบบสอบถามไปแล้ว 2 สัปดาห์
4. แบบสอบถามที่ยังไม่ได้รับคืน ผู้วิจัยนำกลับมารับใน 1 สัปดาห์ถัดไป
5. ผู้วิจัยเก็บแบบสอบถามมาได้จำนวน 354 ฉบับคิดเป็นร้อยละ 100

การวิเคราะห์ข้อมูล

เมื่อดำเนินการเก็บรวบรวมข้อมูลเรียบร้อยแล้ว ในการจัดกระทำข้อมูล ผู้วิจัยได้ดำเนินการ ดังนี้

1. ตรวจสอบความสมบูรณ์ของแบบสอบถามแต่ละฉบับ
 2. กรอกรหัสแบบสอบถาม
 3. กำหนดตัวเลขแทนค่าข้อมูลในแบบสอบถามแต่ละข้อ แล้วบันทึกข้อมูลที่ได้มาลงในกระดาษ ทำจนครบแบบสอบถามทุกฉบับ
 4. ประมวลผลด้วยคอมพิวเตอร์ โดยใช้โปรแกรมสำเร็จรูปทางสถิติ
- การวิเคราะห์ข้อมูลดำเนินการดังนี้
1. ข้อมูลทั่วไปของผู้ตอบแบบสอบถาม วิเคราะห์ด้วยการแจกแจงความถี่ หากำร้อยละ นำเสนอข้อมูลด้วยตารางแสดงจำนวนร้อยละ
 2. การบริหารสถานศึกษาตามหลักธรรมาภิบาลของผู้บริหารสถานศึกษาโรงเรียนมัธยมศึกษาในเขตกรุงพนมเปญ ประเทศกัมพูชา ใน 6 หลัก 1) หลักนิติธรรม 2) หลักคุณธรรม 3) หลักความโปร่งใส 4) หลักความมีส่วนร่วม 5) หลักความรับผิดชอบ และ 6) หลักความคุ้มค่า วิเคราะห์ด้วยการหาค่าเฉลี่ย และ ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน นำเสนอข้อมูลด้วย ตารางประกอบความเรียง

3. การเปรียบเทียบการบริหารสถานศึกษาตามหลักธรรมาภิบาลของผู้บริหารสถานศึกษาโรงเรียนมัธยมศึกษาในเขตกรุงเทพมหานคร ประเทศกัมพูชา สังกัดสำนักงานอบรมเยาวชน และกีฬา กรุงเทพมหานคร จำแนกตาม เพศ วิเคราะห์โดยใช้สถิติ Independent Samples t-test สำหรับการจำแนกตาม อายุ ระดับการศึกษา และประสบการณ์ในการปฏิบัติงาน โดยการวิเคราะห์ความแปรปรวนทางเดียว (One-way Analysis of Variance : ANOVA) เมื่อพบความแตกต่างของค่าเฉลี่ยในแต่ละด้านอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ จะทำการเปรียบเทียบความแตกต่างเป็นรายคู่ตามวิธี ของเชฟเฟ้ (Scheffé's Method) กำหนดค่าสถิติที่ระดับนัยสำคัญ .05 แล้วนำเสนอข้อมูลด้วยตารางประกอบความเรียง

เกณฑ์ในการวัดข้อมูล การแปลความหมายของค่าเฉลี่ย (Mean) ได้กำหนดขอบเขตของค่าเฉลี่ยดังนี้ (บุญชม ศรีสะอาด. 2554 : 209)

ค่าเฉลี่ย 4.51 – 5.00 หมายถึง มีความคิดเห็นอยู่ในระดับมากที่สุด

ค่าเฉลี่ย 3.51 – 4.50 หมายถึง มีความคิดเห็นอยู่ในระดับมาก

ค่าเฉลี่ย 2.51 – 3.50 หมายถึง มีความคิดเห็นอยู่ในระดับปานกลาง

ค่าเฉลี่ย 1.51 – 2.50 หมายถึง มีความคิดเห็นอยู่ในระดับน้อย

ค่าเฉลี่ย 1.00 – 1.50 หมายถึง มีความคิดเห็นอยู่ในระดับน้อยที่สุด

4. ความคิดเห็นและข้อเสนอแนะที่เป็นคำถามปลายเปิด ใช้การวิเคราะห์เชิงเนื้อหา (Content Analysis) โดยจัดคำตอบเข้าประเด็นเดียวกันแล้วแจกแจงความถี่หาค่าร้อยละ เสนอข้อมูลเป็นตารางประกอบคำอธิบาย

สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล

การวิจัยครั้งนี้ ผู้วิจัยจะแบ่งสถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล ดังนี้

1. สถิติที่ใช้ในการตรวจสอบคุณภาพแบบสอบถาม

1.1 ค่าอำนาจจำแนก โดยวิธีหาค่าอัตราส่วนวิกฤติเป็นรายข้อ ตามวิธีการของ t-test

1.2 ค่าความเชื่อมั่น ของแบบสอบถาม โดยใช้ค่าสัมประสิทธิ์อัลฟา (Alpha

Coefficient) ตามวิธีการของ ครอนบาค (Cronbach)

2. สถิติพื้นฐาน

2.1 ค่าร้อยละ (Percentage)

2.2 ค่าเฉลี่ย (Mean)

2.3 ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (S.D.)

3. สถิติที่ใช้ในการทดสอบสมมติฐาน

3.1 การทดสอบสมมติฐานเพื่อเปรียบเทียบการบริหารสถานศึกษาตามหลัก
ธรรมาภิบาลของผู้บริหารสถานศึกษาตามความคิดเห็นของครูผู้สอนในโรงเรียนมัธยมศึกษาในเขต
กรุงเทพมหานคร ประเทศไทย สังกัดสำนักงานอบรม เขตบางนา และอีกทั้งกรุงเทพมหานคร จำแนกตาม
เพศ โดยการวิเคราะห์ด้วย Independent Samples t-test

3.2 การทดสอบสมมติฐานเพื่อเปรียบเทียบการบริหารสถานศึกษาตามหลัก
ธรรมาภิบาลของผู้บริหารสถานศึกษาโรงเรียนมัธยมศึกษาในเขตกรุงเทพมหานคร ประเทศไทย
จำแนกตาม อายุ ระดับการศึกษา และประสบการณ์ในการปฏิบัติงาน โดยการวิเคราะห์ความ
แปรปรวนทางเดียว

3.3 เมื่อพบความแตกต่างของค่าเฉลี่ยในแต่ละด้าน อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ แล้ว
จึงเปรียบเทียบความแตกต่างเป็นรายคู่ ตามวิธีการของเซฟเฟ่

บทที่ 4

ผลการวิเคราะห์ข้อมูล

การวิจัยเรื่อง การบริหารสถานศึกษาตามหลักธรรมาภิบาลของผู้บริหารสถานศึกษา
โรงเรียนมัธยมศึกษาในเขตกรุงเทพมหานคร ประเทศกัมพูชา ครั้งนี้ ปรากฏผลการวิเคราะห์ข้อมูล
ผู้วิจัยได้เสนอข้อมูลตามลำดับ ดังนี้

1. สัญลักษณ์ที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล
2. การวิเคราะห์ข้อมูล
3. ผลการวิเคราะห์ข้อมูล

สัญลักษณ์ที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล

สัญลักษณ์ที่ใช้ในการรายงานผลการวิเคราะห์ข้อมูลมีดังนี้

n	แทน	จำนวนกลุ่มตัวอย่าง
\bar{x}	แทน	ค่าเฉลี่ย
S.D.	แทน	ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน
t	แทน	ค่าสถิติที่ใช้เปรียบเทียบกับค่าวิกฤต จากการแจกแจงแบบ t (t - distribution) เพื่อทดสอบความมีนัยสำคัญ
F	แทน	ค่าสถิติที่ใช้เปรียบเทียบกับค่าวิกฤต จากการแจกแจงแบบ F (F - distribution) เพื่อทดสอบความมีนัยสำคัญ
*	แทน	มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05
**	แทน	มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01

การวิเคราะห์ข้อมูล

การวิเคราะห์ข้อมูล ผู้วิจัยได้แบ่งออกเป็น 5 ตอน ดังนี้

ตอนที่ 1 ข้อมูลเกี่ยวกับสถานภาพของผู้ตอบแบบสอบถาม

ตอนที่ 2 การบริหารสถานศึกษาโรงเรียนมัธยมศึกษาในเขตกรุงเทพมหานคร ประเทศ
กัมพูชา

ตอนที่ 3 เปรียบเทียบการบริหารสถานศึกษาตามหลักธรรมาภิบาลของผู้บริหาร
สถานศึกษาโรงเรียนมัธยมศึกษาในเขตกรุงเทพมหานคร ประเทศกัมพูชา จำแนกตามเพศ

ตอนที่ 4 เปรียบเทียบการบริหารสถานศึกษาตามหลักธรรมาภิบาลของผู้บริหารสถานศึกษาโรงเรียนมัธยมศึกษาในเขตกรุงเทพมหานคร ประเทศไทย จำแนกตาม อายุ ระดับการศึกษา และประสบการณ์ในการปฏิบัติงาน

ตอนที่ 5 ความคิดเห็นและข้อเสนอแนะเพิ่มเติมเกี่ยวกับการบริหารสถานศึกษาตามหลักธรรมาภิบาลของผู้บริหารสถานศึกษาโรงเรียนมัธยมศึกษาในเขตกรุงเทพมหานคร ประเทศไทย

ผลการวิเคราะห์ข้อมูล

ตอนที่ 1 ข้อมูลเกี่ยวกับสถานภาพทั่วไปของผู้ตอบแบบสอบถามปรากฏ ดังตาราง 4.1 ดังนี้

ตาราง 4.1 ข้อมูลทั่วไปของผู้ตอบแบบสอบถาม

สถานภาพ	จำนวน (คน)	ร้อยละ
กลุ่มตัวอย่าง	354	100.00
เพศ		
ชาย	211	59.60
หญิง	143	40.40
อายุ		
ต่ำกว่า 30 ปี	67	18.90
30-45 ปี	177	50.00
มากกว่า 45 ปี	110	31.10
ระดับการศึกษา		
ต่ำกว่าปริญญาตรี	58	16.38
ปริญญาตรี	216	61.02
สูงกว่าปริญญาตรี	80	22.60

ตาราง 4.1 (ต่อ)

สถานภาพ	จำนวน (คน)	ร้อยละ
กลุ่มตัวอย่าง	354	100.00
ประสบการณ์ในการปฏิบัติงาน		
ต่ำกว่า 5 ปี	88	24.86
5-10 ปี	151	42.65
สูงกว่า 10 ปี	115	32.49

จากตาราง 4.1 พบว่า ผู้ตอบแบบสอบถาม จำนวน 354 คน จำแนกตามเพศ ส่วนใหญ่เป็นเพศชาย จำนวน 211 คิดเป็นร้อยละ 59.60 และเป็นเพศหญิง จำนวน 143 คิดเป็นร้อยละ 40.40

เมื่อจำแนกตามอายุส่วนใหญ่มีอายุ 30-45 ปี จำนวน 177 คน คิดเป็นร้อยละ 50.00 รองลงมามีอายุ มากกว่า 45 ปี จำนวน 110 คน คิดเป็นร้อยละ 31.10

เมื่อจำแนกตามระดับการศึกษาส่วนใหญ่มีระดับการศึกษาระดับปริญญาตรี จำนวน 216 คน คิดเป็นร้อยละ 61.01 รองลงมาก็คือสูงกว่าปริญญาตรี จำนวน 80 คน คิดเป็นร้อยละ 22.60

เมื่อจำแนกตามประสบการณ์ในการปฏิบัติงาน ส่วนใหญ่มีประสบการณ์ในการปฏิบัติงาน 5-10 จำนวน 151 คน คิดเป็นร้อยละ 42.65 และรองลงมาก็คือ มีประสบการณ์ในการปฏิบัติงาน มากกว่า 10 ปีขึ้นไป จำนวน 115 คน คิดเป็นร้อยละ 32.49

ตอนที่ 2 ผลการศึกษากาการบริหารสถานศึกษา โรงเรียนมัธยมศึกษาในเขตกรุงเทพมหานคร ประเทศกัมพูชาปรากฏผลดังตาราง 4.2-4.8

ตาราง 4.2 ค่าเฉลี่ยและส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานของการบริหารสถานศึกษาตามหลักธรรมาภิบาล
ของผู้บริหารสถานศึกษาโรงเรียนมัธยมศึกษาในเขตกรุงเทพมหานคร ประเทศไทย
โดยรวม และรายด้าน

ข้อความ	ระดับความคิดเห็น			อันดับที่
	\bar{x}	S.D.	ความหมาย	
1. หลักนิติธรรม	4.24	0.32	มาก	1
2. หลักคุณธรรม	4.17	0.30	มาก	3
3. หลักความโปร่งใส	4.21	0.37	มาก	2
4. หลักการมีส่วนร่วม	4.06	0.33	มาก	6
5. หลักความรับผิดชอบ	4.11	0.34	มาก	5
6. หลักความคุ้มค่า	4.15	0.33	มาก	4
รวมเฉลี่ย	4.16	0.29	มาก	

จากตาราง 4.2 พบว่า ระดับความคิดเห็นของครูผู้สอนต่อการบริหารสถานศึกษาตามหลักธรรมาภิบาลของผู้บริหารสถานศึกษาโรงเรียนมัธยมศึกษาในเขตกรุงเทพมหานคร ประเทศไทย โดยรวมอยู่ในระดับมาก ($\bar{x} = 4.16$) เมื่อพิจารณาเป็นรายด้าน พบว่า ทุกด้านอยู่ในระดับมากเช่นกัน ด้านที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุด คือ ด้านหลักนิติธรรม ($\bar{x} = 4.24$) รองลงมา คือ ด้านหลักความโปร่งใส ($\bar{x} = 4.21$) และหลักคุณธรรม ($\bar{x} = 4.17$) ตามลำดับ

ตาราง 4.3 ค่าเฉลี่ย และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานของการบริหารสถานศึกษาตามหลักธรรมาภิบาล
ของผู้บริหารสถานศึกษาโรงเรียนมัธยมศึกษาในเขตกรุงเทพมหานคร ประเทศกัมพูชา
ด้านหลักนิติธรรม โดยรวมและรายข้อ

ข้อความ	ระดับความคิดเห็น			อันดับที่
	\bar{x}	S.D.	ความหมาย	
ด้านหลักนิติธรรม				
1. ผู้บริหารมีการจัดทำแผนภูมิโครงสร้างการบริหารงาน และแบ่งแยกอำนาจหน้าที่ในแต่ละฝ่ายในสถานศึกษา อย่างชัดเจน	4.12	0.65	มาก	8
2. ผู้บริหารมีคำสั่งแต่งตั้งมอบหมายงานให้บุคลากรใน สถานศึกษาแต่ละฝ่ายตามอำนาจหน้าที่และความ รับผิดชอบอย่างชัดเจน	4.06	0.61	มาก	12
3. ผู้บริหารมีการกำหนดบทบาทหน้าที่ในการปฏิบัติงาน ของบุคลากรในแต่ละฝ่ายของสถานศึกษาอย่างชัดเจน	4.27	0.59	มาก	6
4. ผู้บริหารมีระบบคุ้มครองสิทธิของนักเรียน บุคลากร ในสถานศึกษาอย่างเป็นระบบ	4.07	0.60	มาก	11
5. ผู้บริหารมีการประชาสัมพันธ์ให้นักเรียน ผู้ปกครอง ชุมชนหรือผู้มีส่วนเกี่ยวข้อง ได้รับทราบข้อมูลข่าวสาร การให้บริการของสถานศึกษาสม่ำเสมอ	4.12	0.75	มาก	8
6. ผู้บริหารออกกฎ ระเบียบ ข้อบังคับหรือแนวปฏิบัติ ต่างๆ ในสถานศึกษาโดยอาศัยอำนาจหน้าที่ตามที่ กฎหมายกำหนดไว้	4.58	0.50	มากที่สุด	1
7. ผู้บริหารมีการกำหนดระยะเวลาการแล้วเสร็จของ การให้บริการกับนักเรียน ผู้ปกครอง หรือผู้มาติดต่อ กับสถานศึกษาทุกครั้ง	4.42	0.53	มาก	2
8. ผู้บริหารมีหลักเกณฑ์และวิธีการการประเมินผล การปฏิบัติตามกฎ ระเบียบ ข้อบังคับของบุคลากร ในสถานศึกษาเป็นระยะ ๆ	4.13	0.59	มาก	7

ตาราง 4.3 (ต่อ)

ข้อความ	ระดับความคิดเห็น			อันดับที่
	\bar{x}	S.D.	ความหมาย	
9. ผู้บริหารมีการมอบอำนาจการตัดสินใจในการบริหารสถานศึกษาแก่บุคลากรตามความสำคัญของแต่ละงานและตามความเหมาะสม	4.10	0.67	มาก	10
10. ผู้บริหารใช้อำนาจหน้าที่ตามกฎหมายในการบังคับบัญชาอย่างเหมาะสม ชัดเจน ถูกต้องและก่อให้เกิดประโยชน์ต่อทางราชการอยู่เสมอ	4.34	0.68	มาก	4
11. ผู้บริหารมีการออกกฎ ระเบียบ ข้อบังคับกับข้าราชการครูและบุคลากรทางการศึกษาอย่างเท่าเทียมกัน	4.32	0.71	มาก	5
12. ผู้บริหารสถานศึกษาชี้แจงให้ครู นักเรียน และบุคลากรต่างๆ มีความรู้ความเข้าใจในบทบาทหน้าที่ของตนตามกฎหมาย ระเบียบ ข้อบังคับ นโยบายของทางราชการและสถานศึกษา	4.39	0.59	มาก	3
รวมเฉลี่ย	4.24	0.32	มาก	

จากตาราง 4.3 พบว่า ระดับความคิดเห็นของครูผู้สอนในโรงเรียนมัธยมศึกษา ในเขตกรุงเทพมหานคร ประเทศกัมพูชา ที่มีต่อการบริหารสถานศึกษาตามหลักธรรมาภิบาลของผู้บริหารสถานศึกษา ด้านหลักนิติธรรม โดยรวมอยู่ในระดับมาก ($\bar{x} = 4.24$) เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อ พบว่า ข้อ 6. อยู่ในระดับมากที่สุด ($\bar{x} = 4.58$) นอกนั้นอยู่ในระดับมาก โดยข้อที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุด คือ ข้อ 7. ผู้บริหารมีการกำหนดระยะเวลาการแล้วเสร็จของการให้บริการกับนักเรียน ผู้ปกครอง หรือผู้มาติดต่อกับสถานศึกษาทุกครั้ง ($\bar{x} = 4.42$) รองลงมาคือ ข้อ 12. ผู้บริหารสถานศึกษาชี้แจงให้ครู นักเรียน และบุคลากรต่างๆ มีความรู้ความเข้าใจในบทบาทหน้าที่ของตนตามกฎหมาย ระเบียบ ข้อบังคับ นโยบาย ของทางราชการและสถานศึกษา (4.39) ส่วนข้อที่มีค่าเฉลี่ยต่ำสุด คือ ข้อ 2. ผู้บริหารมีคำสั่งแต่งตั้งมอบหมายงานให้บุคลากรในสถานศึกษาแต่ละฝ่ายตามอำนาจหน้าที่และความรับผิดชอบอย่างชัดเจน ($\bar{x} = 4.06$)

ตาราง 4.4 ค่าเฉลี่ย และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานของการบริหารสถานศึกษาตามหลักธรรมาภิบาล
ของผู้บริหารสถานศึกษาโรงเรียนมัธยมศึกษาในเขตกรุงเทพมหานคร ประเทศกัมพูชา
ด้านหลักคุณธรรม โดยรวมและรายข้อ

ข้อความ	ระดับความคิดเห็น			อันดับที่
	\bar{x}	S.D.	ความหมาย	
ด้านหลักคุณธรรม				
13. ผู้บริหารไม่ใช้อำนาจหน้าที่แสวงหาประโยชน์ เพื่อตนเองหรือผู้อื่นทั้งทางตรงและทางอ้อม	4.15	0.56	มาก	6
14. ผู้บริหารปฏิบัติงานด้วยความตั้งใจ อุทิศเวลาให้กับ ทางราชการ	4.08	0.68	มาก	8
15. ผู้บริหารปฏิบัติตนเป็นแบบอย่างที่ดีแก่ นักเรียน บุคลากร ประชาชนทั่วไป เช่น มีความซื่อสัตย์ สุจริต เทียงธรรม ไม่เล่นการพนัน อบายมุขต่าง ๆ	4.42	0.63	มาก	2
16. ผู้บริหารมีความเป็นกันเอง มีความเข้าใจในปัญหา ต่าง ๆ ของบุคลากรที่อยู่ในความรับผิดชอบ และพร้อม ที่จะให้ความช่วยเหลือตามความเหมาะสม	4.44	0.64	มาก	1
17. ผู้บริหารมีการดำเนินการอย่างเหมาะสม กรณีที่ บุคลากรประพฤติผิดระเบียบ วินัย และไม่ปฏิบัติตาม ระเบียบแนวปฏิบัติของทางราชการ	3.96	0.58	มาก	11
18. ผู้บริหารมีการส่งเสริมและพัฒนาบุคลากรใน สถานศึกษา ให้มีความรู้เรื่องกฎหมาย ระเบียบวินัย คุณธรรม จริยธรรมและจรรยาบรรณอยู่เสมอ	3.94	0.58	มาก	12
19. ผู้บริหารมีการควบคุม ดูแล สอดส่อง ติดตามไม่ให้ บุคลากรของสถานศึกษาทำผิดมาตรฐานวิชาชีพ จรรยาบรรณวิชาชีพและระเบียบราชการ	4.04	0.57	มาก	10
20. ผู้บริหารสามารถไกล่เกลี่ยปัญหาขัดแย้งระหว่าง บุคลากรในสถานศึกษาที่เกิดขึ้นให้ยุติได้ โดย ถ้อยคำยอมรับ ด้วยความเป็นกลางและความยุติธรรม	4.09	0.65	มาก	7

ตาราง 4.4 (ต่อ)

ข้อความ	ระดับความคิดเห็น			อันดับที่
	\bar{x}	S.D.	ความหมาย	
21. ผู้บริหารปฏิบัติหน้าที่ในสถานศึกษาด้วยความอดทน อดกลั้น มีความหนักแน่น	4.06	0.61	มาก	9
22. ผู้บริหารปฏิบัติต่อบุคลากร โดยยึดหลักความ เสมอภาค และความเท่าเทียมกัน	4.29	0.60	มาก	4
23. ผู้บริหารบริหารงานด้วยความเป็นกลางทั้ง พิจารณา ความคิดความชอบของบุคลากร โดยยึดหลักเกณฑ์ตาม ความรู้ความสามารถและคุณธรรมเป็นที่ตั้ง	4.41	0.49	มาก	3
24. ผู้บริหารมีการปฏิบัติตนเพื่อสร้างความสัมพันธ์ที่ดี ระหว่างบุคลากรของสถานศึกษาและบุคคลทั่วไปด้วย ความสุภาพ อ่อน โขน มีมนุษยสัมพันธ์ที่ดี	4.25	0.71	มาก	5
รวมเฉลี่ย	4.17	0.30	มาก	

จากตาราง 4.4 พบว่า ระดับความคิดเห็นของครูผู้สอนในโรงเรียนมัธยมศึกษาใน
เขตกรุงเทพมหานคร ประเทศกัมพูชา ที่มีต่อการบริหารสถานศึกษาตามหลักธรรมาภิบาลของผู้บริหาร
สถานศึกษา ด้านหลักคุณธรรมโดยรวมอยู่ในระดับมาก ($\bar{x} = 4.17$) เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อ พบว่า
ทุกข้อ อยู่ในระดับมากเช่นกัน โดยข้อที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุด คือข้อ 16. ผู้บริหารมีความเป็นกันเอง มี
ความเข้าใจในปัญหาต่าง ๆ ของบุคลากรที่อยู่ในความรับผิดชอบ และพร้อมที่จะให้ความช่วยเหลือ
ตามความเหมาะสม ($\bar{x} = 4.44$) รองลงมา คือ ข้อ 15. ผู้บริหารปฏิบัติตนเป็นแบบอย่างที่ดีแก่
นักเรียน บุคลากร ประชาชนทั่วไป เช่น มีความซื่อสัตย์ สุจริต เที่ยงธรรม ไม่เล่นการพนัน อบายมุข
ต่าง ๆ ($\bar{x} = 4.42$) ส่วนข้อที่มีค่าเฉลี่ยต่ำสุด คือ ข้อ 18. ผู้บริหารมีการส่งเสริมและพัฒนาบุคลากรใน
สถานศึกษา ให้มีความรู้เรื่องกฎหมาย ระเบียบวินัย คุณธรรม จริยธรรมและจรรยาบรรณอยู่เสมอ
($\bar{x} = 3.94$)

ตาราง 4.5 ค่าเฉลี่ย และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานของการบริหารสถานศึกษาตามหลักธรรมาภิบาล
ของผู้บริหารสถานศึกษาโรงเรียนมัธยมศึกษาในเขตกรุงเทพมหานคร ประเทศกัมพูชา
ด้านหลักความโปร่งใส โดยรวมและรายข้อ

ข้อความ	ระดับความคิดเห็น			อันดับที่
	\bar{x}	S.D.	ความหมาย	
ด้านหลักความโปร่งใส				
25. ผู้บริหารมีการแต่งตั้งคณะกรรมการตรวจสอบงานในแต่ละฝ่ายขึ้นภายในสถานศึกษาอย่างชัดเจน	4.43	0.64	มาก	1
26. ผู้บริหารมีการบริหารงานด้านความโปร่งใส สุจริต เปิดโอกาสให้ประชาชน ชุมชน คณะกรรมการสถานศึกษา หรือหน่วยงานอื่นๆ ตรวจสอบการปฏิบัติงานได้ทุกขั้นตอน	4.36	0.59	มาก	3
27. ผู้บริหารมีการจัดระบบการบริหารการเงินและพัสดุที่ชัดเจนและรัดกุม	4.10	0.60	มาก	9
28. ผู้บริหารมีการเปิดเผยข้อมูลด้านโครงสร้างของสถานศึกษาที่ชัดเจน ว่าแต่ละฝ่ายมีใครมีหน้าที่และความรับผิดชอบอะไรบ้าง	4.09	0.69	มาก	10
29. ผู้บริหารเปิดโอกาสหรือเปิดเผยข้อมูลข่าวสาร ให้ประชาชน บุคลากร ชุมชน องค์กรต่าง ๆ เข้ามามีส่วนร่วมหรือรับรู้การทำงาน of สถานศึกษาได้ตามความเหมาะสม	4.32	0.71	มาก	4
30. ผู้บริหารมีการพิจารณาความคิดเห็นความชอบ ของบุคลากร ในสถานศึกษาด้วยความเป็นธรรม สามารถตรวจสอบและอธิบายได้	4.29	0.75	มาก	5
31. ผู้บริหารจัดให้มีระบบการตรวจสอบ ควบคุมการบริหารการเงิน พัสดุ อย่างชัดเจน มีประสิทธิภาพ พร้อมทั้งชี้แจงและให้มีการตรวจสอบจากฝ่ายต่าง ๆ ได้	4.37	0.61	มาก	2
32. ผู้บริหารมีการชี้แจง กฎ ระเบียบหรือแนวปฏิบัติ วินัย การลงโทษแก่บุคลากรในสถานศึกษาให้รับทราบโดยเข้าใจทุกฝ่าย	4.13	0.60	มาก	8

ตาราง 4.5 (ต่อ)

ข้อความ	ระดับความคิดเห็น			อันดับที่
	\bar{x}	S.D.	ความหมาย	
33. ผู้บริหารมีการกล่าวตักเตือน แนะนำบุคลากรที่มีพฤติกรรมไม่เหมาะสมหรือส่อไปในทางที่จะมีการกระทำความผิด	4.06	0.67	มาก	11
34. ผู้บริหารมีการปรับปรุงระบบสารสนเทศภายในสถานศึกษาให้เป็นปัจจุบัน	4.25	0.74	มาก	6
35. ผู้บริหารและบุคลากรของสถานศึกษามีการจัดทำ ขั้นตอน และติดประกาศขั้นตอนของการให้บริการด้านต่าง ๆ กับนักเรียนผู้ปกครองหรือผู้มาติดต่อขอรับบริการได้ทราบในสถานที่ที่เห็นได้ชัดเจน	4.16	0.80	มาก	7
36. ผู้บริหารจัดให้มีการรายงานการใช้จ่ายเงินงบประมาณต่าง ๆ ของสถานศึกษา ต่อผู้มีส่วนเกี่ยวข้องและสาธารณชนทราบอย่างสม่ำเสมอ	4.03	0.59	มาก	12
รวมเฉลี่ย	4.21	0.37	มาก	

จากตาราง 4.5 พบว่า ระดับความคิดเห็นของครูผู้สอนในโรงเรียนมัธยมศึกษาในเขตกรุงเทพมหานคร ประเทศกัมพูชา ที่มีต่อการบริหารสถานศึกษาตามหลักธรรมาภิบาลของผู้บริหารสถานศึกษา ด้านหลักความโปร่งใสโดยรวมอยู่ในระดับมาก ($\bar{x} = 4.21$) เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อพบว่าทุกข้ออยู่ในระดับมากเช่นกัน โดยข้อที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุด คือ ข้อ 25. ผู้บริหารมีการแต่งตั้งคณะกรรมการตรวจสอบงานในแต่ละฝ่ายขึ้นภายในสถานศึกษาอย่างชัดเจน ($\bar{x} = 4.43$) รองลงมาคือ ข้อ 31. ผู้บริหารจัดให้มีระบบการตรวจสอบ ควบคุมการบริหารการเงิน พัสดุ อย่างชัดเจน มีประสิทธิภาพ พร้อมทั้งชี้แจงและให้มีการตรวจสอบจากฝ่ายต่าง ๆ ได้ ($\bar{x} = 4.37$) ส่วนข้อที่มีค่าเฉลี่ยต่ำสุด คือ ข้อ 36. ผู้บริหารจัดให้มีการรายงานการใช้จ่ายเงินงบประมาณต่าง ๆ ของสถานศึกษา ต่อผู้มีส่วนเกี่ยวข้องและสาธารณชนทราบอย่างสม่ำเสมอ ($\bar{x} = 4.03$)

ตาราง 4.6 ค่าเฉลี่ย และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานของการบริหารสถานศึกษาตามหลักธรรมาภิบาล
ของผู้บริหารสถานศึกษาโรงเรียนมัธยมศึกษาในเขตกรุงเทพมหานคร ประเทศไทย
ด้านหลักความมีส่วนร่วม โดยรวมและรายข้อ

ข้อความ	ระดับความคิดเห็น			อันดับที่
	\bar{x}	S.D.	ความหมาย	
ด้านหลักความมีส่วนร่วม				
37. ผู้บริหารมีการกำหนดให้มีการจัดประชุม สัมมนา และพบปะเป็นประจำเพื่อให้บุคลากรและผู้มีส่วนเกี่ยวข้องเข้ามามีส่วนร่วม ในการวางแผนการจัดการศึกษา เป้าหมาย วัตถุประสงค์ พันธกิจ และนโยบายในการจัดการศึกษาของสถานศึกษา	3.88	0.57	มาก	11
38. ผู้บริหารมีการเผยแพร่ข้อมูลข่าวสารต่าง ๆ ผ่านสื่อทางอินเทอร์เน็ต สื่อสิ่งพิมพ์ แผ่นพับ ใบปลิว วารสารและสื่ออื่น ๆ ของสถานศึกษาที่ ถูกต้องครบถ้วนแก่นักเรียน ผู้ปกครองชุมชนหรือผู้มีส่วนเกี่ยวข้องได้รับทราบเป็นระยะ ๆ	4.04	0.57	มาก	7
39. ผู้บริหารเปิด โอกาสและรับฟังข้อคิดเห็นของบุคลากร นักเรียน ประชาชน ตลอดจนหน่วยงานภายนอกต่าง ๆ เพื่อนำมาปรับปรุงการทำงานของสถานศึกษา	4.20	0.67	มาก	2
40. ผู้บริหารเปิด โอกาสให้บุคลากร นักเรียน ชุมชนและผู้มีส่วนเกี่ยวข้องเข้ามามีส่วนร่วมในการวางแผนการบริหารงานของสถานศึกษาได้ตามความเหมาะสม	4.08	0.65	มาก	6
41. ผู้บริหารเปิด โอกาสให้บุคลากร นักเรียน ประชาชนและผู้มีส่วนเกี่ยวข้องได้เข้ามามีส่วนร่วมรับรู้ ในการตัดสินใจในการบริหารงานของสถานศึกษา ได้ตามความเหมาะสม	4.09	0.65	มาก	5

ตาราง 4.6 (ต่อ)

ข้อความ	ระดับความคิดเห็น			อันดับที่
	\bar{x}	S.D.	ความหมาย	
42. ผู้บริหารเปิดโอกาสให้บุคลากร นักเรียน ประชาชนและผู้มีส่วนเกี่ยวข้องได้เข้ามามีส่วนร่วมในการตรวจสอบประเมินผลการบริหารงานของสถานศึกษาได้ตามความเหมาะสม	3.86	0.63	มาก	12
43. ผู้บริหารมีการจัดตั้งผู้รับฟังความคิดเห็นไว้ในสถานที่ยี่ต่าง ๆ เพื่อให้บุคลากร นักเรียน ประชาชนและบุคคลทั่วไปแสดงความคิดเห็นกับการดำเนินงานของสถานศึกษา	4.14	0.65	มาก	4
44. ผู้บริหารส่งเสริมและสนับสนุนให้บุคลากร ที่อยู่ในความรับผิดชอบทำงานเป็นทีมหรือเป็นคณะ	4.39	0.63	มาก	1
45. ผู้บริหารเปิดโอกาสให้ผู้ร่วมงานได้มีส่วนร่วมในการตัดสินใจในการบริหารสถานศึกษาตามความเหมาะสม	4.04	0.62	มาก	7
46. ผู้บริหารเปิดโอกาสให้ผู้ปกครอง ชุมชน คณะกรรมการสถานศึกษาหรือท้องถิ่นเข้ามามีส่วนร่วมในการจัดทำหลักสูตรสถานศึกษา เป็นครุภูมิปัญญาท้องถิ่น	3.94	0.62	มาก	9
47. ผู้บริหารเปิดโอกาสและส่งเสริมให้คณะกรรมการสถานศึกษาได้ปฏิบัติงานตามหน้าที่ที่กำหนดไว้ในพระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ เช่นจัดการประชุมคณะกรรมการสถานศึกษา	3.92	0.62	มาก	10
48. ผู้บริหารมีการประสานความร่วมมือกับหน่วยงานอื่น ๆ ให้เข้ามามีส่วนร่วมในการพัฒนาการศึกษาของสถานศึกษาอย่างสม่ำเสมอ	4.15	0.62	มาก	3
รวมเฉลี่ย	4.06	0.33	มาก	

จากตาราง 4.6 พบว่า ระดับความคิดเห็นของครูผู้สอนในโรงเรียนมัธยมศึกษาในเขตกรุงเทพมหานคร ประเทศกัมพูชา ที่มีต่อการบริหารสถานศึกษาตามหลักธรรมาภิบาลของผู้บริหารสถานศึกษาด้านหลักความมีส่วนร่วม โดยรวมอยู่ในระดับมาก ($\bar{x} = 4.06$) เมื่อพิจารณาเป็น รายข้อ พบว่า ทุกข้ออยู่ในระดับมากเช่นกัน โดยข้อที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุด คือ ข้อ 44. ผู้บริหารส่งเสริมและสนับสนุนให้บุคลากร ที่อยู่ ใน ความรับผิดชอบทำงานเป็นทีมหรือเป็นคณะ ($\bar{x} = 4.39$) รองลงมา คือ ข้อ 39. ผู้บริหารเปิด โอกาสและรับฟังข้อคิดเห็นของบุคลากรนักเรียน ประชาชน ตลอดจนหน่วยงานภายนอกต่างๆ เพื่อนำมาปรับปรุงการทำงานของสถานศึกษา ($\bar{x} = 4.20$) ส่วนข้อที่มีค่าเฉลี่ยต่ำสุด คือ ข้อ 42. ผู้บริหารเปิด โอกาสให้บุคลากร นักเรียน ประชาชนและ ผู้มีส่วนเกี่ยวข้อง ได้เข้ามามีส่วนร่วมในการตรวจสอบ ประเมินผลการบริหารงานของสถานศึกษาได้ตามความเหมาะสม ($\bar{x} = 3.86$)

ตาราง 4.7 ค่าเฉลี่ย และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานของการบริหารสถานศึกษาตามหลักธรรมาภิบาลของผู้บริหารสถานศึกษาโรงเรียนมัธยมศึกษาในเขตกรุงเทพมหานคร ประเทศกัมพูชา ด้านหลักความรับผิดชอบ โดยรวมและรายข้อ

ข้อความ	ระดับความคิดเห็น			อันดับที่
	\bar{x}	S.D.	ความหมาย	
ด้านหลักความรับผิดชอบ				
49. ผู้บริหารมีการชี้แจง ทำความเข้าใจกับบุคลากรเกี่ยวกับวัตถุประสงค์ เป้าหมาย นโยบายของสถานศึกษา และคาดหวังจากการปฏิบัติงานอยู่เสมอ	4.05	0.74	มาก	10
50. ผู้บริหารมีการเสริมสร้างความตระหนักและจิตสำนึกที่ดีให้นักเรียน บุคลากร ชุมชน และท้องถิ่นเกิดความรัก ความศรัทธามีความรับผิดชอบร่วมกันในการดูแลรักษาสถานศึกษา	4.24	0.64	มาก	3
51. ผู้บริหารมีการสื่อสาร การทำความเข้าใจร่วมกันกับฝ่ายต่าง ๆ และรับผิดชอบร่วมกันอย่างชัดเจนในเรื่องเป้าหมายในการปฏิบัติงานของสถานศึกษา	4.14	0.69	มาก	5
52. ผู้บริหารมีวิธีการและขั้นตอนในการจัดสรรทรัพยากรของสถานศึกษาให้แต่ละฝ่ายอย่างชัดเจน	3.84	0.64	มาก	11

ตาราง 4.7 (ต่อ)

ข้อความ	ระดับความคิดเห็น			อันดับที่
	\bar{x}	S.D.	ความหมาย	
53. ผู้บริหารมีการสำรวจ ดูแล เอาใจใส่และให้ความช่วยเหลือ นักเรียนที่ประสบปัญหาในด้านต่าง ๆ เช่น การเรียน ความประพฤติ สุขภาพอนามัย เป็นต้น	3.77	0.63	มาก	12
54. ผู้บริหารมีกระบวนการและขั้นตอนที่ชัดเจน ในการแก้ปัญหาความขัดแย้งที่จะเกิดขึ้นกับฝ่ายต่าง ๆ ของ สถานศึกษา	4.07	0.64	มาก	7
55. ผู้บริหารมีความตั้งใจและเอาใจใส่ ต่อการปฏิบัติงาน ในหน้าที่ของตนและบุคลากรทุกคนในสถานศึกษา	4.06	0.61	มาก	8
56. ผู้บริหารมีการกำหนดมาตรฐานและจัดทำดัชนีชี้วัดผล การปฏิบัติงานของสถานศึกษาแต่ละด้านอย่างชัดเจน	4.23	0.60	มาก	4
57. ผู้บริหารมีการยอมรับกรณีที่มีการตัดสินใจและ ดำเนินการแล้วไม่เกิดผลดี และมีการปรับเปลี่ยนวิธีการ ใหม่ที่ดีอย่างเหมาะสม	4.06	0.62	มาก	8
58. ผู้บริหารมีการให้ขวัญและกำลังใจแก่บุคลากรใน สถานศึกษาในการปฏิบัติงานอย่างเหมาะสม	4.09	0.76	มาก	6
59. ผู้บริหารมีการกำกับ ดูแล การนิเทศ ติดตามบุคลากรของ สถานศึกษาให้สามารถปฏิบัติงานในหน้าที่ที่กำหนดไว้อย่าง จริงจัง	4.43	0.61	มาก	1
60. ผู้บริหารมีการแต่งตั้งคณะกรรมการฝ่ายต่าง ๆ เพื่อติดตาม กำกับ ดูแล การนิเทศ ตรวจสอบ ประเมินผล และรายงานผล การปฏิบัติงานของบุคลากรในสถานศึกษา	4.40	0.58	มาก	2
รวมเฉลี่ย	4.11	0.34	มาก	

จากตาราง 4.7 พบว่า ระดับความคิดเห็นของครูผู้สอนโรงเรียนมัธยมศึกษาในเขตกรุงเทพมหานคร ประเทศกัมพูชา ที่มีต่อการบริหารสถานศึกษาตามหลักธรรมาภิบาลของผู้บริหารสถานศึกษา ด้านหลักความรับผิดชอบโดยรวมอยู่ในระดับมาก ($\bar{x} = 4.11$) เมื่อพิจารณาเป็น รายข้อพบว่า ทุกข้ออยู่ในระดับมากเช่นกัน โดยข้อที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุด คือ ข้อ 59. ผู้บริหารมีการกำกับ ดูแล การนิเทศ ติดตามบุคลากรของสถานศึกษาให้สามารถปฏิบัติงานในหน้าที่ที่กำหนดไว้อย่างจริงจัง ($\bar{x} = 4.43$) รองลงมา คือ ข้อ 60. ผู้บริหารมีการแต่งตั้งคณะกรรมการฝ่ายต่างๆ เพื่อติดตามกำกับ ดูแล การนิเทศ ตรวจสอบ ประเมินผล และรายงานผลการปฏิบัติงานของบุคลากรในสถานศึกษา ($\bar{x} = 4.40$) ส่วนข้อที่มีค่าเฉลี่ยต่ำสุด คือ ข้อ 53. ผู้บริหารมีการสำรวจ ดูแล เอาใจใส่และให้ความช่วยเหลือแก่นักเรียนที่ประสบปัญหาในด้านต่าง ๆ เช่น การเรียน ความประพฤติ สุขภาพอนามัย เป็นต้น ($\bar{x} = 3.77$)

ตาราง 4.8 ค่าเฉลี่ย และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานของการบริหารสถานศึกษาตามหลักธรรมาภิบาลของผู้บริหารสถานศึกษาโรงเรียนมัธยมศึกษาในเขตกรุงเทพมหานคร ประเทศกัมพูชา ด้านหลักความคุ้มค่า โดยรวมและรายข้อ

ข้อความ	ระดับความคิดเห็น			อันดับที่
	\bar{x}	S.D.	ความหมาย	
ด้านหลักความคุ้มค่า				
61. ผู้บริหารมีการมอบหมายงานให้บุคลากรของ สถานศึกษา ตามความรู้ ความถนัด ความสามารถและความเหมาะสม	4.16	0.56	มาก	4
62. ผู้บริหารมีวิธีการและขั้นตอนการใช้งบประมาณอย่าง ประหยัดเป็นระบบที่ชัดเจน รัดกุมและมีการควบคุม การใช้ทรัพยากร วัสดุอุปกรณ์ ให้เกิดประโยชน์สูงสุด อย่างคุ้มค่า	4.09	0.68	มาก	7
63. ผู้บริหารมีการนำเทคโนโลยี และเครื่องมือต่าง ๆ ที่ทันสมัยมาใช้ เพื่อลดขั้นตอนการปฏิบัติงาน ในสถานศึกษาอย่างคุ้มค่า	4.43	0.62	มาก	3

ตาราง 4.8 (ต่อ)

ข้อความ	ระดับความคิดเห็น			อันดับที่
	\bar{x}	S.D.	ความหมาย	
64. ผู้บริหารมีการดำเนินการประกันคุณภาพภายใน และรายงานผลการดำเนินงานในแต่ละปี ให้ผู้ปกครองชุมชนได้ทราบอย่างต่อเนื่อง	4.10	0.98	มาก	6
65. ผู้บริหารมีเวลาบริหารงานอยู่ในสถานศึกษาเป็นส่วนใหญ่และคอยกำกับ ควบคุม ดูแลให้บุคลากรปฏิบัติงานในหน้าที่เต็มความรู้ เพิ่มความสามารถ	3.96	0.58	มาก	11
66. ผู้บริหารสนับสนุนและส่งเสริมให้บุคลากรของสถานศึกษาเข้ารับการฝึกอบรม ศึกษาดูงาน ศึกษาต่อ เพื่อเพิ่มพูนความรู้ความสามารถในการปฏิบัติ	4.48	0.59	มาก	1
67. ผู้บริหารมีการดำเนินการให้บุคลากร นักเรียน มีการใช้ทรัพยากรอย่างคุ้มค่าและเกิดประโยชน์สูงสุด เช่น การใช้น้ำด้วยความประหยัด ปิดไฟเมื่อเลิกใช้งาน เป็นต้น	3.90	0.55	มาก	12
68. ผู้บริหารมีการกำหนดนโยบาย วิสัยทัศน์ เป้าหมาย พันธกิจ และจัดทำคู่มือการปฏิบัติงานที่ชัดเจนของสถานศึกษาเพื่อให้สถานศึกษาเกิดการพัฒนา	4.04	0.57	มาก	10
69. ผู้บริหารมีการวางแผนการใช้อาคารสถานที่ อย่างคุ้มค่าปลอดภัย และเกิดประโยชน์สูงสุด	4.11	0.77	มาก	5
70. ผู้บริหารมีการวางแผนการบริหารเวลาในการจัดการเรียนการสอนและพัฒนาการเรียนอย่างเหมาะสมคุ้มค่า	4.07	0.65	มาก	9
71. ผู้บริหารมีระบบตรวจสอบภายใน มีการจัดทำรายงานการเงินและเผยแพร่แก่สาธารณชนได้รับทราบทุกปี	4.08	0.65	มาก	8
72. ผู้บริหารมีการกำกับ ตรวจสอบ ติดตามประเมินผลการปฏิบัติงานของบุคลากรรวมทั้งนำผลการประเมินไปใช้ในการนิเทศปรับปรุงงานและพัฒนางานของสถานศึกษาอย่างสม่ำเสมอ	4.48	0.58	มาก	1
รวมเฉลี่ย	4.15	0.33	มาก	

จากตาราง 4.8 พบว่า ระดับความคิดเห็นของครูผู้สอนในโรงเรียนมัธยมศึกษาในเขตกรุงเทพมหานคร ประเทศกัมพูชา ที่มีต่อการบริหารสถานศึกษาตามหลักธรรมาภิบาลของผู้บริหารสถานศึกษา ด้านหลักความคุ้มค่าโดยรวมอยู่ในระดับมาก ($\bar{x} = 4.15$) เมื่อพิจารณา เป็นรายข้อพบว่า ทุกข้ออยู่ในระดับมากเช่นกัน โดยข้อที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุด คือ ข้อ 66. ผู้บริหารสนับสนุนและส่งเสริมให้บุคลากรของสถานศึกษาเข้ารับการฝึกอบรม ศึกษาดูงาน ศึกษาต่อ เพื่อเพิ่มพูนความรู้ความสามารถในการปฏิบัติและข้อ 72. ผู้บริหารมีการกำกับ ตรวจสอบ ติดตาม ประเมินผลการปฏิบัติงานของบุคลากรรวมทั้งนำผลการประเมินไป ใช้ในการนิเทศปรับปรุงงานและพัฒนางานของสถานศึกษาอย่างสม่ำเสมอ ($\bar{x} = 4.48$) รองลงมา คือ ข้อ 63. ผู้บริหารมีการนำเทคโนโลยี และเครื่องมือต่าง ๆ ที่ทันสมัยมาใช้ เพื่อลดขั้นตอนการปฏิบัติงาน ในสถานศึกษาอย่างคุ้มค่า ($\bar{x} = 4.43$) ส่วนข้อที่มีค่าเฉลี่ยต่ำสุด คือ ข้อ 67. ผู้บริหารมีการดำเนินการให้บุคลากร นักเรียน มีการใช้ทรัพยากรอย่างคุ้มค่าและเกิดประโยชน์สูงสุด เช่น การใช้น้ำด้วย ความประหยัด ปิดไฟเมื่อเลิกใช้งาน เป็นต้น ($\bar{x} = 3.90$)

ตอนที่ 3 เปรียบเทียบการบริหารสถานศึกษาตามหลักธรรมาภิบาลของผู้บริหารสถานศึกษา โรงเรียนมัธยมศึกษาในเขตกรุงเทพมหานคร ประเทศกัมพูชา จำแนกตาม เพศ ปรากฏผลดังตาราง 4.9

ตาราง 4.9 เปรียบเทียบการบริหารสถานศึกษาตามหลักธรรมาภิบาลของผู้บริหารสถานศึกษา
โรงเรียนมัธยมศึกษาในเขตกรุงเทพมหานคร ประเทศไทย จำแนกตามเพศ โดยรวมและ
รายด้าน

ข้อความ	เพศ				t	P-Value
	ชาย		หญิง			
	\bar{X}	S.D.	\bar{X}	S.D.		
1. หลักนิติธรรม	4.24	0.32	4.24	0.33	0.08	0.932
2. หลักคุณธรรม	4.18	0.29	4.16	0.31	0.50	0.616
3. หลักความโปร่งใส	4.19	0.36	4.25	0.39	1.65	0.100
4. หลักการมีส่วนร่วม	4.06	0.33	4.05	0.33	0.26	0.793
5. หลักความรับผิดชอบ	4.09	0.34	4.14	0.35	1.53	0.127
6. หลักความคุ้มค่า	4.19	0.32	4.10	0.34	2.49*	0.013
รวมเฉลี่ย	4.16	0.28	4.16	0.30	0.06	0.952

* มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

จากตาราง 4.9 พบว่า ครูผู้สอนที่มีเพศต่างกันมีความคิดเห็นต่อการบริหารสถานศึกษาตามหลักธรรมาภิบาลของผู้บริหารสถานศึกษา โรงเรียนมัธยมศึกษาในเขตกรุงเทพมหานคร ประเทศไทย โดยรวมไม่แตกต่างกัน เมื่อพิจารณาเป็นรายด้าน พบว่า ด้านหลักความคุ้มค่าแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 ส่วนด้านอื่น ไม่แตกต่างกัน

ตอนที่ 4 วิเคราะห์เปรียบเทียบการบริหารสถานศึกษาตามหลักธรรมาภิบาลของผู้บริหารสถานศึกษา โรงเรียนมัธยมศึกษาในเขตกรุงเทพมหานคร ประเทศไทย จำแนกตาม อายุ ระดับการศึกษา และประสบการณ์ ปรากฏผลดังตาราง 4.10

ตาราง 4.10 เปรียบเทียบการบริหารสถานศึกษาตามหลักธรรมาภิบาลของผู้บริหารสถานศึกษา
โรงเรียนมัธยมศึกษาในเขตกรุงเทพมหานคร ประเทศกัมพูชา จำแนกตามอายุ โดยรวมและ
รายด้าน

ข้อความ	อายุ						F	P-Value
	ต่ำกว่า 30 ปี		30-45 ปี		มากกว่า 45 ปี			
	\bar{x}	S.D.	\bar{x}	S.D.	\bar{x}	S.D.		
1. หลักนิติธรรม	4.30	0.31	4.24	0.32	4.20	0.34	2.02	0.134
2. หลักคุณธรรม	4.24	0.27	4.18	0.29	4.12	0.32	3.08*	0.047
3. หลักความโปร่งใส	4.27	0.35	4.20	0.36	4.20	0.40	0.83	0.434
4. หลักการมีส่วนร่วม	4.12	0.34	4.05	0.32	4.03	0.32	0.83	0.243
5. หลักความรับผิดชอบ	4.11	0.37	4.11	0.33	4.11	0.35	0.01	0.98
6. หลักความคุ้มค่า	4.26	0.30	4.18	0.33	4.04	0.34	10.65**	0.000
รวมเฉลี่ย	4.22	0.27	4.16	0.28	4.12	0.30	2.32	0.100

* มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

** มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01

จากตาราง 4.10 พบว่า ครูผู้สอนที่มีอายุต่างกันมีความคิดเห็นต่อการบริหารสถานศึกษาตามหลักธรรมาภิบาลของผู้บริหารสถานศึกษาโรงเรียนมัธยมศึกษาในเขตกรุงเทพมหานคร ประเทศกัมพูชา โดยรวมไม่แตกต่างกัน เมื่อพิจารณาเป็นรายด้าน พบว่า ด้านหลักความคุ้มค่าแตกต่างอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 ส่วนด้านอื่น ๆ ไม่แตกต่างกัน

เมื่อพบความแตกต่างอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติในด้านหลักความคุ้มค่า จึงทำการเปรียบเทียบเป็นรายคู่ด้วยวิธีการของเซฟเฟ่ ดังตาราง 4.11- 4.12 ดังนี้

ตาราง 4.11 เปรียบเทียบการบริหารสถานศึกษาตามหลักธรรมาภิบาลของผู้บริหารสถานศึกษา
โรงเรียนมัธยมศึกษาในเขตกรุงเทพมหานคร ประเทศไทย จำแนกตามอายุ ด้านหลัก
คุณธรรมเป็นรายคู่

อายุ	\bar{x}	ต่ำกว่า 30 ปี	30-45 ปี	มากกว่า 45 ปี
		4.24	4.18	4.12
ต่ำกว่า 30 ปี	4.24	-	.060	.114*
30-45 ปี	4.18		-	.054
มากกว่า 45 ปี	4.12			-

* มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

จากตาราง 4.11 เมื่อทดสอบรายคู่ พบว่า ครูผู้สอนที่มีอายุต่ำกว่า 30 ปี กับครูผู้สอนที่มีอายุมากกว่า 45 ปี มีความคิดเห็นต่อการบริหารสถานศึกษาตามหลักธรรมาภิบาลของผู้บริหารสถานศึกษาแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 โดยครูที่อายุต่ำกว่า 30 ปีมีค่าเฉลี่ยสูงกว่า ส่วนคู่อื่นไม่แตกต่างกัน

ตาราง 4.12 เปรียบเทียบการบริหารสถานศึกษาตามหลักธรรมาภิบาลของผู้บริหารสถานศึกษา
โรงเรียนมัธยมศึกษาในเขตกรุงเทพมหานคร ประเทศไทย จำแนกตามอายุ ด้านหลัก
ความคุ้มค่าเป็นรายคู่

อายุ	\bar{x}	ต่ำกว่า 30 ปี	30-45 ปี	มากกว่า 45 ปี
		4.26	4.18	4.04
ต่ำกว่า 30 ปี	4.26	-	.081	.221*
30-45 ปี	4.18		-	.139*
มากกว่า 45 ปี	4.04			-

* มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

จากตาราง 4.12 เมื่อทดสอบรายคู่ พบว่า ครูผู้สอนที่มีอายุต่ำกว่า 30 ปี กับครูผู้สอนที่มีอายุมากกว่า 45 ปี และครูผู้สอนที่มีอายุ 30-45 ปี กับครูผู้สอนที่มีอายุมากกว่า 45 ปี มีความคิดเห็นต่อการบริหารสถานศึกษาตามหลักธรรมาภิบาลของผู้บริหารสถานศึกษาแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 โดยครูที่มีอายุต่ำกว่า 30 ปีมีค่าเฉลี่ยสูงกว่า ส่วนคู่อื่น ไม่แตกต่างกัน

ตาราง 4.13 เปรียบเทียบการบริหารสถานศึกษาตามหลักธรรมาภิบาลของผู้บริหารสถานศึกษา โรงเรียนมัธยมศึกษาในเขตกรุงเทพมหานคร จำแนกตามระดับการศึกษา โดยรวมและรายด้าน

ข้อความ	ระดับการศึกษา						F	P-Value
	ต่ำกว่าปริญญาตรี		ปริญญาตรี		สูงกว่าปริญญาตรี			
	\bar{x}	S.D.	\bar{x}	S.D.	\bar{x}	S.D.		
1. หลักนิติธรรม	4.32	0.29	4.23	0.32	4.20	0.34	2.58	0.077
2. หลักคุณธรรม	4.25	0.26	4.18	0.29	4.11	0.33	3.76*	0.024
3. หลักความโปร่งใส	4.28	0.33	4.21	0.36	4.17	0.42	1.32	0.266
4. หลักการมีส่วนร่วม	4.14	0.34	4.06	0.36	4.01	0.33	2.62	0.074
5. หลักความรับผิดชอบ	4.13	0.35	4.10	0.34	4.11	0.35	0.19	0.823
6. หลักความคุ้มค่า	4.28	0.30	4.15	0.32	4.06	0.35	7.52*	0.002
รวมเฉลี่ย	4.23	0.25	4.15	0.28	4.11	0.32	3.13*	0.045

* มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

** มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01

จากตาราง 4.13 พบว่า ครูผู้สอนที่มีระดับการศึกษาต่างกันมีความคิดเห็นต่อบทบาทของการบริหารสถานศึกษาตามหลักธรรมาภิบาลของผู้บริหารสถานศึกษา โรงเรียนมัธยมศึกษาในเขตกรุงเทพมหานคร ประเทศกัมพูชา โดยรวมแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 เมื่อพิจารณาเป็นรายด้าน พบว่า ด้านหลักคุณธรรมแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 และด้านหลักความคุ้มค่า แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 ส่วนข้ออื่น ๆ ไม่แตกต่างกัน

เมื่อพบความแตกต่างอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติทั้งโดยรวม ในด้านหลักคุณธรรม และด้านความคุ้มค่าจึงทำการเปรียบเทียบเป็นรายคู่ด้วยวิธีการของเซฟเฟ่ ดังตาราง 4.14-4.16 ดังนี้

ตาราง 4.14 เปรียบเทียบการบริหารสถานศึกษาตามหลักธรรมาภิบาลของผู้บริหารสถานศึกษา
โรงเรียนมัธยมศึกษาในเขตกรุงเทพมหานคร ประเทศกัมพูชา จำแนกตามระดับการศึกษา
โดยรวมเป็นรายคู่

ระดับการศึกษา	\bar{x}	ต่ำกว่าปริญญาตรี	ปริญญาตรี	สูงกว่าปริญญาตรี
		4.23	4.15	4.11
ต่ำกว่าปริญญาตรี	4.23	-	.078	.124*
ปริญญาตรี	4.15		-	.046
สูงกว่าปริญญาตรี	4.11			-

* มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

จากตาราง 4.14 เมื่อทดสอบรายคู่ พบว่า ครูผู้สอนที่มีระดับการศึกษาต่ำกว่าปริญญาตรี กับครูผู้สอนที่มีระดับการศึกษาสูงกว่าปริญญาตรี มีความคิดเห็นต่อการบริหารสถานศึกษาตามหลักธรรมาภิบาลของผู้บริหารสถานศึกษา แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 โดยครูที่มีระดับการศึกษาต่ำกว่าปริญญาตรีมีค่าเฉลี่ยสูงกว่า ส่วนคู่อื่นไม่แตกต่างกัน

ตาราง 4.15 เปรียบเทียบการบริหารสถานศึกษาตามหลักธรรมาภิบาลของผู้บริหารสถานศึกษา
โรงเรียนมัธยมศึกษาในเขตกรุงเทพมหานคร ประเทศกัมพูชา จำแนกตามระดับการศึกษา
ด้านหลักคุณธรรมเป็นรายคู่

ระดับการศึกษา	\bar{x}	ต่ำกว่าปริญญาตรี	ปริญญาตรี	สูงกว่าปริญญาตรี
		4.25	4.18	4.11
ต่ำกว่าปริญญาตรี	4.25	-	.074	.141*
ปริญญาตรี	4.18		-	.066
สูงกว่าปริญญาตรี	4.11			-

* มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

จากตาราง 4.14 เมื่อทดสอบรายคู่ พบว่า ครูผู้สอนที่มีระดับการศึกษาต่ำกว่าปริญญาตรี กับครูผู้สอนที่มีระดับการศึกษาสูงกว่าปริญญาตรี มีความคิดเห็นต่อการบริหารสถานศึกษาตาม หลักธรรมาภิบาลของผู้บริหารสถานศึกษาแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 โดยครู ที่มีระดับการศึกษาต่ำกว่าปริญญาตรีมีค่าเฉลี่ยสูงกว่า ส่วนคู่อื่น ๆ ไม่แตกต่างกัน

ตาราง 4.16 เปรียบเทียบการบริหารสถานศึกษาตามหลักธรรมาภิบาลของผู้บริหารสถานศึกษา โรงเรียนมัธยมศึกษาในเขตกรุงเทพมหานคร ประเทศกัมพูชา จำแนกตามระดับการศึกษา ด้านหลักความคุ้มค่าเป็นรายคู่

ระดับการศึกษา	\bar{x}	ต่ำกว่าปริญญาตรี	ปริญญาตรี	สูงกว่าปริญญาตรี
		4.28	4.15	4.06
ต่ำกว่าปริญญาตรี	4.28	-	.125*	.222*
ปริญญาตรี	4.15		-	.096
สูงกว่าปริญญาตรี	4.06			-

* มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

จากตาราง 4.15 เมื่อทดสอบรายคู่ พบว่า ครูผู้สอนที่มีระดับการศึกษาต่ำกว่าปริญญาตรี กับครูผู้สอนที่มีระดับการศึกษาสูงกว่าปริญญาตรี มีความคิดเห็นต่อการบริหารสถานศึกษาตาม หลักธรรมาภิบาลของผู้บริหารสถานศึกษาแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 โดยครู ที่มีระดับการศึกษาต่ำกว่าปริญญาตรีมีค่าเฉลี่ยสูงกว่า ส่วนคู่อื่น ๆ ไม่แตกต่างกัน

ตาราง 4.17 เปรียบเทียบการบริหารสถานศึกษาตามหลักธรรมาภิบาลของผู้บริหารสถานศึกษา
โรงเรียนมัธยมศึกษาในเขตกรุงเทพมหานคร ประเทศกัมพูชา จำแนกตามประสบการณ์
ในการปฏิบัติงาน โดยรวมและรายด้าน

ข้อความ	ประสบการณ์ในการปฏิบัติงาน						F	P-Value
	ต่ำกว่า 5 ปี		5-10 ปี		มากกว่า 10 ปี			
	\bar{x}	S.D.	\bar{x}	S.D.	\bar{x}	S.D.		
1. หลักนิติธรรม	4.28	0.31	4.24	0.32	4.21	0.33	1.13	0.324
2. หลักคุณธรรม	4.23	0.28	4.17	0.29	4.13	0.32	2.86	0.58
3. หลักความโปร่งใส	4.25	0.33	4.19	0.37	4.21	0.40	0.82	0.441
4. หลักการมีส่วนร่วม	4.10	0.34	4.05	0.32	4.04	0.32	0.93	0.393
5. หลักความรับผิดชอบ	4.11	0.36	4.10	0.33	4.12	0.35	0.13	0.878
6. หลักความคุ้มค่า	4.25	0.31	4.17	0.33	4.05	0.33	9.05**	0.000
รวมเฉลี่ย	4.20	0.27	4.15	0.29	4.13	0.30	1.74	0.176

** มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01

จากตาราง 4.17 พบว่า ครูผู้สอนที่มีประสบการณ์ในการปฏิบัติงานต่างกันมีความคิดเห็นต่อการบริหารสถานศึกษาตามหลักธรรมาภิบาลของผู้บริหารสถานศึกษาโรงเรียนมัธยมศึกษาในเขตกรุงเทพมหานคร ประเทศกัมพูชา โดยรวมไม่แตกต่างกัน เมื่อพิจารณาเป็นรายด้าน พบว่าหลักความคุ้มค่า แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 ส่วนข้ออื่น ๆ ไม่แตกต่างกัน เมื่อพบความแตกต่างอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติทั้งโดยรวม หลักคุณธรรม และหลักความคุ้มค่าจึงทำการเปรียบเทียบเป็นรายคู่ด้วยวิธีการของเซฟเฟ่ ดังตาราง 4.18 ดังนี้

ตาราง 4.18 เปรียบเทียบการบริหารสถานศึกษาตามหลักธรรมาภิบาลของผู้บริหารสถานศึกษา
โรงเรียนมัธยมศึกษาในเขตกรุงเทพมหานคร ประเทศกัมพูชา จำแนกตามประสบการณ์ใน
การปฏิบัติงาน หลักความคุ้มค่าเป็นรายคู่

ประสบการณ์ในการ ปฏิบัติงาน	\bar{x}	ต่ำกว่า 5 ปี	5-10 ปี	มากกว่า 10 ปี
		4.25	4.17	4.05
ต่ำกว่า 5 ปี	4.25	-	.076	.193*
5-10 ปี	4.17		-	.121*
มากกว่า 10 ปี	4.05			-

* มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

จากตาราง 4.18 เมื่อทดสอบรายคู่ พบว่า ครูผู้สอนที่มีประสบการณ์ในการปฏิบัติงานต่ำกว่า 5 ปี กับครูผู้สอนที่มีประสบการณ์ในการปฏิบัติงานมากกว่า 10 ปี และครูผู้สอนที่มีประสบการณ์ในการปฏิบัติงาน 5-10 ปี กับครูผู้สอนที่มีประสบการณ์ในการปฏิบัติงานมากกว่า 10 ปี มีความคิดเห็นต่อการบริหารสถานศึกษาตามหลักธรรมาภิบาลของผู้บริหารสถานศึกษาแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 โดยครูที่มีประสบการณ์ในการปฏิบัติงานต่ำกว่า 5 ปีมีค่าเฉลี่ยสูงกว่าส่วนคู่อื่น ไม่แตกต่างกัน

ตอนที่ 5 ความคิดเห็นและข้อเสนอแนะเพิ่มเติมของครูผู้สอนที่มีต่อการบริหารสถานศึกษาตามหลักธรรมาภิบาลของผู้บริหารสถานศึกษา โรงเรียนมัธยมศึกษาในเขตกรุงเทพมหานคร ประเทศกัมพูชา ปรากฏผลดังตาราง 4.19 - 4.24 ดังนี้

ตาราง 4.19 จำนวนและร้อยละความคิดเห็นและข้อเสนอแนะของครูผู้สอน เกี่ยวกับการบริหารสถานศึกษาตามหลักธรรมาภิบาลของผู้บริหารสถานศึกษามัธยมศึกษา โรงเรียนมัธยมศึกษาในเขตกรุงเทพมหานคร ประเทศกัมพูชา ด้านหลักนิติธรรม

ความคิดเห็นและข้อเสนอแนะ	จำนวน (คน) n = 183	ร้อยละ
1. ควรมีความยุติธรรมในการตัดสินตามกฎระเบียบที่ถูกต้อง	55	30.05
2. ควรดูแลบุคลากรในสายสอนให้มีความมุ่งมั่นในการจัดการสอนตามแผนให้ชัดเจนมองเห็นได้	50	27.32
3. ควรรับฟังความคิดเห็นของบุคลากรให้มากขึ้นเกี่ยวกับในเรื่องการทำงาน	40	21.86
4. ควรพิจารณาความดีความชอบโดยคำนึงถึงผลการปฏิบัติงานเป็นหลักและยึดตามกฎหมาย กฎระเบียบของสถานศึกษาเป็นหลัก โดยไม่เลือกปฏิบัติ	38	20.77

จากตาราง 4.19 พบว่า ความคิดเห็นและข้อเสนอแนะของครูผู้สอน เกี่ยวกับการบริหารสถานศึกษาตามหลักธรรมาภิบาลของผู้บริหารสถานศึกษามัธยมศึกษา โรงเรียนมัธยมศึกษาในเขตกรุงเทพมหานคร ประเทศกัมพูชา ด้านหลักนิติธรรม ประเด็นที่มีผู้เสนอแนะมากที่สุด คือ ควรมีความยุติธรรมในการตัดสินตามกฎระเบียบที่ถูกต้อง คิดเป็นร้อยละ 30.05 รองลงมา คือ ควรดูแลบุคลากรในสายสอนให้มีความมุ่งมั่นในการจัดการสอนตามแผนให้ชัดเจนมองเห็นได้ คิดเป็นร้อยละ 27.32 และควรรับฟังความคิดเห็นของบุคลากรให้มากขึ้นเกี่ยวกับในเรื่องการทำงาน คิดเป็นร้อยละ 21.86 ตามลำดับ

ตาราง 4.20 จำนวนและร้อยละความคิดเห็นและข้อเสนอแนะของครูผู้สอน เกี่ยวกับการบริหารสถานศึกษาตามหลักธรรมาภิบาลของผู้บริหารสถานศึกษามัธยมศึกษา โรงเรียนมัธยมศึกษาในเขตกรุงเทพมหานคร ประเทศกัมพูชา ด้านหลักคุณธรรม

ความคิดเห็นและข้อเสนอแนะ	จำนวน (คน) n = 243	ร้อยละ
1. ควรจัดสรรค่าครองชีพให้กับบุคลากรอย่างเป็นธรรม	67	27.57
2. ควรพัฒนาบุคลากรให้มีคุณธรรมในจิตใจให้มากขึ้น ลดความหึงเหี่ยวต่าง ๆ ตามปรัชญาของโรงเรียน	60	24.69
3. ผู้บริหารควรจัดทำใบประกาศหรือให้รางวัลแก่บุคลากรที่ปฏิบัติหน้าที่ด้วยความเสียสละเอื้อเฟื้อและมีน้ำใจ เพื่อประโยชน์ส่วนรวม และประชาชนทั่วไป	59	24.28
4. ควรยกเลิกระบบอุปถัมภ์ และพิจารณาตามผลงานและความสามารถแก่บุคลากรทุก ๆ คน	57	23.46

จากตาราง 4.20 พบว่า ความคิดเห็นและข้อเสนอแนะของครูผู้สอน เกี่ยวกับการบริหารสถานศึกษาตามหลักธรรมาภิบาลของผู้บริหารสถานศึกษามัธยมศึกษา โรงเรียนมัธยมศึกษาในเขตกรุงเทพมหานคร ประเทศกัมพูชา ด้านหลักคุณธรรม ประเด็นที่มีผู้เสนอแนะมากที่สุด คือ ควรจัดสรรค่าครองชีพให้กับบุคลากรอย่างเป็นธรรม คิดเป็นร้อยละ 27.57 รองลงมา คือ ควรพัฒนาบุคลากรให้มีคุณธรรมในจิตใจให้มากขึ้น ลดความหึงเหี่ยวต่าง ๆ ตามปรัชญาของโรงเรียน คิดเป็นร้อยละ 24.69 และผู้บริหารควรจัดทำใบประกาศหรือให้รางวัลแก่บุคลากรที่ปฏิบัติหน้าที่ด้วยความเสียสละเอื้อเฟื้อและมีน้ำใจ เพื่อประโยชน์ส่วนรวม และประชาชนทั่วไปคิดเป็นร้อยละ 24.28 ตามลำดับ

ตาราง 4.21 จำนวนและร้อยละความคิดเห็นและข้อเสนอแนะของครูผู้สอน เกี่ยวกับการบริหารสถานศึกษาตามหลักธรรมาภิบาลของผู้บริหารสถานศึกษามัธยมศึกษา โรงเรียนมัธยมศึกษาในเขตกรุงเทพมหานคร ประเทศกัมพูชา ด้านหลักความ โปร่งใส

ความคิดเห็นและข้อเสนอแนะ	จำนวน (คน) n = 239	ร้อยละ
1. ควรมอบหมายภาระงานตามความรู้ ความสามารถให้บุคลากรรับผิดชอบเท่าเทียมกัน	80	33.47
2. ควรดำเนินการจัดซื้อวัสดุ อุปกรณ์ให้เป็นไปตามความประสงค์ของผู้สอนและมีการรายงานผลการใช้จ่ายเงินและจัดทำรายงานผลการดำเนินงานประจำปีเสนอผู้ที่มีส่วนเกี่ยวข้องและเปิดเผยต่อสาธารณชน	65	27.20
3. ควรจัดสรรงบประมาณด้านต่าง ๆ ให้เหมาะสมและครอบคลุมภารกิจของหน่วยงานต่าง ๆ	54	22.60
4. ควรมีการบริหารงานอย่างโปร่งใส ไม่มีการทุจริตคอร์รัปชัน	40	16.73

จากตาราง 4.21 พบว่า ความคิดเห็นและข้อเสนอแนะของครูผู้สอน เกี่ยวกับการบริหารสถานศึกษาตามหลักธรรมาภิบาลของผู้บริหารสถานศึกษามัธยมศึกษา โรงเรียนมัธยมศึกษาในเขตกรุงเทพมหานคร ประเทศกัมพูชา ด้านหลักความ โปร่งใส ประเด็นที่มีผู้เสนอแนะมากที่สุด คือ ควรมอบหมายภาระงานตามความรู้ ความสามารถให้บุคลากรรับผิดชอบเท่าเทียมกัน คิดเป็นร้อยละ 33.47 รองลงมา คือ ควรดำเนินการจัดซื้อวัสดุ อุปกรณ์ให้เป็นไปตามความประสงค์ของผู้สอนและมีการรายงานผลการใช้จ่ายเงินและจัดทำรายงานผลการดำเนินงานประจำปีเสนอผู้ที่มีส่วนเกี่ยวข้องและเปิดเผยต่อสาธารณชน คิดเป็นร้อยละ 27.20 และ ควรจัดสรรงบประมาณด้านต่าง ๆ ให้เหมาะสมและครอบคลุมภารกิจของหน่วยงานต่าง ๆ คิดเป็นร้อยละ 22.60 ตามลำดับ

ตาราง 4.22 จำนวนและร้อยละความคิดเห็นและข้อเสนอแนะของครูผู้สอน เกี่ยวกับการบริหารสถานศึกษาตามหลักธรรมาภิบาลของผู้บริหารสถานศึกษามัธยมศึกษา โรงเรียนมัธยมศึกษาในเขตกรุงเทพมหานคร ประเทศกัมพูชา ด้านหลักการมีส่วนร่วม

ความคิดเห็นและข้อเสนอแนะ	จำนวน (คน) n = 228	ร้อยละ
1. ควรเปิดโอกาสให้บุคลากรมีส่วนร่วมในการประเมินผลการปฏิบัติงาน	62	27.20
2. ควรให้บุคลากรทุกคนได้รับฟังแนวนโยบายจากผู้บริหารให้มากขึ้น และเปิดโอกาสให้บุคลากรมีส่วนร่วมในการพัฒนาและชี้แจงข้อกำหนดต่าง ๆ บ้าง	60	26.31
3. ควรจัดให้บุคลากรมีประสบการณ์ในสังคม เช่น อบรมนอกสถานที่ และศึกษาดูงานภายนอก	56	24.56
4. ควรเปิดโอกาสให้บุคลากรและผู้ที่มีส่วนเกี่ยวข้องมีส่วนร่วมในการดำเนินงาน หรือปฏิบัติงานตามอำนาจหน้าที่อย่างครบถ้วน	50	21.93

จากตาราง 4.22 พบว่า ความคิดเห็นและข้อเสนอแนะของครูผู้สอน เกี่ยวกับการบริหารสถานศึกษาตามหลักธรรมาภิบาลของผู้บริหารสถานศึกษามัธยมศึกษา โรงเรียนมัธยมศึกษาในเขตกรุงเทพมหานคร ประเทศกัมพูชา ด้านหลักการมีส่วนร่วม ประเด็นที่มีผู้เสนอแนะมากที่สุด คือ ควรเปิดโอกาสให้บุคลากรมีส่วนร่วมในการประเมินผลการปฏิบัติงาน คิดเป็นร้อยละ 27.20 รองลงมา คือ ควรให้บุคลากรทุกคนได้รับฟังแนวนโยบายจากผู้บริหารให้มากขึ้น และเปิดโอกาสให้บุคลากรมีส่วนร่วมในการพัฒนาและชี้แจงข้อกำหนดต่าง ๆ บ้าง คิดเป็นร้อยละ 26.31 และ ควรจัดให้บุคลากรมีประสบการณ์ในสังคม เช่น อบรมนอกสถานที่ และศึกษาดูงานภายนอก คิดเป็นร้อยละ 24.56 ตามลำดับ

ตาราง 4.23 จำนวนและร้อยละความคิดเห็นและข้อเสนอแนะของครูผู้สอน เกี่ยวกับการบริหารสถานศึกษาตามหลักธรรมาภิบาลของผู้บริหารสถานศึกษามัธยมศึกษา โรงเรียนมัธยมศึกษาในเขตกรุงเทพมหานคร ประเทศกัมพูชา ด้านหลักความรับผิดชอบ

ความคิดเห็นและข้อเสนอแนะ	จำนวน (คน) n = 297	ร้อยละ
1. ควรมีการประเมินผลการปฏิบัติงานที่รับผิดชอบอย่างต่อเนื่อง เพื่อให้บุคลากรมีความเชี่ยวชาญเพิ่มมากขึ้น ควรให้ค่าตอบแทนเป็นพิเศษสำหรับบุคลากรที่มีความรับผิดชอบในการปฏิบัติงานสูง	89	29.97
2. ควรให้รางวัลสำหรับบุคลากรที่ทำงานนอกเหนือจากหน้าที่ที่รับผิดชอบ	80	26.93
3. ควรที่จะมอบหมายงานในหน้าที่ความรับผิดชอบให้ชัดเจน และเหมาะสมกับตำแหน่งงาน	68	22.90
4. ควรดำเนินการแก้ไขปรับปรุงข้อบกพร่อง ตามรายงานผลการตรวจสอบและผลการประเมินจากฝ่ายตรวจสอบอย่างจริงจังและมีการตรวจสอบผลการพัฒนาการศึกษาตามภารกิจที่รับผิดชอบ	60	20.20

จากตาราง 4.23 พบว่า ความคิดเห็นและข้อเสนอแนะของครูผู้สอน เกี่ยวกับการบริหารสถานศึกษาตามหลักธรรมาภิบาลของผู้บริหารสถานศึกษามัธยมศึกษา โรงเรียนมัธยมศึกษาในเขตกรุงเทพมหานคร ประเทศกัมพูชา ด้านหลักความรับผิดชอบ ประเด็นที่มีผู้เสนอแนะมากที่สุด คือ ควรดำเนินการแก้ไขปรับปรุงข้อบกพร่อง ตามรายงานผลการตรวจสอบและผลการประเมินจากฝ่ายตรวจสอบอย่างจริงจังและมีการตรวจสอบผลการพัฒนาการศึกษาตามภารกิจที่รับผิดชอบ คิดเป็นร้อยละ 20.20 รองลงมา คือ ควรมีการประเมินผลการปฏิบัติงานที่รับผิดชอบอย่างต่อเนื่อง เพื่อให้บุคลากรมีความเชี่ยวชาญเพิ่มมากขึ้น ควรให้ค่าตอบแทนเป็นพิเศษสำหรับบุคลากรที่มีความรับผิดชอบในการปฏิบัติงานสูง คิดเป็นร้อยละ 26.93 และควรที่จะมอบหมายงานในหน้าที่ความรับผิดชอบให้ชัดเจน และเหมาะสมกับตำแหน่งงาน คิดเป็นร้อยละ 22.90 ตามลำดับ

ตาราง 4.24 จำนวนและร้อยละความคิดเห็นและข้อเสนอแนะของครูผู้สอน เกี่ยวกับการบริหารสถานศึกษาตามหลักธรรมาภิบาลของผู้บริหารสถานศึกษามัธยมศึกษา โรงเรียนมัธยมศึกษาในเขตกรุงเทพมหานคร ประเทศกัมพูชา ด้านหลักความคุ้มค่า

ความคิดเห็นและข้อเสนอแนะ	จำนวน (คน) n = 243	ร้อยละ
1. ควรส่งเสริมให้บุคลากรมีการศึกษาต่อสูงขึ้น เพื่อกลับมาปฏิบัติงานได้อย่างมีประสิทธิภาพ	59	24.28
2. ควรมีการรักษาและซ่อมแซมครุภัณฑ์ต่าง ๆ ให้อยู่ในสภาพใช้งานได้ดีเสมอ	54	22.22
3. มีการวางแผน ส่งเสริม สนับสนุนให้ใช้ทรัพยากรที่มีอยู่ในท้องถิ่น เช่น ภูมิปัญญาท้องถิ่น ทรัพย์สิน วัสดุอุปกรณ์ ฯลฯ มาใช้ให้เป็นประโยชน์สูงสุดในการดำเนินงาน	49	20.16
4. ผู้บริหารควรมีวิธีหรือออกคำสั่งในการดูแลรักษา และใช้ประโยชน์จาก วัสดุ ครุภัณฑ์ อาคารสถานที่ของสถานศึกษา อย่างประหยัดและคุ้มค่า	47	19.34
5. ผู้บริหารต้องจัดสรรตำแหน่งบุคลากรให้เหมาะสมในการปฏิบัติหน้าที่	34	14.00

จากตาราง 4.24 พบว่า ความคิดเห็นและข้อเสนอแนะของครูผู้สอน เกี่ยวกับการบริหารสถานศึกษาตามหลักธรรมาภิบาลของผู้บริหารสถานศึกษามัธยมศึกษา โรงเรียนมัธยมศึกษาในเขตกรุงเทพมหานคร ประเทศกัมพูชา ด้านหลักความคุ้มค่า ประเด็นที่มีผู้เสนอแนะมากที่สุด คือ ควรส่งเสริมให้บุคลากรมีการศึกษาต่อสูงขึ้น เพื่อกลับมาปฏิบัติงานได้อย่างมีประสิทธิภาพ คิดเป็นร้อยละ 24.28 รองลงมา คือ ควรมีการรักษาและซ่อมแซมครุภัณฑ์ต่าง ๆ ให้อยู่ในสภาพใช้งานได้ดีเสมอ คิดเป็นร้อยละ 22.22 และ มีการวางแผน ส่งเสริม สนับสนุนให้ใช้ทรัพยากรที่มีอยู่ในท้องถิ่น เช่น ภูมิปัญญาท้องถิ่น ทรัพย์สิน วัสดุอุปกรณ์ ฯลฯ มาใช้ให้เป็นประโยชน์สูงสุดในการดำเนินงาน คิดเป็นร้อยละ 20.16 ตามลำดับ

บทที่ 5

สรุป และ อภิปรายผล

ในการวิจัยครั้งนี้ เป็นการศึกษาการบริหารสถานศึกษาตามหลักธรรมาภิบาลของผู้บริหารสถานศึกษาโรงเรียนมัธยมศึกษาในเขตกรุงเทพมหานคร ประเทศไทย ซึ่งสรุปผล อภิปรายผลและข้อเสนอแนะ ตามลำดับดังต่อไปนี้

1. ความมุ่งหมายของการวิจัย
2. สมมติฐานของการวิจัย
3. วิธีดำเนินงานวิจัย
4. สรุปผลการวิจัย
5. อภิปรายผลการวิจัย
6. ข้อเสนอแนะ
 - 6.1 ข้อเสนอแนะในการนำไปใช้
 - 6.2 ข้อเสนอแนะเพื่อการวิจัยครั้งต่อไป

ความมุ่งหมายของการวิจัย

1. เพื่อศึกษาการบริหารสถานศึกษาตามหลักธรรมาภิบาลของผู้บริหารสถานศึกษาโรงเรียนมัธยมศึกษาในเขตกรุงเทพมหานคร ประเทศไทย
2. เพื่อเปรียบเทียบความคิดเห็นของครูผู้สอนต่อการบริหารสถานศึกษาตามหลักธรรมาภิบาลของผู้บริหารสถานศึกษาโรงเรียนมัธยมศึกษาในเขตกรุงเทพมหานคร ประเทศไทย โดยจำแนกตาม เพศ อายุ ระดับการศึกษา และประสบการณ์ในการปฏิบัติงาน

สมมติฐานของการวิจัย

ครูผู้สอนที่มีเพศ อายุ ระดับการศึกษา และประสบการณ์ในการปฏิบัติงานต่างกัน มีความคิดเห็นต่อการบริหารสถานศึกษาตามหลักธรรมาภิบาลของผู้บริหารสถานศึกษาโรงเรียนมัธยมศึกษาในเขตกรุงเทพมหานคร ประเทศไทย แตกต่างกัน

วิธีดำเนินงานวิจัย

1. ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง

ประชากรที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้ ได้แก่ ครูผู้สอน โรงเรียนมัธยมศึกษา ปี 1-6 ใน 29 โรงเรียนในเขตกรุงเทพมหานคร ประเทศกัมพูชา ปีการศึกษา 2556 จำนวน 4,355 คน โดยกำหนดขนาดกลุ่มตัวอย่างตามตารางเจซีและมอร์แกน ได้ขนาดของกลุ่มตัวอย่าง จำนวน 354 คน แล้วทำการสุ่มให้กระจายไปตามโรงเรียนต่าง ๆ อย่างเป็นสัดส่วน ด้วยวิธีสุ่มอย่างง่าย

2. เครื่องมือที่ใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูล

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้ คือ แบบสอบถาม แบ่งออกเป็น 3 ตอน ตอนที่ 1 เป็นแบบสอบถามเกี่ยวกับสถานภาพของผู้ตอบแบบสอบถามมีลักษณะเป็นแบบตรวจสอบรายการ ตอนที่ 2 เป็นแบบสอบถามเกี่ยวกับการบริหารสถานศึกษาตามหลักธรรมาภิบาลของผู้บริหารสถานศึกษา โรงเรียนมัธยมศึกษาในเขตกรุงเทพมหานคร ประเทศกัมพูชา มีลักษณะเป็นแบบสอบถามแบบมาตราส่วนประมาณค่า 5 ระดับ ตอนที่ 3 เป็นแบบคำถามปลายเปิด เพื่อให้กลุ่มตัวอย่างได้ให้ข้อเสนอแนะที่นอกเหนือจากที่ได้กล่าวมาแล้วเกี่ยวกับการบริหารสถานศึกษาตามหลักธรรมาภิบาลของผู้บริหารสถานศึกษา โรงเรียนมัธยมศึกษาในเขตกรุงเทพมหานคร ประเทศกัมพูชา แล้วได้นำแบบสอบถามที่ได้รับการแก้ไขสมบูรณ์แล้ว ไปทดลองใช้กับครูผู้สอน โรงเรียนมัธยมศึกษา สมเด็จพระเจดีย์สุทนต์เรขิตชา จำนวน 30 คน โดยใช้สัมประสิทธิ์อัลฟา ตามวิธีของครอนบาค ได้ค่าความเชื่อมั่น เท่ากับ 0.9488

3. การเก็บรวบรวมข้อมูล

ผู้วิจัยดำเนินการเก็บรวบรวมข้อมูล โดยผู้วิจัยขอหนังสือราชการจากบัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยราชภัฏบุรีรัมย์ ส่งถึงกระทรวงอบรม เขาวชน และกีฬา ราชอาณาจักรกัมพูชา เพื่อขอความร่วมมือในการออกหนังสืออนุญาตเก็บรวบรวมข้อมูลกับกลุ่มตัวอย่าง หลังจากได้รับหนังสือจากกระทรวงอบรม เขาวชน และกีฬา ราชอาณาจักรกัมพูชาแล้วผู้วิจัยได้นำหนังสือไปเสนอต่อผู้อำนวยการสำนักงานอบรม เขาวชน และกีฬา กรุงเทพมหานคร เพื่อพิจารณาความเห็นชอบให้เก็บข้อมูล โดยผู้วิจัยนำส่งและจัดเก็บแบบสอบถามคืนด้วยตนเองทั้งหมด ผลปรากฏว่าได้รับแบบสอบถามกลับคืนมาทั้งหมดจำนวน 354 ฉบับ คิดเป็นร้อยละ 100

4. การวิเคราะห์ข้อมูล

ผู้วิจัยได้ดำเนินการวิเคราะห์ข้อมูลด้วยคอมพิวเตอร์ โดยใช้โปรแกรมสำเร็จรูปทางสถิติ เพื่อหาค่าสถิติ ดังนี้

4.1 ข้อมูลทั่วไปของผู้ตอบแบบสอบถาม วิเคราะห์ด้วยการแจกแจงความถี่ และ หาค่าร้อยละ

4.2 ศึกษาการบริหารสถานศึกษาตามหลักธรรมาภิบาลของผู้บริหารสถานศึกษา ตามความคิดเห็น ของครูผู้สอนใน โรงเรียนมัธยมศึกษาในเขตกรุงเทพมหานคร ประเทศไทยใน 6 หลัก วิเคราะห์ด้วยการหาค่าเฉลี่ย และ ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน

4.3 เปรียบเทียบการบริหารสถานศึกษาตามหลักธรรมาภิบาลของผู้บริหาร สถานศึกษาโรงเรียนมัธยมศึกษาในเขตกรุงเทพมหานคร ประเทศไทย จำแนกตาม เพศ วิเคราะห์ โดยใช้สถิติ Independent Samples t-test สำหรับการจำแนกตาม อายุ ระดับการศึกษา และ ประสบการณ์ในการปฏิบัติงาน โดยการวิเคราะห์ความแปรปรวนทางเดียว

4.4 ความคิดเห็นและข้อเสนอแนะที่เป็นคำถามปลายเปิด ใช้การวิเคราะห์เชิง เนื้อหา โดยจัดคำตอบเข้าประเด็นเดียวกันแล้วแจกแจงความถี่ หาค่าร้อยละ

สรุปผลการวิจัย

ผลการวิจัยสรุปผลการวิจัยได้ดังนี้

1. การบริหารสถานศึกษาตามหลักธรรมาภิบาลของผู้บริหารสถานศึกษาโรงเรียน มัธยมศึกษาในเขตกรุงเทพมหานคร ประเทศไทย ตามความคิดเห็นของครูผู้สอน โดยรวมอยู่ใน ระดับมาก เมื่อพิจารณาเป็นรายด้าน พบว่า ทุกด้านอยู่ในระดับมาก โดยด้านที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุดคือ ด้านหลักนิติธรรม รองลงมาคือ ด้านหลักความ โปร่งใส และด้านหลักคุณธรรม ตามลำดับ
2. เปรียบเทียบความคิดเห็นของครูผู้สอนต่อการบริหารสถานศึกษาตามหลักธรรมาภิบาลของผู้บริหารสถานศึกษาสังกัด โรงเรียนมัธยมศึกษาในเขตกรุงเทพมหานคร ประเทศไทย จำแนกตามเพศ โดยรวม ไม่แตกต่างกัน เมื่อพิจารณาเป็นรายด้าน พบว่า ด้านหลักความคุ้มค่า แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 ส่วนด้านอื่น ๆ ไม่แตกต่างกัน
3. เปรียบเทียบความคิดเห็นของครูผู้สอนต่อการบริหารสถานศึกษาตามหลักธรรมาภิบาล ของผู้บริหารสถานศึกษาสังกัด โรงเรียนมัธยมศึกษาในเขตกรุงเทพมหานคร ประเทศไทย จำแนก ตามอายุ โดยรวม ไม่แตกต่างกัน เมื่อพิจารณาเป็นรายด้าน พบว่า ด้านหลักคุณธรรม แตกต่างกัน

อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 และด้านหลักความคุ้มค่า แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 ส่วนด้านอื่น ๆ ไม่แตกต่างกัน

4. เปรียบเทียบความคิดเห็นของครูผู้สอนต่อการบริหารสถานศึกษาตามหลักธรรมาภิบาลของผู้บริหารสถานศึกษาสังกัด โรงเรียนมัธยมศึกษาในเขตกรุงเทพมหานคร ประเทศไทย จำนวนตามระดับการศึกษา โดยรวม แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 เมื่อพิจารณาเป็นรายด้าน พบว่า ด้านหลักคุณธรรมและด้านหลักความคุ้มค่า แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 ส่วนด้านอื่น ๆ ไม่แตกต่างกัน

5. เปรียบเทียบความคิดเห็นของครูผู้สอนต่อการบริหารสถานศึกษาตามหลักธรรมาภิบาลของผู้บริหารสถานศึกษาสังกัด โรงเรียนมัธยมศึกษาในเขตกรุงเทพมหานคร ประเทศไทย จำนวนตามประสบการณ์ในการปฏิบัติงาน โดยรวม ไม่แตกต่างกัน เมื่อพิจารณาเป็นรายด้าน พบว่าด้านหลักความคุ้มค่า แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 ส่วนด้านอื่น ๆ ไม่แตกต่างกัน

6. ความคิดเห็นและข้อเสนอแนะเพิ่มเติมเกี่ยวกับความคิดเห็นของครูผู้สอนที่มีต่อการบริหารสถานศึกษาตามหลักธรรมาภิบาลของผู้บริหารสถานศึกษา โรงเรียนระดับมัธยมศึกษาในเขตกรุงเทพมหานคร ดังนี้

6.1 หลักนิติธรรม ประเด็นที่มีผู้เสนอแนะมากที่สุดคือ ควรมีความยุติธรรมในการตัดสินใจตามกฎระเบียบที่ถูกต้อง รองลงมาคือ ควรดูแลบุคลากรในสายสอนให้มีความมุ่งมั่นในการจัดการสอนตามแผนให้ชัดเจนมองเห็นได้

6.2 หลักคุณธรรม ประเด็นที่มีผู้เสนอแนะมากที่สุดคือ ควรจัดสรรค่าครองชีพให้กับบุคลากรอย่างเป็นธรรม รองลงมาคือ ควรพัฒนาบุคลากรให้มีคุณธรรมในจิตใจให้มากขึ้น ลดความฟุ้งเฟ้อต่าง ๆ ตามปรัชญาของโรงเรียน

6.3 หลักความโปร่งใส ประเด็นที่มีผู้เสนอแนะมากที่สุดคือ ควรมอบหมายภาระงานตามความรู้ ความสามารถให้บุคลากรรับผิดชอบเท่าเทียมกัน รองลงมาคือ ควรดำเนินการจัดซื้อวัสดุ อุปกรณ์ให้เป็นไปตามความประสงค์ ของผู้สอนและมีการรายงานผลการใช้จ่ายเงินและจัดทำรายงานผลการดำเนินงานประจำปีเสนอผู้ที่มีส่วนเกี่ยวข้องและเปิดเผยต่อสาธารณชน

6.4 หลักการมีส่วนร่วม ประเด็นที่มีผู้เสนอแนะมากที่สุดคือ ควรเปิดโอกาสให้บุคลากรมีส่วนร่วมในการประเมินผลการปฏิบัติงาน รองลงมาคือ ควรให้บุคลากรทุกคนได้รับฟังแผนนโยบายจากผู้บริหารให้มากขึ้น และเปิดโอกาสให้บุคลากรมีส่วนร่วมในการพัฒนาและชี้แจงข้อกำหนดต่าง ๆ

6.5 หลักความรับผิดชอบ ประเด็นที่มีผู้เสนอแนะมากที่สุดคือ ควรดำเนินการแก้ไข ปรับปรุงข้อบกพร่อง ตามรายงานผลการตรวจสอบและผลการประเมินจากฝ่ายตรวจสอบอย่างจริงจังและมีการตรวจสอบผลการพัฒนาการศึกษาตามภารกิจที่รับผิดชอบ รองลงมา คือ ควรมีการประเมินผลการปฏิบัติงานที่รับผิดชอบอย่างต่อเนื่องเพื่อให้บุคลากรมีความเชี่ยวชาญเพิ่มมากขึ้น ควรให้ค่าตอบแทนเป็นพิเศษสำหรับบุคลากรที่มีความรับผิดชอบในการปฏิบัติงานสูง

6.6 หลักความคุ้มค่า ประเด็นที่มีผู้เสนอแนะมากที่สุดคือ ควรส่งเสริมให้บุคลากรมีการศึกษาค่าสูงขึ้น เพื่อกลับมาปฏิบัติงานได้อย่างมีประสิทธิภาพ รองลงมาคือ ควรมีการรักษาและซ่อมแซมครุภัณฑ์ต่าง ๆ ให้อยู่ในสภาพใช้งานได้ดีเสมอ

อภิปรายผลการวิจัย

การบริหารสถานศึกษาตามหลักธรรมาภิบาลของผู้บริหารสถานศึกษา โรงเรียนมัธยมศึกษา ในเขตกรุงเทพมหานคร ประเทศไทยทั้ง 6 ด้าน มีประเด็นที่ค้นพบ ซึ่งผู้วิจัยได้อภิปรายและให้ข้อเสนอแนะดังนี้

1. จากการศึกษาการบริหารสถานศึกษาตามหลักธรรมาภิบาลของผู้บริหารสถานศึกษา โรงเรียนมัธยมศึกษาในเขตกรุงเทพมหานคร ประเทศไทย ตามความคิดเห็นของครูผู้สอน พบว่า มีความเห็น โดยรวมและรายด้านอยู่ในระดับมาก อาจเนื่องจากผู้บริหารมีการออกกฎ ระเบียบ ข้อบังคับหรือแนวปฏิบัติต่าง ๆ ในสถานศึกษา โดยอาศัยอำนาจหน้าที่ตามที่กฎหมายกำหนดไว้ แต่งตั้งคณะกรรมการตรวจสอบงานในแต่ละฝ่ายขึ้นภายในสถานศึกษาอย่างชัดเจน กำกับ ตรวจสอบ ติดตามประเมินผลการปฏิบัติงานของบุคลากรรวมทั้งนำผลการประเมินไปใช้ในการ นิเทศปรับปรุงงานและพัฒนางานของสถานศึกษา อย่างสม่ำเสมอกำกับ ดูแล การนิเทศ ติดตาม บุคลากรของสถานศึกษาให้สามารถปฏิบัติงาน ในหน้าที่ที่กำหนดไว้อย่างจริงจัง ส่งเสริมและ สนับสนุนให้บุคลากรของสถานศึกษาเข้ารับการศึกษาอบรม ศึกษาดูงาน ศึกษาต่อ เพื่อเพิ่มพูนความรู้ ความสามารถในการปฏิบัติงาน ส่งเสริมและสนับสนุนให้บุคลากร ที่อยู่ในความรับผิดชอบทำงาน เป็นทีมหรือเป็นคณะ มีความเป็นกันเอง มีความเข้าใจในปัญหา ต่าง ๆ ของบุคลากรที่อยู่ในความ รับผิดชอบ และพร้อมที่จะให้ความช่วยเหลือตามความเหมาะสม ซึ่งสอดคล้องกับคำกล่าวของ วิโรจน์ สารรัตนะ (2545 : 3) ได้กล่าวไว้ว่า การบริหารเป็นกระบวนการดำเนินงานเพื่อให้บรรลุ จุดมุ่งหมายขององค์การ โดยอาศัยหน้าที่ทางการบริหารที่สำคัญ คือ การวางแผน การจัดองค์การ การนำ การควบคุม และสอดคล้องกับงานวิจัยของ ยุทธนา ชูทองม้วน (พระมหา) (2550 : 63-69) ได้ศึกษาเรื่องการใช้หลักธรรมาภิบาลในการบริหารของคณะกรรมการบริหาร โรงเรียน ไปลีเทคนิค ลานนา เชียงใหม่ โดยการวิจัยครั้งนี้มีจุดมุ่งหมาย เพื่อศึกษาพฤติกรรมการบริหารตามหลักธรรมา

ภีบาลของคณะกรรมการบริหาร โรงเรียน และเพื่อศึกษาแนวทางการพัฒนาพฤติกรรมกรรมการบริหาร ตามหลักธรรมาภิบาลของคณะกรรมการบริหาร โรงเรียน โปลิตecnิกสถานนา เชียงใหม่ ผลการวิจัย พบว่า พฤติกรรมการใช้หลักธรรมาภิบาลของคณะกรรมการบริหาร โรงเรียน โปลิตecnิกสถานนา เชียงใหม่ มีค่าเฉลี่ยอยู่ในระดับมากทุกด้าน และสอดคล้องกับงานวิจัยของ วัชรพงษ์ ตลอดพงษ์ (2548 : บทคัดย่อ) ได้ศึกษาเรื่อง การบริหารสถานศึกษาขั้นพื้นฐานตามหลักธรรมาภิบาล สำนักงาน เขตพื้นที่การศึกษาเชียงใหม่ โดยการวิจัยครั้งนี้มีจุดมุ่งหมายเพื่อศึกษาการบริหารสถานศึกษาขั้น พื้นฐานตามหลักธรรมาภิบาล เปรียบเทียบการบริหารสถานศึกษาขั้นพื้นฐานตามหลักธรรมาภิบาล ที่มีการศึกษาปัญหาและข้อเสนอแนะเกี่ยวกับการบริหารสถานศึกษา ผลวิจัยพบว่า โดยภาพรวม ผู้บริหารสถานศึกษาขั้นพื้นฐานมีระดับการปฏิบัติการบริหารสถานศึกษาขั้นพื้นฐานตามหลัก ธรรมาภิบาล อยู่ในระดับดีมากในทุกด้าน

2. จากผลการเปรียบเทียบการบริหารสถานศึกษาตามหลักธรรมาภิบาลของผู้บริหาร สถานศึกษา โรงเรียนมัธยมศึกษาในเขตกรุงเทพมหานคร ประเทศกัมพูชา ตามความคิดเห็นของ ครูผู้สอน ที่มีเพศต่างกัน โดยรวมและรายด้าน มีความคิดเห็นไม่แตกต่างกัน ซึ่งไม่สอดคล้องกับ สมมติฐานของการวิจัย อาจเป็นเพราะว่า ผู้บริหารมีการจัดทำแผนภูมิ โครงสร้างการบริหารงานและ แบ่งแยกอำนาจหน้าที่ในแต่ละฝ่ายในสถานศึกษาอย่างชัดเจน บริหารงานด้วยความเป็นกลาง ทั้งการพิจารณาความดีความชอบของบุคลากร โดยยึดหลักเกณฑ์ตาม ความรู้ความสามารถและ ยุติธรรมเป็นที่ตั้ง มีการเปิดเผยข้อมูลด้าน โครงสร้างของสถานศึกษา ที่ชัดเจน ว่าแต่ละฝ่ายมีใคร มีหน้าที่และความรับผิดชอบอะไรบ้าง มีการชี้แจง และทำความเข้าใจกับบุคลากรเกี่ยวกับ วัตถุประสงค์ เป้าหมาย นโยบายของสถานศึกษา และคาดหวังจากการปฏิบัติงานอยู่เสมอ ได้เปิด โอกาสและรับฟังข้อคิดเห็นของบุคลากร นักเรียน ประชาชน ตลอดจนหน่วยงานภายนอกต่าง ๆ เพื่อนำมาปรับปรุงการทำงานของสถานศึกษา ทำให้ครูที่มีเพศต่างกันมีความคิดเห็นไม่แตกต่างกัน ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของ ลำพึง ชีรปัญญา โญ (เพ็ญภู) (2554 : 91-94) ได้ศึกษาการบริหารงานตาม หลักธรรมาภิบาลของ โรงเรียนนวมินทราชูทิศมัธยม จังหวัดนครสวรรค์ ผลการวิจัยพบว่า บุคลากร ของโรงเรียนนวมินทราชูทิศมัธยม มีความคิดเห็นต่อการบริหารงานตามหลักธรรมาภิบาล โดย ภาพรวมอยู่ในระดับมาก เมื่อพิจารณาในแต่ละด้าน พบว่า มีความคิดเห็นต่อการบริหารงานตาม หลักธรรมาภิบาล อยู่ในระดับมากทุกด้าน ผลการเปรียบเทียบความคิดเห็นของเจ้าหน้าที่ต่อ การบริหารงานตามหลักธรรมาภิบาลของ โรงเรียนนวมินทราชูทิศมัธยม จังหวัดนครสวรรค์ จำแนกตามบุคลากรที่มีเพศต่างกัน พบว่า มีความคิดเห็นต่อการบริหารงานตามหลักธรรมาภิบาล โดยรวมและรายด้าน ไม่แตกต่างกัน

3. จากผลการเปรียบเทียบการบริหารสถานศึกษาตามหลักธรรมาภิบาลของผู้บริหารสถานศึกษาโรงเรียนมัธยมศึกษาในเขตกรุงเทพมหานคร ประเทศไทยตามความคิดเห็นของครูผู้สอน ที่มีอายุต่างกัน โดยรวมและรายด้าน มีความคิดเห็นไม่แตกต่างกัน ซึ่งไม่สอดคล้องกับสมมติฐานของการวิจัย อาจเป็นเพราะว่า ผู้บริหารมีการออกกฎ ระเบียบ ข้อบังคับกับข้าราชการครูและบุคลากรทางการศึกษาอย่างเท่าเทียมกัน มีหลักเกณฑ์และวิธีการการประเมินผลการปฏิบัติงาน กฎ ระเบียบ ข้อบังคับของบุคลากร ในสถานศึกษาเป็นระยะ ๆ มีการแต่งตั้งคณะกรรมการฝ่ายต่าง ๆ เพื่อติดตาม กำกับ ดูแล การนิเทศ ตรวจสอบ ประเมินผล และรายงานผลการปฏิบัติงานของบุคลากรในสถานศึกษา พิจารณาความดีความชอบของบุคลากรในสถานศึกษาด้วยความเป็นธรรม สามารถตรวจสอบและอธิบายได้ มีการมอบอำนาจการตัดสินใจในการบริหารสถานศึกษาแก่บุคลากร ตามความสำคัญของแต่ละงานและตามความเหมาะสม และผู้บริหารใช้อำนาจหน้าที่ตามกฎหมายในการบังคับ บัญชาอย่างเหมาะสม ชัดเจน ถูกต้องและก่อให้เกิด ประโยชน์ต่อทางราชการ อยู่เสมอ ทำให้ความคิดเห็นของครูผู้สอนที่มีอายุต่างกันมีความคิดเห็นไม่แตกต่างกัน ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของ ปรมะศวร์ ปลูกญาวิโร (พระมหาแจ่มแจ้ง) (2554 : 151-159) ได้ศึกษาความคิดเห็นของครูผู้สอนต่อการบริหารงานตามหลักธรรมาภิบาลของผู้บริหารสถานศึกษาระดับมัธยมศึกษา ในเขตอำเภอบรรพตพิสัย จังหวัดนครสวรรค์ ผลการวิจัยพบว่า ระดับ ความคิดเห็นของครูผู้สอนต่อการบริหารงานตามหลักธรรมาภิบาลของผู้บริหารสถานศึกษาระดับมัธยมศึกษา โดยรวมอยู่ในระดับมาก เมื่อพิจารณารายด้านพบว่า บุคลากรมีความคิดเห็นต่อการบริหารงานในด้านหลัก ความคุ้มค่า มีค่าเฉลี่ยสูงสุด ส่วนในด้านหลักนิติธรรม มีค่าเฉลี่ยต่ำสุด การเปรียบเทียบระดับความคิดเห็นว่าการบริหารงานตามหลักธรรมาภิบาลของผู้บริหารสถานศึกษาระดับมัธยมศึกษา ในเขตอำเภอบรรพตพิสัย จังหวัดนครสวรรค์ โดยจำแนกตาม อายุ พบว่า มีความคิดเห็นต่อการบริหารงานตามหลักธรรมาภิบาลของผู้บริหารสถานศึกษาระดับมัธยมศึกษา ในเขตอำเภอบรรพตพิสัย จังหวัดนครสวรรค์ ไม่แตกต่างกัน ซึ่งไม่เป็นไปตามสมมติฐานที่ตั้งไว้

4. จากผลการเปรียบเทียบการบริหารสถานศึกษาตามหลักธรรมาภิบาลของผู้บริหารสถานศึกษาโรงเรียนมัธยมศึกษาในเขตกรุงเทพมหานคร ประเทศไทยตามความคิดเห็นของครูผู้สอนที่มีระดับการศึกษาต่างกัน โดยรวมแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 และด้านหลักคุณธรรม และ ด้านหลักความคุ้มค่า แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 ส่วนด้านอื่น ๆ ไม่แตกต่างกัน อาจเป็นเพราะว่า ผู้บริหารมีการมอบหมายงานให้บุคลากรของสถานศึกษา ตามความรู้ ความถนัด ความสามารถและความเหมาะสม นำเทคโนโลยี และเครื่องมือต่าง ๆ ที่ทันสมัยมาใช้ เพื่อลดขั้นตอนการปฏิบัติงานในสถานศึกษาอย่างคุ้มค่า กรณีที่มีการตัดสินใจและดำเนินการแล้วไม่เกิดผลดี และมีการปรับเปลี่ยนวิธีการใหม่ที่ดีอย่างเหมาะสม

และผู้บริหารมีความตั้งใจและเอาใจใส่ ต่อการปฏิบัติงานในหน้าที่ของตนและบุคลากรทุกคนในสถานศึกษา ทำให้ความคิดเห็นของครูผู้สอนที่มีระดับการศึกษาต่างกันมีความคิดเห็นแตกต่างกัน ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของ ชนินทร์ภูัก สังหลกะ (2549 : 69-71) ได้ศึกษาการบริหารตามหลักธรรมาภิบาลของผู้บริหารสถานศึกษาระดับมัธยมศึกษาเอกชน เขตวัฒนา กรุงเทพมหานคร ใน 5 ด้าน คือ ด้านหลักนิติธรรม ด้านหลักคุณธรรม ด้านหลักความโปร่งใส ด้านหลักการมีส่วนร่วม และด้านหลักความรับผิดชอบ เพื่อเปรียบเทียบผลการบริหารตามหลักธรรมาภิบาลใน 5 ด้านดังกล่าว จำแนกตามวุฒิการศึกษา ผลการวิจัยพบว่า การบริหารตามหลักธรรมาภิบาลของผู้บริหารสถานศึกษาระดับมัธยมศึกษาเอกชน เขตวัฒนา กรุงเทพมหานคร โดยรวมและรายด้าน อยู่ในระดับดีมาก การเปรียบเทียบระดับการปฏิบัติการบริหารตามหลักธรรมาภิบาลของผู้บริหารสถานศึกษาระดับมัธยมศึกษาเอกชน เขตวัฒนา ตามความคิดเห็นของครู จำแนกตามวุฒิศึกษาดำกว่าปริญญาตรี หรือปริญญาตรี กับวุฒิสองกว่าปริญญาตรี มีความคิดเห็นโดยรวมต่อการบริหารแตกต่างกัน อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

5. จากผลการเปรียบเทียบการบริหารสถานศึกษาตามหลักธรรมาภิบาลของผู้บริหารสถานศึกษา โรงเรียนมัธยมศึกษาในเขตกรุงเทพมหานคร ประเทศกัมพูชา ตามความคิดเห็นของครูผู้สอน ที่มีประสบการณ์ในการปฏิบัติงานต่างกัน โดยรวมและรายด้าน มีความคิดเห็นไม่แตกต่างกัน ซึ่งไม่สอดคล้องกับสมมติฐานของงานวิจัย อาจเป็นเพราะว่า นโยบายการบริหารจัดการของผู้บริหารสถานศึกษาในปัจจุบัน มีการกำกับ ติดตาม และประเมินผลอย่างต่อเนื่อง ผู้บริหารจึงต้องยึดหลักนิติธรรม ได้แก่ กฎหมาย กฎระเบียบ ข้อบังคับ ข้อปฏิบัติ นโยบายต่าง ๆ ไม่เลือกปฏิบัติ ไม่ลำเอียง มีการปฏิบัติอย่างเสมอภาคและเป็นธรรมกับทุกคน โดยเท่าเทียมกัน และหลักการบริหารจัดการตามแนวทางการบริหารสถานศึกษาขั้นพื้นฐานที่เป็นนิติบุคคลเหมือนกัน มีลักษณะและแนวทางการปฏิบัติต่อครูของผู้บริหารสถานศึกษาล้ายคลึงกัน ทำให้ครูที่มีประสบการณ์ในการทำงานต่างกัน มีความคิดเห็นต่อการบริหารสถานศึกษาไม่แตกต่างกัน ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของ จ่านงค์ นาหนองตูม (2550 : บทคัดย่อ) ได้ทำการวิจัยเรื่อง การนำหลักธรรมาภิบาลไปใช้ในการบริหารของผู้อำนวยการสถานศึกษาตามความคิดเห็นข้าราชการครูในสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาขอนแก่น เขต 4 ผลการวิจัยพบว่า การนำหลักธรรมาภิบาลไปใช้ในการบริหารของผู้อำนวยการสถานศึกษา ในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาขอนแก่น เขต 4 โดยภาพรวมและรายด้าน อยู่ในระดับมาก ข้าราชการครูที่มีประสบการณ์การทำงานต่างกัน มีความคิดเห็นเกี่ยวกับการนำหลักธรรมาภิบาลไปใช้ในการบริหารของผู้อำนวยการสถานศึกษา โดยภาพรวมไม่แตกต่างกันที่ระดับนัยสำคัญทางสถิติ .05

6. จากผลการความคิดเห็นและข้อเสนอแนะของครูผู้สอนเกี่ยวกับการบริหารสถานศึกษา ตามหลักธรรมาภิบาลของผู้บริหารสถานศึกษา โรงเรียนมัธยมศึกษาในเขตกรุงเทพมหานคร ประเทศ กัมพูชา ซึ่งมีประเด็นทั้งหมด 6 ด้าน ประเด็นที่ผู้ตอบแบบสอบถามมีความคิดเห็นมากที่สุดคือ ควร มีการประเมินผลการปฏิบัติงานที่รับผิดชอบอย่างต่อเนื่อง เพื่อให้บุคลากรมีความเชี่ยวชาญเพิ่มมากขึ้น ควรให้ค่าตอบแทนเป็นพิเศษสำหรับบุคลากรที่มีความรับผิดชอบในการปฏิบัติงานสูง อาจเนื่องจาก ขาดความยุติธรรมในการติดตามประเมินผลการปฏิบัติงาน เพื่อเพิ่มความชำนาญ ให้แก่บุคลากรของสถานศึกษา รวมทั้งสิ่งจูงใจต่าง ๆ ที่ควรให้รางวัลแก่บุคลากรที่มีฝีมือ ในการทำงาน ซึ่งสอดคล้องกับคำกล่าวของ อาคม วัช (2547 : 71) ได้กล่าวไว้ว่า บทบาท หมายถึง การกระทำหรือการปฏิบัติที่ผู้ครองตำแหน่งควรประพฤติปฏิบัติ เช่น ผู้บริหาร รองผู้บริหาร ครูอาจารย์ คนงาน ภารโรง ก็จะแสดงบทบาทไปตามตำแหน่งดังกล่าวต้องการทำ โดยทั่วไปบทบาทจะต้องมาพร้อมกับหน้าที่และตำแหน่ง และสอดคล้องกับงานวิจัยของ ลี (Lea, 2011 : 98-104) ได้ทำการวิจัยเรื่อง การใช้หลักธรรมาภิบาลในการกระจายอำนาจการปกครอง ระบอบประชาธิปไตยในประเทศกาน่า พบว่า ในประเทศที่ด้อยพัฒนาการปกครองตามระบอบ ประชาธิปไตย ได้มีการกระจายอำนาจจากส่วนกลางไปสู่ท้องถิ่น โดยประชาชนมีส่วนร่วมมากขึ้น ทำให้เกิดกลยุทธ์ การพัฒนาที่เป็นจริง มีการปรับตัวในการปฏิบัติต่าง ๆ ของท้องถิ่น โดยใช้หลัก ธรรมาภิบาลให้เหมาะสมกับท้องถิ่น จนถือเป็นกลยุทธ์สำคัญการใช้หลักธรรมาภิบาล ทำให้เกิดการ เปลี่ยนแปลงไปในทางที่ดีขึ้นแต่ก็ยังมีปัญหาการบริหาร ยึดติดกับผลประโยชน์และพวกพ้อง

ข้อเสนอแนะ

ข้อเสนอแนะเพื่อนำไปใช้

1. การบริหารสถานศึกษาตามหลักธรรมาภิบาลของผู้บริหารสถานศึกษา โรงเรียน มัธยมศึกษาในเขตกรุงเทพมหานคร ประเทศกัมพูชา ตามความคิดเห็นของครูผู้สอน ในด้านหลัก นิติธรรม โดยรวมอยู่ในระดับมาก เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อ พบว่า ข้อที่มีค่าเฉลี่ยสูงที่สุดคือ ผู้บริหารออกกฎ ระเบียบ ข้อบังคับหรือแนวปฏิบัติต่าง ๆ ในสถานศึกษาโดยอาศัยอำนาจหน้าที่ ตามที่กฎหมายกำหนดไว้ ประกอบกับความคิดเห็นและข้อเสนอแนะด้านหลักนิติธรรม พบว่า ควรมีความยุติธรรมในการตัดสินใจตามกฎ ระเบียบที่ถูกต้อง ดังนั้น จึงควรส่งเสริมและสนับสนุนครู บุคลากร ให้มีส่วนร่วมในการรักษา กฎ ระเบียบ ข้อบังคับหรือแนวปฏิบัติต่าง ๆ ของสถานศึกษาที่ มีอยู่ โดยการให้รางวัลแก่ครู บุคลากรที่ปฏิบัติตามระเบียบวินัย ข้อบังคับของสถานศึกษาอย่าง เคร่งครัด และข้อที่มีค่าเฉลี่ยต่ำที่สุด คือ ผู้บริหารมีคำสั่งแต่งตั้งมอบหมายงานให้บุคลากรใน

สถานศึกษาแต่ละฝ่ายตามอำนาจหน้าที่และความรับผิดชอบอย่างชัดเจน ประกอบกับความคิดเห็น และข้อเสนอแนะด้านหลักนิติธรรม คือ ควรพิจารณาความดีความชอบ โดยคำนึงถึงผลการปฏิบัติงานเป็นหลักและยึดตามกฎหมาย กฎระเบียบของสถานศึกษาเป็นหลัก โดยไม่เลือกปฏิบัติ ดังนั้น จึงควรปรับปรุงและแก้ไขให้สถานศึกษามีระบบการให้ขวัญกำลังใจในการทำงาน โดยเฉพาะการพิจารณาความดีความชอบของบุคลากร โดยยึดหลักนิติธรรม และคุณธรรมในการทำงาน เพื่อส่งผลต่อการปฏิบัติงานของบุคลากร ให้เกิดประโยชน์สูงสุดแก่สถานศึกษาและส่วนรวม

2. การบริหารสถานศึกษาตามหลักธรรมาภิบาลของผู้บริหารสถานศึกษาโรงเรียน

มัธยมศึกษาในเขตกรุงเทพมหานคร ประเทศไทยตามความคิดเห็นของครูผู้สอน ด้านหลักคุณธรรม โดยรวมอยู่ในระดับมาก เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อ พบว่า ข้อที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุด คือ ผู้บริหารมีความเป็นกันเอง มีความเข้าใจในปัญหาต่าง ๆ ของบุคลากรที่อยู่ในความรับผิดชอบ และพร้อมที่จะให้ความช่วยเหลือตามความเหมาะสม ประกอบกับความคิดเห็นและข้อเสนอแนะด้านหลักคุณธรรม พบว่า ควรจัดสรรค่าครองชีพให้กับบุคลากรอย่างเป็นธรรม ดังนั้น จึงควรสนับสนุนและส่งเสริมผู้บริหารสถานศึกษาด้านความประพฤติปฏิบัติตนตามคุณธรรม จริยธรรม โดยมีการจัดโครงการเกี่ยวกับการยกย่องเชิดชูเกียรติด้านการปฏิบัติตนตามจรรยาบรรณวิชาชีพ เพื่อเป็นแรงกำลังใจแก่ครู ตลอดจนบุคลากรของสถานศึกษาและผู้ที่เกี่ยวข้อง เพื่อเป็นสิ่งจูงใจให้แก่บุคลากรในสถานศึกษาในการปฏิบัติตนเป็นตัวอย่างที่ดีแก่นักเรียน และชุมชน และข้อที่มีค่าเฉลี่ยต่ำที่สุด คือ ผู้บริหารมีการส่งเสริมและพัฒนาบุคลากรในสถานศึกษา ให้มีความรู้เรื่องกฎหมาย ระเบียบวินัย คุณธรรม จริยธรรมและจรรยาบรรณอยู่เสมอ ประกอบกับความคิดเห็นและข้อเสนอแนะด้านหลักคุณธรรม คือ ควรยกเลิกระบบอุปถัมภ์ และพิจารณาตามผลงานและความสามารถแก่บุคลากรทุก ๆ คน ดังนั้น จึงควรปรับปรุงแก้ไขให้สถานศึกษามีการส่งเสริมและพัฒนาบุคลากรด้านความรู้ความสามารถเกี่ยวกับกฎหมายต่าง ๆ และสนับสนุนความก้าวหน้าของบุคลากร โดยพิจารณาผลการปฏิบัติงานตามระยะการตรวจสอบ นิเทศ ประเมินผลการปฏิบัติงาน ตามความเป็นจริง เพื่อเสริมสร้างประสิทธิภาพและประสิทธิผลในการทำงานให้เกิดคุณภาพสูงสุด

3. การบริหารสถานศึกษาตามหลักธรรมาภิบาลของผู้บริหารสถานศึกษาโรงเรียน

มัธยมศึกษาในเขตกรุงเทพมหานคร ประเทศไทยตามความคิดเห็นของครูผู้สอน ด้านหลักความโปร่งใส โดยรวมอยู่ในระดับมาก เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อ พบว่า ข้อที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุด คือ ผู้บริหารมีการแต่งตั้งคณะกรรมการตรวจสอบงานในแต่ละ ฝ่ายขึ้นภายในสถานศึกษาอย่างชัดเจน ประกอบกับความคิดเห็นและข้อเสนอแนะด้านหลักความโปร่งใส พบว่า ควรมอบหมายภาระงานตามความรู้ความสามารถให้บุคลากรรับผิดชอบเท่าเทียมกัน ดังนั้น จึงควรส่งเสริมและสนับสนุนการดำเนินการตรวจสอบผลการปฏิบัติงานและการมอบหมายภาระหน้าที่ความรับผิดชอบของบุคลากร

ภายในสถานศึกษาของผู้บริหารสถานศึกษา เพื่อส่งเสริมการมีส่วนร่วมของผู้มีส่วนได้ส่วนเสีย และข้อที่มีค่าเฉลี่ยต่ำที่สุด คือ ผู้บริหารจัดการให้มีการรายงานการใช้จ่ายเงินงบประมาณต่าง ๆ ของสถานศึกษา ต่อผู้มีส่วนเกี่ยวข้องและสาธารณชนทราบอย่างสม่ำเสมอ ประกอบกับความคิดเห็นและข้อเสนอแนะด้านหลักความโปร่งใส พบว่า ควรมีการบริหารงานอย่างโปร่งใส ไม่มีการทุจริตคอร์รัปชัน ดังนั้น จึงควรมีการปรับปรุงแก้ไขด้านการประชาสัมพันธ์และการรายงาน โดยมีการจัดโครงการการประชาสัมพันธ์และการรายงานผลการดำเนินงานของสถานศึกษาในรูปแบบต่าง ๆ เพื่อให้สาธารณชนและผู้ที่เกี่ยวข้องได้รับทราบ ซึ่งเป็นการปฏิบัติตามพระราชบัญญัติข้อมูลข่าวสารที่ต้องการให้เกิดความโปร่งใสในหน่วยงานราชการ

4. การบริหารสถานศึกษาตามหลักธรรมาภิบาลของผู้บริหารสถานศึกษาโรงเรียนมัธยมศึกษาในเขตกรุงเทพมหานคร ประเทศกัมพูชา ตามความคิดเห็นของครูผู้สอนด้านหลักการมีส่วนร่วม โดยรวมอยู่ในระดับมาก เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อ พบว่า ข้อที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุด คือ ผู้บริหารส่งเสริมและสนับสนุนให้บุคลากร ที่อยู่ในความรับผิดชอบทำงานเป็นทีมหรือเป็นคณะ ประกอบกับความคิดเห็นและข้อเสนอแนะด้านหลักการมีส่วนร่วม พบว่า ควรเปิดโอกาสให้บุคลากรมีส่วนร่วมในการประเมินผลการปฏิบัติงาน ดังนั้น จึงควรส่งเสริมและสนับสนุนการจัดให้บุคลากรมีส่วนร่วมในการทำงานรวมกัน ในสถานศึกษาหรือกับองค์กรอื่น ๆ และสาธารณชนทั่วไป เพื่อเสริมสร้างความเป็นมิตรไมตรี ซึ่งกันและกัน ในการพัฒนาความร่วมมือในสถานศึกษา และข้อที่มีค่าเฉลี่ยต่ำสุด คือ ผู้บริหารเปิดโอกาสให้บุคลากร นักเรียน ประชาชนและผู้มีส่วนเกี่ยวข้องได้เข้ามามีส่วนร่วมในการตรวจสอบ ประเมินผลการบริหารงานของสถานศึกษาได้ตามความเหมาะสม ประกอบกับความคิดเห็นและข้อเสนอแนะด้านหลักการมีส่วนร่วม พบว่า ควรเปิดโอกาสให้บุคลากรและผู้ที่มีส่วนเกี่ยวข้องมีส่วนร่วมในการดำเนินงาน หรือปฏิบัติงานตามอำนาจหน้าที่อย่างครบถ้วน ดังนั้น จึงควรมีการปรับปรุงแก้ไขด้านการมีส่วนร่วมในการตรวจสอบ ประเมินผลการปฏิบัติงาน การพัฒนาการปฏิบัติหน้าที่ของบุคลากรต่าง ๆ ของสถานศึกษา เพื่อให้เกิดผลการปฏิบัติงานที่มีประสิทธิภาพและประสิทธิผลมากยิ่งขึ้น และเพิ่มพูนความมีส่วนร่วมของบุคลากรในสถานศึกษาอีกด้วย

5. การบริหารสถานศึกษาตามหลักธรรมาภิบาลของผู้บริหารสถานศึกษาโรงเรียนมัธยมศึกษาในเขตกรุงเทพมหานคร ประเทศกัมพูชา ตามความคิดเห็นของครูผู้สอนด้านความรับผิดชอบ โดยรวมอยู่ในระดับมาก เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อ พบว่า ข้อที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุด คือ ผู้บริหารมีการกำกับ ดูแล การนิเทศ ติดตามบุคลากรของสถานศึกษาให้สามารถปฏิบัติงานในหน้าที่ที่กำหนดไว้ได้อย่างจริงจัง ประกอบกับความคิดเห็นและข้อเสนอแนะด้านหลักความรับผิดชอบ พบว่า ควรมีการประเมินผลการปฏิบัติงานที่รับผิดชอบอย่างต่อเนื่อง เพื่อให้บุคลากรมีความเชี่ยวชาญเพิ่ม

มากขึ้น ควรให้ค่าตอบแทนเป็นพิเศษสำหรับบุคลากรที่มีความรับผิดชอบในการปฏิบัติงานสูง
 ดังนั้น จึงควรส่งเสริมและสนับสนุนผู้บริหาร ในการจัดระบบการทำงาน การกำกับ ดูแล นิเทศ
 ตาม การปฏิบัติงานของบุคลากร ในสถานศึกษาอย่างใกล้ชิด เพื่อเพิ่มความรับผิดชอบในตำแหน่ง
 หน้าที่ของบุคลากรและเพื่อเพิ่มประสิทธิภาพของงานในแต่ฝ่ายมากยิ่งขึ้น และข้อที่มีค่าเฉลี่ยต่ำสุด
 คือ ผู้บริหารมีการสำรวจ ดูแล เอาใจใส่และให้ความช่วยเหลือแก่นักเรียนที่ประสบปัญหาในด้าน
 ต่าง ๆ เช่น การเรียน ความประพฤติ สุขภาพอนามัย เป็นต้น ประกอบกับความคิดเห็นและ
 ข้อเสนอแนะด้านหลักความรับผิดชอบ คือ ควรดำเนินการแก้ไขปรับปรุงข้อบกพร่อง ตามรายงาน
 ผลการตรวจสอบและผลการประเมินจากฝ่ายตรวจสอบอย่างจริงจังและมีการตรวจสอบผลการ
 พัฒนาการศึกษาดำเนินการที่รับผิดชอบ ดังนั้น ผู้บริหารจึงควรปรับปรุงและแก้ไขข้อบกพร่องที่
 เกิดขึ้นในสถานศึกษา โดยมีการดูแล เอาใจใส่ ให้ความช่วยเหลือแก่นักเรียน ประชาชนทั่วไปและให้
 ความร่วมมือกับฝ่ายต่าง ๆ หรือ หน่วยงานอื่น ๆ เพื่อกระชับความร่วมมือและความรับผิดชอบ
 ของบุคลากรสถานศึกษาในการพัฒนาความเป็นเลิศด้านความรับผิดชอบของโรงเรียน

6. การบริหารสถานศึกษาตามหลักธรรมาภิบาลของผู้บริหารสถานศึกษาโรงเรียน
 มัชฌมศึกษาในเขตกรุงเทพมหานคร ประเทศกัมพูชา ตามความคิดเห็นของครูผู้สอนด้านหลักความ
 กู้มค่า โดยรวมอยู่ในระดับมาก เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อ พบว่า ข้อที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุด คือ ผู้บริหาร
 สนับสนุนและส่งเสริมให้บุคลากรของสถานศึกษาเข้ารับการศึกษาต่อสูงชัน เพื่อกลับมาปฏิบัติงานได้อย่างมี
 ประสิทธิภาพ ดังนั้น จึงควรส่งเสริมและสนับสนุนให้มีการฝึกอบรม ศึกษาจากวิทยากรมือ
 อาชีพ หรือแหล่งเรียนรู้ที่เป็นที่ยอมรับของหน่วยงานรัฐและเอกชนทั่วไป หรือส่งบุคลากรให้ศึกษา
 ต่อสูงชัน เพื่อเพิ่มพูนความรู้ความสามารถทั้งด้านทฤษฎีและการปฏิบัติในการพัฒนาสถานศึกษาให้
 เจริญก้าวหน้าทันการปฏิรูปการศึกษาในยุคปัจจุบัน และข้อที่มีค่าเฉลี่ยต่ำสุด คือ ผู้บริหาร
 มีการดำเนินการให้บุคลากร นักเรียน มีการใช้ทรัพยากรอย่างคุ้มค่าและเกิดประโยชน์สูงสุด เช่น
 การใช้น้ำด้วยความประหยัด ปิดไฟเมื่อเลิกใช้งาน เป็นต้น ประกอบกับความคิดเห็นและ
 ข้อเสนอแนะด้านหลักความคุ้มค่า คือ ผู้บริหารต้องจัดสรรตำแหน่งบุคลากรให้เหมาะสมในการ
 ปฏิบัติหน้าที่ ดังนั้น ผู้บริหารควรมีการปรับปรุงและแก้ไขการใช้ทรัพยากรต่าง ๆ โดยมีการออกกฎ
 ระเบียบ ข้อบังคับเกี่ยวกับการใช้ทรัพยากรอย่างประหยัด และคุ้มค่าที่สุด เพื่อให้เกิดประโยชน์
 สูงสุดแก่สถานศึกษาชุมชน บุคลากร นักเรียนและผู้ที่มีส่วนเกี่ยวข้อง

ข้อเสนอแนะเพื่อการวิจัยครั้งต่อไป

1. ควรศึกษาความคิดเห็นจากประชากรอื่น ๆ ที่มีส่วนเกี่ยวข้องกับสถานศึกษา เช่น บุคลากรและคณะกรรมการสถานศึกษา นักเรียน ผู้ปกครอง องค์กรเอกชน
2. ควรศึกษาวิจัยการใช้หลักธรรมาภิบาลของผู้บริหารสถานศึกษา ทั้งเชิงคุณภาพและเชิงปริมาณ
3. ควรศึกษาเปรียบเทียบการใช้หลักธรรมาภิบาลระดับมหาวิทยาลัย ทั้งมหาวิทยาลัยรัฐและมหาวิทยาลัยเอกชน ในกรุงเทพมหานคร

มหาวิทยาลัยราชภัฏบุรีรัมย์
Buriram Rajabhat University

มหาวิทยาลัยราชภัฏรำไพพรรณี
Buriram Rajabhat University

บรรณานุกรม

บรรณานุกรม

- กระทรวงศึกษาธิการ. (2546). กรมสามัญศึกษา. **โครงการธรรมาภิบาลกับกิจกรรมนักเรียนฯ**. กรุงเทพฯ : เอกสารในการประชุมปฏิบัติการเพื่อรวบรวมประสบการณ์การสร้างธรรมาภิบาลในกิจกรรมนักเรียนเสนอที่โรงแรมดิลักซ์.
- กระทรวงอบรม เยาวชน และกีฬา. (2553ก). **ตัวบ่งชี้และสถิติทางการศึกษา พ.ศ. 2553-2554**. กรมการวางแผน. สนับสนุนโดย UNICEF and Sida. กรุงเทพมหานคร มีนาคม 2554. ค้นเมื่อวันที่ 12 มกราคม 2555, จาก <http://www.moeys.gov.kh/DownLoads/Publications/National>.
- _____. (2553ข). **แผนยุทธศาสตร์ทางการศึกษา (พ.ศ. 2552-2556) (Educational Strategic Plan : ESP 2009-2013)**. กรุงเทพมหานคร กันยายน 2554. ค้นเมื่อวันที่ 12 มกราคม 2555, จาก <http://www.moeys.gov.kh/DownLoads/Publications/National>.
- กิตติมา ปรีดิถก. (2543). **การบริหารและการนิเทศสถานศึกษาเบื้องต้น**. กรุงเทพฯ : อักษรพิพจน์.
- เกษม วัฒนชัย. (2543). **เทียบฟอร์มนโยบายการศึกษา**. กรุงเทพฯ : สานปฏิรูป.
- _____. (2546). **ธรรมาภิบาลกับบทบาทของคณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน**. กรุงเทพฯ : พิมพ์ดี.
- แก้วตา ไทรงาม และคณะ. (2548). **ผู้นำเชิงกลยุทธ์เพื่อสร้างองค์การแห่งการเรียนรู้**. กรุงเทพฯ : สถาบันพัฒนาผู้บริหารสถานศึกษา สำนักงานปลัดกระทรวง กระทรวงศึกษาธิการ.
- คณาจารย์ภาควิชาบริหารรัฐกิจ. (2549). **สรุปเนื้อหาวิชาทฤษฎีองค์การ**. กรุงเทพฯ : สำนักพิมพ์มหาวิทยาลัยรามคำแหง.
- จารูวรรณ สุรินทร์. (2551). **การใช้หลักธรรมาภิบาลของผู้บริหารสถานศึกษา กลุ่มเครือข่ายวังสามหมอ 1 สำนักงานเขตพื้นที่ การศึกษาอุดรธานี เขต 2**. วิทยานิพนธ์ ค.ม. (การบริหารการศึกษา). กรุงเทพฯ : มหาวิทยาลัยกรุงเทพเหนือ.
- จำนงค์ นาหนองคูม. (2550). **การนำหลักธรรมาภิบาลไปใช้ในการบริหารของผู้อำนวยการสถานศึกษาตามความคิดเห็นของข้าราชการครูในสถานศึกษาสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่ การศึกษาขอนแก่น เขต 4**. วิทยานิพนธ์ ค.ม. (การบริหารการศึกษา). เลข : บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยราชภัฏเลย.
- จำเริญ จิตรหลัง. (2550). **“บทบาทของผู้บริหารในยุคของการปฏิรูปการศึกษา”**, วิทยากรย์, 3 : 17-21.

- จันทร์ธานี สงวนนาม. (2545). **ทฤษฎีและแนวปฏิบัติในการบริหารสถานศึกษา**. กรุงเทพฯ :
บุ๊คพอยท์.
- เฉลิมชัย สมท่า. (2547). **การบริหารโดยใช้หลักธรรมาภิบาลของผู้บริหารสถานศึกษาตามความ
คิดเห็นของครูปฏิบัติการสอนในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามหาสารคาม เขต 1. วิทยานิพนธ์
ศษ.ม (การบริหารการศึกษา)**. ขอนแก่น : บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยขอนแก่น.
- ชนิษฐ์ภักดิ์ สิงหลกะ. (2549). **การศึกษาการบริหารตามหลักธรรมาภิบาลของผู้บริหารสถานศึกษา
ระดับมัธยมศึกษาเอกชน เขตพัฒนา กรุงเทพมหานคร. วิทยานิพนธ์ ค.ม.
(การบริหารการศึกษา)**. กรุงเทพฯ : มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ.
- ชนะศักดิ์ ยูวบูรณ์. (2553). **กระทรวงมหาดไทยกับการบริหารจัดการที่ดี ในการปกครองที่ดี
(Good Governance)**. กรุงเทพฯ: บพิธการพิมพ์.
- ถวิล อรัญเวศ. (2544). **นักบริหารมืออาชีพ: ในยุคเขตพื้นที่การศึกษา**. วารสารการศึกษา, ปีที่ 4
ฉบับที่ 2 ประจำเดือนกุมภาพันธ์.
- ธีรยุทธ บุญมี. (2541). **ธรรมรัฐแห่งชาติ ยุทธศาสตร์ผู้หยานะแห่งประเทศไทย**. กรุงเทพฯ:
สาขาร.
- ธีระ รุญเจริญ. (2545). **สภาพและปัญหาการบริหารและการจัดการศึกษาขั้นพื้นฐานของ
สถานศึกษาในประเทศไทย**. สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาแห่งชาติ.
กรุงเทพฯ: ห้างหุ้นส่วนจำกัด วี. ที. ซี. คอมมิวนิเคชั่น.
- นพพงษ์ บุญจิตราคุตย์. (2546). **ก้าวเข้าสู่ผู้บริหารการศึกษา**. กรุงเทพฯ : บพิธการพิมพ์.
- บุญชม ศรีสะอาด. (2554). **วิจัยเบื้องต้น**. พิมพ์ครั้งที่ 7. กรุงเทพฯ : สุวีริยาสาส์น.
- บุญมี มาลาวโร. (2553). **พุทธบริหาร**. นนทบุรี. ชิงค์ บีบอนด์ บุคส์.
- บุษบง ชัยเจริญวัฒน์. (2546). **ตัวชี้วัดธรรมาภิบาล**. พิมพ์ครั้งที่ 2. กรุงเทพฯ: สถาบัน
พระปกเกล้า.
- บุษบง ชัยเจริญวัฒน์ และบุญมี ถี. (2546). **รายงานการวิจัยตัวชี้วัดธรรมาภิบาล**. พิมพ์ครั้งที่ 2.
กรุงเทพฯ: สถาบันพระปกเกล้า.
- บุษราภรณ์ จรดล. (2550). **การศึกษาคุณลักษณะที่เป็นจริงกับคุณลักษณะที่คาดหวังของผู้บริหาร
โรงเรียนในโรงเรียนที่จัดการเรียนการสอนตามหลักสูตรกระทรวงศึกษาธิการเป็น
ภาษาอังกฤษ สังกัดสำนักบริหารงานคณะกรรมการบริหารงานส่งเสริมการศึกษาเอกชน
เขตกรุงเทพมหานคร. วิทยานิพนธ์ ศษ.ม (บริหารการศึกษา)**. กรุงเทพฯ: บัณฑิตวิทยาลัย
มหาวิทยาลัยจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.
- บุรุษย์ ศิริมหาสาร. (2549). **ผู้นำพันธุ์แท้ Authentic Leader**. กรุงเทพฯ: บริษัทแสงดาว จำกัด.

- บวรศักดิ์ อุวรรณโณ. (2544). การสร้างธรรมาภิบาลในสังคมไทย. กรุงเทพฯ : วิทยุชุมชน.
- ปาริชาติ เทพอารักษ์. (2550). “สังคมประชาธิปไตยที่มีธรรมาภิบาลรากฐานสังคมอยู่เย็นเป็นสุข”, วารสารเศรษฐกิจและสังคม. 44 (1) : 48-55.
- ปีติเทพ อยู่ยี่นยง. (2546). “การเมืองเรื่องของเรา”. ธรรมาภิบาลในสังคมไทย.
- _____. (2555). **ธรรมาภิบาล (Good Governance) ในสังคม**. กรุงเทพฯ : บพิธการพิมพ์.
- เปรม กীরตวิงศ์ชัชวาล. (2552). กฎทองแห่งผู้นำ. กรุงเทพฯ : ทีบีเค มีเดีย พับลิชชิง.
- ปริญญา ดันสกุล. (2549). ศาสตร์แห่งการเป็นผู้นำ. กรุงเทพฯ : จัดจกรวาล.
- ประเวช สิทธิกุล. (2543). **คุณลักษณะที่พึงประสงค์ของผู้บริหารโรงเรียนยุคปฏิรูปการศึกษา**. สระบุรี. สำนักงานการประถมศึกษาจังหวัดสระบุรี.
- ประกอบ กุลเกลี้ยง และคณะ. (2545). การบริหารโดยองค์คณะบุคคล. กรุงเทพฯ : ภาพพิมพ์.
- ประสิทธิ์ สุวรรณรักษ์. (2555). **ระเบียบวิธีการวิจัยทางพฤติกรรมศาสตร์**. พิมพ์ครั้งที่ 10. บุรีรัมย์ : คณะครุศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏบุรีรัมย์.
- ประยูร ชม.ม.จิตโต. (พระธรรมโกศาจารย์). (2549). **พุทธวิธีในการบริหาร**. พิมพ์ครั้งที่ 4 : กรุงเทพฯ : มหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย.
- ปรเมศวร์ ปญญาวิโร, พระมหา (แจ่มแจ่ม). (2554). **ความคิดเห็นของครูผู้สอนต่อการบริหารงานตามหลักธรรมาภิบาลของผู้บริหารสถานศึกษาระดับมัธยมศึกษาในเขตอำเภอบรรพตพิสัย จังหวัดนครสวรรค์**. วิทยานิพนธ์ ร.ป.ม. (รัฐประศาสนศาสตร์). กรุงเทพฯ : บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย.
- ปัญญา ฉายะจินดาวงศ์และคณะ. (2543). “ธรรมรัฐ”, วารสารนักบริหาร. 21 (2) : 36.
- ฝ่ายวิชาการภาษาไทย. (2552). **พจนานุกรมไทยฉบับสมัยและสมบูรณ์**. กรุงเทพฯ : บริษัทเอ็ดดูเคชั่น จำกัด มหาชน.
- มณีรัตน์ กัญญาภาพสกุล. (2549). **การบริหารสถานศึกษาขั้นพื้นฐานโดยใช้หลักธรรมาภิบาลในโรงเรียนสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษากรุงเทพมหานคร เขต 3**. วิทยานิพนธ์ ศษ.ม. (การบริหารการศึกษา). กรุงเทพฯ : บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยราชภัฏสวนสุนันทา.
- เมธา สุวรรณสาร. (2543). “การกำกับดูแลกิจการที่ดีและการบริหารความเสี่ยงขององค์กร”, วารสารนักบริหาร. 21 (1) : 88.
- มัลลิกา ดันสอน. (2544). **การจัดการยุคใหม่**. กรุงเทพฯ : บริษัทเอ็กซ์เปอร์เน็ท จำกัด.

- บุษยามา ชุตทองม้วน, พระมหา. (2550). การใช้หลักธรรมาภิบาลในการบริหารของคณะกรรมการบริหารโรงเรียนโปลีเทคนิคอานนา เชียงใหม่. วิทยานิพนธ์ ศษ.ม. (การบริหารการศึกษา). เชียงใหม่: บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยเชียงใหม่.
- ราชบัณฑิตยสถาน. (2542). พจนานุกรมราชบัณฑิตยสถาน. กรุงเทพฯ : ทานานมีบุ๊ค.
- รุ่งชัชดาพร เวหะชาติ และวาทิต ระถี. (2553). "การใช้หลักธรรมาภิบาลในการบริหารโรงเรียนเอกชนสอนศาสนาอิสลามในจังหวัดสตูล", วารสาร AL-NUR บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยอิสลามยะลา. 6 (11) : 112-118.
- รังสรรค์ ประเสริฐศรี. (2549). การจัดการสมัยใหม่ (Modern Management). กรุงเทพฯ : บริษัทธรรมสาร จำกัด.
- ลำพิ่ง ชีรปัญญา. (พระมหาเพ็ญภู). (2554). การบริหารงานตามหลักธรรมาภิบาลของโรงเรียนนวมินทราชูทิศมัธยมจังหวัดนครสวรรค์. วิทยานิพนธ์ รป.ม. (รัฐประศาสนศาสตร์). พระนครศรีอยุธยา : บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย.
- วินิจ เกตขำ และคมเพชร ฉัตรสุภกุล. (2544). "สองทศวรรษหลักสูตรการศึกษาไทย", วารสารวิชาการ. 3 (5) : 41-51.
- วิโรจน์ สารรัตนะ. (2545). วิธีวิทยาการวิจัยแบบผสม กระบวนทัศน์ใหม่สำหรับกาวิจัยทางการบริหารการศึกษา. พิมพ์ครั้งที่ 3. กรุงเทพฯ : ทิพยวิสุทธิ์.
- วนิดา แสงสารพันธ์. (2544). "การบริหารจัดการแบบธรรมาภิบาล", วารสารนักบริหาร. 44 (2) : 39-43.
- วัชรพงษ์ คลอดพงษ์. (2548). การบริหารสถานศึกษาขั้นพื้นฐานตามหลักธรรมาภิบาล สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาเชียงใหม่. วิทยานิพนธ์ ค.ม. (การบริหารการศึกษา). นนทบุรี : บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมาธิราช.
- วันชัย วัฒนศัพท์. (2543). คู่มือการมีส่วนร่วมของประชาชนในการตัดสินใจของชุมชน. กรุงเทพฯ : ศูนย์สันติวิธีเพื่อพัฒนาประชาธิปไตย.
- ศิริยา โถแก้ว. (2550). การบริหารงานตามหลักธรรมาภิบาล: กรณีศึกษาโรงเรียนสิริวิสุทธิวิทยา จังหวัดสมุทรปราการ. วิทยานิพนธ์ ค.ม. (การบริหารการศึกษา). กรุงเทพฯ : บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยราชภัฏธนบุรี.
- ศิริวรรณ เสรีรัตน์. (2545). องค์การและการจัดการ. กรุงเทพฯ : ธรรมสารการพิมพ์.
- ศักดิ์ไทย สุรกิจบวร. (2549). ภาวะผู้นำของผู้บริหารมืออาชีพ. กรุงเทพฯ : สุวีริยาสาส์น.
- สุจิต นิมิตกุล. (2543). "กระทรวงมหาดไทยกับการบริหารจัดการที่ดี" ในการปกครองที่ดี (good governance). กรุงเทพฯ : บพิศการพิมพ์.

- สุปรีชา กมลาสน์. (2545). กลยุทธ์การบริหาร. กรุงเทพฯ : มหาวิทยาลัยธุรกิจบัณฑิต.
- สุพล วัจนินท์. (2545). “การพัฒนาโรงเรียนทั้งระบบเพื่อการปฏิรูปการเรียนรู้”, วารสารวิชาการ. 5 (6) :29-33.
- เสริม เกื้อสังข์. (2551). การศึกษาการใช้หลักธรรมาภิบาลในการบริหารจัดการของผู้บริหารสถานศึกษาสังกัดเทศบาลนครตรัง. วิทยานิพนธ์ ค.ม. (การบริหารการศึกษา). ภูเก็ต : บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยราชภัฏภูเก็ต.
- โสมนัส ณ บางช้าง. (2544). “Good Governance : การกำกับดูแลที่ดี”. วารสารนักบริหาร. 44 (3) : 48-50.
- สถาบันพระปกเกล้า. (2548). วัตรระดับการบริหารจัดการที่ดี. พิมพ์ครั้งที่ 2. กรุงเทพฯ : สถาบันพระปกเกล้า.
- สถาบันราชประชาสมาสัย. (2548). คู่มือการวินิจฉัยและรักษาโรคเรื้อน. พิมพ์ครั้งที่ 5. กรุงเทพฯ : โรงพิมพ์การศาสนา บ้านบาตร กทม.
- สมาน รังสิโยกฤษฏ์. (2543). การบริหารราชการไทย. อดีตปัจจุบันและอนาคต. กรุงเทพฯ : บรรณกิจ.
- สมเกียรติ พันธธรรม. (2543). การศึกษาคุณลักษณะที่พึงประสงค์ของผู้อำนวยการสำนักงานการศึกษา ศาสนาและวัฒนธรรม เขตพื้นที่การศึกษา. กรุงเทพฯ : บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยจุฬาลงกรณ์.
- สมคิด บางโม. (2544). การบริหารการศึกษา. พิมพ์ครั้งที่ 4. กรุงเทพฯ : โรงพิมพ์พระนคร.
- สมยศ นาวิการ. (2544). การบริหารเชิงกลยุทธ์. พิมพ์ครั้งที่ 2. กรุงเทพฯ : บรรณกิจ.
- สมหมาย ปฐมวิชัยวัฒน์. (2544). “หลักการปกครองที่ดี Good Governance กับสภาวะแวดล้อมของระบบควบคุมภายใน”, วารสารนักบริหาร. 44 (3) : 22-23.
- สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาแห่งชาติ. (2543). ประสิทธิภาพการบริหารโรงเรียนประถมศึกษา. กรุงเทพฯ : โรงพิมพ์ชวนการพิมพ์.
- สำนักงานคณะกรรมการการพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ. (2544). แผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ. ฉบับที่ 9 พ.ศ. 2545-2549. กรุงเทพฯ : สำนักงานคณะกรรมการพัฒนาการเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ.
- สำนักงานคณะกรรมการข้าราชการครู. (2543). แนวการพิจารณาโทษข้าราชการครูทำผิดวินัย. กรุงเทพฯ : สำนักงานฯ.
- สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน. (2546). คู่มือหลักสูตรการศึกษาปฐมวัย (สำหรับเด็กอายุ 3-5 ปี). กรุงเทพฯ : โรงพิมพ์คุรุสภา.

- _____. (2547). **แนวทางการพัฒนาหลักสูตรสถานศึกษาแบบอิงมาตรฐาน**. กรุงเทพฯ : โรงพิมพ์
องค์การรับส่งสินค้าและพัสดุภัณฑ์ (ร.ส.พ.).
- สำนักงานคณะกรรมการข้าราชการพลเรือน. (2553) **การบริหารกิจการบ้านเมืองและสังคมที่ดี
(Good Governance)**. กรุงเทพฯ : สำนักงานคณะกรรมการข้าราชการพลเรือน.
- สำนักงานกฤษฎีกา. (2542). **ระเบียบสำนักนายกรัฐมนตรีด้วยการสร้างระบบบริหารกิจการ
บ้านเมืองและสังคมที่ดี พ.ศ. 2542**. กรุงเทพฯ : สำนักงานข้าราชการพลเรือน.
- _____. (2546). **ระเบียบสำนักนายกรัฐมนตรีว่าด้วยการมอบอำนาจ**. วารสารราชกิจจานุเบกษา,
เล่มที่ 120 ตอนพิเศษที่ 116ง ประจำเดือนตุลาคม .
- หวน พันธุ์พันธ์. (2549). **บริหารการศึกษา : นักบริหารมืออาชีพ**. พิมพ์ครั้งที่ 2. นนทบุรี : พันธุ์
พันธ์การพิมพ์.
- อาคม วัชโรสง. (2547). **หน้าที่ผู้นำในการบริหารการศึกษา**. พิมพ์ครั้งที่ 2. กรุงเทพฯ : ภารกิจ
เอกสาร และตำรามหาวิทยาลัยทักษิณ.
- อานันท์ ปันยารชุน. (2542). **มุมมองนายอานันต์**. พิมพ์ครั้งที่ 3. กรุงเทพฯ : มติชน.
- อมรา พงศาพิชญ์ และ นิตยา กัทรสิริคะพันธ์. (2541). **รายงานการวิจัยเรื่อง องค์การให้ทุนเพื่อ
ประชาสังคมในประเทศไทย**. กรุงเทพฯ : สถาบันวิจัยสังคม จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.
- อัจฉรา โขมสินธุ์. (2543). "บริษัทภิบาลกลยุทธ์ธุรกิจแบบยั่งยืน", **วารสารนักบริหาร**. 21 (3) :
34-35.
- Banal, N. (2011). **Impact of Fiscal Policy on Dollarization and Poverty Reduction
(Cambodia Case Study)**. Doctoral Dissertation, Claremont Graduate University.
Available from : UMI ProQuest Digital Dissertation.
- Baumeister, P. (2005). **Implicit Good Government Theory in the U.S.: A Comparative
Study of Mexican Immigrants, Mexican Americans, and Non-Hispanic Americans**.
Doctoral Dissertation, Regent University. Available from: UMI ProQuest Digital
Dissertation, (UMI Order No. 3188219).
- Bredenberg, K. & Sovann, S. (2008). **Cambodia Secondary Education Study: Educational
Demand in the Basic Education Sector and Strategies for Enhancement**.
Kampuchean Action for Primary Education. A Research Project Funded by the World
Bank.

- Campbell, R. F. et al. (1997). **An Evaluation of a Learning Cycle Intervention Strategy for Enhancing the Use of Formal Operational Thought by Beginning College Physics Students**. *Dissertation Abstracts Internation*. 38 : 3903.
- Chet, C. (2006). Cambodia. In UNESCO. **Higher Education in South-East Asia**. Bangkok: UNESCO Bangkok.
- Fisk, R. S. (1963). **The Task of Educational Administration**. New York : Harper and Row Publishers.
- Gorton, R. D. (1983). **Public Policy Analysis : An Introduction**. New Jersey : Prentice-Hall.
- Griffiths, D. E. (1956). **Human Relations in School Administration**. New York : Appletion-Century Crotts, Inc.
- Gulick L. & Urwick, L. (1937). **The Science of Administration**. New York : Institute of Public Administration.
- Kimbrough, R., & Nunneyry, M. (1976). **Educational Administration. : An Intraduction**. New York. : Macmillan.
- Kimmet, P. (2005). **The Politics of Good Governance in the Asean 4**. Unpublished Master's Degree, Griffith University.
- Lea, P. (2011). **High School Principal Good Government and Student Achievement: The Effects of Good Government on the Illinois Prairie State Achievement Examination**. Doctoral Dissertation, Capella University. Available from : UMI ProQuest Digital Dissertation, (UMI Order No. 3457284).
- Martin, T. (2011). **The Relationship Between Principal Good Government Behavior and Principal Experience**. Doctoral Dissertation, University of South Carolina. Available from: UMI ProQuest Digital Dissertation, (UMI Order No. 3488381).
- Pit, C. & Ford, D. (2004). Cambodian Higher Education: Mixed Visions. In P. G. Altbach & T. Umakoshi (Eds.), **Asian Universities: Historical Perspectives and Contemporary Challenges** (pp. 333-362). Baltimore: Johns Hopkins University Press.
- Ramseyer, J. A. et al. (1955). **Factors Affecting Educational Administration CPEA Series**. Columbus Ohio : Ohio State University.

- Sarbin, T. & Jurnur. R. H. (1995). **Role the Encyclopedia of Social Science**. New York : Gordon and Breach Science Publishere.
- Sergiovanni, T. J. et al. (1992). **Educational Governance and Administration**. 3rd ed. Boston : Allyn and Bacon.
- Sethy, I. (2010). **Preface- Educational Strategic Plan 2010-2013**. Ministry of Education, Youth, and Sport. Phnom Penh, September 2011. Retrieve January 12, 2012, from <http://www.moeys.gov.kh/DownLoads/Publications/National>
- Soksreng, T. (2007). **Good Governance in Cambodia: Exploring the Link between Governance and Poverty Reduction**. **Hen Bin International Society Science Study and Research**. 11(6) : 70-73.
- Tead, O. (1951). **Art of Administrative**. New York : McGraw-Hill.
- UNICEF. (2007). **Special Protections Progress & Disparity**. Old Enough to be a Criminal? <http://www.unicef.org/pon97/p56a.htm> (accessed 2nd April 2008).

มหาวิทยาลัยราชภัฏรำไพพรรณี
Buriram Rajabhat University

ภาคผนวก

ภาคผนวก ก

หนังสือขอความอนุเคราะห์ผู้เชี่ยวชาญตรวจสอบเครื่องมือการวิจัย

ที่ ศธ ๐๕๔๕.๑๑(๑)/ว๓๕๕

บัณฑิตวิทยาลัย
มหาวิทยาลัยราชภัฏบุรีรัมย์
ถนนจิระ อำเภอเมืองบุรีรัมย์
จังหวัดบุรีรัมย์ ๓๑๐๐๐

๑๐ กรกฎาคม ๒๕๕๖

เรื่อง ขอบความอนุเคราะห์เป็นผู้เชี่ยวชาญตรวจสอบเครื่องมือวิจัย

เรียน รศ.ดร.จรัส สว่างทัฬห

ด้วย นางสาวมานี ติจ นักศึกษาระดับปริญญาโท หลักสูตรรัฐประศาสนศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชารัฐประศาสนศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏบุรีรัมย์ กำลังศึกษาและทำวิทยานิพนธ์ เรื่อง การบริหารสถานศึกษาตามหลักธรรมาภิบาลของผู้บริหารสถานศึกษาโรงเรียนมัธยมศึกษาชาวกัมพูชา ในเขตกรุงเทพมหานคร โดยมี รองศาสตราจารย์ประชัน คณะวัน เป็นประธานที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์

บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยราชภัฏบุรีรัมย์ พิจารณาแล้วว่าท่านเป็นผู้มีความรู้ ความสามารถและประสบการณ์ในเรื่องนี้อย่างดี จึงขอความอนุเคราะห์จากท่านเป็นผู้เชี่ยวชาญ ตรวจสอบเครื่องมือในการทำวิจัยและศึกษาข้อมูลครั้งนี้ เพื่อให้ผู้ทำการวิจัยจะได้ดำเนินการใน ขั้นตอนต่อไป

จึงเรียนมาเพื่อโปรดอนุเคราะห์และขอขอบคุณมา ณ โอกาสนี้

ขอแสดงความนับถือ

(ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.สุเทียบ ละอองทอง)

คณบดีบัณฑิตวิทยาลัย

มหาวิทยาลัยราชภัฏบุรีรัมย์

สำนักงานบัณฑิตวิทยาลัย

โทร ๐ ๔๔๖๑ ๑๒๒๑ ต่อ ๓๘๐๖

โทรสาร ๐ ๔๔๖๑ ๒๘๕๘

ที่ ศธ ๐๕๔๕.๑๑(๑)/ว๓๕๕

บัณฑิตวิทยาลัย
มหาวิทยาลัยราชภัฏบุรีรัมย์
ถนนจิระ อำเภอเมืองบุรีรัมย์
จังหวัดบุรีรัมย์ ๓๑๐๐๐

๑๐ กรกฎาคม ๒๕๕๖

เรื่อง ขอบความอนุเคราะห์เป็นผู้เชี่ยวชาญตรวจสอบเครื่องมือวิจัย

เรียน ผศ.ดร.นวมินทร์ ประชานันท์

ด้วย นางสาวมานิ ดิจ นักศึกษาระดับปริญญาโท หลักสูตรรัฐประศาสนศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชารัฐประศาสนศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏบุรีรัมย์ กำลังศึกษาและทำวิทยานิพนธ์ เรื่อง การบริหารสถานศึกษาตามหลักธรรมาภิบาลของผู้บริหารสถานศึกษาโรงเรียนมัธยมศึกษาชายกัมพูชา ในเขตกรุงเทพมหานคร โดยมี รองศาสตราจารย์ประชัน คะเนวัน เป็นประธานที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์

บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยราชภัฏบุรีรัมย์ พิจารณาแล้วว่าท่านเป็นผู้มีความรู้ ความสามารถและประสบการณ์ในเรื่องนี้อย่างดียิ่ง จึงขอความอนุเคราะห์จากท่านเป็นผู้เชี่ยวชาญ ตรวจสอบเครื่องมือในการทำวิจัยและศึกษาข้อมูลครั้งนี้ เพื่อให้ผู้ทำการวิจัยจะได้ดำเนินการใน ขั้นตอนต่อไป

จึงเรียนมาเพื่อโปรดอนุเคราะห์และขอขอบคุณมา ณ โอกาสนี้

ขอแสดงความนับถือ

(ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.สุเทียบ ละอองทอง)

คณบดีบัณฑิตวิทยาลัย

มหาวิทยาลัยราชภัฏบุรีรัมย์

สำนักงานบัณฑิตวิทยาลัย

โทร ๐ ๔๔๖๑ ๑๒๒๑ ต่อ ๓๘๐๖

โทรสาร ๐ ๔๔๖๑ ๒๘๕๘

ที่ ศธ ๐๕๔๕.๑๑(๑)/ว๓๕๕

บัณฑิตวิทยาลัย
มหาวิทยาลัยราชภัฏบุรีรัมย์
ถนนจิระ อำเภอเมืองบุรีรัมย์
จังหวัดบุรีรัมย์ ๓๑๐๐๐

๑๐ กรกฎาคม ๒๕๕๖

เรื่อง ขอบความอนุเคราะห์เป็นผู้เชี่ยวชาญตรวจสอบเครื่องมือวิจัย

เรียน ผศ.ดร.นฤมล สมคุณา

ด้วย นางสาวมานี ดิจ นักศึกษาระดับปริญญาโท หลักสูตรรัฐประศาสนศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชารัฐประศาสนศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏบุรีรัมย์ กำลังศึกษาและทำวิทยานิพนธ์ เรื่อง การบริหารสถานศึกษาตามหลักธรรมาภิบาลของผู้บริหารสถานศึกษาโรงเรียนมัธยมศึกษาชายกัมพูชา ในเขตกรุงเทพมหานคร โดยมี รองศาสตราจารย์ประชัน คะเนวัน เป็นประธานที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์

บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยราชภัฏบุรีรัมย์ พิจารณาแล้วว่าท่านเป็นผู้มีความรู้ ความสามารถและประสบการณ์ในเรื่องนี้อย่างดียิ่ง จึงขอความอนุเคราะห์จากท่านเป็นผู้เชี่ยวชาญ ตรวจสอบเครื่องมือในการทำวิจัยและศึกษาข้อมูลครั้งนี้ เพื่อให้ผู้ทำการวิจัยจะได้ดำเนินการใน ขั้นตอนต่อไป

จึงเรียนมาเพื่อโปรดอนุเคราะห์และขอขอบคุณมา ณ โอกาสนี้

ขอแสดงความนับถือ

(ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.สุเทียบ ละอองทอง)

คณบดีบัณฑิตวิทยาลัย

มหาวิทยาลัยราชภัฏบุรีรัมย์

สำนักงานบัณฑิตวิทยาลัย

โทร ๐ ๔๕๖๑ ๑๒๒๑ ต่อ ๓๘๐๖

โทรสาร ๐ ๔๕๖๑ ๒๘๕๘

No. 0545.11/2354

Buriram Rajabhat University
439 Jira Road, Muang District,
Buriram 31000, THAILAND

July 12, 2013

Dear Mr. Samret Kheun:

Subject: Requesting to be the Expert for the Research Instruments

Buriram Rajabhat University (BRU) presents its complement to Mr. Samret Kheun, Chief of the Office of Education, Youth, and Sports, Sa-ang District, Kandal Province, Cambodia to be the expert of Miss. Tech Many's research instruments. I would like to inform you that Miss. Tech Many is currently pursuing her Master's Degree in Public Administration at Buriram Rajabhat University, Thailand. She has successfully defended her thesis proposal, entitled "School Administration Based on Good Governance Principles of Cambodian High School Administrators in Phnom Penh Municipality" under the supervision of Associate Professor Prajan Kanewan, Major advisors of the thesis.

Meanwhile, the purpose and overall goal of this study is to study the school administration based on good governance principles as perceived by teacher at high school levels in Phnom Penh municipality. It is intended that the findings of the study will prove useful in helping to further the knowledge base on the specific leadership practices that are used in Cambodia.

In this regard, BRU strongly believes in your kindness to be the expert for giving suggestions in her research instruments.

Please accept, Mr. Samret Kheun, my sincere appreciation and the assurances of my highest consideration.

Yours sincerely,

A handwritten signature in black ink, appearing to read 'S. Suthiap'.

(Assistant Professor Dr. Suthiap La-onghong)
Dean of Graduate School
Buriram Rajabhat University

Office of Graduate School
Tel. 0 4461 1221, 0 446 1616 ext. 3806
Fax 0 4461 2858

No. 0545/1354

Buriram Rajabhat University
439 Jira Road, Muang District,
Buriram 31000, THAILAND

July 12, 2013

Dear Mr. Paing Phanny:

Subject: Requesting to be the Expert for the Research Instruments

Buriram Rajabhat University (BRU) presents its complement to Mr. Paing Phanny, Principal of Samdach Techor Hun Sen Prek Ambel High School, Sa-ang District, Kandal Province, Cambodia to be the expert of Miss. Tech Many's research instruments. I would like to inform you that Miss. Tech Many is currently pursuing her Master's Degree in Public Administration at Buriram Rajabhat University, Thailand. She has successfully defended her thesis proposal, entitled "School Administration Based on Good Governance Principals of Cambodian High School Administrators in Phnom Penh Municipality" under the supervision of Associate Professor Prajan Kanewan, Major advisors of the thesis.

Meanwhile, the purpose and overall goal of this study is to study the school administration based on good governance principles as perceived by teacher at high school levels in Phnom Penh municipality. It is intended that the findings of the study will prove useful in helping to further the knowledge base on the specific leadership practices that are used in Cambodia.

In this regard, BRU strongly believes in your kindness to be the expert for giving suggestions in her research instruments.

Please accept, Mr. Paing Phanny, my sincere appreciation and the assurances of my highest consideration.

Yours sincerely,

(Assistant Professor Dr. Suthiap La-onghong)
Dean of Graduate School
Buriram Rajabhat University

Office of Graduate School
Tel. 0 4461 1221, 0 446 1616 ext. 3806
Fax 0 4461 2858

มหาวิทยาลัยราชภัฏรำไพพรรณี
Buri Ram Rajabhat University

ภาคผนวก ข

หนังสือขอความอนุเคราะห์ทดลองเครื่องมือการวิจัย

No. 0545.11/356

Buriram Rajabhat University
439 Jira Road, Muang District,
Buriram 31000, THAILAND

July 15, 2013

Dear Mr. Director of Samdach Techor Hun Sen Troeuy Sla High School:

Subject: Asking Permission to Try Out the Research Instruments

Buriram Rajabhat University (BRU) presents this letter to the Director of Samdach Techor Hun Sen Troeuy Sla to ask permission to try out the research instruments. I wish to inform you that Miss. Tech Many, a student studying for her Master in Public Administration Program at Buriram Rajabhat University, Thailand, is conducting the research, entitled "School Administration Based on Good Governance Principles of Cambodian High School Administrators in Phnom Penh Municipality" under the supervision of Associate Professor Prajan Kanewan, Major advisors of the thesis.

In this regard, BRU would like to ask permission from Mr. Director to allow her to try out the research instruments at Samdach Techor Hun Sen Troeuy Sla High School by responding to her research methodologies.

Please accept, Mr. Director, my sincere appreciation and the assurances of my highest consideration.

Yours sincerely,

(Assistant Professor Dr. Suthiap La-onghong)
Dean of Graduate School
Buriram Rajabhat University

Office of Graduate School
Tel. 0 4461 1221, 0 446 1616 ext. 3806
Fax 0 4461 2858

มหาวิทยาลัยราชภัฏรำไพพรรณี
Buriram Rajabhat University

ภาคผนวก ค

หนังสือขอความอนุเคราะห์แจกแบบสอบถาม

No. 0545.11/1853

Buriram Rajabhat University
439 Jira Road, Muang District,
Buriram 31000, Thailand

September 20, 2013

His Excellency Im Sethy
Minister of Ministry of Education, Youth, and Sports
Phnom Penh, Kingdom of Cambodia

Dear His Excellency Minister:

**Subject: Request for Permission and Facilitation on Conducting Research in
Cambodian High Schools**

I, as President of Buriram Rajabhat University (BRU), Thailand, wish to inform His Excellency that Miss Tech Many, a master's degree student, the BRU scholarship grantee from Cambodia, has successfully defended her thesis proposal, entitled "**School Administration Based on Good Governance Principles of Cambodian High School Administrators in Phnom Penh Municipality**" under the supervision of Associate Professor Prajan Kanewan. She is now on the process to collect her research data from school teachers from Cambodian high schools through her questionnaires.

Accordingly, I would like to ask for His Excellency's permission to allow Miss Tech Many to collect her research data as mentioned and also your facilitation to inform the school teachers to willingly cooperate in giving their responses as required by the research instruments. All their questionnaire responses will, of course, remain confidential, with neither school names nor school teachers names being revealed in any way.

Please accept, His Excellency, my sincere appreciation and the assurances of my highest consideration.

Yours sincerely,

(Associate Professor Malinee Chutopama)
President, Buriram Rajabhat University

Office of Graduate School
Tel. 0 4461 1221, 0 446 1616 ext. 3806
Fax 0 4461 2858

ព្រះរាជាណាចក្រកម្ពុជា
ជាតិ សាសនា ព្រះមហាក្សត្រ

រាជធានីភ្នំពេញ ថ្ងៃទី៣០ ខែកញ្ញា ឆ្នាំ២០១៣

នាងខ្ញុំឈ្មោះ តិច ម៉ានី ជានិស្សស្រាវជ្រាវថ្នាក់បរិញ្ញាបត្រជាន់ខ្ពស់ដែលទទួលបានអាហារូបករណ៍
ផ្នែក "រដ្ឋបាលសាធារណៈ" មកសិក្សានៅសាកលវិទ្យាល័យរាជក៏រៀបរយ ប្រទេសថៃ។

សូមគោរពជូន
ឯកឧត្តមរដ្ឋមន្ត្រីក្រសួងអប់រំ យុវជន និងកីឡា

កម្មវត្ថុ ៖ សំណើរសុំការអនុញ្ញាតចុះធ្វើការស្រាវជ្រាវប្រមូលទិន្នន័យ
យោង ៖ លិខិតរបស់លោកស្រី ម៉ាលីនី ចុចូប៉ាម៉ា (Malinee Chutopama) ចុះថ្ងៃទី២០ ខែកញ្ញា
ឆ្នាំ២០១៣

យោងតាមកម្មវត្ថុខាងលើ នាងខ្ញុំសូមគោរពជូនឯកឧត្តមរដ្ឋមន្ត្រីជ្រាបថានាងខ្ញុំមានតម្រូវការចាំបាច់
ក្នុងការធ្វើការស្រាវជ្រាវនិងប្រមូលទិន្នន័យពាក់ព័ន្ធនឹងប្រធានបទ "ការគ្រប់គ្រងគ្រឹះស្ថានសិក្សាតាម
គោលការណ៍ អភិបាលកិច្ចល្អ របស់នាយកសាលាមធ្យមសិក្សាក្នុងរាជធានីភ្នំពេញ" នៅតាមវិទ្យាល័យ
នានាក្រោមឱវាទមន្ទីរអប់រំ យុវជន និងកីឡារាជធានីភ្នំពេញ ដើម្បីទទួលបានទិន្នន័យសម្រាប់សរសេរ
និក្ខេបបទបញ្ចប់ការសិក្សាថ្នាក់បរិញ្ញាបត្រជាន់ខ្ពស់ដែលរួមមានចំនួន ២៩ វិទ្យាល័យ ដូចជា វិទ្យាល័យ
ព្រះស៊ីសុវត្ថិ វិទ្យាល័យវត្តកោះ វិទ្យាល័យព្រះយុគន្ធរ វិទ្យាល័យជាស៊ីមសន្ធរម៉ុក វិទ្យាល័យបាក់ទុក
វិទ្យាល័យបឹងត្របែក វិទ្យាល័យចតុមុខ វិទ្យាល័យផ្សារដើមថ្កូវ វិទ្យាល័យច្បារអំពៅ 1 វិទ្យាល័យច្បារអំពៅ 2
វិទ្យាល័យឥន្ទ្រទេវី វិទ្យាល័យអនុវត្តន៍ វិទ្យាល័យប៊ុនរ៉ានីហ៊ុនសែនវត្តភ្នំ វិទ្យាល័យព្រះកុសុមៈ វិទ្យាល័យ
ជាស៊ីមសាមគ្គី វិទ្យាល័យទួលទំពូង វិទ្យាល័យទួលស្វាយព្រៃ 1 វិទ្យាល័យទួលស្វាយព្រៃ 2 វិទ្យាល័យ
ជាស៊ីមចំរើនរដ្ឋ វិទ្យាល័យជ័យជំនះ វិទ្យាល័យសម្តេចហ៊ុនសែនភ្នំពេញថ្មី វិទ្យាល័យជម្ពូន វិទ្យាល័យ
ជាស៊ីមជ្រោយចង្វា វិទ្យាល័យបឹងកេងកង 1 វិទ្យាល័យបឹងកេងកង 2 វិទ្យាល័យព្រែកលៀប វិទ្យាល័យ
ផ្ទាល់ទទឹង វិទ្យាល័យទួលអំពិល និង វិទ្យាល័យឫស្សីកែវ។ ការចុះស្រាវជ្រាវនេះមានរយៈពេល ០៤ សប្តាហ៍
គិតចាប់ពី ថ្ងៃទី១៤ ខែតុលា ២០១៣ ដល់ ថ្ងៃទី១៤ ខែវិច្ឆិកា ឆ្នាំ២០១៣។

អាស្រ័យដូចបានជម្រាបជូនខាងលើនេះ នាងខ្ញុំសូមគោរពជូនឯកឧត្តមមេត្តាអនុញ្ញាតដល់នាងខ្ញុំក្នុង
ការស្រាវជ្រាវប្រមូលទិន្នន័យដោយក្តីអនុគ្រោះ។
សូមឯកឧត្តមរដ្ឋមន្ត្រីទទួលកាគោរពដ៏ខ្ពង់ខ្ពស់អំពីនាងខ្ញុំ។

ហត្ថលេខា

តិច ម៉ានី

ព្រះរាជាណាចក្រកម្ពុជា
ជាតិ សាសនា ព្រះមហាក្សត្រ

ក្រសួងអប់រំ យុវជន និងកីឡា
លេខ:៣៣៣៧/៤ អយក.៥១៧

រាជធានីភ្នំពេញ, ថ្ងៃទី ២០ ខែ តុលា ឆ្នាំ ២០១៣

រដ្ឋមន្ត្រីក្រសួងអប់រំ យុវជន និងកីឡា
ជម្រាបជូន

លោកប្រធានមន្ទីរអប់រំ យុវជន និងកីឡារាជធានីភ្នំពេញ

កម្មវត្ថុ : ការអនុញ្ញាតឱ្យនិស្សិតឈ្មោះ ពិត ម៉ាឌី ចុះធ្វើកម្មសិក្សាស្រាវជ្រាវ

យោង : - លិខិតរបស់សាកលវិទ្យាល័យ (Buriram Rajabhat University) នៃប្រទេសថៃ ចុះថ្ងៃទី ២០ ខែ កញ្ញា ឆ្នាំ ២០១៣
- ពាក្យស្នើសុំរបស់សាមីជន ចុះថ្ងៃទី ៣០ ខែ កញ្ញា ឆ្នាំ ២០១៣

តាមកម្មវត្ថុ និងយោងខាងលើ ខ្ញុំសូមជម្រាបជូនលោកប្រធានថា កញ្ញា ពិត ម៉ាឌី ជានិស្សិត អាហារូបករណ៍ថ្នាក់បរិញ្ញាបត្រជាន់ខ្ពស់ ផ្នែកសុខភាពសាធារណៈ នៃសាកលវិទ្យាល័យ រាជក៏ត្យបុរីរម្យ (Buriram Rajabhat University) ប្រទេសថៃ បានស្នើសុំចុះធ្វើការសិក្សាស្រាវជ្រាវ និងប្រមូលទិន្នន័យពាក់ព័ន្ធនឹងប្រធានបទ " ការគ្រប់គ្រងគ្រឹះស្ថានសិក្សាតាមគោលការណ៍អភិបាលកិច្ចល្អរបស់នាយកសាលាមធ្យមសិក្សាក្នុងរាជធានីភ្នំពេញ " នៅតាមវិទ្យាល័យនានាក្រោមឱវាទមន្ទីរអប់រំ យុវជន និងកីឡារាជធានីភ្នំពេញ ចំនួន ២៩ វិទ្យាល័យរយៈពេល ០១ ខែ ចាប់ពីថ្ងៃទី ១៤ ខែ តុលា ឆ្នាំ ២០១៣ ដល់ថ្ងៃទី ១៤ ខែ វិច្ឆិកា ឆ្នាំ ២០១៣ ដើម្បីជាជំនួយស្នូលក្នុងការសរសេរ និក្ខេបបទបញ្ចប់ការសិក្សាថ្នាក់បរិញ្ញាបត្រជាន់ខ្ពស់ នៅសាកលវិទ្យាល័យ រាជក៏ត្យបុរីរម្យប្រទេសថៃ ។

អាស្រ័យហេតុនេះ សូមលោកប្រធានមេត្តា ជួយសម្រួលដល់ការចុះធ្វើកម្មសិក្សាស្រាវជ្រាវរបស់និស្សិតរូប នេះតាមការគួរ ។

សូមលោកប្រធានមេត្តាទទួលនូវការរាប់អានខ្ញុំ ។

ជ. រដ្ឋមន្ត្រីក្រសួងអប់រំ យុវជន និងកីឡា

សាមីដី ស៊ីវឡាន

ព្រះរាជាណាចក្រកម្ពុជា
ជាតិ សាសនា ព្រះមហាក្សត្រ

ក្រសួងអប់រំ យុវជន និងកីឡា

លេខ: ៣៣៧ អយក. ១៧៤

រាជធានីភ្នំពេញ, ថ្ងៃទី ១០ ខែ តុលា ឆ្នាំ ២០១៣

រដ្ឋមន្ត្រីក្រសួងអប់រំ យុវជន និងកីឡា
ជម្រាបជូន

មន្ត្រីអប់រំ យុវជន និងកីឡា រាជធានីភ្នំពេញ
មកដល់ ថ្ងៃទី ១១ ខែ តុលា ឆ្នាំ ២០១៣
ម៉ោង ០៩:០០ ព្រះពេល ១៧:៤៥
បញ្ជូនមកការ ២៧/២៧

លោកប្រធានមន្ទីរអប់រំ យុវជន និងកីឡារាជធានីភ្នំពេញ

- កម្មវត្ថុ : ការអនុញ្ញាតឱ្យនិស្សិតឈ្មោះ ពិច ម៉ាឌី ចុះធ្វើកម្មសិក្សាស្រាវជ្រាវ
- យោង : - លិខិតរបស់សាកលវិទ្យាល័យ (Buriram Rajabhat University) នៃប្រទេសថៃ ចុះថ្ងៃទី ២០ ខែ កញ្ញា ឆ្នាំ ២០១៣
- ពាក្យស្នើសុំរបស់សាមីជន ចុះថ្ងៃទី ៣០ ខែ កញ្ញា ឆ្នាំ ២០១៣

តាមកម្មវត្ថុ និងយោងខាងលើ ខ្ញុំសូមជម្រាបជូនលោកប្រធានថា កញ្ញា ពិច ម៉ាឌី ជានិស្សិត អាហារូបករណ៍ថ្នាក់បរិញ្ញាបត្រជាន់ខ្ពស់ ផ្នែកសុខភាពសាធារណៈ នៃសាកលវិទ្យាល័យ រាជភ័ន្យបុរីវិរម្យ (Buriram Rajabhat University) ប្រទេសថៃ បានស្នើសុំចុះធ្វើការសិក្សាស្រាវជ្រាវ និងប្រមូលទិន្នន័យពាក់ព័ន្ធនឹងប្រធានបទ " ការគ្រប់គ្រងគ្រឹះស្ថានសិក្សាតាមគោលការណ៍អភិបាលកិច្ចល្អរបស់នាយកសាលាមធ្យមសិក្សាក្នុងរាជធានីភ្នំពេញ " នៅតាមវិទ្យាល័យនានាក្រោមឱវាទមន្ទីរអប់រំ យុវជន និងកីឡារាជធានីភ្នំពេញ ចំនួន ២៩ វិទ្យាល័យរយៈពេល ០១ ខែ ចាប់ពីថ្ងៃទី ១៤ ខែ តុលា ឆ្នាំ ២០១៣ ដល់ថ្ងៃទី ១៤ ខែ វិច្ឆិកា ឆ្នាំ ២០១៣ ដើម្បីជំនួយស្នាមក្នុងការសរសេរ និក្ខេបបទបញ្ចប់ការសិក្សាថ្នាក់បរិញ្ញាបត្រជាន់ខ្ពស់ នៅសាកលវិទ្យាល័យ រាជភ័ន្យបុរីវិរម្យប្រទេសថៃ ។

អាស្រ័យហេតុនេះ សូមលោកប្រធានមេត្តា ជួយសម្រួលដល់ការចុះធ្វើកម្មសិក្សាស្រាវជ្រាវរបស់និស្សិតរូប នេះតាមការគួរ ។

សូមលោកប្រធានមេត្តាទទួលនូវការរាប់អានពីខ្ញុំ ។

ជ. រដ្ឋមន្ត្រីក្រសួងអប់រំ យុវជន និងកីឡា
សាមីឱ្យ ស៊ុនឡុនា

มหาวิทยาลัยราชภัฏรำไพพรรณี
Buriram Rajabhat University

ภาคผนวก ง
แบบสอบถามเพื่อการวิจัย

แบบสอบถามเพื่อการวิจัย

เรื่อง การบริหารสถานศึกษาตามหลักธรรมาภิบาลของผู้บริหารสถานศึกษา โรงเรียนมัธยมศึกษาในเขตกรุงเทพมหานคร ประเทศไทย

คำชี้แจง:

1. การวิจัยครั้งนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อ ศึกษาและเปรียบเทียบการบริหารสถานศึกษาตามหลักธรรมาภิบาลของผู้บริหารสถานศึกษาตามความคิดเห็นของครูผู้สอนใน โรงเรียนมัธยมศึกษาในเขตกรุงเทพมหานคร สังกัดสำนักงานอบรม เขต และ กทม กรุงเทพมหานคร ตามหลักสูตรรัฐประศาสนศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชารัฐประศาสนศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏรำไพพรรณี
 2. แบบสอบถามนี้ไม่มีคำตอบที่ถูกต้องหรือผิด กรุณาตอบข้อความแต่ละข้อ ตามความคิดเห็นของท่าน เพื่อจะได้ผลการวิจัยที่ถูกต้องและเป็นประโยชน์ต่อไป
 3. คำตอบที่ได้จากท่านจะนำไปวิเคราะห์เป็นภาพรวม และจะไม่มีผลกระทบต่อท่านแต่ประการใดขอความกรุณาตอบข้อความให้ครบทุกข้อ หากขาดข้อใดข้อหนึ่งไปอาจทำให้ไม่สามารถนำข้อมูลไปวิเคราะห์ได้
 4. แบบสอบถามแบ่งออกเป็น 3 ตอนได้แก่
ตอนที่ 1 ข้อมูลทั่วไปของผู้ตอบแบบสอบถาม
ตอนที่ 2 การบริหารสถานศึกษาตามหลักธรรมาภิบาลของผู้บริหารสถานศึกษาตามความคิดเห็นของครูผู้สอน
ตอนที่ 3 ความคิดเห็นและข้อเสนอแนะอื่นๆ
- ผู้วิจัยหวังเป็นอย่างยิ่งว่าจะได้รับความอนุเคราะห์จากท่านด้วยดี จึงขอขอบพระคุณมา ณ โอกาสนี้

นางสาวมานี ดิจ

นักศึกษาระดับปริญญาโท สาขาวิชารัฐประศาสนศาสตร์

บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยราชภัฏรำไพพรรณี

ข้อ	ข้อความ	ระดับการปฏิบัติ				
		5	4	3	2	1
หลักนิติธรรม						
1.	ผู้บริหารมีการจัดทำแผนภูมิโครงสร้างการบริหารงานและแบ่งแยกอำนาจหน้าที่ในแต่ละฝ่ายในสถานศึกษาอย่างชัดเจน					
2.	ผู้บริหารมีคำสั่งแต่งตั้งมอบหมายงานให้บุคลากรในสถานศึกษาแต่ละฝ่ายตามอำนาจหน้าที่และความรับผิดชอบอย่างชัดเจน					
3.	ผู้บริหารมีการกำหนดบทบาทหน้าที่ในการปฏิบัติงานของบุคลากรในแต่ละฝ่ายของสถานศึกษาอย่างชัดเจน					
4.	ผู้บริหารมีระบบคุ้มครองสิทธิของนักเรียน บุคลากรในสถานศึกษาอย่างเป็นระบบ					
5.	ผู้บริหารมีการประชาสัมพันธ์ให้นักเรียน ผู้ปกครอง ชุมชนหรือผู้มีส่วนเกี่ยวข้อง ได้รับทราบข้อมูลข่าวสารการให้บริการของสถานศึกษาสม่ำเสมอ					
6.	ผู้บริหารออกกฎ ระเบียบ ข้อบังคับหรือแนวปฏิบัติต่าง ๆ ในสถานศึกษาโดยอาศัยอำนาจหน้าที่ ตามที่กฎหมายกำหนดไว้					
7.	ผู้บริหารมีการกำหนดระยะเวลาการแล้วเสร็จของการให้บริการกับนักเรียน ผู้ปกครอง หรือผู้มาติดต่อกับสถานศึกษาทุกครั้ง					
8.	ผู้บริหารมีหลักเกณฑ์และวิธีการการประเมินผลการปฏิบัติตามกฎระเบียบ ข้อบังคับของบุคลากร ในสถานศึกษาเป็นระยะ ๆ					
9.	ผู้บริหารมีการมอบอำนาจการตัดสินใจในการบริหารสถานศึกษาแก่บุคลากร ตามความสำคัญของแต่ละงานและตามความเหมาะสม					
10.	ผู้บริหารใช้อำนาจหน้าที่ตามกฎหมายในการบังคับบัญชาอย่างเหมาะสม ชัดเจน ถูกต้อง และก่อให้เกิดประโยชน์ต่อทางราชการอยู่เสมอ					
11.	ผู้บริหารมีการออกกฎ ระเบียบ ข้อบังคับกับข้าราชการครูและบุคลากรทางการศึกษาอย่างเท่าเทียมกัน					
12.	ผู้บริหารสถานศึกษาชี้แจงให้ครู นักเรียน และบุคลากรต่าง ๆ มีความรู้ความเข้าใจในบทบาทหน้าที่ของตนตามกฎหมาย ระเบียบ ข้อบังคับ นโยบาย ของทางราชการและสถานศึกษา					

ข้อ	ข้อความ	ระดับการปฏิบัติ				
		5	4	3	2	1
หลักคุณธรรม						
13.	ผู้บริหารไม่ใช่อำนาจหน้าที่แสวงหาประโยชน์เพื่อตนเองหรือผู้อื่นทั้งทางตรงและทางอ้อม					
14.	ผู้บริหารปฏิบัติงานด้วยความตั้งใจ อุทิศเวลาให้กับทางราชการ					
15.	ผู้บริหารปฏิบัติตนเป็นแบบอย่างที่ดีแก่ นักเรียน บุคลากร ประชาชนทั่วไป เช่น มีความซื่อสัตย์ สุจริต เทียงธรรม ไม่เล่นการพนัน อบายมุขต่าง ๆ					
16.	ผู้บริหารมีความเป็นกันเอง มีความเข้าใจในปัญหาต่าง ๆ ของบุคลากรที่อยู่ในความรับผิดชอบและพร้อมที่จะให้ความช่วยเหลือตามความเหมาะสม					
17.	ผู้บริหารมีการดำเนินการอย่างเหมาะสม กรณีที่บุคลากรประพฤติผิดระเบียบ วินัย และไม่ปฏิบัติตามระเบียบแนวปฏิบัติของทางราชการ					
18.	ผู้บริหารมีการส่งเสริมและพัฒนาบุคลากรในสถานศึกษา ให้มีความรู้เรื่องกฎหมาย ระเบียบวินัย คุณธรรม จริยธรรมและจรรยาบรรณอยู่เสมอ					
19.	ผู้บริหารมีการควบคุม ดูแล สอดส่อง ติดตาม ไม่ให้บุคลากรของสถานศึกษาทำผิดมาตรฐานวิชาชีพ จรรยาบรรณวิชาชีพและระเบียบราชการ					
20.	ผู้บริหารสามารถไกล่เกลี่ยปัญหาขัดแย้งระหว่างบุคลากร ในสถานศึกษาที่เกิดขึ้นให้ยุติได้ โดยคู่กรณียอมรับ ด้วยความเป็นกลางและความยุติธรรม					
21.	ผู้บริหารปฏิบัติหน้าที่ในสถานศึกษาด้วยความอดทน อดกลั้น มีความหนักแน่น					
22.	ผู้บริหารปฏิบัติต่อบุคลากร โดยยึดหลักความเสมอภาค และความเท่าเทียมกัน					
23.	ผู้บริหารบริหารงานด้วยความเป็นกลางทั้งพิจารณาความดีความชอบของบุคลากร โดยยึดหลักเกณฑ์ตามความรู้ความสามารถและความยุติธรรมเป็นที่ตั้ง					
24.	ผู้บริหารมีการปฏิบัติตนเพื่อสร้างความสัมพันธ์ที่ดีระหว่างบุคลากรของสถานศึกษาและบุคคลทั่วไปด้วยความสุภาพ อ่อน โยน มีมนุษยสัมพันธ์ที่ดี					

ข้อ	ข้อความ	ระดับการปฏิบัติ				
		5	4	3	2	1
หลักความโปร่งใส						
25.	ผู้บริหารมีการแต่งตั้งคณะกรรมการตรวจสอบงานในแต่ละฝ่ายขึ้นภายในสถานศึกษาอย่างชัดเจน					
26.	ผู้บริหารมีการบริหารงานด้านความโปร่งใส สุจริต เปิดโอกาสให้ประชาชน ชุมชน คณะกรรมการสถานศึกษาหรือหน่วยงานอื่นๆ ตรวจสอบการปฏิบัติงานได้ทุกขั้นตอน					
27.	ผู้บริหารมีการจัดระบบการบริหารการเงินและพัสดุที่ชัดเจนและรัดกุม					
28.	ผู้บริหารมีการเปิดเผยข้อมูลด้าน โครงสร้างของสถานศึกษาที่ชัดเจน ว่าแต่ละฝ่ายมีใครมีหน้าที่และความรับผิดชอบอะไรบ้าง					
29.	ผู้บริหารเปิดโอกาสหรือเปิดเผยข้อมูลข่าวสาร ให้ประชาชนบุคลากร ชุมชน องค์กร ต่าง ๆ เข้ามามีส่วนร่วมหรือรับรู้การทำงานของสถานศึกษาได้ตามความเหมาะสม					
30.	ผู้บริหารมีการพิจารณาความคิดเห็นความชอบ ของบุคลากร ในสถานศึกษาคำด้วยความเป็นธรรม สามารถตรวจสอบและอธิบายได้					
31.	ผู้บริหารจัดให้มีระบบการตรวจสอบ ควบคุม การบริหารการเงิน พัสดุ อย่างชัดเจน มีประสิทธิภาพพร้อมที่จะชี้แจงและให้มีการตรวจสอบจากฝ่ายต่างๆ ได้					
32.	ผู้บริหารมีการชี้แจง กฎ ระเบียบหรือแนวปฏิบัติ จินัย การลงโทษแก่บุคลากรในสถานศึกษาให้รับทราบ โดยเข้าใจทุกฝ่าย					
33.	ผู้บริหารมีการกล่าวตักเตือน แนะนำบุคลากรที่มีพฤติกรรมไม่เหมาะสมหรือส่อไปในทางที่จะมีการกระทำความผิด					
34.	ผู้บริหารมีการปรับปรุงระบบสารสนเทศภายในสถานศึกษาให้เป็นปัจจุบัน					
35.	ผู้บริหารและบุคลากรของสถานศึกษามีการจัดทำขั้นตอนและติดประกาศขั้นตอนของการให้บริการด้านต่าง ๆ กับนักเรียนผู้ปกครองหรือผู้มาติดต่อขอรับบริการ ได้ทราบในสถานที่เห็นได้ชัดเจน					
36.	ผู้บริหารจัดให้มีการรายงานการใช้จ่ายเงินงบประมาณต่าง ๆ ของสถานศึกษา ต่อผู้มีส่วนเกี่ยวข้องและสาธารณชนทราบอย่างสม่ำเสมอ					

ข้อ	ข้อความ	ระดับการปฏิบัติ				
		5	4	3	2	1
หลักการมีส่วนร่วม						
37.	ผู้บริหารมีการกำหนดให้มีการจัดประชุม สัมมนา และพบปะเป็นประจำเพื่อให้บุคลากรและผู้มีส่วนเกี่ยวข้องเข้ามามีส่วนร่วม ในการวางแผนการจัดการศึกษา เป้าหมาย วิสัยทัศน์ พันธกิจ และนโยบายในการจัดการศึกษาของสถานศึกษา					
38.	ผู้บริหารมีการเผยแพร่ข้อมูลข่าวสารต่างๆ ผ่านสื่อทางอินเทอร์เน็ต สื่อสิ่งพิมพ์ แผ่นพับ ใบปลิว วารสารและสื่ออื่นๆ ของสถานศึกษาที่ ถูกต้องครบถ้วนแก่นักเรียน ผู้ปกครองชุมชน หรือผู้มีส่วนเกี่ยวข้องได้รับทราบเป็นระยะๆ					
39.	ผู้บริหารเปิด โอกาสและรับฟังข้อคิดเห็นของบุคลากร นักเรียน ประชาชน ตลอดจนหน่วยงานภายนอกต่างๆ เพื่อนำมาปรับปรุงการทำงานของสถานศึกษา					
40.	ผู้บริหารเปิดโอกาสให้บุคลากร นักเรียน ชุมชนและผู้มีส่วนเกี่ยวข้องเข้ามามีส่วนร่วมในการวางแผน การบริหารงานของสถานศึกษาได้ตามความเหมาะสม					
41.	ผู้บริหารเปิด โอกาสให้บุคลากร นักเรียน ประชาชนและผู้มีส่วนเกี่ยวข้อง ได้เข้ามามีส่วนร่วมรับรู้ ในการตัดสินใจในการบริหารงานของสถานศึกษา ได้ตามความเหมาะสม					
42.	ผู้บริหารเปิด โอกาสให้บุคลากร นักเรียน ประชาชนและผู้มีส่วนเกี่ยวข้อง ได้เข้ามามีส่วนร่วมในการตรวจสอบ ประเมินผลการบริหารงานของสถานศึกษาได้ตามความเหมาะสม					
43.	ผู้บริหารมีการติดตั้งตู้รับฟังความคิดเห็นไว้ในสถานที่ต่าง ๆ เพื่อให้บุคลากร นักเรียน ประชาชนและบุคคลทั่วไปแสดงความคิดเห็นกับการดำเนินงานของสถานศึกษา					
44.	ผู้บริหารส่งเสริมและสนับสนุนให้บุคลากร ที่อยู่ในความรับผิดชอบทำงานเป็นทีมหรือเป็นคณะ					
45.	ผู้บริหารเปิด โอกาสให้ผู้ร่วมงานได้มีส่วนร่วมในการตัดสินใจในการบริหารสถานศึกษาตามความเหมาะสม					
46.	ผู้บริหารเปิด โอกาสให้ผู้ปกครอง ชุมชน คณะกรรมการสถานศึกษาหรือท้องถิ่นเข้ามามีส่วนร่วม ในการจัดทำหลักสูตรสถานศึกษา และเป็นครูภูมิปัญญาท้องถิ่น					
47.	ผู้บริหารเปิด โอกาสและส่งเสริมให้คณะกรรมการสถานศึกษาได้ปฏิบัติงานตามหน้าที่ ที่กำหนดไว้ในพระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ เช่น จัดการประชุมคณะกรรมการสถานศึกษา					
48.	ผู้บริหารมีการประสานความร่วมมือกับหน่วยงานอื่นๆ ให้เข้ามามีส่วนร่วมในการพัฒนาการศึกษาของสถานศึกษาอย่างสม่ำเสมอ					

ข้อ	ข้อความ	ระดับการปฏิบัติ				
		5	4	3	2	1
หลักความรับผิดชอบ						
49.	ผู้บริหารมีการชี้แจง ทำความเข้าใจกับบุคลากรเกี่ยวกับวัตถุประสงค์ เป้าหมาย นโยบาย ของสถานศึกษา และคาดหวังจากการปฏิบัติงานอยู่เสมอ					
50.	ผู้บริหารมีการเสริมสร้างความตระหนักและจิตสำนึกที่ดีให้นักเรียน บุคลากร ชุมชน และท้องถิ่นเกิดความรัก ความศรัทธามีความรับผิดชอบร่วมกันในการดูแลรักษาสถานศึกษา					
51.	ผู้บริหารมีการสื่อสาร การทำความเข้าใจร่วมกันกับฝ่ายต่าง ๆ และรับผิดชอบร่วมกันอย่าง ชัดเจนในเรื่อง เป้าหมายในการปฏิบัติงานของสถานศึกษา					
52.	ผู้บริหารมีวิธีการและขั้นตอนในการจัดสรรทรัพยากรของสถานศึกษาให้แต่ละฝ่ายอย่าง ชัดเจน					
53.	ผู้บริหารมีการสำรวจ ดูแล เอาใจใส่และให้ความช่วยเหลือแก่นักเรียนที่ประสบปัญหาในด้าน ต่าง ๆ เช่น การเรียน ความประพฤติ สุขภาพอนามัย เป็นต้น					
54.	ผู้บริหารมีกระบวนการและขั้นตอนที่ชัดเจนในการแก้ปัญหาความขัดแย้งที่จะเกิดขึ้นกับ ฝ่ายต่าง ๆ ของสถานศึกษา					
55.	ผู้บริหารมีความตั้งใจและเอาใจใส่ ต่อการปฏิบัติงานในหน้าที่ของตนและบุคลากรทุกคน ในสถานศึกษา					
56.	ผู้บริหารมีการกำหนดมาตรฐานและจัดทำดัชนีชี้วัดผลการปฏิบัติงานของสถานศึกษาแต่ละ ด้านอย่างชัดเจน					
57.	ผู้บริหารมีการยอมรับกรณีที่มีการตัดสินใจและดำเนินการแล้วไม่เกิดผลดี และมีการ ปรับเปลี่ยนวิธีการใหม่ที่ดีอย่างเหมาะสม					
58.	ผู้บริหารมีการให้ขวัญและกำลังใจแก่บุคลากรในสถานศึกษาในการปฏิบัติงานอย่าง เหมาะสม					
59.	ผู้บริหารมีการกำกับ ดูแล การนิเทศ ติดตามบุคลากรของสถานศึกษาให้สามารถปฏิบัติงาน ในหน้าที่ที่กำหนดไว้อย่างจริงจัง					
60.	ผู้บริหารมีการแต่งตั้งคณะกรรมการฝ่ายต่าง ๆ เพื่อติดตามกำกับ ดูแล การนิเทศ ตรวจสอบ ประเมินผลและรายงานผลการปฏิบัติงานของบุคลากรในสถานศึกษา					

ข้อ	ข้อความ	ระดับการปฏิบัติ				
		5	4	3	2	1
หลักความคุ้มค่า						
61.	ผู้บริหารมีการมอบหมายงานให้บุคลากรของสถานศึกษา ตามความรู้ ความถนัด ความสามารถและความเหมาะสม					
62.	ผู้บริหารมีวิธีการและขั้นตอนการใช้งบประมาณอย่างประหยัดเป็นระบบที่ชัดเจน รัดกุม และมีการควบคุมการใช้ทรัพยากร วัสดุอุปกรณ์ ให้เกิดประโยชน์สูงสุดอย่างคุ้มค่า					
63.	ผู้บริหารมีการนำเทคโนโลยี และเครื่องมือต่างๆ ที่ทันสมัยมาใช้ เพื่อลดขั้นตอนการปฏิบัติงานในสถานศึกษาอย่างคุ้มค่า					
64.	ผู้บริหารมีการดำเนินการประกันคุณภาพภายในและรายงานผลการดำเนินงานในแต่ละปี ให้ผู้ปกครอง ชุมชน ได้ทราบอย่างต่อเนื่อง					
65.	ผู้บริหารมีเวลาบริหารงานอยู่ในสถานศึกษาเป็นส่วนใหญ่และคอยกำกับ ควบคุม ดูแลให้บุคลากรปฏิบัติงานในหน้าที่เต็มความรู้ ความสามารถ					
66.	ผู้บริหารสนับสนุนและส่งเสริมให้บุคลากรของสถานศึกษาเข้ารับการฝึกอบรม ศึกษา ดูงาน ศึกษาต่อ เพื่อเพิ่มพูนความรู้ความสามารถในการปฏิบัติ					
67.	ผู้บริหารมีการดำเนินการให้บุคลากร นักเรียน มีการใช้ทรัพยากรอย่างคุ้มค่าและเกิดประโยชน์สูงสุด เช่น การใช้น้ำด้วยความประหยัด ปิดไฟเมื่อเลิกใช้งาน เป็นต้น					
68.	ผู้บริหารมีการกำหนดนโยบาย วิสัยทัศน์ เป้าหมาย พันธกิจและจัดทำคู่มือการปฏิบัติงานที่ชัดเจนของสถานศึกษาเพื่อให้สถานศึกษาเกิดการพัฒนา					
69.	ผู้บริหารมีการวางแผนการใช้อาคารสถานที่ อย่างคุ้มค่าปลอดภัย และเกิดประโยชน์สูงสุด					
70.	ผู้บริหารมีการวางแผนการบริหารเวลา ในการจัดการเรียนการสอนและพัฒนาการเรียนอย่างเหมาะสมคุ้มค่า					
71.	ผู้บริหารมีระบบตรวจสอบภายใน มีการจัดทำรายงานการเงินและเผยแพร่แก่สาธารณชน ได้รับทราบทุกปี					
72.	ผู้บริหารมีการกำกับ ตรวจสอบ ติดตามประเมินผลการปฏิบัติงานของบุคลากรรวมทั้งนำผลการประเมิน ไปใช้ในการนิเทศปรับปรุงงานและพัฒนางานของสถานศึกษาอย่างสม่ำเสมอ					

ตอนที่ 3 ความคิดเห็นและข้อเสนอแนะอื่นๆ

คำชี้แจง ขอให้ผู้ตอบแบบสอบถามได้แสดงความคิดเห็นและข้อเสนอแนะเกี่ยวกับการบริหารงานของผู้บริหารสถานศึกษาตามหลักธรรมาภิบาลของผู้บริหารสถานศึกษา โรงเรียนมัธยมศึกษาชาวกัมพูชาในเขตกรุงเทพมหานคร

1. หลักนิติธรรม

1.1 ความคิดเห็น

.....

.....

.....

.....

1.2 ข้อเสนอแนะ

.....

.....

.....

.....

2. หลักคุณธรรม

2.1 ความคิดเห็น

.....

.....

.....

.....

2.2 ข้อเสนอแนะ

.....

.....

.....

.....

3. หลักความโปร่งใส

3.1. ความคิดเห็น

.....

.....

.....

.....

3.2. ข้อเสนอแนะ

.....

.....

.....

.....

4. หลักความมีส่วนร่วม

4.1. ความคิดเห็น

.....

.....

.....

.....

4.2. ข้อเสนอแนะ

.....

.....

.....

.....

5. หลักความรับผิดชอบ

5.1. ความคิดเห็น

.....

.....

.....

.....

5.2. ข้อเสนอแนะ

.....

.....

.....

.....

6. หลักความคุ้มค่า

6.1. ความคิดเห็น

.....

.....

.....

.....

6.2. ข้อเสนอแนะ

.....

.....

.....

.....

— ขอขอบคุณที่ให้ความร่วมมือในการตอบแบบสอบถาม —

កម្រងសំនួរនៃនិរុទ្ធបទ
ស្តីអំពី ការគ្រប់គ្រងគ្រឹះស្ថានសិក្សាតាមគោលការណ៍អភិបាលកិច្ចល្អ របស់នាយក
គ្រឹះស្ថានមធ្យមសិក្សាក្នុងរាជធានីភ្នំពេញ

សេចក្តីពន្យល់ ៖

1. គោលបំណងនៃនិរុទ្ធបទច្បាប់នេះគឺ 1) ដើម្បីសិក្សាការគ្រប់គ្រងគ្រឹះស្ថានសិក្សា តាមគោលការណ៍អភិបាលកិច្ចល្អ របស់នាយកគ្រឹះស្ថានសិក្សា តាមការយល់ឃើញរបស់គ្រូបង្រៀននៃគ្រឹះស្ថានមធ្យមសិក្សាក្នុងរាជធានីភ្នំពេញ មន្ទីរអប់រំ យុវជន និងកីឡា រាជធានីភ្នំពេញ និង 2) ដើម្បីប្រៀបធៀបការគ្រប់គ្រងគ្រឹះស្ថានសិក្សាតាមគោលការណ៍អភិបាលកិច្ចល្អរបស់នាយកគ្រឹះស្ថានសិក្សា តាមការយល់ឃើញរបស់គ្រូបង្រៀននៃគ្រឹះស្ថានមធ្យមសិក្សាទីក្រុងភ្នំពេញ មន្ទីរអប់រំ យុវជន និងកីឡា រាជធានីភ្នំពេញ ចំណែកតាម ភេទ អាយុ កំរិតវប្បធម៌ និងបទពិសោធន៍នៃការធ្វើការងារ។

2. នៅក្នុងកម្រងសំនួរនេះគ្មានចម្លើយណាមួយដែលត្រឹមត្រូវ ឬមិនត្រឹមត្រូវនោះទេ ដូច្នេះសូមករុណាជួយឆ្លើយអោយត្រឹមត្រូវតាមភាពជាក់ស្តែងបំផុត ដើម្បីអោយលទ្ធផលនៃនិរុទ្ធបទមានភាពត្រឹមត្រូវ និងអាចយកទៅប្រើប្រាស់ជាប្រយោជន៍បាន ។

3. ចម្លើយដែលទទួលបាន នឹងយកទៅធ្វើការវិភាគដោយរួម និងគ្មានផលប៉ះពាល់ដល់បុគ្គលណាម្នាក់ឡើយ ដូច្នេះសូមមេត្តាឆ្លើយអោយបានគ្រប់សំនួរ ប្រសិនបើខ្លះចម្លើយណាមួយនោះនឹងធ្វើអោយយើងខ្ញុំមិនអាចយកទិន្នន័យទៅធ្វើការវិភាគបានឡើយ ។

4. កម្រងសំនួរនេះចែកចេញជាពីរផ្នែក មានដូចជា ៖

ផ្នែកទី 1 ៖ ប្រវត្តិរូបផ្ទាល់ខ្លួនរបស់អ្នកឆ្លើយសំនួរ។

ផ្នែកទី 2 ៖ ការគ្រប់គ្រងគ្រឹះស្ថានសិក្សាតាមគោលការណ៍អភិបាលកិច្ចល្អរបស់នាយកសាលាតាមការយល់ឃើញរបស់គ្រូបង្រៀន

ផ្នែកទី 3 ៖ មតិយោបល់និងសំណើរសូម។

នាងខ្ញុំសង្ឃឹមនិងជឿជាក់ជាខ្លាំងថានឹងបានទទួលសេចក្តីអនុគ្រោះអំពីសំណាក់លោកអ្នក នៃការឆ្លើយកម្រងសំនួរនេះ។

កញ្ញាតិច ម៉ានី

និស្សិតថ្នាក់បរិញ្ញាប័ត្រជាន់ខ្ពស់ ផ្នែករដ្ឋបាលសាធារណៈ
មហាវិទ្យាល័យ សកលវិទ្យាល័យរាជក៍តបុរីរម្យ

ល.រ.	ខ្លឹមសារ	កម្រិតនៃការអនុវត្ត				
		5	4	3	2	1
សីលធម៌						
1.	នាយកបានរៀបចំរចនាសម្ព័ន្ធនៃការគ្រប់គ្រង និងបានបែងចែកអំណាច តួនាទីតាមផ្នែកនីមួយៗ យ៉ាងច្បាស់លាស់					
2.	នាយកបានចេញលិខិតតែងតាំង និងប្រគល់ការងារដល់បុគ្គលិកនៃគ្រឹះស្ថានសិក្សាទៅតាមភារកិច្ច និងទំនួលខុសត្រូវតាមផ្នែកនីមួយៗ បានយ៉ាងច្បាស់លាស់					
3.	នាយកបានកំណត់មាត្រដ្ឋាននៃការអនុវត្តនៃការងាររបស់បុគ្គលិកតាមផ្នែកនីមួយៗ នៃគ្រឹះស្ថានសិក្សាយ៉ាងច្បាស់លាស់					
4.	នាយកមានប្រព័ន្ធការគ្រប់គ្រងសិទ្ធិសិស្សានុសិស្សនិងបុគ្គលិកនៃគ្រឹះស្ថានសិក្សាបានយ៉ាងត្រឹមត្រូវ និងជាប្រព័ន្ធ					
5.	នាយកបានផ្សព្វផ្សាយព័ត៌មានរបស់គ្រឹះស្ថានសិក្សាដល់សិស្សានុសិស្ស អាណាព្យាបាល និងប្រជាជនក្នុងមូលដ្ឋានអោយបានជ្រាបជាបន្តបន្ទាប់					
6.	នាយកបានតាក់តែងច្បាប់ វិន័យ ឬបទបញ្ជាផ្សេងៗ ក្នុងគ្រឹះស្ថានសិក្សាដោយអាស្រ័យអំណាចនិងតួនាទីតាមច្បាប់ដែលបានកំណត់					
7.	នាយកបានកំណត់ពេលវេលាត្រឹមត្រូវ សម្រាប់សិស្សានុសិស្ស និងអាណាព្យាបាលដែលមកទាក់ទងគ្រឹះស្ថានសិក្សា ជារៀងរាល់លើក					
8.	នាយកមានគោលនយោបាយ និងវិធីសាស្ត្រនៃការវាយតម្លៃការអនុវត្តនៃការងាររបស់បុគ្គលិកទៅតាមវិន័យ និងបទបញ្ជារបស់គ្រឹះស្ថានសិក្សាជាលំដាប់លំដោយ					
9.	នាយកបានប្រគល់សិទ្ធិអំណាចនៃការសម្រេចចិត្តលើការងារគ្រប់គ្រងគ្រឹះស្ថានសិក្សាទៅតាមភាពសំខាន់ និងភាពចាំបាច់តាមការសម្រប					
10.	នាយកបានប្រើប្រាស់អំណាចតួនាទីតាមច្បាប់ ក្នុងការបង្គាប់បញ្ជាយ៉ាងសមស្របច្បាស់លាស់ ត្រឹមត្រូវ និងដើម្បីអោយកើតប្រយោជន៍ដល់រាជការជានិច្ច					
11.	នាយកបានតាក់តែងច្បាប់ វិន័យ បទបញ្ជាដល់គ្រូបង្រៀននិងបុគ្គលិកសិក្សាយ៉ាងស្មើភាព					
12.	នាយកបានពន្យល់ដល់គ្រូ សិស្សានុសិស្ស និងបុគ្គលិកអោយជ្រាបអំពីតួនាទីរបស់ខ្លួនដែលបានកំណត់ក្នុងច្បាប់ បទបញ្ជា និងនយោបាយរបស់រាជការ និងគ្រឹះស្ថានសិក្សា					

ល.រ.	ខ្លឹមសារ	កម្រិតនៃការអនុវត្ត				
		5	4	3	2	1
គុណធម៌						
13.	នាយកមិនបានប្រើប្រាស់អំណាចដើម្បីស្វែងរកផលប្រយោជន៍ផ្ទាល់ខ្លួនឬអ្នកដទៃ ទាំងដោយផ្ទាល់និងដោយប្រយោល					
14.	នាយកបានធ្វើការដោយយកចិត្តទុកដាក់និងបានបរិច្ចាគពេលវេលាលើការងាររាជការ					
15.	នាយកប្រតិបត្តិខ្លួនជាបុគ្គលគំរូដល់ សិស្សានុសិស្ស បុគ្គលិកនិងប្រជាជនទូទៅ ដូចជា មានភាពស្មោះត្រង់ សុច្ឆរិត ត្រឹមត្រូវ មិនលែងល្បែងស៊ីសង ឬអបាយមុខផ្សេងៗ					
16.	នាយកមានភាពរូសរាយរាក់ទាក់ យល់ច្បាស់អំពីបញ្ហាផ្សេងៗ របស់បុគ្គលិក ដែលស្ថិតនៅក្នុងទំនួលខុសត្រូវរបស់ខ្លួនយ៉ាងច្បាស់និងព្រមជួយសម្របសម្រួល					
17.	នាយកបានធ្វើការកាត់សេចក្តីយ៉ាងត្រឹមត្រូវ នៅពេលដែលបុគ្គលិកធ្វើខុសរបៀបវិន័យនៃគ្រឹះស្ថានសិក្សា ឬរបៀបវិន័យរបស់រាជការ					
18.	នាយកមានការជួយជ្រុមជ្រែង និងអភិវឌ្ឍន៍បុគ្គលិកនៃគ្រឹះស្ថានសិក្សាអោយមានចំណេះដឹងផ្នែកច្បាប់ របៀបវិន័យ គុណធម៌ និងចរិយាធម៌ជានិច្ច					
19.	នាយកមានការគ្រប់គ្រង ថែរក្សា ចង្អុលបង្ហាញ តាមដានបុគ្គលិកក្នុងគ្រឹះស្ថានសិក្សាមិនអោយប្រព្រឹត្តខុសពីមាត្រដ្ឋានការងារ ចរិយាបទនៃអាជីព និងទំនៀមរបស់រាជការ					
20.	នាយកអាចដោះស្រាយបញ្ហាបញ្ហាជំនួសផ្សេងៗដែលកើតឡើងរបស់បុគ្គលិកនៃគ្រឹះស្ថានសិក្សាបាន ដោយមានការព្រមព្រៀងរវាងភាគីជំនុំទាំងសងខាង និងយុត្តិធម៌					
21.	នាយកអនុវត្តន៍ការងារដោយភាពអំណត់អត់ធនព្យាយាម និងម៉ត់ចត់					
22.	នាយកប្រព្រឹត្តិចំពោះបុគ្គលិកដោយស្មើភាព និងយុត្តិធម៌					
23.	នាយកបានគ្រប់គ្រងការងារដោយមិនលំអៀង ដោយយកចំណេះដឹង សម្ភាព និងភាពយុត្តិធម៌ជាគ្រឹះ ក្នុងការពិចារណាទៅលើភាពខុសត្រូវ និងចំនុចល្អរបស់បុគ្គលិក					
24.	នាយកមានទំនាក់ទំនងល្អ ជាមួយបុគ្គលិកក្នុងគ្រឹះស្ថានសិក្សា ព្រមទាំងបុគ្គលទូទៅ ដោយមានចរិតសុភាពរាបសារនិងទន់ភ្លន់					

ល.រ.	ខ្លឹមសារ	កម្រិតនៃការអនុវត្ត				
		5	4	3	2	1
តម្លាភាព						
25.	នាយកបានចាត់តាំងគណៈកម្មការត្រួតពិនិត្យការងារតាមផ្នែកនីមួយៗ ក្នុងគ្រឹះស្ថានសិក្សាបានយ៉ាងច្បាស់លាស់ត្រឹមត្រូវ					
26.	នាយកបានគ្រប់គ្រងការងារផ្នែកតម្លាភាព សុច្ឆន្ទៈ ដោយបើកឱកាសអោយប្រជាជន សហគមន៍ គណៈកម្មការគ្រឹះស្ថានសិក្សាឬក្រុមការងារផ្សេងៗធ្វើការត្រួតពិនិត្យការអនុវត្តន៍ការងាររបស់ខ្លួនបានគ្រប់លំដាប់					
27.	នាយកមានការចាត់របបការគ្រប់គ្រងថវិការ និងធនធានដែលមានក្នុងគ្រឹះស្ថានសិក្សាយ៉ាងច្បាស់លាស់ និងជាប្រព័ន្ធ					
28.	នាយកបានប្រកាសជាសាធារណៈនូវចនាសម្ព័ន្ធរបស់គ្រឹះស្ថានសិក្សាយ៉ាងច្បាស់លាស់ ដើម្បីអោយបុគ្គលិកផ្នែកនីមួយៗ យល់ពីតួនាទីនិងទំនួលខុសត្រូវរបស់ខ្លួន					
29.	នាយកបានផ្តល់ឱកាសឬប្រកាសព័ត៌មានផ្សេងៗ ដល់ប្រជាជន សហគមន៍ អង្គការផ្សេងៗ អោយមានចំណែកឬទទួលបានដឹងលើការធ្វើការងាររបស់គ្រឹះស្ថានសិក្សាបានយ៉ាងសមរម្យ					
30.	នាយកបានពិចារណាទៅលើចំណុចល្អរបស់បុគ្គលិកនៃគ្រឹះស្ថានសិក្សាដោយយុត្តិធម៌អាចត្រួតពិនិត្យ និងបកស្រាយបាន					
31.	នាយកបានរៀបចំអោយមានប្រព័ន្ធត្រួតពិនិត្យ គ្រប់គ្រងថវិការ និងធនធាន យ៉ាងច្បាស់លាស់ និងមានប្រសិទ្ធភាព ដែលអាចធ្វើការអធិប្បាយ ព្រមទាំងរៀបចំអោយមានការត្រួតពិនិត្យចាកផ្នែកផ្សេងៗ បាន					
32.	នាយកបានចង្អុលបង្ហាញអំពីរបៀបវិធីនយោបាយប្រតិបត្តិវិន័យ ព្រមទាំងរបៀបនៃការដាក់ទោស អោយបុគ្គលិកគ្រប់ផ្នែកនៃគ្រឹះស្ថានសិក្សាបានជ្រាប					
33.	នាយកមានការសង្កេត និងណែនាំដាស់តឿនដល់បុគ្គលិកណាដែលមានការប្រព្រឹត្តិមិនសមរម្យ ដែលអាចនាំទៅរកផ្លូវខុស ដោយមានការរៀបចំទិន្នន័យជាមុនសម្រាប់បង្ហាញជាសាធារណៈ					
34.	នាយកមានការកែលំអរ ប្រព័ន្ធព័ត៌មានវិទ្យាក្នុងគ្រឹះស្ថានសិក្សាអោយទាន់សម័យ					
35.	នាយកនិងបុគ្គលិកនៃគ្រឹះស្ថានសិក្សាបានបិទប្រកាសជំហាននិងវិធីសាស្ត្រនៃការ ផ្តល់សេវាកម្មផ្សេងៗដល់សិស្សានុសិស្សនិងអាណាព្យាបាលសិស្សអោយបានជ្រាប					
36.	នាយកបានធ្វើរបាយការនៃការប្រើប្រាស់ថវិកានៃគ្រឹះស្ថានសិក្សា ដល់បុគ្គលដែលពាក់ព័ន្ធ និងសាធារណៈជនបានជ្រាបជានិច្ច					

ល.រ.	ខ្លឹមសារ	កម្រិតនៃការអនុវត្ត				
		5	4	3	2	1
ការរួមចំណែក						
37.	នាយកបានរៀបចំអោយមានការប្រជុំ សិក្ខាសាលា និងការជួបពិភាក្សាជាប្រចាំដើម្បីអោយបុគ្គលិកនិងអ្នកដែលពាក់ព័ន្ធរួមចំណែកក្នុងការរៀបចំផែនការបង្រៀនគោលដៅចតុវិស័យទស្សនវិស័យនិងនយោបាយច្បាស់លាស់ក្នុងការបង្រៀនរបស់គ្រឹះស្ថានសិក្សា					
38.	នាយកបានប្រកាសព័ត៌មានផ្សេងៗ តាមប្រព័ន្ធអ៊ិនធើនេត កាសែត ខិតប័ណ្ណ ទស្សនាវដ្តី ការបិទប្រកាសផ្សេងៗ ដើម្បីអោយសិស្សានុសិស្ស អាណាព្យាបាលសិស្ស សហគមន៍និងបុគ្គលដែលពាក់ព័ន្ធបានជ្រាបជារឿយៗ					
39.	នាយកបានផ្តល់ឱកាសនិងទទួលស្គាប់ការបញ្ចេញមតិយោបល់របស់បុគ្គលិកសិស្សានុសិស្ស ប្រជាជន រួមទាំងស្ថាប័នក្រៅគ្រឹះស្ថានសិក្សាផ្សេងៗ ដើម្បីយកមកពិចារណាកែលំអរការងារក្នុងគ្រឹះស្ថានសិក្សា					
40.	នាយកបានផ្តល់ឱកាសអោយ បុគ្គលិក សិស្សានុសិស្ស សហគមន៍ និងបុគ្គលដែលពាក់ព័ន្ធចូលរួមចំណែកក្នុងការរៀបចំផែនការនៃការគ្រប់គ្រងរបស់គ្រឹះស្ថានសិក្សា					
41.	នាយកបានផ្តល់ឱកាសអោយ បុគ្គលិក សិស្សានុសិស្ស ប្រជាជន និងបុគ្គលដែលពាក់ព័ន្ធបានចូលរួមចំណែកក្នុងការសំរេចចិត្តនៃការគ្រប់គ្រងរបស់គ្រឹះស្ថានសិក្សាបានតាមការសមរម្យ					
42.	នាយកបានផ្តល់ឱកាសអោយ បុគ្គលិក សិស្សានុសិស្ស ប្រជាជន និងបុគ្គលដែលពាក់ព័ន្ធបានចូលរួមចំណែកក្នុងការត្រួតពិនិត្យ វាយតម្លៃលើការគ្រប់គ្រងរបស់គ្រឹះស្ថានសិក្សាតាមការសមរម្យ					
43.	នាយកបានរៀបចំអោយមានប្រអប់សំបុត្រសម្តែងមតិយោបល់នៅតាមទីសាធារណៈដើម្បីអោយ បុគ្គលិក សិស្សានុសិស្ស ប្រជាជននិងបុគ្គលទូទៅបានសម្តែងមតិយោបល់ទៅលើការដំណើរការគ្រប់គ្រងគ្រឹះស្ថានសិក្សា					
44.	នាយកមានការជួយ និងគាំទ្រអោយបុគ្គលិកដែលស្ថិតក្នុងការទទួលខុសត្រូវរបស់ខ្លួនមានការសាមគ្គីភាពនិងធ្វើការជាក្រុម					
45.	នាយកបានផ្តល់ឱកាសអោយបុគ្គលិករួមការងារបានរួមចំណែកធ្វើការសំរេចចិត្តលើការគ្រប់គ្រងគ្រឹះស្ថានសិក្សាតាមការសមរម្យ					

ល.រ.	ខ្លឹមសារ	កម្រិតនៃការអនុវត្ត				
		5	4	3	2	1
ការរួមចំណែក						
46.	នាយកបានផ្តល់ឱកាសអោយអាណាព្យាបាលសិស្ស សហគមន៍និងគណៈកម្មការ គ្រឹះស្ថានសិក្សាបានឬភូមិភាគចូលរួមរៀបចំកម្មវិធីសិក្សា ដើម្បីអោយគ្រឹះស្ថានសិក្សា ក្លាយជាគ្រូប្រាជ្ញាភូមិភាគ					
47.	នាយកបានផ្តល់ឱកាស និងជួយជ្រុមជ្រែងអោយគណៈកម្មការគ្រឹះស្ថានសិក្សា អនុវត្តន៍ការងារតាមតួនាទីដែលកំណត់ក្នុងព្រះរាជបញ្ញត្តិជាតិ ដូចជាការរៀបចំ អោយមានការប្រជុំគណៈកម្មការគ្រឹះស្ថានសិក្សា					
48.	នាយកមានទំនាក់ទំនង រួមគ្នាធ្វើការជាមួយស្ថាប័នផ្សេង ៗអោយចូលមករួមចំ ណែកអភិវឌ្ឍន៍ការសិក្សារបស់គ្រឹះស្ថានសិក្សាជាបន្តបន្ទាប់					

យក្សាវិទ្យាល័យស្រីសុមេរុ
 Buriaram Rajabhat University
 យក្សាវិទ្យាល័យស្រីសុមេរុ
 Buriaram Rajabhat University

ល.រ.	ខ្លឹមសារ	កម្រិតនៃការអនុវត្តន៍				
		5	4	3	2	1
ភាពទំនួលខុសត្រូវ						
49.	នាយកបានចង្អុលបង្ហាញ និងពន្យល់អំពីគោលបំណង គោលដៅ នយោបាយ របស់គ្រឹះស្ថានសិក្សានិងមានក្តីសង្ឃឹមជានិច្ចចំពោះការអនុវត្តការងារ					
50.	នាយកបានសាងចិត្តសំនឹកដ៏ល្អដល់សិស្ស បុគ្គលិក ប្រជាជនក្នុងសហគមន៍គ្រប់គ្នា អោយមានទំលាប់និង មនសិកាស្រលាញ់ និងមានគំនិតទទួលខុសត្រូវរួមគ្នាក្នុងការថែរក្សាគ្រឹះស្ថានសិក្សា					
51.	នាយកមានទំនាក់ទំនងរួមគ្នាសិក្សាស្វែងយល់ជាមួយនិងបុគ្គលិកផ្នែកផ្សេងៗព្រមទាំងមានទំនួលខុសត្រូវរួមគ្នាទៅលើគោលដៅនៃការអនុវត្តន៍ការងាររបស់គ្រឹះស្ថានសិក្សា					
52.	នាយកមានវិធីនៃការបែងចែកធនធានដល់ផ្នែកនីមួយៗ នៃគ្រឹះស្ថានសិក្សាបានយ៉ាងច្បាស់លាស់					
53.	នាយកមានការត្រួតពិនិត្យ ថែរក្សា យកចិត្តទុកដាក់និងជួយសិស្សដែលមានបញ្ហាផ្សេងៗ ដូចជា បញ្ហាការសិស្ស ការប្រព្រឹត្ត បញ្ហាសុខភាព ឬបញ្ហាត្រីក្រជាដើម					
54.	នាយកមានវិធីសាស្ត្រនិងជំហានក្នុងការដោះស្រាយជម្លោះផ្ទៃក្នុងយ៉ាងច្បាស់លាស់ ដែលនឹងអាចកើតឡើងតាមផ្នែកផ្សេងៗ នៃគ្រឹះស្ថានសិក្សា					
55.	នាយកមានការតាំងចិត្តនិងយកចិត្តទុកដាក់លើការអនុវត្តន៍ការងាររបស់ខ្លួន និងបុគ្គលិកគ្រប់គ្នាក្នុងគ្រឹះស្ថានសិក្សា					
56.	នាយកបានកំណត់មាត្រដ្ឋាន និងធ្វើតារាងសម្រាប់វាស់លទ្ធផលនៃការអនុវត្តន៍ការងារតាមផ្នែកនីមួយៗ យ៉ាងច្បាស់លាស់					
57.	នាយកមានការទទួលស្គាល់នូវរាល់ការសំរេចចិត្តការអនុវត្តន៍ផែនការហើយពុំទទួលបានលទ្ធផលល្អ និងមានការកែប្រែផ្លាស់ប្តូរផែនការថ្មីដែលល្អជាងមុន					
58.	នាយកមានការផ្តល់រង្វាន់លើកទឹកចិត្តដល់បុគ្គលិកនៃគ្រឹះស្ថានសិក្សាណាដែលប្រតិបត្តិការងារបានល្អ					
59.	នាយកមានការត្រួតពិនិត្យ តាមដាន មើលថែការធ្វើការងាររបស់បុគ្គលិកនៃគ្រឹះស្ថានសិក្សា អោយអនុវត្តន៍តាមតួនាទីដែលបានកំណត់យ៉ាងម៉ត់ចត់					
60.	នាយកបានតែងតាំងគណៈកម្មការផ្នែកផ្សេងៗ ដើម្បីត្រួតពិនិត្យតាមដានវាយតម្លៃ និងធ្វើរបាយការណ៍ការវាយតម្លៃការប្រតិបត្តិការងាររបស់បុគ្គលិកក្នុងគ្រឹះស្ថានសិក្សា					

ល.រ.	ខ្លឹមសារ	កម្រិតនៃការអនុវត្ត				
		5	4	3	2	1
ប្រសិទ្ធភាព						
61.	នាយកបានបែងចែកការងារអោយបុគ្គលិករបស់គ្រឹះស្ថានសិក្សាទៅតាមចំណេះដឹង ភាពស្មាត់ជំនាញ សមត្ថភាព និងភាពសមរម្យ					
62.	នាយកមានវិធីនៃការប្រើប្រាស់ថវិការដោយសន្សំសំចៃបានយ៉ាងត្រឹមត្រូវនិងមានការគ្រប់គ្រងការប្រើប្រាស់ធនធានដែលមាន អោយកើតប្រយោជន៍ខ្ពស់បំផុតដល់គ្រឹះស្ថានសិក្សា					
63.	នាយកបាននាំបច្ចេកវិទ្យា និងឧបករណ៍ទំនើបទាន់សម័យមកប្រើដើម្បីសំរួលដល់ភាពងាយស្រួលនិងឆាប់រហ័សក្នុងការអនុវត្តន៍ការងាររបស់គ្រឹះស្ថានសិក្សា					
64.	នាយកបានធ្វើការវាយតម្លៃគុណភាពផ្ទៃក្នុងនិងធ្វើរបាយការណ៍ប្រចាំឆ្នាំអោយអាណាព្យាបាល សហគមន៍ បានជ្រាបជាបន្តបន្ទាប់					
65.	នាយកបានប្រើប្រាស់ពេលវេលាភាគច្រើនទៅលើការធ្វើការក្នុងគ្រឹះស្ថានសិក្សានិងគ្រប់គ្រងថែរក្សាអោយបុគ្គលិកប្រតិបត្តិការងារយ៉ាងអស់ពីសមត្ថភាព					
66.	នាយកបានជួយជ្រុមជ្រែង និងឧបត្ថម្ភដល់បុគ្គលិកនៃគ្រឹះស្ថានសិក្សាបានចូលរួមសិក្ខាសាលានិងទស្សនកិច្ចសិក្សាដើម្បីអភិវឌ្ឍន៍ ចំណេះដឹងនិងសមត្ថភាពក្នុងការប្រតិបត្តិការងារ					
67.	នាយកបានរៀបចំអោយបុគ្គលិក និងសិស្សានុសិស្សប្រើប្រាស់ធនធានអោយទទួលបានប្រយោជន៍ខ្ពស់បំផុត ដូចជាការប្រើប្រាស់ទឹកយ៉ាងសន្សំសំចៃ និងបិទភ្លើងនៅពេលចេញពីធ្វើការ					
68.	នាយកបានកំណត់ធ្វើនយោបាយ ចតុវិស័យ គោលដៅ ទស្សនវិស័យនិងសៀវភៅក្បួនការងាររបស់គ្រឹះស្ថានសិក្សាយ៉ាងច្បាស់សាស់ ដើម្បីអោយគ្រឹះស្ថានសិក្សាមានការអភិវឌ្ឍន៍					
69.	នាយកមានការកំណត់ផែនការនៃការប្រើប្រាស់អាគារ និងទីធ្លាយ៉ាងត្រឹមត្រូវ មានសុវត្ថិភាពនិងប្រយោជន៍ខ្ពស់បំផុត					
70.	នាយកបានធ្វើផែនការគ្រប់គ្រងពេលវេលា នៃការរៀន បង្រៀននិងសិក្ខាសាលាយ៉ាងពេញសមត្ថភាព					

ល.រ.	ខ្លឹមសារ	កម្រិតនៃការអនុវត្ត				
		5	4	3	2	1
ប្រសិទ្ធភាព						
71.	នាយកមានប្រព័ន្ធត្រួតពិនិត្យផ្ទៃក្នុង មានការធ្វើរបាយការណ៍ថវិការ និងប្រកាសអោយសាធារណៈជនបានជ្រាបជារៀងរាល់ឆ្នាំ					
72.	នាយកបានធ្វើការគ្រប់គ្រងត្រួតពិនិត្យតាមដានវាយតម្លៃការប្រតិបត្តិការងាររបស់បុគ្គលិកព្រមទាំងនាំយកលទ្ធផលទៅប្រើក្នុងការពិចារណានិងអភិវឌ្ឍន៍គ្រឹះស្ថានសិក្សា					

វិទ្យាស្ថានប៊ុនរ៉ាជានុរាជ
 BUN RATTANAKHUMRAJ UNIVERSITY

ផ្នែកទី 3 មតិយោបល់និងសំណើរសូម

**សេចក្តីពន្យល់ ៖ សូមអោយលោកអ្នកដែលឆ្លើយសំណួររបញ្ចេញមតិយោបល់និង
សំណើរសូមជាមួយការគ្រប់គ្រងរបស់នាយក**

1. សីលធម៌

1.1 មតិយោបល់

.....
.....
.....
.....

1.2 សំណើរសូម

.....
.....
.....
.....

2. គុណធម៌

2.1 មតិយោបល់

.....
.....
.....
.....

2.2 សំណើរសូម

.....
.....
.....
.....

3. តម្លាភាព

3.1 មតិយោបល

.....

.....

.....

.....

3.2 សំណើរសូម

.....

.....

.....

.....

4. ការរួមចំណែក

4.1 មតិយោបល

.....

.....

.....

.....

4.2 សំណើរសូម

.....

.....

.....

.....

5. ភាពទំនួលខុសត្រូវ

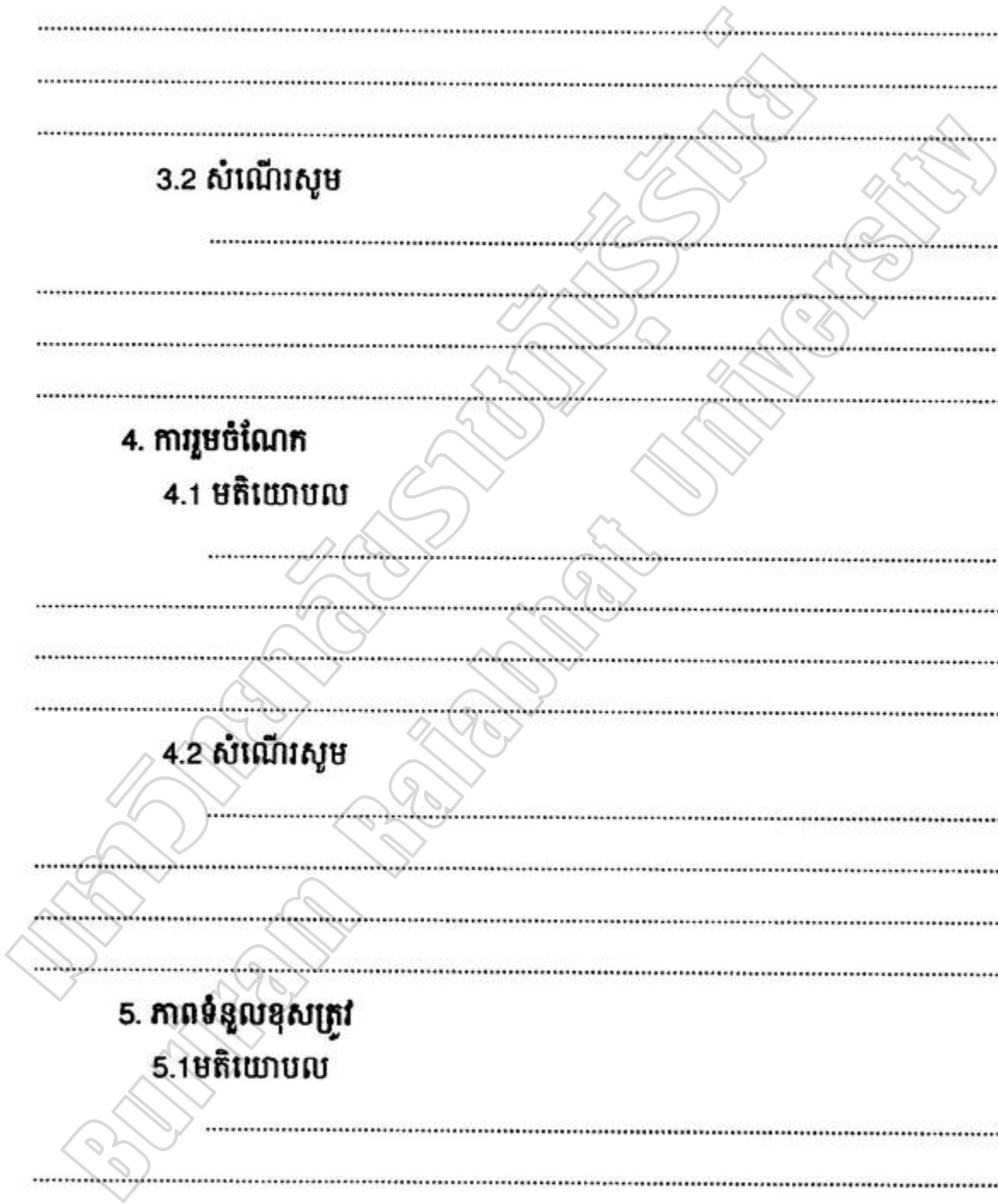
5.1 មតិយោបល

.....

.....

.....

.....

5.2 សំណើរសូម

.....

.....

.....

.....

6. ប្រសិទ្ធិភាព

6.1 មតិយោបល

.....

.....

.....

.....

6.2 សំណើរសូម

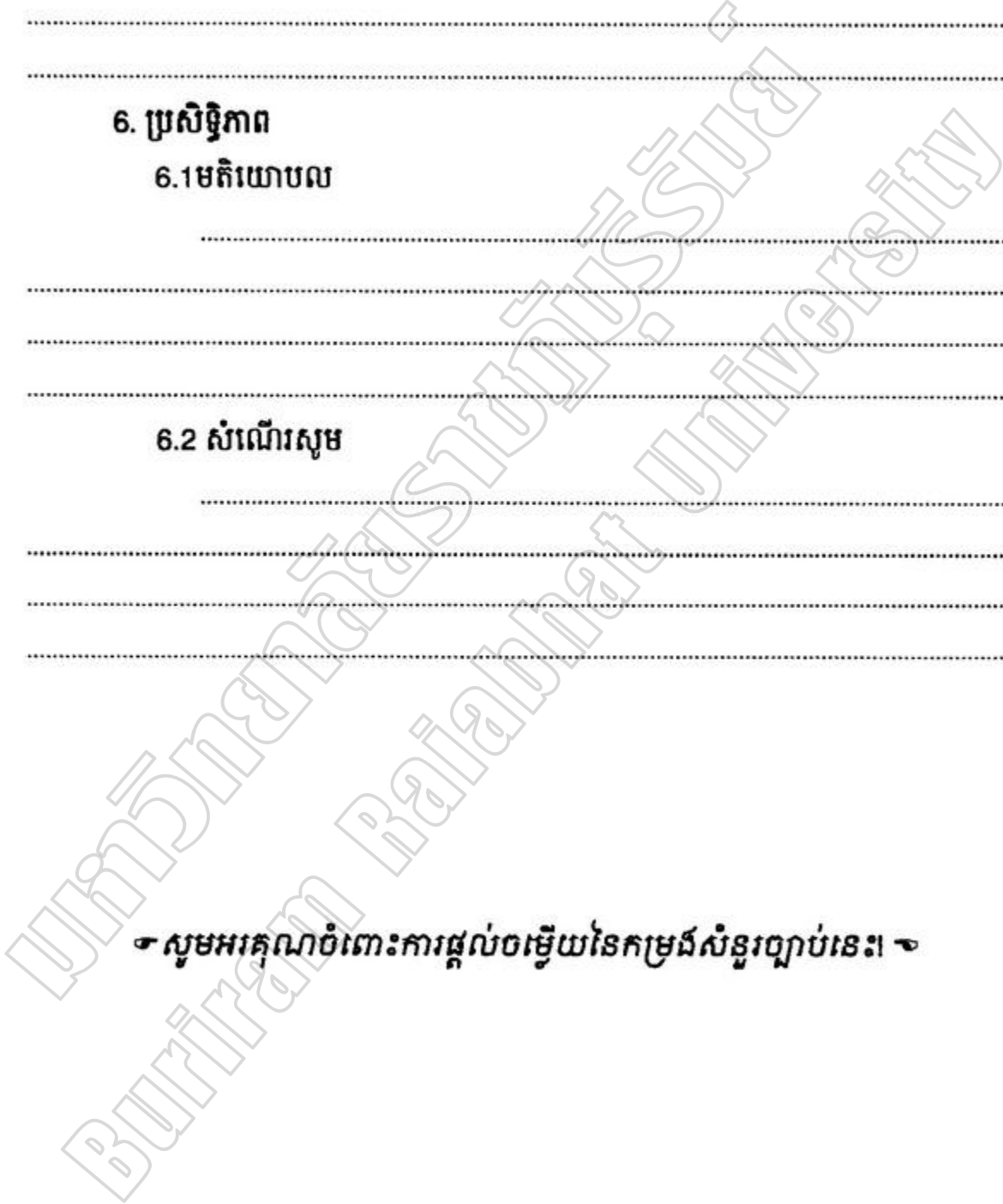
.....

.....

.....

.....

☛ សូមអរគុណចំពោះការផ្តល់ចម្លើយនៃកម្រងសំណួរច្បាប់នេះ! ☛

ภาคผนวก จ

ค่าความเชื่อมั่นของแบบสอบถาม

มหาวิทยาลัยราชภัฏรำไพพรรณี
Buriram Rajabhat University

ค่าความเชื่อมั่นของแบบสอบถาม

RELIABILITY ANALYSIS - SCALE (ALPHA)

Item-total Statistics

	Scale Mean if Item Deleted	Scale Variance if Item Deleted	Corrected Item- Total Correlation	Alpha if Item Deleted
Q1	302.0000	409.7241	.2899	.9489
Q2	302.2333	403.7713	.6589	.9474
Q3	302.0333	404.8609	.5071	.9479
Q4	302.5000	403.7069	.4770	.9480
Q5	302.5667	403.2195	.4475	.9482
Q6	301.8667	404.8782	.5256	.9478
Q7	301.7000	408.0103	.5214	.9479
Q8	301.9667	412.7920	.1964	.9492
Q9	301.8333	409.7989	.3287	.9486
Q10	301.9333	403.2368	.5095	.9479
Q11	301.8000	406.0276	.6010	.9477
Q12	301.7000	408.0103	.5214	.9479
Q13	301.9000	413.6103	.2298	.9489
Q14	301.8333	409.7989	.3287	.9486
Q15	301.7333	407.7195	.4633	.9481
Q16	301.8000	406.0276	.6010	.9477
Q17	302.5000	407.3621	.5909	.9478
Q18	302.4000	416.1793	.1000	.9493
Q19	302.2000	408.5793	.4186	.9483
Q20	302.2333	406.1161	.3885	.9485

ค่าความเชื่อมั่นของแบบสอบถาม (ต่อ)

RELIABILITY ANALYSIS - SCALE (ALPHA)

Item-total Statistics

	Scale Mean if Item Deleted	Scale Variance if Item Deleted	Corrected Item- Total Correlation	Alpha if Item Deleted
Q21	302.2333	403.7713	.6589	.9474
Q22	302.0333	404.8609	.5071	.9479
Q23	302.5000	403.7069	.4770	.9480
Q24	302.2667	412.4092	.1741	.9496
Q25	301.7667	406.3920	.5870	.9477
Q26	301.7000	408.0103	.5214	.9479
Q27	301.9000	413.6103	.2298	.9489
Q28	301.8333	409.7989	.3287	.9486
Q29	301.7333	407.7195	.4633	.9481
Q30	301.8000	406.0276	.6010	.9477
Q31	301.7000	408.0103	.5214	.9479
Q32	301.9000	413.6103	.2298	.9489
Q33	301.8333	409.7989	.3287	.9486
Q34	301.7333	407.7195	.4633	.9481
Q35	301.8000	406.0276	.6010	.9477
Q36	302.5000	407.3621	.5909	.9478
Q37	302.4000	416.1793	.1000	.9493
Q38	302.2000	408.5793	.4186	.9483
Q39	301.9333	404.6851	.4949	.9479
Q40	302.1333	396.5333	.7080	.9469

ค่าความเชื่อมั่นของแบบสอบถาม (ต่อ)

RELIABILITY ANALYSIS - SCALE (ALPHA)

Item-total Statistics

	Scale Mean if Item Deleted	Scale Variance if Item Deleted	Corrected Item- Total Correlation	Alpha if Item Deleted
Q41	302.3333	398.3678	.7708	.9468
Q42	302.5333	412.1195	.3164	.9486
Q43	302.1000	400.9897	.7584	.9470
Q44	301.7000	408.9069	.4756	.9481
Q45	302.3667	409.0678	.3094	.9488
Q46	302.4333	406.8057	.5191	.9479
Q47	302.6000	407.0759	.3669	.9486
Q48	301.8667	405.9816	.4814	.9480
Q49	302.2333	409.6333	.2927	.9489
Q50	302.1000	400.7828	.6376	.9473
Q51	302.3667	405.3437	.3653	.9487
Q52	302.6333	408.7920	.3912	.9484
Q53	302.7667	406.9437	.4078	.9483
Q54	302.2333	406.1161	.3885	.9485
Q55	302.2333	403.7713	.6589	.9474
Q56	302.0333	404.8609	.5071	.9479
Q57	302.5000	403.7069	.4770	.9480
Q58	302.2667	412.4092	.1741	.9496
Q59	301.7667	406.3920	.5870	.9477
Q60	301.7000	408.0103	.5214	.9479

ค่าความเชื่อมั่นของแบบสอบถาม (ต่อ)

RELIABILITY ANALYSIS - SCALE (ALPHA)

Item-total Statistics

	Scale Mean if Item Deleted	Scale Variance if Item Deleted	Corrected Item- Total Correlation	Alpha if Item Deleted
Q61	301.9000	413.6103	.2298	.9489
Q62	301.8333	409.7989	.3287	.9486
Q63	301.7333	407.7195	.4633	.9481
Q64	301.8000	406.0276	.6010	.9477
Q65	302.5000	407.3621	.5909	.9478
Q66	301.7333	417.5816	.0366	.9495
Q67	302.4000	416.1793	.1000	.9493
Q68	302.2000	408.5793	.4186	.9483
Q69	301.9333	404.6851	.4949	.9479
Q70	302.1333	396.5333	.7080	.9469
Q71	302.3333	398.3678	.7708	.9468
Q72	301.7667	406.3920	.5870	.9477

Reliability Coefficients

N of Cases = 30.0

N of Items = 72

Alpha = .9488

CURRICULUM VITAE

Name: Tech Many

Date of Birth: September 25, 1986

Place of Birth: Prekpan Village, Troeuy Sla Commune, Saa-ng District, Kandal Province, Cambodia.

Address: Prekpan Village, Treuy Sla Commune, Saang District, Kandal Province, Cambodia.

Education:

2003	Primary and Secondary Levels from Samdach Techor hun Sen Troeuy Sla School, Saang District, Kandal Province, Cambodia.
2006	High School Level from Sa-ang School, Saang District, Kandal Province, Cambodia.
2011	Bachelor of Human Resource Management (HRM), Buriram Rajabhat University, Thailand.
2014	Master's Degree in Public Administration, Buriram Rajabhat University, Thailand

Working Place: Buriram college of Agriculture and Technology, Buriram-Prakonchai, Nai Muang, Muang, Buriram, Thailand.